

**Spelen van sinne byde, XIX, gheconfirmeerde cameren van
rethorijcken : binnen der stede van Ghendt comparerede,
verthoont ... op de questie, welck den mensche steruende,
meesten troost is? ... beginnede ... XII. Junij, int jaer
M.CCCCC.XXXIX ...**

<https://hdl.handle.net/1874/35660>

BM
6. C. 15

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinckt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overlân

Lundia paginata Moest.

man met Signatuur

man a tot L. 2 + Club
a 1600

L Aa - F IV 4 1600

F IV. 4 1600

Spelen vā sinne bydē. xix. gheconfirmeerdē Cameren van Rethorijcken.

Sinnen der Stede van Ghendt comparerēde / verthoont / Volghende den Octroey vander H. Mayesteyt / Graue vā Vlaendren / Onsen gheduchtē Heere / Schepe-

nen der seluer stede / en Camere van Rhetorijcke van der heylige Drieuuldicheyt / gheseyt de Fonteynissen / verleent / En der Charte wtghesonden op de questie /

Welck den mensche steruende / meesten troost is :

Die selue spelē beginnēde by ordre / so hier na volcht / dē. xii. Junij / int Jaer

M. CCCC. xxxix. En werdē volspeelt en gepndt / den xxij. vanden Jare en maent voorf.

hon *n* *n*
C Hier na volgē die regulē vā
solucien / vanden .xix. Cameren van Ahe-
toricken / in summa / ghegeuen op
de vraghe voorgenoemt / na
dordinantie dat die haer
spelen vertoocht
hebben &c.

C Lessinghe.
Hope der ghenaden Christi.

C Sugghē,
Betrouwē door dwoort / op Christum alleene.

C Mesecne.
Betrouwen op dontfermherticheyt Godts /
met berou van sonden.

C Wpere.
Leuende woort Gods.

C Nieukercke.
In Christo Ihesu steruen en verrijsen / dit ghe-
loouen door sghceests bewijsen.

C Nicupoort.
Christus moet alleen des menschen troost zijn.

C Antwerpen.
De verrijsenis des vleeschs.

C Thielt.
Betrouwen dat met Christo alle dinc ghe-
gheuen is.

C Thienen

Recht van de stad de Thienen

Chienen.

De ontfermherticheyt des Heeren.

Crele.

Een goede wel gheruste conscientie.

Cruessel.

De belostenisse Gods.

Creenene.

De roeringhe s'gheests / betuggende den paeps
met God.

Coudenaerde.

De ghetughenisse des gheests dat wy kinde-
ren Gods zyn.

Caperijcke.

De ontfermherticheyt Gods midts hope.

Corterijcke.

Gods ontfermherticheyt / int onderdanich ma-
ken des vleeschs onder den gheest.

Coo in Dueren ambocht.

Ihesus Christus aduocaet en voldoender voor
God den Vader.

Cedinghen.

De verchisenisse Christi.

Cynocr Berghe.

Tbetrouwen dat v Christus en synen gheest ge-
gheuen is.

Ceynse.

hope door schriftuere.

Dit zijn die stedē
en die dorpen met haren Prijs-
sen die sy ghewonnen hebben vant Spel van
Anne.

Antwerpen.

Den oppersten Prijs / iij. silueren Cannen / we-
ghende, ix. march trops.

Sinte Wynocx Berghe.

Den tweeden Prijs / iij. silueren Potten / we-
ghende, viij. march trops.

Thielt.

Den derden Prijs / iij. silueren Derdendeelen /
weghende, v. march trops.

Loo in bueren ambocht.

Den vierden Prijs / iij. silueren Coppes / we-
ghende, iij. march trops.

Buessel.

Den vijfsten Prijs / ij. silueren Coppes / wege-
de, ij. march trops.

Cozterijcke.

De seften Prijs / eenen silueren Cop / weghen-
de een march,

Antwerpen.

Antwerpen.

Met ionsten versaeint.

In dit spel zijn acht personagiē

Schrijs ondersoekere. Verkeerden sin.
Steruende mensche. Smenschen bystant.
Aedene. De wet.

Vercoediger des vreedts. Enghen betrouwen.
Schrijs ondersoekere.

God groet v eerweerdige heeren onghē: Prologe.
Alsoot betaemt. (blaemt,
Verkeerden sin.

Ick woude dat ghy waert versaeint
Daer mē v mocht spoelē, tegē schrijs geuelen/
Om v vercoelen.

Schrijs ondersoekere.

Ghy senhinch woelen/
Gaet nu elders loopen uwen sin vercoopen/
Men sal hier met hoopen / int claer ontcoopen
Wilstich stroopen / datter veel heeft versmoort/
Oost / west / suyd en noort.

Verkeerden sin.

En / so wert hier heel versmoort
Den schat van mijn cope / met Lucifers prope /
Dit maect my blope.

Schrijs ondersoekere.

Wie hoort sgheefts soetheyt nove /

Daer d'inspiracie / tot contemplacie /
En der zielen collacie / door wort ontdeelt /
Aeyn onbeuleert.

Verkeerde sin,

Hier werdick door de schrift begheet /
Nu tverstant wert b'weert / dus versie ic my plat
In een ander stadt.

Schrijs ondersoekere.

Hier moet ick hoozen wat /
Twaer quaet dat my den sin daer of ontuloge /
Ontfangt dit in danckie voor ons prologhe.

Steruende mensche,

Wreeselic gepeys / met sorgen belaeven /

Wat sal ick my draeyen /

Wat sal my ter noot nu comē in staeyen

Nu ick moet gaen maeyē / mijns leuens vruchtē /

Wie sal my toch vanden vremden wech pacpen

En wel beraeyen?

Op dat mij droeuich herte wat mocht ufraeyen

Die wilt verspaeyen / ghy doet my versuchten /

Tgepeys doet my duchtē / door steruēs geruchtē

It en cans niet bluchtē / dies therte moet beuen /

Dus wil ick my tatter s'edene begheuen.

Daer ick al mijn leuen / totten dach van heden

Eerlick naer hebbe gheleest.

Smenschen bystant.

Sijt doch te vreden /

Siet /

la pausa /
omt hier
Steruende
mensche stue-
uende met
ter rechter
lyde op sy-
gen betrou-
wen / en aen
de sincke sy
de werdt hy
gheleydt by
smenschen
bystant.

6
Diet, hier comt de Redene, die v seer gheerne
Sal vertroosten.

Redene.

Niemandt en ben ics te weerne,
Waerom roept op my, wildy yet beghinnen?

Steruende mensche.

O Redene ick moet wech segt my wt minnen
Oft my God hier namaels, ooc wel sal loonen
Mijn redelick leuen.

Redene.

Al mocht ick bethoonen
In v herte, als wet van uwer natueren,
Twaer best dz ghijt vraechdet alst mach gebue:
Der wet, gegeue van God in geschrifte. (ren

De wet.

Ic ben den mensche, niet anders dan een zifte,
Tquaet wt tgoet scheidende, door mijn heer:
Wat is v belteuen. (schapppe)

Egghen betrouwen.

Laet dees fantaspe,
Ghy hebt toch gheleest altijts naer de redene
Aechtueerdich, om naer v macht te bestedene
Dwē tijt, en God mz veel schoō werckē betaelt,
Alfoot gheboden is.

Redene.

Ghy hebt den sin ghesaect,
Dus Wet Gods, wilt hē als nu zijn verhalende
De gheboden.

De wet.

Laet in v zyn dalende/
Dit is voor al t grootste en deerste ghebodt/
Ghy sult lief hebben den heere uwen Godt/
Wt gheheelder herten/ en desghelijcke
Wt gheheelder sielen/ seer autentijcke/
Wt gheheelen verstande/ diep en inwendich/
En wt gheheelder crachten/ altyts behendich/
En tweede ghebodt/ God desen ghelijc verbief/
Wen euen mensche sult ghy hebben so lief
Als v seluen/ hier innic is verbonden
De gheheel mensche.

Eyghen betrouwen.

Hier in is hy ghevonden/
Gheheel rechtueerdich/ hy heuet al ghedaen/
Iffer vet meer toe tsegghen?

Medene.

Laet/ wilt dat afstaen/
T wort gheepscht wtē grōt van een suuer herte/
Dwelc hy onsuuer heeft/ al doet hem smerte
Wāt tserpēts senpnich quaet eerst geschotē/ is
In Adams herte/ daer voort wt gesproten/ is
De quade begeerte/ en van Adams zact/ voort
Sijn ghecomē vā naturen geheel quaet/ voort
Alle menschen/ welker opset en ghedachten/
So God selue spreect/ zj ooc al quaet in reachtē
Dus is t zact sondich van man ende vrouwe
Daer hy af comen is

Steruen:

8
Steruende mensche.

Och ick vergrouwe,
Hebbic niet gedaen veel duechdelicke wercken
So dat ick rechtuerdich ben.

De wet.

Wilt eerst mercken

Op datter staet, daer en is niemāt rechtuerdich
Ja niet eenē, noch verstandich, mer onwerdich
Soe so en is daer niemāt die naer God vraecht
Al zyn sp af gheueken, haer seluen behaecht,
En tsamen onnut worden, so datter niemant
En is, die daer goet doet, oock niet eene, want
Haer kele is eē opē graf, dwelc troupl ontluypet,
En tot bedroch, hebben sp haer tonge gebruypt,
Tsenijn der slangen, onder haer lippen getast,
Haren mont is vol vermaledydens vast
En bitterhepts, oock zyn haer voeten seer snel
Om bloet te stortene, verstaet dit toch wel,
Dus sdy int herte ghestelt heel onreyn
Voor den Heere uwen God.

Eyghen betrouwen.

Ghy acht hem cleyn,
Hy heef inmers de wet Gods onderhouwen,
Hoe condy hem straffen?

Aedene.

Hy en doet in trouwen,
Want alle de werelt, is Gode schuldich,
Dats int ouertreden, seer menichfuldich,

Al scijnt hy rechtuerdich vā buytē seer schoone,
God is aenfiende therte wt synen throone,
Wēt oft hi zyn werckē n3 en heeft voortgebracht
Om zyns selfs lief de, en eyghen bate ghesocht,
En tgaet alleenlich wt vreesen ghelaten
Om onghestraft te syne, tot zynder baten,
Hadde hy vandē werckē geenen loon verbeyt,
Hy sou naer zyn herte gheweest hebben bereyt
Twieeschs lust te volgene, hoe can hijt missakē
En hadder gheen wet gheweest,

Steruende mensche.

Hoe soudict laken,

Tunct my van natueren, naer sulcs bewijsen.

Aedene.

Ghy liet wten Aechten, veel wercken rissen,
Daer sy om werden ghestraft menigherande,
Dwelc ghy hebt geschout vreesende de schande,
En zyt gheheel in wt selfs lief de versoncken,
Teghen God en euen mensche.

Eyghen betrouwen.

Sydy droncken,

Oceft God dē mēsche dā een wet, tis onrecht,

Als hūse niet houwen en can.

De wet.

Ghy zyt noch Aecht,

Swets werckē en connē niemant salich maken
Maer elck moet doo: my tot kēnisse gheraken
Van zyn sondighe wercken, dies ich stichte

Toornich:

10
Toornicheyt/en hy verstoort hem euen lichte
Op de wet/dies hy oock is vergramt vā binnen
Op diese ghegheuen heeft/wilt dit verſinnen/
Hieromme ſo werck ich inden menſche de doot
Metter verdoemeniſſe.

Steruende menſche.

Och dat woort is groot/
Ick meynde/dat my de wet ſoude verminderen
Mijn ſonden/op dat my niet en ſou hinderen
De verdoemeniſſe/O wet/dorſt ic ſegghen/
Ghy doet onrecht.

Aedene.

Hoe/wildijt God ontlegghen/
Deſe ſonde ia voor God die aldermeeste.

De wet.

Ja die ghy ovt deedt wt ws herten keeſte/
Want ghy God zyn rechtueerdicheyt vergunt.

Aedene.

En zj Godheit/wāt ghi hē uz ſtraffen en cunt/
Deſe groue ſonde/die moet God wreken.

De wet.

Door zj rechtueerdicheyt naer thertē gebrekē/
Dwelc ghy ons moet bekennen waer te ſpne.

Steruende menſche.

O Wet en Aedene/ghy doet my pyne/
Dies ich gheheel verdwynne/in mynen moet/
Mijn cracht faelgeert mi/ich en can eenen voet
Niet meer voort gheſtellen met deſen ſucke/
Dies

Hier beghe
uet hem wy
ghē betrou-
wen, ende
Steruende
mēsee wort
van Simens
schē bystant
in eenen se-
tel gheset.

Dies ick moet sitten in benautheyt met drucke/
Mijn betrouwē begeeft my, ic macht wel clagē
Dat ick dmeeste heb ghemist in al mijn dagen,
O Redene, ick hadde v ymners tocbetrou-
Dat ghy my soudt hebben vertroost.

Redene.

Ghy spreekt seer stout/
Ick straf oock de sonden tot elcher hueren
Als de geschreuen wet, die God v houdt vuerē
Int oordeel naer therten gront, en oft so quame
Dat God maer en saghe op de bloote fame,
En die oordelde, wat waer God toch meer, vet
Dan een weerlich rechter, die als een heer, siet
Gordeelt naer tgene dz hy hoort, wāt tbekennē
Der lief dē en weet hy niet, sulc mocht hē wēnē
Op dwtwēdich werc, en voorts dan God haten
En euen mensche.

De wet.

Hier door bouen maten
Tgebot der lief den sou zyn tot niet ghesaecht,
Dies vallē wy elachtich dz ghy o tzyn geplaecht
Weerdich zyt hier namaels met veel ghewoens
Als sondich mensche.

Steruende mensche.

My dunct ghy zyt des bev eens
Nu my de Wet en Redene teghens vallen,
Och nu en weet ick gheenen troost met allen,
Waar sal ic nu voor Gods oordeel mogē blien,

Nu God diepste mijns herten gaet door: wien
 Wat sal mijns geschien, dan een ewich steruē?
 O berghen valt op my om mijn bederuen/
 Mocht ick vā God sinckē int diepste der hellen
 En my verberghen.

Vercondigher des vreedts.

Die hem hier nu wilt tellen
 Metten Euangelischen Predicanten/
 Die en mach hier niet rustē, mer altijs planten
 En vrede condighen tot smenschen voetsle.

Smenschen byplant.

Hooft welck Iteflick en suuer onmoetsle
 Comt ons hier met woordē niet om versoeten/
 Vy sal misschien v drucklich herte boeten/
 Ten sal so quart niet zijn, God is ghenadich/
 Bidt om gracie.

Steruende mensche.

Sch ick ben versmadich,
 God en verhoort geen sondaers, mer die Gods
 Sijn volbrengende. (wille

Vercondigher des vreedts.

O mensche swücht toch stille/
 Ick ben ghesonden om de ghene alleene/
 Die haer sonden bekennen, isv groot oft cleene/
 Te troostene, dus zijt v tot my keerende
 En verhuecht v.

Steruende mensche.

Wilt my oock zijn leerende

Gelijc

Gelÿc dees twee nu doē / die my vdoemt / hebbē
Wie sidp dan?

Vercondigher des vreedts.

Wilde my oock ghenoeint / hebben?

Ïc bē de vcoōdiger des vreedts / mÿ Gods woorde

Welck v beloeft is d'vuuldich en accoort

Ïnden paradysē. tot een verlossinghe

Des menschen / die verdoemt was.

Steruende mensche.

Dats sonderlinghe /

Maer tis te late / hier en helpt gheen conste /

En mijns en is gheen bate.

Vercondigher des vreedts.

Menhoort mijn ionste /

Aedene en Gods wet / die hebben verstroyt

Den Verkeerdē sin / op ws selfs merckē beroept

Maer niet die ghenade / die v ghecomen is /

Al ist dat v de perfectheyt benomen is /

heft op v ooghen / aensiet een schoon figurē /

Die voorts vloeyt den gheheelen Bybel duere

Ïn schoon belosten / zÿt hier in verblÿdende.

Steruende mensche.

Ïch biddu / en weest my hier af niet inpdende

Trechte bedietsele / ick sal der op letten.

Vercondiger des vreedts.

God sprac totten serpente / ick sal setten

Tusschen v ende den wyue v'vantscap ghereedt

Tusschen uwen zade / tis een claer bescheedt /

En

Figurē.

* Hier salmē toogē die figurē van deerste belofte ghe daen inden

paradysē te gēs iserpēt.

En haren zade, dwelck sal vertreden v hoot,
 En ghy sult hem byten, met menighen stoot,
 Inde versschenen, dus Gods v belofde hier
 Verlofskinghe van tserpentelick dangier,
 En de verdoemenisse die door tserpent
 Ghecomen was, aldus beghint hier excellent
 Deuangelie, dwelck ick v vercondighe,

Steruende mensche,

Houdt nock voor my zyn?
 Vercondigher des vreedts,

Jaet, voor al de sondighe
 Die Gods beloften betrouwen warachtich,

Steruende mensche,

Moet ick verdienen?
 Vercondigher des vreedts,

Ghy en zijt dies niet machtich,
 Abraham, die heeft Gods beloften gheloost,
 Dwelc hē is gerekent geweest, en niet beroost,
 Tot rechtueerdichent, naer des schrijfs sentēcie,

Steruende mensche,

Is tghelooue so groot in Gods presencie,
 Wilt my dan tuch totten ghelooue helpen
 Door de beloften,

Vercondigher des vreedts,

Gods woort sal v sielpen,
 Jacob ende David bewijsen v eenpaerlick
 Hoe tzaet der beloften v quam openbaerlick/
 Esajas beschrijft, tontfanghen en baren

Van

Van eender maecht/ en naer zijns selfs belaren/
Een cleyn kint is v ghebooren onghedeert/
En eenen sone is v ghegheuen zeer weert/
Michaeas schrijft/ dat hy sal werden ghebooren
In Bethleem/ soot is gheschiedt.
Steruende mensche.

Vriendt vercooren/
Mach ict vragē/ dwelc voor my staet verholen?
Vercondigher des vreedts.

Ja ghy vry/ met vraghen en suldy niet dolen/
Laet hooren/ of ghy v pewers in verschiet.
Steruende mensche.

My düct dat tnewe Testamēt ons ooc bestrickt
Meer dan Gedenē en Wet doen finalick.
Gedenē.

Ghy verstaet den sin daer af gheheel qualick
En vkeert/ daer mē Christus is ghebruychende.
De wet.

So zün sy oock den sin van my versmuyckende/
Die Gods ghenade van my niet wt en schepde/
Dwelck groot quaet is.

Vercondigher des vreedts.

Wilt v om hooden bereyden/
Christus oudt dertich iare doen ginc hy preken/
Daer hy om ghesonden was/ soot is gebleken/
Teghens den verkeerden sin / al vermadē zint/
En riep / toemt al tot my die daer beladen/ zint/
Ick sal v vertroosten/ en niet wtiaghen.

Steruen:

Steruende mensche.

Maerō spreect Christus dā, ic moet ooc vragē,
Wilt dy salich zyn, houdt die gheboden alle,
Alst niemant doen en cau?

De wet.

Dit coemt by gheualle,
Want Christus daer ghebruycte mijn offteve,
En strafte met my zyn quade condiceve,
Want hy die ghehoudē hadde, so hem dochter,
Van ioncks, so ghy segt.

Steruende mensche.

Maer oft tcht vraghen mochte,
Daer Christus spreect, so wie eē vrouwe aēket,
En haers is begheerlück, die beest gedaen, siet
Querspel int herte, en die hier spreect
Dwaes tot zynen broeder.

De wet.

Is weert dat hy steecht
Int helse vier, dus gebruyct mi oueruloedich
Christus byde ghenade.

Redene.

Ende oock gloedich
Staeter noch, datter niet en mach achter blpuē
Een tittelken des wets.

Steruende mensche.

Wat mach ich beclpuen
Anders dan benautheyt, dus wilt toch vīden
Eenighen troost in desen.

B

Redene.

Redene.

Wilt icht ontbinden.

**Ich en de Wet, worden by de ghenade staen,
Op dat den kin niet verkeert en werde ontfaen,
En om dat also niemant en soude schijnen
Vem seluen te helpene, en voorts verdwijnen
In hypocrispe, ghelijck sy meest deden.**

De wet.

**En wildē haers selfs werken aen God bestede
Om salich te syne, en bleuen doen gheschiet.**

Vercondiger des vreedts.

**Dat was de cause datse Christus hier present
Niet en ontvinghen, om te syne beschermt.**

Steruende mensche.

**Sal ick oock van Christo worden ontfermt,
Dat ick gheduerende mijns leuens termynne
Op my seluen heb ghestaen?**

Vercondiger des vreedts.

Naer de doctrine

**Der Euangelien, en vielt noyt te spade,
Maer scheyt dus de ghenade, met wijsen rade
Deuangelie en Wet zijn beyde tsamen
Gode woort, maer sy hebbē verschepdē namen
De Wet verdoemt, en Deuangelie vergeeft,
Dus elck een sonderlinghe officie heest,
Al ist tsamen gheschreuen in eenen boeck
Tspint oude oft int nieuwe.**

Steruende mensche.

Dat

18

Dat verstant is cloeck/
Hoe hebben die schriften my altijts ghequelt
Gheheel verheert.

Vercondiger des vreedts.

Ghy wert Euangelisch ghestelt
Als ghy niet en aensiet waert staet geschreuen/
Deuangelie comt voor de wet ghedreuen/
Door de beloften Gods wten paradysse/
En voorts door God met der Prophetē aduyse/
Die v wijsen op Christum den weldadere/
Die met hem ghebracht heeft voor v te gadere
Welck v was benomen/daer de Wet af is
Een dieneresse/die ouer de sonden straf is
Om dat elck vā Christo begheerlijc zijn souwe
Verloft te syne.

Steruende mensche.

Sch nu icht dus herknouwe/
So cröch icht eerst Deuangelisch verstant/
Dus helpt my hier wte.

Vercondiger des vreedts.

Comt wert vast gheplant
In Christo/en ligt op Vredelijcke ruste/
Die v Christus was gheuende met luste/
Want vertroosten is zijn officie grootelijck/
Door de benaude.

Aedene.

Dat beken icht blootelijck
Warachtich is syne sonder eenich bedroch

Ster helpen
sy hem wten
stoel vā bes
nautheyt /
en leggē hē
op een bede
de/ heer vre
delijck ruste.

S g

Soot

Soot is ghebleken.

De wort.

Tselue seg ick oock noch /
Want ick v̄ die dē mensche heeft beschuldicht.
Vercondiger des vreedts.

Meret hoc hē Christus aen v̄ heeft v̄duldicht /
De sonden verguende / elck makende ghesont /
En naer tscrifts vermout / gheledē te dier stont
Dooz v̄ de passie / die ghy hadt verdint.
Steruende mensche.

My dunct dat wy God haddē tot eenē vrient /
Anders en haddet ons niet mogen geschiedē.
Vercondiger des vreedts.

Esapas willet v̄ gheheel bedieden

*Figuerē.
* Sier sal
men rhoonē
Christū aet
cruyce han
ghende.*

Metten Euangelisten / hoe prospytelic
Dat zj̄ doot was / dus aensiet hoe vermytelic /
De sone Gods hinch gediffameert ter schāden
Gheuont door zjn̄ voeten / spde / en handen /
Dus heeft Christus gheleden uwe qualen /
Ende gedragen uwe smerten / sonder falen
Ghy hebt hem gheacht als eenen Melactsen
Gheslaghē van God / en vernedert ter plaetsen
Daer hy om v̄ onrechtueerdicheyt is gewont /
Ontwee gewreūē / en ghy zyt naer tscrifts orcōt
Mer zjn̄ buplen genesen / en oock als zjn̄ feyl
Heeft hy v̄ onrechtueerdicheyt op hem gheleyt /
Ende is gheoffert / want hy selue wilde.

Steruende mensche.

☉ God

O Godvadere, sydy voot ons so milde,
 Op dat ghy behoude moecht der mēschē sielē?
 Vercondigher des vreedts.

Roch heeft hem de heere willen vernieten
 In cranchheyt, en gheleuert seer ootmoedelijck
 Sijn siele ter doot en riep doen behoedelijck,
 Tis al veruult, en was midts dien gheuende
 Synen gheest.

Steruende mensche.

Och mocht my dat zijn aenleuende,
 So waer ick leuende, int steruen verhuecht.

Vercondigher des vreedts.

De schrift seyt, dat ghy v daer op vlatē muecht,
 Aldus heeft Christus aen cruce ghellegghen
 Thandschrift, dat v hier in therte stont tegen,
 Welc is de sonde, doot, en thoost serpentelijc,
 Dit is van tsaet der belosten presentelijck
 Vertredē, wāt Christus redne was werckede
 Een perfect leuen also elck is merckende
 Wt gront zijns hertē, gelyc God gebodē, heeft
 En sweerelts begeerte van hem geulodē, heeft
 Want also alle zyn leuen was van buypen,
 So was therte daer de vruchten wt spruyten,
 En waest niet: willet met v twee betuygen.

Redene.

Ich ken dat wac is.

De wet.

Ich en cana nock niet betuyghen.

Vercondiger des vreedts.

Wij heeft wille ghehadt in des leeren wet / siet /
Op dat tminste tittelken daer af sou net. siet
Sijne staede / dwelck niet en was in uwe macht
Dat dede Godt / en sandt wyselijck bedacht
Synen Sone inde ghedaente / opt ronde
Des sondigen vleschs / en verdoemde de sonde
Door de sonde / op dat sou zyn aen elcken cant
Veruult de gherechticheyt des wets vopliant
Die o wt schult en op groote punice
Scheepscht wert.

Steruende mensche.

Ist teghens Gods iustice
Wat ich dwere Christi ooc voor tynne noemen
Vercondiger des. (mach?
Tis waer / diet ghelooft. hē dies wel beroemen
Wāt God noen Engelē en haddēt vā (mach/
Door wien soudt dan zyn? (doene /

Redene.

Ick segt ten sapsone /
At dat Christus gedaē heeft / is voor dē mēschen
Van deerste beghin.

De wet.

Ick moet hem oock toe wenschen /
Al schijn ick straf / tis min wter ste mepninge /
Wem daer toe te dringhene.

Steruende mensche.

Twaer vercleringhe

Om seggē vā Gods ghenade/wilt dat schutte/
Hy is te groot.

Vercondiger des vreedts.

Ghy en sulse niet wt putten /
Wāt Godt heeft vē / die vā geen sonde en wisse
Door v allen tot sonden ghemact met lise /
Doen ghy al tsamen noch zyn vanden waert /
En heeft v sonden ghedrieghen onueruact
Nē thout / dus maect v zj bloet vā zōdē reynlic
En al dat hy heeft / behoort v toe ghemeynlic
Van zjn gheboorte ane / dus leeft vastelijck
Int ghelooue.

Aederte.

Ghy verstaet door my tastelijck
Als oft ghyt al ghedaen hadt principale.

Steruende mensche.

Hoe soudich te vollen in eenighe tale
God vā desen troost danckē / idürt my wōbere?

Vercondiger des vreedts.

Niet dan in hem vast gheloouen bysondere /
Gods belieste is v sekerlijck schenckende
Sjn rijck om niet.

Steruende mensche.

O God / weest mijns ghedenckende /
Al ben ick sondich / int ghelooue seer cranck

Vercondiger des vreedts.

Sondich suldy oock vpuen al v leuen lanck
Maer dis gheloost / desen is God niet tellende

S liij Doer

Door sondich / wāt Godt is v Christum stellēde
Tot wijsheyt / heylicheyt / ende guerechticheyt /
Dus wast wel van v een groote sechticheyt
Dat ghy v seluen wout salich zyn makende.
Steruende mensche.

Och hoe is my herte sterckelijck bakende /
Hoe mocht ich pewers meerderē troost vcrūgē.
Vercondigher des vreedts.

Kust v seluē noch / en wilt een weynich swyggē.
Hy is begrauen / den derden dach verresen /

Inden seluen staet / so moet ghy oock wesen /
Want die gedoopt zyt in Christo Ihesu goet /

Hebt Christum aenghedaen / en zyt seer soet
Leden zins lichaems en ghebeenten sterck /

Dus zyn de ghelouige in sweerelke perck /
Tsamē met Christo gecrupst geweest rijkelijck

Gheboruen en begrauen autentijckelijck /
En oock met hem verresen / want al dat hy is

Syt ghy oock / dus siet hoe Christus vry is
Leuende ende oock ouer al triumphheert /

Dit sdy ghemaecht.
Steruende mensche.

Mijn herte veruibileert
In Christo / die op zyn iekēs noyt en viel wreet

Vercondigher des vreedts.
Dit is de figure van v bruyloft cleet

Tot eenen rocke / daer ghy v mede bedeckt /
Ende den nieuwen mensche die ghy aentreckt /

Die

Figure.
* Ster sal
men choonē
de figure /
daer Chri-
stus yresen
zānde triū-
pheert ouer
serpent en
de doot.

Die naer Gods beelt is geschepē onsterffelijck /
 So dat ghy met Christo nu zint beerffelijck
 Erliche der hemelen, daer Christus in eeren
 Syeclōmē is, met hē om ws vruechs vmeere /
 De gheuanghemisse gheuanghen leydende,
 En is aldaer uwe plaetse bereydende,
 Ende oock sittende t'zins vaders rechter hant,
 Steruende mensche.

Lof God Vader almachtich, wat weerder pant
 Hebby ons geschoncken wt lief den minnelijck.
 Vercondiger des vreedts.

Nu danck ick God, dat ghy dit zint verfinnelijck,
 Also Christus tot v sprach opter eerden,
 Sijst in my, en ick in v almits van weerden,
 Op dat, waer ick bē, ghy daer ooc met my, zint,
 Aldus door tghelooue, ghy den Vader by, zint,
 En getredē in Godts staet, dwele (elek dit vatte)
 De mēsche waende vā tserpēt crvgē int platte,
 Maer vant hem bedrogē, dit hebby gheestelijck
 Door tghelooue, Christus is ooc Godt frestelijck
 Tstaet geschreue, die my liet, liet den Dadere,
 David spreckt, ghy zint goden, wildit nadere
 Hebben bewesen met vaster fundacien?
 Redene.

Tis ghenoech bewesen voor alle nacten,
 En ist niet also in v herte ghesact?
 Steruende mensche.

Och laet, mijn siele die is in Godt ghepact,

Waer ich nu verlost van dit vleeschelijck pack?

De wet.

*Hier gaet
wie weet bin
nē ad hem.* So wil tek v dan laten in dit ghemack/
Want ghy als nu niet meer en zijt begherende
Dan dat hemelsch is.

Steruende mensche.

O doot zijt verterende

Dit vleesch, legt mi neder, mi ledē die flourwen
Verondiger des vreedts.

Hier namaels so suldy v leuen aenschouwen /
Dwelc mi Christo staet in God vborgē certeyn
Als hē Christus sal openbarē, / supuer greyn/
Werdy oock openbaer int conuerteren,
Met God en Denghelen int eewich houeren,
Met een lichaem, int wesen onbegripelijck /
Dus leest de rechtueerdighe mensche vhpelijck
Dooz tghelooue in Christo sonder verdrieten.

Steruende mensche.

Oft God mi noch hier laet, hoe sal ict genietē,
Desen troost teghens dit sondich ghespintsele?
Verondiger des vreedts.

Hier tegens heeft Christus voor een bekintsele
V gegeuē tot der sondē quātscellinge (linge
Hij vleesch en bloet, segt hebdy noch meer quel:
Om pewers noch meerderē troost te soeckene?

Steruende mensche.

Och neenick, so waer ic werct te veruloeckene,
Mi dunct ic hebt al, daer en blijft niet buyten,

Vercon:

Vercondiger des vreedts.

Voorwaer vriet, noch en mach icht daer op niet sluyten
 Welck den mensche steruēde meesiā troost, is.

Steruende mensche.

Segt my, ic moet vragē, wāt seer goet tpropooft, is,
 Ist my sondighe mensche, naer de schriftuere

Niet genoegh, dat God wt barmhertichz puere
 Naer zins selfs belostē niet en heeft gespaert

Synē Dōne, maer voor ons ghegeuē vermaert,
 Die ons ghebozen is in swets volbringhen,

Ghepassūt, ghestoruen, bouen alle dinghen
 Verresen, heeft sonde, doot, duuel verwonnen,

So God den mensche dat heeft willen ionnen,
 En zijn in Christo ghestoruen onghestoort,

Met hem begrauen, verresen, en noch voort
 Gheestelick met hem ten hemel gheuaren:

Vercondiger des vreedts.

En wist dese solutie wel bewaren,

Want de heplighe Apostolische kercke

Ghelouende, belūdt, ick hier op mercke,

Des vleeschs verrijsenisse heel lichamelick

En Job seyt oock, Ich weet dat ick bequamelick

Sal verrijsen inden wtersten daghe,

Ende in mijn vleesch, tot mynen behaghe

God sien, en Paulus willet oock bedien,

Dat ghy ten wtersten daghe eerst sult sien

De doot gheheel te niere, met hueren strale,

Dus is tfulcshs verrijsen, tot mynē verthale,

Solactes

D

Des

Des mēschē troost meest / wāt en quaē dat niet
So waert van Christo al te vergeefs gheschiet
Dat hi gedaē heeft / en smēschē troost / waer wte
Siet / dus salt comen in die laetste minute /
Dwelck God Ezechiel heeft ghe-toont geheel /
En Christus sal hier gheuen het oordeel
Ouer leuende en doode / dus verbljdt / nu /
Dat hy oordeel gheuen sal / die daer bevrjdt / v
En alsoan suldy ewich sonder swaerheyt
Met Christo v hoost gebruikē / inder waerhy /
Al dat hy heeft / en is / met Godt dy puuldich /
Wat segdy daer af ?

Steruende mensche.

Dien troost is ghehuldich /
Wie soude daer teghens zjn murmurerende /
Ghy zjt my daer den meestē troost soluerende /
O Godt haelt my wt dees werelts allende /
Nu ick den meesten troost hebbe in mjn ende /
Ick danck v / eer dat vergaet mjn memorie /
Lof Godt Vader almachtich van uwer victorie /
Want ghy my sonder verdienste geloont / hebt /
Door v barmhertichy / die ghy my getoōt / hebt /
Asuleeschs crachtē vgaē my / als een druckich tē-
Vader ontfāgt in uwē hādē mynē geest. (peest

Vercondiger des vreedts.

Hebt lof en danck Godt Vader gebenedijt /
Die den mensche voor swerelts fundacie wjst
Voorzien hebt ewich / crachtich in v seluen.

Redene.

Signere.
* Hier
thoontmen
die v. rjse
nisse des
reesehe.
Ezech. 37.

Aedene.

O Godt, ick moet v oock nu lof toe weluen,
En oock v ghenade eewich zyn prysende.

Schrifs ondersoekere.

O God, ick moet v oock danck zyn bewysende,
Die ons niet troost zyt spysende,
En minlick int zopen / laet dalen zyn rapen
Dooz toerlappen

Vā alle dē quapē, dwelck ons mocht beschapen
Dooz sūkeerts sins crapē, die my hielt geuāgē /
Ghelept in toerstrangē / in verkeerde gangen,
Dies my toerlaughē, dit wou zyn beuroepende
Dat nu is vloepende .

Verondiger des vicedts.

Syt nu schrifs moepende,
En wel versoepende, dat quaet is broepende,
Den sin verkeert groepende, in sulck bestieren
Teghen schrifs manieren.

Schrifs ondersoekere.

Neemt danckelick thanthieren
Van ons blolieren, secht in toerchieren,
Ghy eel fonteynisten, reyn in conuersacie,
Hier met blijft beuolen Gods milde gracie.

Finis.

Wpnoor:

A bynorberghe

Rovaert.

In dit spel zijn vijf personagie.

Speciale saluinghe. Schriftuerlich troost.

Eyffcher des wets. Belemmert herte.

Wel getroost herte.

Speciale saluinghe.

D'Heete heeren / wy v groeten / moeten /
Door wijs vrage / wy s druce / sproeten / boeten /
Nopt vrage ter werelt ons behaechde / bet.

Schriftuerlich troost.

O gheest Gods / die op alle versaechde / set
Wen troost / wilt ons doch onderwyfen /
Den meesten troost in swerelts afgrusen /
Om s doots verfeeren te bet te ljdene.

Belemmert herte.

So beghin ick te vreesen in dit stredene /
Als ick sonde / en doot voor ooghen schouwte.

Eyffcher des wets.

Die mis doet / die moet ghedooghen rouwe /
Gods oordeel geestelijck noch weertlic / vlucht.

Speciale saluinghe.

Wient / warromme ist dat ghy so deertlic / sucht?
Wenliet meer God / dan v blamelijck / quaet /
Cruyt gheneest fleeten lichamelijck / tact /

Dus

Dus droefhy des hertē Godt ooc cōsoort geest.
Eyscher des wets.

Die God so menighe repse verstoort heeft,
Voe wilt ghy op hem troostelijckē wint wapen/
Waent ghy dat mē God mach als eē hant papē?
Gode woort blāst gheschreue in erue / eewich/
Al die sondighen, sullen steruen, steewich/
Dus loon jhs weres naer Gods sentēcie naect.
Spectale salutinghe.

Swijcht ghy, die bedruet elcs cōsciencie maect,
Gode goetheyt alderhoorchst om louen staet,
Die alder menschen quaetheyt te bouen gaet,
Wāt Gods wijsheyt alle mis daet vdrijft, suel.
Eyscher des wets.

God is goet dē goedē, mer Paulus schrijft, wel
Gemschap, benauthent en tribulacie/
Den ghenen die quaet doen.
Schriftuerlijck troost.

Dats condemnacie,
Van die voort sonder berou in sonden sneuen.
Spectale salutinghe.

Hoort ghy naer hē, hy doet v vol wondē beuen/
Doo: zjn rasernye, ghestopt v ooren houdt.
Schriftuerlijck troost.

Om dat ghy troost lieuelijck orbor en soubt,
God thoont tuwaert zjn lief de lopale,
En heeft ghesonden Salutinghe spectale,
Dats dē hepligen Gheest, so Jans sprake priist.
Spectale

Speciale saluinge.

Gods saluinghe seyt hy alle saken wüsst/
So de salue des lichams smerte boett/
Sghelick dese salue elcks mans herte soett/
De trooster ghetrouwe en sal falen niet.

Schriftuerlick troost.

Te vergheefs sal ick swoorts verhalen yet/
Ten si dat des gheests sprake van binne weet/
Belemmeet herte.

Om God te louene cracht münder sinnē streekt/
Die my sinen troost inwendich sendt/
In smerten hem tlicame allendich wendt/
Mijn herte nochtās door tooren verlicht/waet.

Schriftuerlicke troost.

Sonder desen troost noyt pemaent gesicht / sat/
Want als Christus wilde zijn discipels laten/
Hy beloof de desen trooster thaerlic baten/
Segghende hy sal v alle waerheyt leeren/
Ende van v des werelts swaerheyt / keeren/
Diemen v doen sal om mynen name goet/
Dies si beghift met troosters bequame / spoet/
Hebbē om Christus wil vroom gheleden / streeft.

Opfcher des wets.

Verlaet v daer op, ende te vreden, zÿt/
Ghy sult vinden, dat sy v bedrieghen, man.

Schriftuerlicke troost.

De troost des gheests, vrient v niet liegen, can/
Gheē menschelÿcke woordē zÿn so warachtich
Gheen

Gheen trooster om verbliden so crachtich
 Alde geest, wiens na Paul? vruchtē tuchdelic
 Sij lief de, pavs des blijscaps lichtē vruchedelic
 De troost des geests was het stichtē der kerckē
 De woordē der menschen dickent luttel werckē
 Maer desen gheeft is altijts sdruc ontladere.

Speciale saluinghe.

Houdt uwen troost, dies ben ick dijn radere,
 Een vast betrouwen tuwer voorspoetheyt,
 Dat v God Christum gaf door zijn soetheyt/
 So beuint ghy tuwaert de lief de dijnne.

Scrijftuerlich troost.

Meret de scrijtuere aen de gordyne,
 Daer by blijct gods lief de niet om volgrondē,
 Dat v God heeft sinen Sone ghesonden/
 Op dat wy door hem, al leuen souden,
 Paulus seyt, door gods lief de zijn wy behondē
 Christus sterf, als wy zijn vianden waren,
 Voor ons allen, wie mach ons beswaren/
 Als wy door zijn bloet zijn gherechtueerdicht?

Evsscher des wets.

Christus en heeft niet te steruene geweerdicht
 Door al, maer voor de syne die duecht hantierē.

Speciale saluinghe.

En laet v dat duncken in gheender manieren,
 Pevnst dat hy so wel is gestoruen certeynlick/
 Voor v, of ghy waert ter weerelt alleynlick,
 En zijt met Paulus te seggene ghesint,

De Sone Gods heeft my also bemint,
Dat hy hem seluen gaf voor my trefsoorlijck.

Schriftuerlijck troost.

Daer en staet uz voor os, b. trouwet orboorlijck
Dz woort voor my, als troost schoone, gecyde.

Speciale salunghe.

Dat v een Enghel wt den ihoone/serde
Contrarie van dien/ghy verwerpen, moct,
En seggē, dit God om mÿs sins vschrypē, doet,
Hy heeft zÿn sone te my waert gheschoncken,
Of sich eenich ware in swerelts speloeken,
Neemt exempel aen der Sonnen affceren,
Sÿt ghy te min verlicht, of macht v deeren,
Dat sy veel menschen hare licht is gheuende?

Belemmert herte.

Al waer ick alleene ter werelt leuende,
Ien mochte niet meer, dan ick ben, vclaert, zÿn.

Speciale salunghe.

Mÿn lieffte, wilt toch nu onueruert, zÿn,
Die gegeuen is om ander menschen ghewin,
Hy en is v dies niet ghegheuen te min,
Wy vinden dat smenschen lief de oncorrect,
Te mindere is, als sy tot vele sÿrect,
Maer al mint God vele, ten mach niet schadē,
De lief de Gods tuwaerts, is so vol ghenaden,
Hy is ghestadich, so Esaias ontbint.

Schriftuerlijck troost.

Mach een moeder, seyt hy, vergheten hare kind

Dat

Dat zyt in eenighe benautheit late/
En al waert by also dat zyt vergate/
Vergheten en sal ick v ten gheenen tijden.

Speciale saluinghe.

So lieffelijck is by tuwaert tallen syden/
Als oft by alleene sochte v salicheyt.

Belemmert herte.

Ghedanct sy God van zyn liberalicheyt/
Die my synen sone so ghehuldich schenct.

Eyscher des wets.

Meynt ghy dat by om v sochtuuldich denct/
Arm allendich sondare onweerdich/
By is hooghe, machtich ende rechtueerdich/
Inden hemel elck Enghel hem lof toespreect/
Daer ghy hem hier met voeten als stof vsteect/
Dies by v met rechte nu niet en an, siet.

Speciale saluinghe.

Sulcke belemmerthyt doch den ban, biet/
Al ist dat God in de hoochste saten, rust/
Nochtans by altoos die clepne van statē, priest/
By can de arme wt den drecke, trecken/
Wil v tot wanhope sondighe vleckē, wecken/
Segt, versmaedde my God naer dit geschrifte/
By en hadde my niet ghegheuen dres ghifte/
Eoelder dan schatten, begout, beperelt.

Schriftuerlijck troost.

God heeft also bemint dese werelt/
Dat by Christus om stroofte openbaren, zant/

Hy wien dat elckerlijck zijn weluaren / vant /
Dus blijct dat hy niet en blijft verbolghen /
En dat v aengaet / bewijst het veruolghen /
Op datter niemant soude verlozen bliuen.

Speciale saluinghe.

God wil v inder vrucheden chooren schipuen /
Dies is Christus voor v de doot ghestoruen /
Door wien ghy hebt soaders gracie verwoouē /
Op dat hy v soude met trooste versaden.

Epffcher des weis.

Daer en is gheen blischap voor den quaden /
Sulc als ghi hier voortijts in uwe iuecht waert /
De goetwillige mensche Gods duecht spaert /
Maer de quade genaect lydē en rouwe / voort.

Schriftuerlic troost.

Van Paulo dese sprake ghetrouwe / hooit /
Weerdich tontfanghene met allen sinnen /
Dat Christus ghecomen is ter weereit binnen /
Om behoude de sondaers die tot hem dromē /
Christus seyt / ick en ben niet ghecomen /
Voor goede / maer ick wil de sondaren nooden.

Speciale saluinghe.

Door zānen troost oyt droeue maren vlooden /
Peynst hoe God meer lief de toogen / mochte /
Ehochste / liefste / beste in zijn oogen / dochte /
Hy v te gheuene / dus fraey van gheeste / leeft /
Sal hy tminste ontseggen / die tmeeste / gheeft /
Neen hy / zijn lief de en soudt ghebingen / niet.

Schrijs.

Schriftuerlic troost.

Paulus seyt/hy gaf ons alle dinghen, siel
Mz christo/dies wy meer troosts overuē, vrac
Dat God ons synen sone om steruen, schanc/
Dā dat Christz leedt met grooter vduelicheyt/
Tgheuen, toocht de lief de der dypeuuldicheyt/
Die ons vercoos sonder onse verdienste.

Speciale saluinghe.

God hier af te danckene, is v tkenste/
Ghedanct, seyt Paulus, sy den vader altoos/
Die ons voor tmaken des hemels vercoos/
Op dat wy souden heyligh en onbesmet, zyn.

Schriftuerlich troost.

Hoe mach v bekent Gods lief de bet, zyn/
De sonde is vergheuen, dit niet en mist wy/
Niet sonder de betalinghe Christi/
Mer als god Christū gaf tot diē labuere, swaer
Hy heeft ghetboont zyn lief de puere/daer/
Wy en vdiendēt niet, noch Christus mede, dat
Die ons tgheuen van der salichede, plat
Met lief de vā vader, sone, heylige geest, spijst.

Speciale saluinghe.

Tsteruē des doots, Christz lief de meest, wist/
Dies hem inder eewicheyt lof geschien, moet/
Den heyligē Gheest, en tvaderlic ingien, goet/
Moeten met rechte oock ghepresen, wesen/
Diet so beschieten, want wy by desen, lesen/
Dat de godheyt ons salicheyts fundament, is.

Schriftuerliche troost.

God, die rijke in barmhertigheden beken, is,
Door de vierighe liefde die onswaert blaecte,
Ons al door Christum leuende maecte,
Dus is die Godheyt principael aethuer,
Christus verdiendere, en zyn passie suer,
Was vander behoudinghe het instrument,
So heeft de diyuuldicheyt excellent
Ons salicheyt wt liefden gheordenneert,
Die Christum gaf te syne ghetormenteert,
Prent dit wel vast in v memorie.

Belemmert herte.

Ghedanct sy God, die sulcke victorie
Gheeft door synen Sone genadich, my.

Schriftuerlich troost.

Dats wel gheseyt, blijft daer ghestadich, by,
Wāt God voorsach, om stroots aenleuē, rack,
Vader, seyt Christus, van my geschreuen, staet,
Dat ick volcommen soude uwen wille,
Om weeren de cause van allen gheschille,
Ghy maectet mijn lichame daer toe gherect,
Ick willen volbrenghe.

Speciale saluinghe.

Gods liefde heet
Is in dese ordonnancie claer besluten,
Daer sonder verdiente wt is ghesproten,
Het gheuen van sulck een triumphant, pant.

Schriftuerlich troost.

Met Christo. by alle saken in v hant / zant /
Wat soude de Vader meer moghen gheuen ?

Speciale saluinghe.

Al hadt ghy opt ghelept een sondich leuen /
In Christo vint ghy noch sghceests beuredinghe
Sijn gherechticheyt, vasten en bedinghe,
Arbeyt en lyden van grooter waerdicheyt,
Sijn uwe .

Schriftuerlijck troost.

Hy is onse rechtueerdicheyt,
Heplicheyt, vlostinghe, wysheyt vol vruechde.
Eyscher des wels.

Sonder ghebreck en deedt ghy noyt duechden,
Hoe waent ghy Gode zijn behaghelijck ?
Belemmert herte.

Dat ick my opt voechde ter duecht so tragelijck
Ja my hertelijcke leedt ideser spacie.

Speciale saluinghe.

Christus wercken zijn uwe consolacie,
Die al oprecht waren, en suuer van sonden,
Sint ghy een ledt zijns lichaems beuonden,
Ghy deylt van hem, dat v nootsakelijck is,
Ghelijc van spijse en dranck, die smatelijck is,
Door den mont alle leden gesprijst, gelaest, zijn.

Schriftuerlijck troost.

Christus roept, die verlast en verlaest, zijn,
Comt al tot my, ick sal v veruzomen,
Hy heeft ons ghebreken al af ghenomen.

C u y

En

En ons sonde versont / dies ghy troost overst
Speciale saluinghe. (lijf.

Ghelijck de man door thuwelick erst dwijf
In al zij goet, en voor haer gheē tresorē / Auyt/
So eyecht Christus elcs siele zyn vcorē / bruyt/
In al dat zijne is / soete van beschouwe/
So den man betaelt de schult vander vrouwe /
So wilde hy tlast der sielen op hem weluen.

Schriftuerlick troost.

Tweewarf heeft hy v ghegeuen hem seluen /
Eerst indē raedt der diuuldicheyt begrepen /
Ere hemel en aerde waren gheschepen /
Daer naer in zyn passie, ten beschicthen tyde.
Om ons te suerene.

Speciale saluinghe.

Och weest nu blpde /
Heeft Christus voor v ghestort zyn bloet / soet /
In v sal nemen der duechden vloet / sport /
Hy en sal v bedinghe niet wederlegghen /
Noch gheen nootsakelike saken ontsegghen /
Als hope, Ghelooue, en Lief de vierich /
Want ons van hem dees duechden manierich /
Al moghen ghegeuen zyn sonder ppne.

Schriftuerlick troost.

Omdoor Ihesum Christum saltich te syne
Waren wii / seyt Paulus / te voren voorlicn /
God heeft gorde ghewercken bereydt tot dien /
Op dat wy daer in al souden wandelen.

Speciale

Speciale salutinghe.

Die Gode goetheyt ten rechten handelen;
Daer sy de salicheyt by hebben vercregen/
Hebben oock alle nootsakelike wegghen/
Die wter herten der sonden quets/dryuen.

Eyscher des wets.

Maer waer sal touertreden des wets, blyuen/
En tbrekē des ghebots: op dit vermaen, beent.

Belemnert herte.

By dien mōn herte bloedighe tranen / weent
Tbreken des ghebots eenpaer beiaighende.

Speciale salutinghe.

W schrepē behaecht God, weest niet versagēde/
Al hebt ghy dickent vanden weghe ghesaelt/
Dat ghy mis daen hebt, het is al betaelt/
Op v veel verdriets en onghewals, quam/
Maer Christus v sonden op sonen hals, nam/
En droechse aen terups, naer Petrus belpden.

Schriftuerlich troost.

Een druepel bloets mochte ons beuryden/
Maer hy was so om v bewaren, milde/
Dat hy zīn bloet voor v niet sparen, wilde/
Maer selfs de laetste druepel gehuldich, geuē/
Hy heuet al betaelt, wat is hy schuldich, bleuē/
Heeft hy ons gebreck niet versoēt volmaectelic

Belemnert herte.

Jae hy in trouwen.

Speciale salutinghe.

C o

Tblyct

**Blijct wel naectelijc/
Dat hy voor v is inde doot ghetorden/
Naer dat ghy met hem zijt een gheworden/
V sonden wilde hy selue draghen/
Hy was sonder sonde al zijn daghen/
Vreesst n3 als de eysscer om makē discoort/spoort
Christus leuen metter doot v toe behoort/ voort.
Ende al zijn duechden reyn onghelaemt/
Al waren duyst sondighe werelden verfaemt/
De versorninghe is sufficient ghenoech.**

Schriftuerlijck troost.

**De Vader is bet ghepaeyt naer zijn gheuoech/
Met der gewillige doot zyn soons ootmoedich
Dan met des sondacs verdoemenisse gloedich/
Dus wilt ghy vet eysschē/aect desen ongruelt/
Eyschet Christus selue/ die hem heeft ghestelt
Als betaelder/ ghy wert vā hem veraeyt schter.**

Eyschet des wets.

**Dus doende heb ick te vghreys ghehaeyt/ hier/
Ick en cant met dees twee niet makē langhere/
Hy comen my op van lances te stranghere/
Weet ick een/ sy wetender seuen tseggen/
Ick hadde veel beter coop ghesweghen/
Om verwinnen waendick my zere pooghen/
Maer ick moet den rugge sonder zere toogen.**

Schriftuerlijck troost.

**No meer gheen verdoemelijck tempreest/ went
Op die in Christo zyn/ so den gheest/ kent/**

Door Paulum is tverstant ghecreghen.

Speciale saluinghe.

Alle goede hebben op Christum ghellegghen
Haer ooghen / so Jacob aen Joseph begheerde /
En begraefst my niet in de Egyptische eerde /
Maer int lant vā belostē draecht mijn beenen /
Wat mochte hy daer mede anders meenen /
Dan dat ons verlosser soude / naer tberwysen /
Daer steruen / begrauen zijn / ende verrysen /
Twelc hy te voren om stroost / versterckē / sach

Schrijuerlijck troost.

Sgelico men hier aen Moyses merckē / mach /
Die als hem de sterf dach stont te gheschiene /
Begheerde tlandt van belosten te siene /
Daer hy door dē gheest sach Christū vā verren /
Wel wetende / al moeste hy lange merren /
Hy souder salicheyt hy zū verwerende.

Speciale saluinghe.

Hy liet ghy dat Christus voor alle steruende /
Was den volmaectē troost / hoe herlich sy hietē
Op gheen sake sy hemlien soo verlieten /
Als op Iesus / die was by daghe / by nachte
Verbeyt / niet alleene vant Juedtsche gellachte
Maer oock vander heydenscher warande /
Verhuechde Moyses soo / door thē vandē lande
Daer hy wt verwachtē Christus comste blyde /
Verhuecht ghy / die weet dat ten desen tyde
Volcomen is / daer hy op betroude.

Schrijuer:

Figure.

* Hier thoōmē Ja
cob steck sit
tēde / en Jo
seph knielē
de voor hē /
met eē rolle.
Weert my
van dye aet
de / ende be
graefst my.
etc. Gen. 47.

Figure.

Hier thoont
men Moys
ses staende
op eenē hoo
gē berch / en
siet elc van
belostē / met
een rolle.
Moyses is
geclōmē op
dē berch Ne
be op hereta
Deut. 34

Schriftuerlick troost.

Abrahā / seyt Christus / mijnē dach aenscoude /
Twelc hē een vruucht groot bouē matē dochte.

Speciale saluinghe.

Desen troost Adam oock vaten mochte /
Als God tserpēt dreichde / om tsondich quellē /
Ick sal twist tusschen v en der vrouwe stellen /
Dies so dat haer zaet v hoofte sal breken.

Schriftuerlick troost.

Christus is den rechten troost ghebleken /
Die goede en quade rasch wt drucke / brengt /
Belemmert herte.

Die desen troost tonsen ghelucke / schenct /
Hem wil ick bidden om zjn duecht / eere /
Had icht bet gedaen / ick ware verhuecht / seere.

Schriftuerlick troost.

Al hadt ghi so vele als Maria ghedaen /
Dat ghi Christū en synē gheest hebt ontfaen /
Moet wesen uwe meeste vertroostinghe /
Segt met haer / so ic int propoost bringhe /
Mijn gheest vhuucht in God mijn behoudere /
Die mi groote dinghen doet / want sy boudete
Verliet op Christū / dā op haer bequame werck
Wel wetende / dat in synen name sterck /
Alleene de salicheyt is ghelegghen.

Speciale saluinghe.

Min dan niet is ons duechdelic plegghen /
Alst niet gheuoecht is met betrouwē edelick /

In Christus verdienste.

Schriftuerlick troost.

Het is al redelick/
Dat al ons werck op Christū vruchedelic/rust/
Door wien god behaecht ons duechdelic/lust/
Maer bet grepen Christus duechdē crachtich.
Speciale saluinghe.

Het is voor ons eenen troost waerachtich /
Dat wy zyn duechden, door tghelooue deelen/
Beter dan ons duechdelijcke parcheelen/
Want in ons de sonde noch haren aert/plant/
In Christo bliuen wy onueruact/want
Wat lief den schenct hi tonser assistencie/
Al zyn verdienste en obedience/
Hoe moghen wi hebben troostelijcker nope?

Schriftuerlick troost.

Symeon verwachtende met grooter hope
Den troost van Israel tynen consoorte/
Desen troost was Iesus, naer wiens geboorte/
Hy haecte, so ghy moecht sien, by figuerē, sucl.
Speciale saluinghe.

Dwe saken ons propoost colueren, wel/
Eerst, dat hy is troost van Israel ongeblaemt,
Ten tweeden, dat den geest Gods, alsoot betaët
Symeon den troost met soeten vermane toocht
Seggende, naer den Tempel te gane poocht/
Daer sult ghi dē troost, n3 om volprisen scouwē
Gheen mēsche mochte Iesum wīsen, trouwen
Twelck

figuere.

* Hier
toontmē Se
meon inden
Tempel heb
bēde Iesum
in zyn armē.

Twelck speciale saluinghe dede / clack /
Eenderden / Symeon getroost in vrede / daer /
Om laten de weerelt was lichte beraen,

Schriftuerlijck troost.

Hy seude / heere wilt uwen dienaer ontslaen /
Wat mijn oogē aenschout hebbē hē / door wien
Ghy de weerelt behoudt.

Speciale saluinghe.

Christus troost by dien
Den steruēde mēsche moet meest zjn grepende.

Schriftuerlijck troost.

Wy en sien niet alleene Iesum schreyende /
Maer wy vinden in hem de scriftuere veruult /
Als dat hy betaelt heeft al Adams schult /
Den vyandt verwonnen de helle berooft /
Den hemel ontdaen / voor elck diet geloost /
Hy is onse broeder / peysmaker / aduocaet /
Hy is den tuge van onlieder mis daet /
Onse verlosser en broeder bedegen /
Hy wert ghehuldich tonswaert genegen /
Waert dat wy de oogen op Christiū sloegen /
Wy soudē meer troosts sien naer ons genoegē
Dan Symeon sach om sdrucs versoeten.

Speciale saluinghe.

Hy wilt vriendelijc des sondaers siecte boeten /
Hy en heeft gebroken tgheroeckte riet niet /
Dats dat hy noyt sondare int verdriet liet /
Hy trooste Mariam de sondaressē / cranch /

Trouwe

42
Trouwē vā Samariē hy stroofte lesse / schane /
Trouwē van Cana, en den Publicaen quaet /
Verlozen kind, so de doot ontgaen / taet /
Verdoelt schaep is door hē ten wege gherocht /
Dourtspelighe, die voor hem was gebrocht /
Heeft hy ontleghē, en hare woergers verdoecht.
Schriftuerlijck troost.

Die hē vergrāt hebbē, so schriftuere gewaecht /
Toochde hy als troostelijck orient, trouwe /
Wat sal hy doē die hem hebbē gediēnt, nouwe /
En noch gheerne dienen souden gestadelijck?
Speciale saluinghe.

Hy trooste ons in al zijn giften genadelijck /
Woor tleuen des weerelts gaf hy zijn lichame /
Woor tsuieren der sonden zijn bloet eersame /
Dies hopen wy, dat wy naken sullen recht /
Der heylighen inghanch.

Schriftuerlijck troost.
Paulus te vollen secht,
Ghy zijt comē tot Christus bloets bespraeven
Dat bet dā Abels sprecht, om ons verfraeven
Want dit roept genade, het Abel riep wrake.

Speciale saluinghe.
Christus bloet is de versterckende sake /
Van al Gods belofte, dies vrecht bekēt, wass /
So de steruende maect in zijn testament, wass /
Alle weerlike belofsten ghereghelt, sijn /
Gelijce doort wi stortē jhs bloets geregelt, sijn
Hl

**Al de beloften die wy hebben ghehadt, oyt,
Schriftuerlijck troost.**

**Christus steruende v en vergadt, noyt,
Hy heeft ons synen Vader ghecommendeert,
Met luyder stemmē, met tranen verstorbeert,
Hy was verhoort, seyt Paulus naer zj̄ weerde
Spectale saluinghe.**

**Daer so beminde een Sone tlast aenuerde,
So heplich, so hooghe, so ghehoorsaem mede,
Doende voor ons zj̄n wtter ste bede,
Met tranen, en met wtstorten des bloets,
Totten Vader der ghenaden, die so veel goets,
Om ons bereypt hadde langhe te voren,
Hoe en soude hy sulck ghebet niet verhooren,
En ons beschermen voor wederstoot, bloot
Wy hebben toeuulucht in soaders schoot, groot
Daer ons niet schaden mach ons partye, no.**

Belemmert herte.

**Lof, eere, glorie, altyts gheschpe, v,
Die my dus ouergeeft in soaders handē, breekt
God is met my, daer en zj̄ gheē vande, wreet
Die my nu soudē moghen verdommen.**

Spectale saluinghe.

**Belemmert Werpt wech diē name, daer moet een and cōmē
herte wert Draecht Wel ghetroost herte tuwen ghelucke
hier genaēt Wel ghes
troost herte Wel getroost herte, (waect/
B saluinge die my quyte van drucke, maect,
Die heeft in my sulck een verstuuen, man**

Dat

48

Dat sy des werelts lief de verdriuen/can/
Gode gheeft, so my dunct/in my gheulogē, is/
Schriftuerlijck troost.

Gode lief de crachtich, so Paulus betoogē, is/
Is door Gode gheest ghestort int herte, vranck,
Wel getroost herte.

No en vrees ick niet meer s doots smerte, sträck
Sy is door Iesus doot vercrant/teere/
Dus roep ick als een die verlangt/seere/
Herte, mijn siele wilt wt den kercker leeden/
Schriftuerlijck troost.

Die Gode gheeft hebbē, hē tot vruchedē reede/
Als sy hooren spreken van dien oordele/
Want haer verlosinge naect tharē voordele/
Als de doot naect, wie soude dan versuchten?
Wel ghetroost herte.

De sonden en wil ick niet meer duchten/
Want thant gheschifte dat my was teghet/
Is met Christo aen crups ghesleggen/
Dies is de vpant lances te verwoedere/
Maer hē en vrees ick n3, Christus my broedere
Sal my wel beschermen in elck sapzoen/
De vpant en mach my niet te meer misdoen/
Dan Christo, want ick hem toebehoore/
Door toast betrouwen, dat ick oorboore/
Niemant en mach van hem verzoemen, my/
Schriftuerlijck troost.

Dat my de Vader geest, mach niemāt nemē, my
D Dato

Dats Christus troostelic vertellen / claer,
Wel ghetroost herte.

Nu en quelt my niet meer der hellen / vaer,
Want de Vader selue / Christus in weene / liet
Naer den lichame / om datter eene / niet
Die in hem betrouw / soude ter hellen dalen.
Schriftuerlic troost.

De diepgende wet / naer Paulus verhalen /
Is om de goddeloose te verdruene.
Wel getroost herte.

Ich hadde lieuer duystwerf te steruene /
Dan God te vergrammene te eniger huere /
Hem wil ich dienen mijn leuen duere /
Wiens geest alle druck van my ter noot / drijft.
Speciale saluinghe.

Tbetrouwē dē meestē troost inde doot / blīst
Dat v Christus is en sonen gheest gegeuen /
Wāt al hat ghi Christus sonder sgestis aēcleuē /
Tē ware niet genoech die Christus geest / derst
Gaet hē niet aen / wien sondich te impeest / kerst
Soder Christus geest in de helsche grondē / sinct
Wel getroost herte.

Christus lief de niet onuolbonden / dwinc
Mo hem te minnene / wiens charitate / groot /
Lief en ziele te mīnder bate / boot /
Gheen druc ter werelt mī herte benaut / swaer.
Speciale saluinghe.

Blaet op v oogē / en den trooster aēschaut / daer /
Die

Die u verlost heeft met zynen bloede.

Schriftuerlijck troost.

Dit is den troost van quade en goede/
Door hē dē moordenaere vercreech gods rücke/
Al was hy vol sondē bin den aerstschē wicke/
Hem en mochte niet deeren svants schare.

Speciale saluinghe.

Stephanus de eerste martelare/
Die opt gheschout hadde tsondich sneuen/
En betroude niet in zyn ducht verheuen/
Wāt hy badt / Heere Jesu mynē geest ontfanct.

Wel getroost herte.

Sijt inder eewicheit geloeft / ghedanckt /
Die my Christus en zyn geest hebt geschonckē/
Ich ben in zyn lief de so doordroncken/
Dat ick nu selue niet meer en leue/
Maer Christus in my / wien ick my seluē beue.

Schriftuerlijck troost.

O troost. door uwe bloedige beken/
Laet op ons sincken dijn der gracen / nat/
Wilt troost in alle cleynmoedige / steken/
Verlaecht des svants oueruloedige / treken/
Verleent nu dijn der consolacien / schat/
En hier naemaels der contemplacien / stadt.

Wel getroost herte.

Doet my met Stephano in vreden / slapen/
Op uwen troost dat alle mijn iolijt / staet/
Laetse doch der genadigheden / rapen/

D ij

Die

Figueres
Hier thoct
mē Christus
aen teruyce
en dē moer
denaer aē d
rechtter syde
De moordes
naer eē role
Sere gedē
mijns etc. Lu
ce. 23. Voor
Christy geis
dyne eē rol
le. Verre sy
van my yea
waers in te
glouere etc.
Gala. 6.
And figuere
darmē Stea
phanū steet
met eē rolle
Ic sie dē he
mel opē / en
Jesum staes
de etc. Al. 7a

Die als dienaers v fallen steden/cnaper/
Wiens herte tuwaert tot alder tijt gaet/
Die op v betrouwen niet onbeurjt laet.

Speciale salunghe.

De Berchse Kovarens wiens alle sinnē minnen
De conste die can sdrucs verzeeren heeren
Ionstelijc roeren om prijs gewinnen vinnen/
Neemt danckelijck topstel vol eeren heeren.

Finis.

Thielt.

Gebloeyt int wilde.

In dit spel zijn vier personagiē
Goetwillich om steruē. Troostelike allegacie.
Des gheests insprake. Pynelike vreesse.

Goetwillich om steruen.

Prologhe Geweerdighe wijze.

Troostelike allegacie.

Therte vlien goet/groet

Die hier dus opene der vrucheden vloet / doet /
Wiens opstel spruyt wt de fonteyne clare
Der schuytueren.

Goetwillich om steruen.

Ropt sulche reyne / mare

Houden sy die comparacien/stellen

Die onse imaginacien quellen

Sonder

Sonder profijt, ten sijn niet gefonbeert, zyn.
Troostelike allegacie.

Dese vrage moet van alle greect, zyn/
Sy verdient van elcken prijs tresoorlijcks
Naer horatium.

Goetwillich om steruen.
Want sy is oorboorzlijck.

Troostelike allegacie.
En soete, om dat troost s drucs quale, breekt.

Goetwillich om steruen.
Bedoot ons allen met hueren strale, steeet/
Ende den troel steruen, my duncke dat al, cleest.

Troostelike allegacie.
Soek elcken die hier int sondich dal, leest/
Troost van noode is, wil hy wel steruen.

Goetwillich om steruen.
Dus wijtheyt des Vaders, laet ons verweruen
Dwe gracie, die therte deuoot, soocht.

Troostelike allegacie.
Ous, welc den meeste troost is inde doot, toocht

Des gheests sonderlinghe insprake.

D'heps v v broedere.

Troostelike allegacie.

God v ghesonden, heeft/
hem, die troost alle goede gronden, gheeft/
Den vertroostere, alder vuerthden stake /

Des stille gheests sonderlinghe insprake,

D ij Die

Hier v treect
Troostelike
ke allegacie
en na pause
coemte we
der, en met
haer coemt
Des gheests
sonderlinge
insprake en

noch eē man
genaēt pū
reliē rre
e.

Die op de Apostelen als geluck, daecte,
Doen hemlien lyden en grootē druc naecte,
Paracietus, dats troostere, hy genaemt, is,
Der lielen verkoelinge hy besaemt, is,
Die int slaven ruste, vruecht int schreyē, biet.

Des gheests inspra.

Als Christus van swereits contreyen schiet,
Den troostere te seyndene hy beloof de.

Troostelike allega.

Als sgeests zōderling woort blaest, de vdoofde
Hy verandert, beroert, ooch doorstraect wect
Wie anders geen woort wt mēscē gedaect, treet
Int spreken orboort hy sulche manieren,
Dat hem hooren, als hy wilt, Gods scholieren,
Shristuere ons herte in Gods handen, laet.

Des gheests inspra.

Gods ghifte bouen smenschē verstanden, gaet,
Sonder Gods gheest niemant die doorlicn, can.

Troostelike allega.

Sal ons dē meestē troost mogen geschien, dan,
Den meesten troostere ons die senden, moet.

Des gheests inspra.

Den meesten troost, die sdrues allenden, boet,
En maken wy niet Gods woort generalich,
Oft belosten, oft Gods liefde uoyalich,
Want meest voeren singuliere dingen.

Troostelike allega.

Onsen meestē troost is door sgeests inbringen,
Tmeeste

74
Tmeeste betrouwen, dat ons is ghegeuen
Christus, en al met hem, vlijt geschreuen,
Sijn eygen sone heeft God niet gespaert,
Maer ons gegeuen so Paulus verclaert,
Ende al met hem, wilt niet suchen, duchten.

Ponelike vreesse.

O ridders truert, steendot, wāt sleuens vruchtē,
Vā v en des rechters iugemēt, vecht (vluchtē
Tegen v, ach ar, in quaet verblent, knecht,
Wiens hoocheyt ter hemelen binnen, minnen
Ja eeren, dienen, der Seraphinnen, sinnen
Hebt ghy vergramt, hoe sult ghy spuen toorne
Connen ontloopen?

Des gheests inspra.

Troost v wtuercorene,
Hoe heeft v God niet alle dinc gheschoncken
Met spuen sone?

Troostelike allega.

Sulcke lavende voncken
Tot Paulus herte, dat troostelic woord, sant,
Wie mach ons, riep hy, verdoemē voort, want
Niemant Gods vercoorne accuseren, mach,
God rechtueerdicht ons, wie my afkeerē, mach
Van Christus liefde, hongere oft sweert, sel,
Wat ick doch lydē mach, God ist my weert, wel
Die grootelics thoont, dat hy al voor my is.

Des gheests inspra.

Gen bewijs naer Paulus, dit sterck en vry, te,

Dato dy God voor my blijft, wils genadiche-
Christum geest tot mijnder veradiche-
En al met Christus desen troost geprent, was
In Paulo.

Troostelike allegacie.

Wien de doot, seyt hy, ontrent, was,
Nile daghe wt dit soete scrift, spruyt
Al dat goet is.

Des gheests inspra.

Meerder troost daer wt, luyt,
Dat God Christum gaf, dan of ick alleynelike
Christus doot allegierde.

Troostelike allega.

Want certeynelic
Op dat God gaf sonen sone wtghelesen,
Hijnder twee de meeste ionien bewesen
Daer in schriftueren rewers af gegloost, staet.

Des gheests inspra.

De eerste, dat God naer zins propoost, raet,
Sonder ons, is sonder Christus verdien
Heeft Ihesum ghegeuen.

Troostelike allega.

Theologien

Hegge, Gods voornemen op niemants werck

Des gheests inspra.

(aet.

De dynuldicheyt dese giste sterck, vlet,
Dies God verlost, als principael autheur
Christus, als verdiendere.

Trooste:

Troostelike allega.

Gods ionstich faueur.

Heeft de werelt, v indie themwaert ghepaffiert
Door Christusum.

Des gheests inspra.

De tweertste ionstie ghepubliert

Jo, dat Gods sone hem seluen ghaf tijdelic.

Soetwillich om ster.

De hoochste dypwuldicheyt danck ic belijdelic,

Die my vander ewicheyt Iesum schanck,

Den middelare Christus seg ic oock danck

Door zijn bitter doot.

Troostelike allega,

Die remis der sonden

En deerste gracie heeft gheuonden,

Maer so en ist niet van allen saken.

Des gheests inspra.

Wen ghelooue, leetschap wy niet gheraken

Door Christus? lijde, maer byder gods goetheyt

Die ons Iesum, ende des geloofs soetheyt,

Niet door Christus, maer my hē schāc tuechdelic

Dat wy souden werden, leuens vzechdelic

Door Christus vdieste naermactes oelachtich.

Pūnelike vreesse.

Christus is ghegheuen, tie waerachtich,

Maer dat hy urve is, laet bliicken, nare.

Troostelike allega.

Ost maer eene in swerelts wijken, ware,

So vaste houdt v dit woort gesworen/
Iesus is my gegeuen ende geboren,
Wat mishandelt v dat andere licht ontfaen
Vander sounen?

Des gheests inspra.

Oft op de aerde gaen?

Moet v dies lichts oft aerden gebueren, min?

Soet villich om ster.

Reent voorwaer.

Troostelike allega.

Dat is der schristueren, sin.

Ick ben niet haerliedre, maer v God, v Hcere.

Des gheests inspra.

Al zijnder vele, denct nemmermeere

Dat God dies te min elcken van ons bemint.

Troostelike allega.

Maer hy is tonswaert so vriendelic gesint,

Sept Esayas, als moedere natuerlick

Tot haren kinde, wiens lief de puerlick

Haren kinde qua alijcken ontfacken, can.

Des gheests inspra.

Gheene moedere so om haer kint dincke, can,

Als God om v doet, wiens gedochte

Ghy oyt geweest hebt.

Troostelike allega.

Peynst dan hoe sochte

Dat Christus voor v is in dier maniere,

Oft ghy alleene leef det, de goedertiere

Christus

Christus heeft my bemint, so Paul? secht, wel,
Ja hem seluen my ghegheuen.

Soetwillich om ster.

Tis recht, wel,

Dat ick loue ende dancke hier voren
Hem, die om een schaephe dat ghinc verloren,
Om eenen penninck, heeft verlaest, gelopen.

Pijnelike vrees.

Sotten troost heeft v gelaest, bedropen,
Nu insyvs god kiest my, dits trolvtellic, schün
Maer waer in moecht ghy hem profytellic, zijn
Dat ghy in God sulcke blyschap nu baert:

Des gheests inspra.

God en heeft zyn liefde niet getoont, tuwaert
Om dat ghy hem eerst te minnene verkoost,
Maer hy heeft v vercoren, dits Paulus troost,
Ten loue zinder gloriofer gracen,
Naer toerkiesen der goeder vocacien,
Heeft hy v bemint voor alle tijden,
Oock Jesum ghegheuen.

Troostelike allega.

Maer Davids belijden
Ick ben behouden, want God die wilde, my
Cleven volck, v sien sal mijn Dadere milde, vry
Trijcke gheuen, tis so zijn belicste.

Des gheests inspra.

Jacob gheuoelende des doots grifste,
Op Christum stelde hy zijn visepen, al,

Figures.

* Siet
theontmen
Jacob, als

Dwe

een ont man **Dwe salichent heere ick verbeyen / sal.**

ge hebde om

kerne / met

sen rolle.

Dwe salichs

heyt **heere**

ic verbeyen

sal.

Troostelike allega.

Schoonder dan wijn / zyn uwe oogen / wack /

O Juda / daer hy naer elcs betoogen / sprach /

Tot Christum / die van Judas tacken daelde.

Des gheests inspra.

Joseph keruende / zyn broeders verhaelde /

Dat God hemlien soude visiteren.

Troostelike allega.

Door t gelooue naer Paulus studeren /

het medragē zūnder beenderen geboot / daer.

Des gheests inspra.

Christus is de meestē troost inde doot / swaer /

Tblyct / elcs ooge op hem in t dangier / daecte.

Troostelike allega.

Doen den Joden t quaet fenijnich vler / naecte /

T was voor troost ghestelt / de dooge te dane

Op t metalen Serpent / om so tontgane

De beten der brandiger Serpente / sel.

Des gheests inspra.

Christus was dat serpent.

Troostelike allega.

Wilt prenten wel

t gelooue op hem / hy is die bruct / weert.

Pūnelike vrese,

Maer hy straft de quade.

Des gheests inspra.

Sheen ongheluck / deert.

66

Des quaets voorleden, hem die is geplant
In Christo.

Troostelike allega.

Want God synen Sone sandt,
W zijn gegeuen Christus duechden mede
Syns leuens verdienste, rechtueerdichede,
Syn tranen, bedingen, al zijn goet, groot,
Synen arbept, bitter steruē, al zijn bloet, root,
Dese zijn al der sonden versoeninge.

Des gheests inspra.

Erscht ghy hem schult, dits zijn voldoeninge,
No een driepel bloets ware suffisant, pant
Door dupsent werelden, dits tverstant, want
Verenicht met der goetheyt puere, wast.

Troostelike allega.

Houdt v doch broeder aen die schrifuere, wast,
Met Christo is v alle dinck gepresenteert,
Dats rechtueerdicheyt hier, so de glose leert,
Oock cleuē hier naermaels daer geen versijc, is.

Des gheests inspra.

Al, seyt de glose, dat bouen oft gelic, is,
Oft beneden ons, zijn de quade gebrocht
Door Christū ten papse, wort God n3 bedocht
Vrienden te behoudene, wien Christus duecht
Eherchtueerdicht heeft?

Troostelike allega.

Sal zijn soete iuecht
Vrienden ontfeggen de hemelsche zalen

Daer

Daer hy zyn vanden niet en wilde laten?
Tis meer vanden dan vrienden ontfangen.

Pijnlike vrees.

Ghy mocht wel duchte des doots verstrangen
Tegen v doen de helsche iachten, clachten.

Des gheests inspra.

Wilt gheene Engelen noch crachten, achten,
Niemant v doch van Gods lief de schepde/can.

Troostelike allega.

Inde doot zijnde, wilt my God geleiden / dan,
Seyt David, ist cause dat ich duchten, moet?
Ther vracht der booser my niet suchten, doet,
In lyden de goede verhuegen plegen.

Des gheests inspra.

Meer zijndere met ons, dant muegen, tegen,
Sprack heliscus.

Troostelike allega.

De leden bequame
Alle van dat heyligh Christen lichame
Daer Christus thoofte af is, zyn ghemeyne,
Ja al een in Christo groot ende cleyn,
So en zyn int huwelick man en wyf.

Des gheests inspra.

Alle ledelkens Christo, gheooft dit sijn,
Sijn urve met Christo, tgelouue bekent
Gemeynschap der goede.

Troostelike allega.

Ons oock present

Sijn

Sijn de Engelen, want wie den Heere dient,
Dienen zyn dienaers.

Des gheests inspra.

O vercoren orient,
Als was, voor toper, moeten alle vanden
Tsamen wicken.

Soetwillich om ster.

Met op geheuen handen
Danch ick God die zyns troosts rapen, soet,
Laet dalen op my.

Opnelike vreesse.

Wat wilt ghy craven, bloet,
Waent ghy dat God om v arme sichte, dinct,
Wiens sondich leue voor zyn aensichte, stinct,
Ja lieue, herst hy anders te doenz, niet.

Des gheests inspra.

Verdrucker des geests, in z uwe sermoene, vliet
God is hooge, nochtans zyn ghenade, opt
Was, so dat hy de clepne, versmade, nopt,
De clepne, seyt Christus, wort tsi creet ontdeckt.

Troostelike allega.

God roeptse die niet h, seyt Paulus, correct,
Waer toe hebt ghy Christu, en v God versteect?

Des gheests insprake.

Waer toe geest hy therte dat tranen wolleect,
Waer toe zyn uwe de sacramenten,
Die v moghen verskerthept in prenten?
Want Gods woorit is in tghelooue den stakke.

Soetwil:

Soetwillich om steruen:

Dat tot my een Engele van bouen sprake,
Op zyn woort en soudic niet bet stellē, trouwe,
Pijnelike vreesē.

Vele zinder nu inder hellen, rouwe
Weter dan ghy, la die min mis deden,
Des gheests insprake.

Vele zinder oock verdoemt beneden,
Weter dā Saulus, wiē men nochtās verleēt, liet
Kennisse van God, die dander versteent, liet,
God die hier recht doet, elders gracie, toocht,
Soetwillich om steruen.

Lof God, die my met consolacie, soocht,
Die my met Christus penitencie, gheeft,
Des gheests inspra.

Van dype saken Ioannes menche, heeft,
Die in daerde Gods lief de bewysen, dy
Den gheest, watere, bloet.

Troostelike allegacie.

Dus veriohsen, my,
Christus den menschē manck, crāck int steruen
Dijn heylige siele. (vranck, schanck)

Soetwillich om steruen.

Dies sy hem danck, lanck,
Den opāt, sranē, dwāc, sulcke gifte dierbaer,
Troostelike allegacie.

Die eens voor al maecte tsondich dāgier, clack/
Als hy synen gheest inde bitter doot, schoot.

De

Des gheests inspra:

Dat Christus voor ons zijn ziele deuoot/boel/
Was daer by Gods toorne niet bet gepapziert
Dan oft wy sondaren waren gheingiert
Ten helschen viere/dat wy souden lyden
Sonder wille.

Troostelike allegacie.

Maer nu des doots bestriden
Was gewilt van Christo/dies volcōmen/bljct
Dwerck onser salicheyt.

Des gheests inspra.

Souen sommēn strjct
Sjns leuens dienst/maer niet so profytelick
Als Christus doot voldoende subgtelick/
So den laetsten penninck can betalen/schult.

Troostelike allega.

Wt deser kisten/broeder ghy halen/sult
Betalinghe van alder sondigher smetten.

Des gheests inspra.

Ghetuyghenisse des waters wy ooc setten/
Want Christus voor ons veel tranen weende/
Water zijn syde naer de doot verleende/
Waer by hy ons bewees ooc der minnen/vloet

Troostelike allegacte.

Ooc groot bewijs der lief den ghewinnen/doet
Het warme bloet Christi dat alle herten
Naer Paulus /suert.

Des gheests inspra.

E

Doek

**Oock beuëndt van smerten/
Hemlien alle die daer mede ghesuuert staen,
Troostelike allegacie.**

**Christus bloet dē slaendē Engel weert zaen/
Sonder bloet, seyt Paulus, noyt was vercregē
Remis der sonden.**

Des gheestes inspra.

**God heeft verbondt gheslegghen
Met Abraham, door woorden, sa by erde,
Maer geē v̄bont swoorts vā sulckē bescheede,
Als tuerbont zjns bloets, dat hy heeft ghelaten
Als sterckste verskerthept tonser baten,
Dies tbloet Christi ons het sekerste pant, is.**

Troostelike allegacie.

**Hooger dan belofte Paulus verstant, is/
Sonder doot en mogen niet geconfirmert, zjyn
De testamenten, dus wy gefundeert, zjyn/
Dieper dan Abraham, op Christus bloet, heet.**

Des gheestes inspra.

**Beter is ghiste, so eick man vroet, weet,
Met der belofte, dan alleentlick dwoort,
Troostelike allega.**

**Paulus dus danige redene oorboort,
Was door tbloet verskerert Moyses testament
So moet oock inieuwe.**

Des gheestes inspra.

**Gods lief de excellent
Heeft ons gegeuen de Godheyt almachtich
Doo?**

Door Christum mensche en God warachtich/
Is dit al waer, wat mach ghebreken, v:

Troostelike allega.

Sijn ontloten de bloedige beken, v
Des soons die den vadere so lieuelick, was,
Smaeckte hy de doot die so gruelick, was,
Badt hy bloedēde gehecht met s doots banden,
Myne gheest geuick wader in urwen handen,
Dat is, naer Athanasius, de ghuene
Die een geest met my zyn, mach sulck eenē suene
Daer yet ontsept zyn, van sulck eenen vadere,
Door sulcke kinderen?

Goetwillich om steruen.

Des troosts beradere,
Danc hebt der ghifte die therte doorgloeyt, my
In minnen vierich.

Des gheests inspra.

Vol hopen so bloeyt, wy,
Christus is urwe, en alle zyn wercken,
Tlewē des hoofts daelt neder, so wy merckē,
Tot allen leden met den hoof de verzaemt.

Troostelike allega.

Christus is der kercken hoofst onghelaemt
Vanden hoof de, olve beneden, sinct
Christus veruultheyt alle leden, schinct,
Der gracten deel, namen ende eeren
Mach een wijs van haer man vercouereen,
Een gheest zynse met God, die hem senleuen

So Paulus schrijft.

Des gheests inspra.

Sijn verdiensten verheuen
Sijn uwe, arbeijt, weenen, vasten, doot,
Want noyt hadde hy van sulcke lasten, noot,
Hoe is hy arme, wiens de tresooten, zijn?

Troostelike allega.

Wiens wercken so vele wtuercooren, zijn,
Wiens werck quam wt sulcker charitate?

Des gheests inspra.

Christus ontfinck den gheest sonder mate,
Een zijn werck, alle de uwe te bouen, gaet,
Sijn heylichede, so hooghe om louen, staet
Dat Christus verdienste gheeft selue ruste
Valder heylichste.

Troostelike allega.

Met salighen luste
Singt Maria, mynen gheest verbljdt, wjt
In Godt mynen behoedere,

Des gheests inspra.

W ioljt, zjt
Op God stellende, so Paulus playsant, dede,
Die nyewers dan int cruyce vant, vrede,
Sulckē troost en gheeft v niet dijn eygē bedrijf.

Troostelike allega.

Sinte Peeter gaf des heylichs geests motijf,
Wy hopen door Jesus Christus gracie,
Salich te syne, te gheender stacie

Mochtte

Mochter yemant sonder hem salich wesen:
Des gheests inspra.

Al waert datter dupsent vanden resen/
Sept cloeckelic Peeters woort met melodien/
Ick gelooue, salicheyt sal my gheschien
Door Jesus gracie, diet al doet leuen.

Troostelike allega.

Van de vrome heeft sint Jan gheschreuen/
Dat sy wiesse, niet in haerliet bloet, de cleerhē
Maer int bloet des Lams onnosel en teerkens
In wien de beste ooc den druck boeten, moeten.

Des gheests inspra.

Wif Coningen onder Jesus voeten, wroeten/
De doot, de werelt, den viant bedarf,
De sonde, en de helle, die voor ons starf,
Soek Christus opstaēde, weerde s doots cracht
Hy en griest ons niet meer. (fel

Troostelike allega.

Dit Paulus acht, wel,
Roepende, waer is, o doot, uwen srael, gram?

Des gheests inspra.

Soek wech is de sonde.

Troostelike allega.

Christus loyael, nam
Al onse sonden, die hy op scrupce droech.

Des gheests inspra.

De werelt is tondere.

Troostelike allega.

Een woort so gendoech/
Als nu is de werelt van my geiugterl.

Des gheests inspra.

De vyant is oock gheueit.

Troostelike allega.

Sint Jan crytert/

Een Engel crachtich de oude drake/vint.

Des gheests inspra.

De helle is gheweert.

Troostelike allega.

Paulus sprake/vint/

Die in Christo zijn/mach geen dinc verdōmen.

Des gheests inspra.

Is der menschen hoost so hooge geclommen/
Sullen zijn leden int helsch verdriet greynsen?

Troostelike allega.

Teecken der liefden/stelt Jan/met peynsen
Wirtelic om toordeel/de goede ontstelt quelt
Een helle/maer (seyt S. Jan) lief de velt/smelt
Inde minne des Heeren bestrijden.

Des gheests inspra.

Jesus wilde tbedruet vrouwen verblyden/
Dat als iscaep onder de woluē in pynen/stont/
Niemand heeft v verwesen/dus monnen mont
Sal v oock niet vdomē/wilt onuersaccht/gaen

Troostelike allega.

De criffchers/wroegers waren viaecht/zaen/
Dat vrouwen vant een iuge ghenadich/daer.

Soctwilt

70
Goetwillich om ster.

Wiedt mede van hier vrese schadich / waer /
Mijn broedere / verlosser / troost speciale
Is mijnen Juge.

Pijnelike vrese.

'Tis tijt dat ick verpale /
Volmaecte liefde verdrift mijn pogernie,
Des gheests inspra.

Als ick dijn voorleden leuen oock aensie /
Daer Bernardus drie saken my verclaren /
Dat Christus uwe blijft tallen iaren /
Want watre den gheest ende tbloet mede
Sijn in v / het watre dwelck Pieter dede
Sijn sondē afwasschē / wy sien nu meest vloeyt
Wt uwen ooghen.

Troostelike allega.

Daer bouen Gods gheest vloeyt
In v herte / so tooghen s'gheests vruchten / voort
Liefde / pavs / blischap.

Des gheests inspra.

Niemant v suchten / hoort.
Al naect de doot / ick hebbe bevonden / v
Roepende / waer ick van vleesch ontbondē / nu /
Sheē ranceur draecht ghy / maer liefde soet mō:
Tot elcken mensche. (dich)

Goetwillich om ster.

Dies danck ick goet grondich
Den heere / die my sulcke ghiften sent.
E iij Trooste

Troostelike allega.

In v is paps ende blijfchap bekend,
Iesus is uwen troost in fdoots ghetreur / suer,
Goetwillich om steruen,
Mijn betrouwen staet op Iesus faueur / puer,
Seē mēfche noch Engel macht my ontvremē,
Des gheests inspra.

Waent ghy dat des werelts hinderen nemen
Sulcken troost op God, als sy mercken / bloot
De doot voor oogē: door tdocker zwerckē / groot
Des twijfels, sy den moedt verloren / gheuen.

Troostelike allega.

Als die tonghelucke ghebooren / sneuen,
Sulck werden sy, die eerst waren wel ghebert,
Des gheests inspra.

Dat v in tnerfse gheen sake en smert,
Thoont dat ghy een zūt vande vercoorne vatē.

Troostelike allega.

Daer naer tbloet, dats wille wt charitaten,
Die oock om steruen ter Gods cere spoot,
Is v ghegheuen, om nimmermeer voort
Te misdoene, door vpant oft vrient naer,
Goetwillich om steruen.

So gheuoele ic my wel gheiuigeert claer,
Danck sy den heere, tzijn alle zijn ghiften.

Troostelike allegacie.

Met Christo gegeuē naer Paulus geschrifte,
Om door Chustum te comene ten rijke,

So God tzaet geeft / sal hy oock dier ghelücke
De vruchtē / seyt Paulus / gheuen / duechdelic /
Tzaet is de duecht / de vrucht / tleuē / vruechdelic /
Hebben wy het eene / tander is verbept /

Des gheests inspra.

Als een arm kint den rijken man wel grept /
So dat hijt verkieft te brengene ten state /
Om dat hijt eens opraepte vander strate /
Hy salt voort ende voort promoueren /

Troostelike allega.

Niet latende voor dat hijt brengt ter eeren /
Hy cusschet / cleedet / onderwisen doetet /
Want hijt eens opnam / in zijn erue goetet /
Noch moeyte hy door hē / noch oock cost / spaert.

Des gheests inspra.

Want ghy vercoren te syne / verlost / waert
Door Christum / sal v God connen ontseggen
Dat nootsakelic is / sal hy v ontlegghen
Tminste / die v tmeeste geschoncken / heeft.

Troostelike allegacie.

Als Christz den kelc des doots gedronckē / heeft
Minnelic voor dijns salicheyts verstercken /
Sal hy v niet voort geuen goede wercken /
So hy wel sonder piene of torment mach.

Des gheests inspra.

Daer in betrouwē opt them waert gewent / lach
Dat hy v oock van noode is / God is diet weet
Epndelike duccht.

E v Trooste.

Troostelike allega.

God heeft ons bereet/
Seyt Paulus/goede wercken/dat wy souden
Wandelen daer in.

Des gheests inspra.

Wilt v verbouden/
Als v God toeschicte salich te sone/
Schiet v oock wercken toe/dat ghy ten sone
Door Christus soudt leuē/daer niemāt claecht.

Troostelike allega.

Wie weete/den goeden Esaias vraecht/
Wie heeft hem geroepen God naer te gane/
Dan God ?

Des gheests inspra.

Iselue gheeft Paulus te verstante/
Die hy voorkende/heeft hy toe ghesiert
Sijn sone naer sleuen met duechden verchiert
Te werdene ghelijck/voort gheroepen/heeft
De toegheschicte.

Troostelike allega.

Dus vol hopen/leest/
De gheroepene hy rechtuerdich/maect/
Teene volcht dādere/God ons weerdich/mact
Sijns rücks/wāt hy eens heeft ghellegen/hant
Men ons.

Des gheests inspra.

Seyt wie de vercorene teghen/spant/
Jesus bemint de sone/totten ende/

74
S beminde, nacht niet de dwase blende/
Die Gods verkiefinghe willen weten
By reuelacien.

Goet willich om ster.

Gods secreten

Te kennene gheen mensche toebehoort/
Maer so vaste houdich my aen Paulus woot/
Dat my alle dinck, als perseuerancie
Salighende door Gods ordinancie/
Met Christo gegeuen is, als ick betrouwe/
Dat ghy daer staet, wien ick voor my schouwe/
Die my anders seyde, ick verwaten, hilde/
Mensche, oft Engele, want ick laten, wilde
Veel eer münder ooghen experientie/
Dan Gods woot.

Troostelike allega.

Tis sint Jans sentencie/
Gods kinderen te werdene, hebben sy macht
Die Christum ontfanghen.

Des gheests inspra.

Gods raedt heeft cracht/
Maer ons onbekent, ten sy manierlic
Dat wy door teekenen ongefalgierlic
Van dien vasten raedt eenich verstant, smaken
Als by belosten.

Troostelike allega.

Maer prouer pant, maken
Ghysten, dan belosten, die ons doen peynsen/
by

Hy heeft my so dicwil sonder beynsen
Wel geholpen, sal hy my nu laten, bloot?

Des gheests inspra.

Des kints betrouwen is bouen maten, groot
Op synē vadere, wāt het heeft geuondē, daer
Dickwil hulpe.

Troostelike allegacie.

Heeft ons God ghesonden, naer
Christum, ia met hem alle goet bewesen,
Hemele, aerde, Engelen ghepresen,
De sonden verkeert, door zyn goetheyt puere,
In beteringhe leuens.

Des gheests inspra,

Telcker vre

In als geholpen, dit een corage, slicht,
Dat hy de siele die in s doots quellage, licht
Niet laten en sal, zyn trouwe is sonder blame,

Troostelike allega.

God seyt, ick drage v in mynē lichame,
Ick ben de selue tot der outheyt, vry,
Ick hebt selue gedaē, neemt hier stoutheyt, by,
Ick sal v noch voort tallen dagen, dragen,

Des gheests inspra.

Ick doet voor my wilt asuagen, tclaghen,
Ick ben de eerste, oock ben ick die leste,
Seyt Paulus, die in ons begonste tbeste,
Tot den dage Christi, sal hūt volbringen,

Troostelike allegacie.

Dus gheeft God met Christo alle dingen/
Met Christo ist bereypt comt ter feeſte.

Des gheests inspra.

Symeon ſach door t'bewijs vanden gheeste
Jesum/Israels consolacie.

Troostelike allega.

Jesum blijct troost naer onse fundacie
Vanden gheeste gethoont den Israellijst/
Als hy af doen wilde lichaems habijt/
Om de werelt te ontgane/ blijdelic.

Des gheests inspra.

W belieft my nu te ontsane/ tijdelic/
Want mijn oogē hebben de salicheyt geschant/
Sprac hy/ dies sterf hy blyde.

Troostelike allegacie.

O ooghen/ daut

Tranē vā vruochden/ siet hē wt wiē troost spruyt
Die des moordenars druc/ ooc heeft geooft wt
Op wiē oock Stephanus in t'steruēs noot/ siet/
Als den meesten troost.

Des gheests inspra.

Want hy inde doot/ biet

Troost den sondare/ troost den goeden/ man.

Troostelike allega.

Origines seyt/ niemant bemoeden/ can
Sonder Jesum den troost int steruens tempeest
Parselic te latene steruelts foreest.

Goetwillich om steruen.

Trooste.

Signeres

* Hier

thoont Symeō Jesum in sijn armē met eē rolle t'v ontlaet ghi seere vwen diensare / naer v woordt in payse/ want mijn oogē hebben uwe salicheyt gesiē. Voor dē toech Symeōn was verheydēde troost van Israel/ den heylighen gheest was in hē/ hi ont sine Jesum in sijn armē en gebenedyde God. Luc. ij. Voort toont men Jesum aēt cruyce / en dē rechte moordenare /

met eē rolle Troostelike soetdom in urwe handen / vaet
 Noch heden Stele / lichame / en wilt doch bewaren / my /
 wert ghi mē Die ghy eens opnaemt / niet in schaden / laet.
 mi int para Troostelike allega.
 dijs. Voor
 den tooch / Volcomt v opstel sonder sparen / ghy.
 Coemt alle Goetwillich om steruen.
 tot my dye Bient totten eynde hulpiet verclaren / by /
 werct en x Mynē troost vroomste betrouwē int sneuē / is
 ladē zyt / en Dat my met Christo alle dinck gegeuen / is.
 ic sal etc. Des gheests inspraec.
 Voort roet
 mē Stepha Dat wy ons dus met herten milde / moeten /
 nū daermen Neemt wel ghy heeren / diemen excellēt / kent.
 steent / mer Troostelike allega.
 een rol. See
 re Jesus et By ons Thieltenaers / die int wilde bloepen /
 fant mynē Voor prijs ghedaen / dit spel present / ent.
 geest. Vouē Des gheests inspra.
 hē / Sy sach
 de glorie go Gods wijsheyt regere de maecht vā Sent / ient.
 des / en den
 sone des mē
 schen staēde ter rechter handt Gods. Voor den tooch / Stepha
 nē opwaert siende / sal Ihesum sien staen ter rechter handt zijns
 Vaders.

78
Loo, In vsterne
ambocht.

Ick verrücke de Roepen.

In dit spel zijn Dize personagie

Sgheests cracht. Schrifstuerlic woor.

Steruende mensche.

Sgheests cracht.

Koocheyt / mogenthey / cracht / victorie /

Prologe.

Laudable wütheyts consistencie /

Eere / prijs / glorie / van Aecus ghenoten /

Wat wien Karolus met gracie doorgoten /

Ons is gesproten / Roomsche Keeser verheuen /

Met die hem / en v ionstich aenleuen /

Altijts int leuen / naer sgheests virtuyt / innelic /

Wat repnder herten / met een saluyt / minnelic /

Wp v goetionsstich int generael / eeren.

Schrifstuerlic woor.

Edel Prince met v loyael / heeren /

Der fonteynen / die met iolijte / soet /

So vloepen / alst past by apetyte / doet /

Der consten fonteyne / met wel beraden / sin /

Daer elck mach den gheest comen baden / in /

Door rethorickelijcke operacie /

W bleden wp ionstige salutacie.

Sgheests cracht.

Om voort te tuwer vraghen edel nacie /

Soluyt te gheuen met claren betoghe /

So vaet doch danckelic dees onse Prologe.

Steruende mensche:

Wie my eplaes arm mēsche steruēde /
Dē boō bes leuēs moet ic zū deruēde
Beureesi dz my gods engel scēdē / sal
Wot thof der wellust / in d' allēdē / dal /
Ghestelt / door mīn inobediencie /
Dooz serwichs leuens excellencie /
Ios doots sentencie / op my / ghedaert /
Darrick van steruen was vry / ghemact /
Dooz Adam die eerst aenuerde / tverzeeren /
Moet ick nu weder in deerde / verkeeren /
Met pynelic labuer / n3 mach gods woort / salē
Wacr sal ick moghen troost en confoort / halen /
Om niet desolaet in eewich toren / sneuen /
En desperaet den moedt verloren / gheuen /
So segt my vrendē / wie my doch mach / baten /
Schriftuerlic woort.

Ach broeder bemint / wilt sulck gheclach / laten /
Want God die so barmhertich bereet / leeft /
Die so ghenadich selue becleet / heeft
Adam en Eva vol sonden / qualich /
In teeken / dat elck wert beuonden / salich /
Wiens sonde bedect is / naer scriftuere / vranc /
Die heeft om stercken v' figurere / cranc /
Op dat ghy niet heel soudt ouer boort / wenden
Willen my Schriftuerlic woort / senden /
Met hē die de name des geests cracht / draecht /
Op dat ghy die eewich doot versmacht / laecht /
Soudt

Soudt hebben door ons / teghen desperacie /
Troosts consolacie.

Steruende mensche.

Lof God der gracie /

Die my noch in des doots blamacie /

V lieden in troost excellent / sendt /

Die my te vollen sult doen bekent / ient /

Welck my eylaes / naer trechte propoost / sijn /

Onder alle troosten / mach meesten troost / zijn /

Waer af minē geest hē gheē beuroeder / vindt.

Sgheests cracht.

God de Heere / die houen de moeder / kindt /

Ewighe lief de heeft tuwaert barmhertelic /

V siende gheuallen in sonden smertelic /

Diverande doot steruende blamelic /

Gheestelic in Adam / dan lichamelic /

Voort deewighe doot vol ppen versückelic /

heeft wt puerder ghenaden bliückelic /

Dit cleedt rückelic / ghewrocht te wensche /

Om daer met verchieren / v steruende mensche /

Doo: my sgheests cracht ppselic van weerde /

Dus broeder beminde / willet aenueerden /

Dan so wert veerst troost betoghelic.

Schziftuerlich woorz.

Sonder dit cleedt so waert onmoghelic /

Want so wien tongelooue verdoost / swaer /

Van allen troost is hy beroost / daer /

Tot dat hy van God dees gaue chierich / wint.

F Steruende

Steruende mensche.

Iof **G**od almachtich die my so vierich / mint,
Dat ich met dees gaue ben verchiert, vix,
Ach minnelic troosters nu allegiert, my,
Mynen meesten troost naer v bewijs, doch,
Sgheests cracht.

Adam gheuallen int paradys, noch,
Als **G**od hem naect vant int benouwe, quaet,
So trooste hy hem met der vrouwen, zaet,
Voor de meeste troost, hoort my present, sprekē
Welck zaet soude, om v torment, wreken,
Thoost van tserpēt, breekē, vaet dit propooselic
Scriftuerlic woort.

Dit zaet aldermeest voor v is troostelic,
Sonder dit zaet, naer Sprophetē ymaē, vroet,
Als **S**odoma en **S**omorra ghy vergaē, moet,
Door dit zaet, hoort **P**aulus belijdt, lesen,
Moeten alle menschen ghebenedijdt, wesen,
So **G**od dat selue beloest heeft crachtich,
De **V**ader eendrachtich.

Steruende mensche.

Ach troosters warachtich,
Welc was dit zaet, dat den vyāt thoost, brack?
Sgheests cracht.

Dit zaet daer **G**od selue af beloost, sprach,
Den ghelouighen ouders in persone,
Is **J**esus **C**hristus, seyt **P**aulus, vdone,
Die v onuerdient, wt der liefden woncken,

92

God heeft gheschoncken.
Schriftuerlic woorl.

Als ghy versoncken
Laecht met Adam in s doots verzeeren;
Op dat hy v sleuen soude restaureren,
Eewich duerende, twelck ghy hadt verloren.
Steuende mensche.

Wich mynen gheest verhuecht in dat aenhoeren;
Dus troosters verloren, thoont my int sneue,
Hoe my door Christus mach zyn gegeuen,
Wederom sleuen, mi so begheerlic.
Sgheests cracht.

Siet broeder, sleuen dat hebt ghy deerlic
Van v gewert, door tsondich exploit, swaer,
Sonder de sonde, voor v gheen doot, waer,
Maer eewich leuen ghy gloriosus, mocht,
Dus als ghy de sonde dangereus, wrocht,
Waerde ghy de doot, als den loon der sonden.
Schriftuerlic woorl.

Om van welker doot dan te zyn ontbonden,
Moester zyn bevonden, sonder condicpe,
Eenen, die vry was der sonden vicpe,
Soudy Gods iusticpe, stellen te vreden.
Sgheests cracht.

Dwelc niemant en mocht van Adams leben,
Want ouertreden, hadden sy ghemeene,
Synde al tsamen door de doot in weene.
Schriftuerlic woorl.

Dats Christus Iesus, en anders gheene,
De welke alleene, van sonden vry, was,
Moeste tuwen troost, als uwen Messias,
Wt des vaders ghenadighe tresoren,
Aeder dalen, voor v zyn een kint ghebooren.

Sgheests cracht.

Sodat begheert hadde langhe te voren,
Gods volc vercozen, bin swerelts woninghen,
Als Patriarchen, Propheten, Coninghen,
Gheuoelende hoe sy in s doots ydommē, lagē,
Christum van verren, sy commen, saghen,
Als haren troost, so ic Paulus belijdt, las.

Schriftuerlic woort.

Siende mynen dach, Abraham verblijdt, was,
Sprac Christus, naec Joannem, verheuen, net.

Sgheests cracht.

Tselue getuycht claer Gods ghescreuen, wet,
Want als hy v de sonde is declarerende,
Is hy v Christum voor troost doerende,
Als de schoolmeester doet zyn scholieren.

Schriftuerlic woort.

Dan swerelts beghin door sgheests regieren,
Gheen meerd troost, gods volc en briedē, breet
Dan Christus Iesus, die voor v wt liefdē, heet
Soude comen steruen de doot afgrüselic,
Om door zyn doot v int leuen prüselic,
Te eruene van v s doots blame slakende,

Sgheests cracht.

Doort

Door t'stoortē zjns bloets bequame makende,
Waer machmen desen troost zjn verhoogende.

Steruende mensche.

Ach minnelike troosters zijt v dan poogende,
Dat ick/die opt in s'doots benauwen lach,
Doch no figuerlic hier claer aenscauwen, mach
Hoe Christ? my meest troost, in s'doots erruere

Schriftuerlic woort.

Wilt dit aenmercken, hier in figueren,
Met de schriftueren, daer toe betamelic,
Twert v in trooste seer aenghenamelic.

Steruende mensche.

Ach God, v louick met herten eersamelic,
Van Christo die my leuens behouder, quam.

Schriftuerlic woort.

Siet hier figuerlic, die op zjn schouder, nam
V verlore schaep, wien swolfs betrapen, quelt,
Dit is hy die vleuen voor zjn schapen, stelt,
Daer alle Gods volck hebben verhuecht naer.

Sgheests cracht.

Dit is den boom no, des leuens vruchtbaer,
Eerst vanden Engel voor v beurt, vranck,
Die God de vader in soolhepts tijt, lanck,
Op dat ghy zjn vruchten soudt verweruen, al.

Schriftuerlic woort.

So wie die nut, nemmermeer steruen, sal
Int eewich leuen hy hem bequame, erst,
Al ist dat hy naer den lichame, sterft,

figueres
* Siet
thoontmen
Christu aen
cruyce ende
tmetale sers
pent, met ee
rolle. Sicut
Moysses et
Doue teruy
ce dees rol-
Also heeft
God de wes
relt bemint
so dat hy sy
ne eenigē so
ne ghaf / op
dz dye in hē
gheloost is
en vergae /
maer hebbe
dat eewich
leuē. Ander
rolle / Ver
bljdt en loo
uet te samē
verlatē Sie
rusalē / wāt
de Seere he
uet zjn role
y troost / hy
heeft Sieru
salē verlost

Noch sal hy leuende ewich verblyden, no.

Sgheests cracht.

Dit is leuen, die om beurpden, v
Want ewich steruen, heeft wt ghenaden, puere
De cause des doots op hem gbeladen, suere,
Dwelc is de sonde, door wien doots strael, quā.

Scrijftuerlic woot.

Dies hy de sonde op hem liberael, nam,
Mismaect naer Esaias verhalen, wreedt,
Deerlic ghewont, hy selue v qualen, leedt,
Als een malaetsche ghellegghen verduldich,
Dits de onnosel, die v mensche beschuldich,
Heeft door zyn doot ende wonden, ghepresen,
Om ewich te leuen, van sonden, ghenescn.

Steruende mensche.

Hoe is meerder troost beuonden, bewesen,
Dan Christus, die wt ionstghe adere,
My quam versoenen met zyn hemels vadere,
Voor my de schult der sonden betalende.

Sgheests cracht.

Dits de Samaritaen neder dalende,
Die in v wonden, om weeren ghepyn, groot,
Olye en wijn, goot.

Scrijftuerlic woot.

Een lanch termyn, bloot
Hadt ghy arm cranche dien medechin, noot,
Steruende mensche.

Voor dit serpens bebloede aenschyn, root,

Van

Van v in trooste, des doots senijn/vloot.

Schriftuerlic woord,

Dus voor de sondē voldoende door zjn, doot/

veest hy doot, helle comen verwinnen

Die door v sonden ter werelt binnen

hadden regnacie,

Steruende mensche.

Wat sal ic beghinnen?

Sgheests cracht.

Scrijpt consolacie.

Schriftuerlic woord.

En looft vol minnen.

Sgheests cracht.

Hem vander gracie.

Steruende mensche.

Ach herte en sinnen

Louen dy, die Christum gheeft in oblatie/

Die van my weert des doots blamarie.

Schriftuerlic woord.

Hy heeft den want v obligacie

Ghenomen, so Paulus propoostelic, wott/

Men terupre ghehecht, twelc troostelic, luyt/

Daer ghy ter doot by waert tallen sonden/

Schriftelic verbonden.

Sgheests cracht.

Door zjn vijf wonden

veest hy David met vijf steenen precieus/

Gollas verwonnen, dies victorieus

Een heere der heeren nu triumpherende,
Schriftuerlic woor.

Dus was hy v steruen permuterende
In een eewich leuen / vol eruen / rijckelic /
Daer eerst een werden was v steruē / blyckelle /
Ter eewiger doot in swaer verlanck / grieuelic /
No is door Christum eenen ganck / lieuelic
Ten eewigen leuene / by hem vercregen / dy.
Steruende mensche.

Lof Christus in wien meest troost gelegen / so
My mensche steruende in Adam gheestelic /
Daer deewige doot volcht naer tempeestelic /
Waer af my Christus dan is beuydende /
No minnelike troosters zijt belydende /
Wie slichame hier mach consoleren /
Twelch steruende moet in aerden verkeren?
Sgheests cracht.

Den troost is Christus / naer Paulus doceren /
So hy sterf om v sonden onweerdicheyt /
Is hy verresen tuwer rechtweerdicheyt /
So als ghy in Adam ter doot zijt sneuende /
So wert ghy door Christum wedet leuende /
Verrijfende Christus tuwen voorspoet voren /
En daer naer alle die Christo toebehoren /
Verganckelic ghezaept in oneerlicheyt /
Sal opstaen glorioes in grooster heerlicheyt /
So Esayas can te volien bewijfen.
Schriftuerlic woor.

D dooden Heere die sullen verrüsen
Door den dau des lichts sonder vertrecken;
Sgheests cracht.

Die in my gheloost / als Christus ontdecken/
Heeft teewich leuen ick sal hem verwecken/
Ten ioncsten dage / vaet dees wijse lesse.

Schriftuerlic woort.

So wie deel heeft in deerste verrüsenisse/
Salich is hy / so Ioannes getuych / gheeft/
Ouer sulcke / de tweede doot geen macht / heeft.
Sgheests cracht.

Sept Paulus / die door sghelooü cracht / leeft/
Ouer die ontslapen / v truerich wesen / vliet/
Ghelooft dy Christus gestoruen / verresen / siet/
So sal God die wt swerelts woonste scheidt/
In Christo met hem wt revnder ionste leyden/
De gestoruene in Christo werden verheuen/
Met de veranderde noch ouer ghebleuen/
Inden wolckē Christum gaende te ghemoete/
Met dese troostelike woorden soete
Troost no elck anderen / sept hy loyalich.

Schrijuerlic woort.

Die inden Heere steruen / die zün salich/
Van allen arbejde sullen sy rusten / daer.
Steruende mensche.

Ach God / met Paulo mach ick lusten / naer
Blichamelic steruen / en so betamende/
Want tlichame metter siele versamende/

f v Met

Met Christo vcerijst, om ewich te leuene.
Onmogelic waert my mensche te gheuene
Meerderen troost, die hier ben steruende.

Sgheests cracht.

In Christo moet ghy dit zijn verweruende,
En niet laten hem, tot uwen voordeele,
Want alle menschen ten wtersten voordeele
Sullen vcrrijfen, hebt dieo memorie,
Maer niemant om leuen te zünder glorie,
Dan die in tghelooue, naer Christus raet, pleyn
Al zijn cleeren sal hebben ghedwaet, repn
Int bloet des lammekens Christi warachtich,
Welck alleene, is te openen crachtich
Den boeck met seuen zeghelen ghesloten,

Schriftuerlic woort.

Maer lacē, deerlic met Gods gramscap begotē
Wert elck gesloten ten putte beneden, schier
Die teghen clammeken heeft ghestreden, sier,
Wenghebeden hier, in vleeschelick weelde
De Babilonische hoere, en theelde
Der felder beeste, dies ewich int sneuē, quaet
Steruende mensche.

Nch troosters beminde, wilt dan gheuen, raet
My, vannaeturen inder sonden bloet, doot,
Hoe mach ic mij cleebrē in clammeke's bloet, root
Suyuer en wit wasschen in alder claerheyt?

Sgheests cracht.

Dē warachtigē trooster, dē geest der waerheyt
Die

Die Christus sij bruyt sandt, om haer regieren
 Als een trouwrick, om haer verchieren,
 Die toocht v dit clær, mijn vrient vercoren,
 Want v hier siende in sonden ghebooren,
 Doet hy v supueren van sulcher lette
 Int bloet Christi, tlammencken sonde e smette;
 Door zyn bruyt de kercke, uwe moedere,
 Daer sy v erst met Christo uwen broeders
 Int ewich leuen, by hem verwozen,
 Steruende mensche.

Maer laten, als ich arm mensche verdozen,
 Noch niet ostoruē het vleesche aēcleuē, zwæet
 Tsuer cleedt in doopsel my gegeuen, daes,
 Weder, eplæs, onnuttelick besmuert, vjnde,
 Als ich vanden vrant becuert, zjnde,
 Die als een Teeru my ommeringhen, can,
 My hebbe deerlich laten verstringhen, dan
 Door toolbringen, van synen heessche, boos,
 Den gheest tonder zjnde den vleesche, loos,
 So ben ich weder door tleuen beestelick
 Gheworden gheestelick.

Christuerlic woord.

Gheen troost so herstelick
 Als Christus, voor die in sulcken noode, siet
 Die als God verwecken sulcke doode, moet,
 Sullen sy veruisen, so wy gheleert, lesen,
 Sgheests cracht.

Bekert my heere, so sal ich bekeert, wesen,
 Ich

Ich bent, seyt God, naer geen ander wilt haken
Die dooden sal ende leuende maken,
Gheen behaluen my, en heester virtuyt, toe.

Scrijftuerlic woort.

Ich bent die om mynē twille de sonden wt, doe.
Niet willende de doot vanden sondaren.

Sgheests cracht.

Alle menschen die opt dus ghestoruen waren,
Heeft God, so Manasses getuycht vordachtich
Berou beloof van sonden crachtich,
Om dies verghenue de sonden afgrüselich.

Steruende mensche.

Ach lacen, al ken ick mijn sonden misgrüselich,
Dan faelt my eerst troost ende confortacie,
Want de vyant wilt my tot desperacie
Gheheelic brengē, door mijn onweerdicheyt,
Seggende, dat ick naer Gods rechtueerdicheyt
Moet teewiger doot hebben sentencie,
Tselue ghetuycht oock mijn consciencie,
Dies sulcke inuencie, my ouer tboort, drijft.

Scrijftuerlic woort.

Ach broeder, aen Christo tot v confoort, blijft,
Behennende naectelic alle uwe mis daden,
Hy en sal v, als trefoor, der ghenaden
Vy niet versmaden.

Sgheests cracht.

Want om v beraden
Roep hy selue, comt die zijt beladen,

Ich

Ick wil u verlooſten, uwen laſt vermyden.
Scriſtuertlic woort.

Dus wilt wter herten uwen noot belyden/
Als Petrus, Dismas ende Magdalcene/
Met vrouwen in ouerſpel beuonden onreene/
Voort al die in weene, naer os propooſt, ſtonde
So ſy al te ſamē door Chriſtum trooſt, vonden/
Sult ghy trooſt vinden, dit ben ick pluchtende,
Steruende menſche.

Ach laten, noch maect my de vpant duchtende/
Door dwoort ſcriſtuertlic by my deſconfoort, riet
Wāt God de ſondaers, ſept hy, en vhoort, niet.
Sgheefſto cracht.

Maer die hy penitenten, naer zyn woort, ſiet/
Hemlien bekennende, als een Publicaen, ſnoo/
Die verloren ſone wil hy ontfaen, voo/
Die doode gheuen ſleuen ouerulordich,
Want een oprecht benaut herte ootmoedich/
God niet en vſmaedt, naer Davids leeringe.
Scriſtuertlic woort.

Kopt en liet God mēſche in ſdoots vſceringe/
Dan hemlien die ſelue geſont te ſyne dochten/
En die van Chriſto gheen medecijn en ſochten/
Als die Pharizeus die hem duechdich, prees/
Oft de rijke, die Maria iuechdich, wees/
Van wien elck opt in groot vermeten, ſat/
Deſe wten ſtoele zyn ghesmeten, plat/
Veruedert, want ſy haer verbieuen, groot.
Sgheefſto

Gheestes cracht.

**Maer die van duechdē opt haer beskeuē / bloot.
Si laen met sonden / biddende om gracie /
Die cregghen door Christum opt consolacie.**

Steruende mensche.

**Neh troost: es gheeft my noch probacie /
Oft ich / die opt met sonden belaeu / lach /
Totten vader selue om quitschel gaen / mach /
Doo: Christū / gemeret de grote erruerē / mīn /
Oft moet mīn toelucht totten creatuerē / zīn /
Die om stercken mynen desolaten / moet /
Voor my bidden / als Aduocaten / goet /
Welch is hem meest troost / die in s doots blame**

Schriftuerlic woort.

(sicht)

**Al dat ghy dē Vader in Christus name / bidt /
Sal hy v gheuen / so wy gheschreuen / lesen /
Bidt / seyt Christus / v sal ghegheuen wesen /
Clopt / men wert v bin der zate / latende.**

Steruende mensche.

**Is Christus meest in desen state / batende /
Twy / radt my anders menich ghelcert / clerck ?**

Gheestes cracht.

**Siet / in renen wille gheconfirmereert / sterck /
Is warachtich hoost Christus met al zū leden /
Dus en isser niet differents bebeden /
Van Christo thoost / ende den leden prūselick /
Maer alle ghelijck te wīch leuen iohāselick /
Jonnen sy v / door Christus victorie.**

Schrijf:

Schriſtuertlic woorſt.

Dus om Chriſto alleen te gheuen glorie,
 Door wien alle kintē noch moeten buygben,
 Wien al Gods heyligen lof, prijs getuygen,
 In wiens name ter werelt ghemene
 Salicheyt is, ende anders gheene,
 Door meesten troost, op mynen ract, teert,
 V Chriſtum Iesum ala aduocact, neemt,
 Die voor v biddende, als dzus ontladere,
 Sidt ter rechter hant van synen vaders,
 Als een voorsprake voor v certynelick,
 Die door hem seluē in een offrande pleynelick
 Den vader voldoen tot ewigen tyden, heeft.

Sgheests cracht.

Desen hoochsten Driester medelyden, heeft,
 Over crancheyt, in ala hebbende gheuoel, zaen
 Sonder de sonde, dus wilt tot den stoel, gaen
 Der genadē ghy crucht van dat v noost, troost.

Steruende mensche.

Ach minnellike troosters op dit propoost, gloost
 En laet my dit aenschouwen figuerlic.

Schriſtuertlic woorſt.

Sletet broeder bemint, versterct schriſtuertlic,
 Over crancheyt certyn sal moghen, stercken.

Steruende mensche.

Lof God, die my doet dit betoghen, wercken,
 Dat hy die iuge is, van my misdadich,
 Is voorsprake ende aduocact beradich,

Signere.

* Ster
 choont men
 Chriſtu sit
 tek ter rech
 terhāt zins
 vaders, als
 eē waracht
 rich midde
 laer, met eē
 rolle. Wy
 hebbē eenē
 aduocact by
 God Ihesu
 Chriſtu dye
 rechtueer
 dich. 16.

1. JOAN. 2.

Die

Die selue ghenadich voldoet mijn gebreken/
Waer is opt meerder troost ghebleken/
My mensche steruende door tsondich erreren/
Maer troosters wilt my voorts exponeren/
Hoe ben ick versekeret hier noch sneuende/
Dat God my door Christum is vergheuende/
Al mijn sonden om dan naer mijn steruen/
By gracen cleuen te hebben in cruen:

Scristuerlic woord.

Die versekertheyt moet ghy verueruen/
Door sghelouen gaue tot v verchiersele/
Dā van Christus bruyt door sgeests regiersele/
Dit een ledt Christi v is declarerende/
Door Christus doot v administrerende/
Dat edel bruyloft cleedt wit blinkende/
In Christus wonden gheheel verdrinckende
W sonden sinckende.

Sgheests cracht.

Niet meer ghedinckende
En wiltse God zĳn maer geheel vergheten/
Hebbende die achter den rugge ghesmeten/
Door Christum Iesum den salichmakere.

Steruende mensche.

Nch laceren al wil ick onloyalich wakere/
My dan steruende op Christum betrauwen/
De vpant comt my weder benauwen/
Segghende ghy en hebt gheen satisfactie
Ghedaen voor v sondighe infractie/

Door

96
Door v selfs duechdighe wercken crachtich /
Ick dit voortstel dan zijnde ghedachtich /
Ben onmachtich / ende heel onuerduldich /
Want gedaen hebbende / dat ick ben schuldich /
Vindick sochuldich / my noch te syne /
Een dienaer onnut voor Gods oogen diupne /
Dies ick ten syne / heel desperaet / sta /
Als ick dies tot vele menschen om raet / ga /
Radē my som anders / duechden te copene /
Oft in seker bullen te hopene /
Ander / my in trooste / om de siele te lauene /
Raedt mīn doode lichaem te grauene /
In vrede habypen / soot blijct propoostelic /
Dus troosters welc hier my meest is troostelic
Doch bid ick wt mīnē / op Gods gescrijfte / let.

Scrijftuerlic woort.

Nch broeder / vchiert met sgelouē ghiste / net
houdt v aen Christum v eenich versoendere /
Die voor al swerelts sonden is voldoendere /
Sint Jan de dooper / wien vā Christo lof / staet /
Sevt / dits clam dz / al swerelts sondē of / dwaet /
Op Christum wīfende / tōnsen voorspoede.

Sgheests cracht.

Reyn van sonden / met Christus bloede
Sijt ghy ghewasschen voor God ontfanckelic /

Scrijftuerlic woort.

Piet door gout oft siluer verganckelic /
Maer door idierbaer bloet Christi perfect
Twelcke onnosel lammecken onbeulect /

¶

V voort:

Voorlien was voor swerels creatie.

Sgheests cracht.

Christus verheuen ruwer confortacie/
Daer hijt al te hemwaert, naer zijn woorit, trac/
Wt liefden steruende, tot v confoort, sprac,
Als al voldaeu, vader v beuelic mijn gheest.

Schriftuerlic woorit.

Twelck zijn alle menschen noch in dit foreest
Die met een crachtich ghelooue leuende
Haren gheest Christo zijn aenleuende.

Sgheests cracht.

Om v verstercken, die noch zint beuende,
Heest Christus Iesus, wter charitaten, vier/
Sijn vleesch teender spuse, v ghelaten, hter/
Sijn bloet voor drac, op als ghint drinckē, woudt
Ende nutten, daer by ghedincken, soudt,
Hoe dit bloet, naer zyn verheuen, lesse,
Ghesloot is tot der sonden vergheuenesse,
Tsp, die door twifel noch verflout, sneest.

Schriftuerlic woorit.

So Christ? in tgeloooue zij bruyt getrouit, heeft
Al zyn goet met haer gemeene, makende,
Haer schult, door zyn doot alleene, slakende,
So wert hier weder door doprechte meeninge
Vernieut de broederlicke vereeninge,
In Christo wert ghy gheincorpozeert, daer,
Ende Christus in v, so hy doceert, claer,
Als ranckē des wijngaerts in elck termijn, sijn.

Sgheests cracht,

48
So veel granē een broot / veel druue een wij / 38 /
So wert ghy dan een / met Christo duechdelic.

Schriſtuertlic woor.

Dus moecht ghy in Christo tē hemel vuerchde-
Climmē, wāt hy vandē hemel gedaelt is. (lic

Steruende mensche.

Ach Christus door wien mijn schult betaelt / is
In desen strijdt wilt my by vavliant staen.

Sgheesto cracht.

Met Abraham wilt vroblick wt v lant / gaen
Op Christū Gods woor betrouwēde vastelic.

Schriſtuertlic woor.

Treckende wt tdiensthuys vā Pharao lastelic /
Met Christum met wilder letuwen keestelic /
Als paeschlām / staende int gelooue gheestelic.

Sgheesto cracht.

Wilt den verlaenden Enghel tempeestelic
In Christo den eersten geboren / weeten / van /
Met Ammeckens bloede wilt besmeeren / dan
De postē ws huys / door sgeloouē cracht / reen /
De verlaende Enghel heester macht / gheen /
Maect lant vā belostē suldy aenschouwē / soet.

Steruende mensche.

Lof God die my so gracelick bedouwen / doet
Met uwer gracte / die my eersame / daect /
Dat ghy in Christo my dus bequame / maect
Om hier steruēde / met hem weer te verrijfen.

Schriſtuertlic woor.

Ja ende om in glorien veriolijfen

Gij Die

Figure. Die om volprijsen / God noyt te voorē / brochte
* **Sier** In smenschens herte / noyt oore hoorē / mochte /
thoontmen **Christū / on-** Noch tonge hier in swerelts gesichte / sommen /
der hē heb- Noyt en mochtet voor smēschen gesichte / cōmē
bēsi alle zjn **Wat God bereypt heeft die hē ben / innen / vrant.**
xyandē / met
deser rolle. **Sgheestis cracht.**

Om noch dies te stercken v sinen / crant /
Siet (als Stephanus) Christum in zjn glorie
die ouer zjn vanden heeft victorie /
Teender voetbanck leyt elck in ver sūcke /
Dacr gheeft hy den vader ouer zjn rijke /
Als een bruyt / met glorien verchiert / minnelic.
Steruende mensche.

Hy roep ick met Symeon doorwict / innelic /
heere / laet nu naer dīns woorts loyalicheyt
Wren dienaer in payse / want v salicheyt
Mijn vogē gehē hebbē / als mynē troost / meest.
Schriftuerlic woort.

Discrete heeren / die v dit propoost / eest
heeft inghelstort door zjns gheestis regieren /
Die wil v met desen troost verchieren /
Als hy v roept t zjnder cruen iuechdich /
Om eewich zjn glorz te ūweruen / v uechdich.
Sgheestis cracht.

Wooz den meesten troost om steruē / duechdich /
Wv Christum Iesum / elck bysonder / vaten /
Als slopaerts vā loo / v dienstbaer ondersaten.
Finis.

Bruessete.

100

Bruellele.

Om beters wille.

In dit spel zijn elf personagië.

Menschelic verstant.	Gheestelic sin.
Oude serpent.	Steruende mensche:
Vernustich secours.	God de Vader.
Leuende woort.	Christus aent cruyce.
Ghelooue.	Liefde. Hope.

Gheestelic sin wtcomende al singende.

En lustich rijs, bloeyt nu om prijs
Int Sendtsche pleynghegheuen/
Door tgoet auijs, der heeren wijs
Binnen den lande verheuen/
Royt schoonder troost beschreuen/
Dees bootschap brengt ons dleuen/
Wp scheppen vruecht, los van gheschille/
In Christum met solijte/
Om beters wille.
Alst past by appetijte.

Menschelic verstant lenende op eenē
stocck, geheetē veel gedichte boccken.
Nu ben ick op den wech, waer sal ick nu henen/
Want ga ick voordere, ick stoot mijn schenen/
Een blint man arm man, ben ick sonder vrede:
Best wil ick hier wat op mijn stoccken lenen/
Oster pemant quame die my bystant dede/

Si ij Ick

Je waer gheerne in rusten inde schoone stede/
Maer alleen en can ick my daer niet gedragen/
Dus wil ick naer dē wech vragē, elck door bede/
Want ghinc ick bespden, esoude my mishagen/
Die vreesse voor dolē heeft, moet dicwils vragen,
Gheestelic sin.

Alle weghen des heeren zyn seer goet/
Waerheyt en ghenaden/
Sijn beloften houdt hy met trouwen soet/
Om smenschen beraden/
Hoe lustich ist wandelen in syne paden/
Daer de bloemkēes der gherechticheyt spruyten,
Menschelic verstant.

Dien vovs doet mīn oogen wat ontsuyten/
So en was ick noyt sulche vruucht ontsaende,
Gheestelic sin.

O menschelic verstant, vindic v hier staende
Lenende op dit storcken, waer leyt de reyse?
Menschelic verstant.

Je waer gheerne in rusten, int lant van pepse/
Wildy my daer leyden, en geselschap houwen?
Ick en weet den wech niet,
Gheestelic sin.

Wa va ick in trouwen/
Want dat is mīn affaire, om elco ghewin,
Menschelic verstant.

Maer vrient, hoe heet ghy?
Gheestelic sin.

Ick heet Gheestelich sin.

102
Die t menschelic verstant verlichten can.

Menschelic verstant.

Gheestelic sin/ daer segdy de waerheyt an/
Want te vorē en heb ich gheen gesicht ghehad/
Maer nu sie ich de schemelingē des daechs wat
Door thiedeken dat ich v hoorde ontbinden.

Gheestelic sin.

Ghi moest beter sie, soudy dē wech wel vinden/
Want daer zijn veel roouers nu in ghecomen.

Menschelic verstant.

Daer om had ich tot mīnder hulpe ghenomen
Dit storcken, so ghy siet, op mīn verweeren/
Alle quaet ter werelt en mach my niet deeren/
Als ic hebbe tot mīnder assistencien.

Gheestelic sin.

Wat virtuyt heuet?

Menschelic verstant.

Is vol sciencien/
Want alle geleerde hem daer door vercloecken.

Gheestelic sin.

Hoe heetet storcken/

Menschelic verstant.

Veel ghedichte boecken/
Die van vele wijse meesters zijn gecōponeert.

Gheestelic sin.

Menschelic vstant, ghy zīt qualic gefundeert/
Rust ghy daer op, ghy gaet als de blende/
Want veel boeckhēs makē en heeft gheen ende
Waer door vele tot houerdypen ghetogen, zīn/

En

En door haer eygen wylcheyt bedrogen / zyn /
Midts dat conste vheft / en willen zyn vmaert /
Daerom heeft God den slechten gheopenbaert
In deser werelt zyn hooghe secreten /
Op dat hem niemant en soude vermeten /
So Paulus schryft / dit totten Romeynen / leest /
Als sy hem wijs hieldē / so zyn sy sol gheweest /
Wat sy Gods wylcheyt niet en constē gestmakē /
Meendy dan daermet in papse gheraken /
Reen ghy certeyn / ick segt v van te voren /
Menschelic verstant.

Het draghen nochtans meester s en doctoren /
Oock hoor ict vāder kerckē voor goet approve
Gheestelic sin. (ten.

Ick en wilse oock niet al refuzeren /
Maer in vele is perijckel gheleghen /
Maer wildy sonder sorgen in theeren weggen
Naer tlant van papse vymoedich wandelen /
So moet ghy hier dwoort Gods ootmoedich hā
En niet curieuselic daer met ommegeā. (delē
Menschelic verstant.

Dwoort Gods dat can ick al te qualic verstaen /
Soe merck ick dat daer wt spruytē veel erruerē /
Want sulche moeten hem metter schrifstueren
Die self dolē / en zyn quact van condicien.
Gheestelic sin.

Dat doen veel vrende exposicien
Daer den gheest der warcheyt niet in en weret /
Dat ghy mēschelic vstāt n z en siet noch en meret
Welck

Welc dwoort der volmaectheyt wesen mach/
En niet en cont ghecomen totten claren dach/
Ghpuende verblint in dñn eygen lusten/
Hoe soudt ghy dan comē in pays oft in rusten/
Als ghy dus op veel gedichte boecken staect:

Menschelic verstant.

Maer oft ick v nu volchde naer uwen raet/
Soudic dan rust vinden / en tgesichte crughen:

Gheestelic sin.

Ja ghy / wildv hier wat hooren / en swijgen /
Men sal v hier schriftuerlic gaen vertooghen /
Dwelc een secours sal zijn van uwen ooghen /
Maer en verlaet v / noch en rust niet te seere
Op ghedichte boecken / noch op menschē teere /
Siet hier nedere / ghy sult hoorē eē and̄ propoost
Welc den mēsche steruēde is dē meesten troost /
Waer door uwen gheest sal werden verfraept.

Menschelic verstant.

Swist ick dat / so waer ick geheel gepaeyt /
Soek soudich seer zaen in ruste woonen .

Gheestelic sin.

En licht sal v omschijnē / niet om verschoonē /
Daer v dupsterheyt by sal werden gheuel /
Dus Menschelic verstant v seluen wat stelt /
Om wetē den wech die ghy geerne soudt treckē
En wilt uwen slapenden gheest ontwecken /
En hoorz dit spel vol Goddeliche temen /
En wilt dit voor een simpel Prologhe nemen /
Wel hem die in Gods woorden veriolijfen /

Ev Die

Die naer de waerhz hōgert, God sal hē spijfen.

Doude serpent.

Hop, ick ducht het gaetter nu al verloren,
Minnen anghel crant, hy is verwozen,
Ick werde belet in mijn affectie,
Och Christus is weder op een nieu geboren,
Bele hebben nu spnen naem vercozen,
Die lange geweest hebbē onder mijn subiectie,
En sal ick dat cleyn hoopkē vā Christus sectie,
Niet connē ghebrengen onder mijn scholieren,
Want daghelic mineert nu mijn protectie,
Midto dat sy kennē mī gheuevns de manierē,
Ick sal noch duysent practijcken versteren,
En dē mēsche lockē, naer mī oudt costumken,
Idel gloriē can tmeschelic vleesch verchieren,
Daer draep ick de werelt met op myn dupmkē,
Enghierichz, leecheyt is een lecher crupmken,
Dat sal ick den mensch noch voren leggen,
Hola, ick wil hier gaē liggen op mijn luymkē,
De mēsch comt hier al cranc, wat sal hy seggen,
Ick en sal niet sparen haecken noch dreggen,
Met een schijnsel van duechdē ick bem bestrepe,
Tmeeste bedroch leyt onder ypocrispe.

Steruende mensche.

Woe mijns crāctie allēdige vol swaer misuals,
Wat sie ick, wat hoor ick al vremdts geschals,
Ick en weet my schier waer keeren oft wenden,
De crueren des werelts zijn met veel ghetsals,
Vremde

Bremde opinten ligghen my op den hals/
 Ich gae onseker/ich slachte den blinden/
 Steruende troosteloos door dese allenden/
 Ich sie de staten der menschen wanchelbaer/
 Ich en weet wat wech beghinnen oft enden/
 Deen roept Christus hier / vāder Christus daer
 Deen seyt tis gelogen / dander seyt tis waer/
 Om Deuangelie sy twisten en kyuen/
 Deen maect hem packen seer lastich en swaer/
 Ende dander wilt hem vryheyt toeschryuen/
 Ich en weet wat laten / doen / oft bedryuen/
 Al lesic schryftuere / ick binde my in laste/
 Al troost my deē woort door tgenadich beclpuē
 Dander woort vdoemt my / dus sta ick onuaste /
 Op een quaet fundament noyt goet werck en

Oude serpent. (paste,

hola / tis tijt dat ick na dit visken taste/
 Want tstaet seer wanchelic verdraeyt alleene.

Steruende mensche.

Wie trecht my daer achter metten beene/
 Wie spy die my hier den ganck belet:

Oude serpent.

Ich bent mensche / goetschijnende opset/
 Ich sach v comen en hoorde v lamenteren/
 Doen dacht ick / ick wilde v versecoureren/
 Vā dter mistroostich; die ghy waert verhalect.

Steruende mensche.

Goetschijnende opset / ick geuoele my qualick/
 Midts eruerige seiten die no spruten,

Oude

Oude serpent.

Wat leyt v daer aen / volcht doude statuten /
Die v ouders gehouden hebben dus lange.

Steruende mensche.

Die hebbē meest duechdē gedaen by bedwange
Nu hoor ick de schriftuere sulcs al verbannen.

Oude serpent.

Hebben dan gedoolt so veel geleerde mannen /
Die op sulck fundament zijn gestoruen /
Meendy dat sy verdoemt zijn oft verdouen /
Segt mensche / hoe sydy so dwaes of so slecht?

Steruende mensche.

Mē fiet hōdert iaer quaet en is n; eē iaer recht
Vermaledyt zijn die op menschen betrouwen.

Oude serpent.

So moet ghy nochtans Gods gebodē houwē /
Widp salich zijn en voor God rechtueerdich.

Steruende mensche.

Dat woort doorsnijdt mijn siel sweerdich /
Ick en heb niet ghehouden den minsten tittel.

Oude serpent.

Sint Jan schryft int eenentwintichste capittel /
Wat besmet is / en sal trēck Gods niet besitten.

Steruende mensche.

Eplacen ick ben vol sondigher smitten /
So en sal ick Gods rijke eruen nimmermeer /
Noyt inwendigher pñne / noyt bitterder zeer /
Therte verschriet my door touerdencken bloot.

Oude serpent.

Hoe /

Hoe/ sdy veruaert?
Steruende mensche.

Sch ick sie de doot/
Waer sal ick vlien wt deser droeffenisse.
Oude serpent.

* Sier
coer de doot
met eenen
strack.

Hier comt een tot uwer behoeffenisse/
Vernustich secours v naesle bloet.
Steruende mensche.

Sch vernustich secours my toch bystant doet/
Want ick venaut ben met allendigher smertē.
Vernustich secours.

Steruende mensche ick sie v bedruet van herte/
Naer mijnder macht so com ick tot uwer baten.
Steruende mensche.

Sch die doot bedroeft my zeer bouen maten/
Waer ick my keere oft wende, sy volcht my.
Vernustich secours.

Vander doot en can ick v niet ghemaken vry/
Dus moet ghy v gheuen onder haer gewelt.
Steruende mensche.

Sch ick ben noch so qualic om steruen gestelt /
Mijn misdaet doet mijnder sielen quellage.
Vernustich secours.

It en weet v geenē raet / ghy moet door tpassa:
Ipdē een vze en hebby niet sekere naulic. (ge
Steruende mensche.

Eplacen/ ick gheuoele my seluen flaulic/
Sheen ghesontheyt en is in mijn leden.
Vernustich secours.

Comt

Comt ick sal v legghen op tbed van onvreden/
Wist quaet werch is / sal v tgoet ghelucken.

Steruende mensche,

Die twee crucken die
by hē langt
heerē deen
twyfel ende
dader crāc
te hope.

Vernustich secours gheeft my twee crucken/
Mijn gebeente is cranc / door s doots selle nops

Vernustich secours.

Siet daer is twyfel, en daer is crancke hope,

Coët in s doots camer, wāt uwē troost is cleene.

Steruende mensche,

Waer staet de camere?

Vernustich secours.

Hier int dal van weene /

Daer alle bedructheyt is oueruloedich,

Steruende mensche,

Nu ligghic hier, noyt en was ic so mismoedich

Ich sie t dal van weenen vol tribulacien,

Vernustich secours.

Dus rynden alle t menschen recreacien /

Daer om en can ick v nu niet gebelpen /

Inden tijt der weeldē mocht ick t liden sielpen /

Maer nu moetty soecken een ander consoort,

Oude serpent.

Nu wil ick hem gaen listich vallen aen boort /

En trecken hem in desperacie /

En leggen hem voor / Gods predestinacie /

Daer ick veel menschen nu met verdooue /

So brenghic hem dan int onghelooue /

Steruēde mensche, hoe ist / sdy noch beureest?

Steruende mensche.

Wat

Wat ick sie / zijn my banieren des droefheys
Die doot wilt my tallē cantē volgē. (meest/
Oude serpent.

Had hy nu daesken van wanhopē gestolgen /
So en hielpen hem alle schrijsueten niet.
Steruende mensche.

Wat strael heeft die doot:
Oude serpent.

Den strael der sonden liet:
Drepgende om v tijts versommnisse.
Steruende mensche.

O wee mijns / ick sie de verdormnisse /
Waer sal ick my berghen / noyt dus versaecht.
Oude serpent.

Weet dat God dē mensche om de sondē plaecht
So de schrijsuete getuycht seer menichfuldich.
Steruende mensche.

Van mijn ioncheyt kennic my in allē schuldich /
Tot noch toe / waer met sal ick nu betalen:
Oude serpent.

Tiote lang gebept / ghy mozes niet verhalen /
Tpont dat hy v belaste / hebdt ghegrauen.
Steruende mensche.

Ten heeft niet gewoekert / zijn Godlike gaud /
Hebbick oock misbruyct in ydel glorie.
Oude serpent.

Ghy hebt Gods tempel / Gods lieffte yborste /
Doo: schandelike begheerte gheuypleert.
Steruende mensche.

Tis waer, dies my de doot nu persequere/
Gheuende my veel doodelike wonden/
En iaecht my ter hellen mette strael der sonden/
Och, wee mijns, dat ick opt ghebozen was/
Die doot oueruult my, eplacen veel te ras/
Wat is de mensche heere, die ghy tleuen iont/
Als een bloekē des velts vdroocht in cortex stot/
En als tblaepken, dat keert met allen windē/
My en troosten nu niet dan lastighe vrinden/
O hemelsche vadere, wilt my beschermen/
Aēact mijn tāner, hoort mī roepē, mī hermen/
In mynē diepen noot, heere my te helpē haest.
God de Vader.

Inden meesten angst ben ic den mensche naest/
Die tot my roepen, en hulpe begheeren/
Mijn barmherticheyt en sal ic hem niet weerē/
Also ick ghesworen hebbe by my seluen/
Ic wil mijn toornige gramschap vā hē weluen/
Ende hem deel gheuen onder mijn familie/
Mijn leuende woort troost met Deuangelie/
Den mensche die int dal van weenen leyt/
Want hy benaut is, en tot my roept en schreyt/
Ick hebbe gehoord zū allendich suchten groot/
Segt hem, ic en begheer niet der sondarē doot/
Maer dat hy woone in mijn heylige stadt/
Thoont hem mynen ricken genadigen schat/
Die ick beloest hebbe alle menschen kinderen/
Sonde, doot, helle, en sal hem niet hinderen/
Ghelooft hy in my, met goeder intencie.

Deuende

Dleuende woorf.

O hemelſche Vader, met diligenle
Sal ick volbrengben uwen goeden wille/
Den menſch condich maken, openbaer en ſille
De rindommen uwer goetheyt ongemeten,
Verhucbt v menſche, wilt druck vergeten,
Ick vercondige v een blyde tijdinge,
God heeft v beloefl ewige beurdinge,
Shelooft in hem, v droeuich mitchopen breef.

Steruende menſche.

Och wie ſodp die ſo trooſtelic tot my ſpreekt,
Uwen naem is my ſeer vrendt en onbekent.

Dleuende woorf.

Ick ben Dleuende woorf, aen v geſent,
V condighende vrede en goede dinghen.

Steruende menſche.

Siet alle deſe vanden die my omringhen,
Hoe ſal ick ontromen, eplacen ick en weet.

Dleuende woorf.

Breeſt niet, die crachtige hat Gods is v bereef,
Shelooft zyn genadige beloſten voorwaer.

Steruende menſche.

Welck zyn zyn beioſten, ſegt my dat clær,
Daer ick my in mocht trooſtē en op betrouwde.

Dleuende woorf.

Stact op, ick ſalſe v doen aenſchouwen,
Op dat ghy de goetheyt Gods moecht vſtaen.

Steruende menſche.

Geeſt my mijn cruckē, wāt ic en can n3 gegae,
v **Milde**

Midts lastighe sierten, de my dus crincken,

Bleuende woort.

Wily noch langhe op twee syden hincken,
So blijf du als Achab prophete beschaemt,
Neempt daer de floek, de belofte Gods genaet,
Die u sal beurpden voor tsucklen oft gleisen/
Houdt u vast daer aen, ghy en sult u n3 queisen
Hoe wel vleesch scrompt voor alle miserie,
Ic sal u thoonen Gods groote mysterie,
Eerst by Adam, die Gods gebodt niet en hiel,
Tserpents raet volghende, hy in sonden viel,
Daer door de doot heeft heerschappye genome
En is voort ouer alle vleesch gbecomen,
Wiens macht door Christus is beroost,
Maer comt, en hoort wat hy Adā heeft beloost
Dat ghy moecht slaen op zj troostige ghenade.
God de Vader.

* **Sier** Ic sal v vantschap tusschen uwen zads
thoent men **Setten**, en tusschen tzaet van eender vrouwen/
Adā naect, **Welc** zaet sal u hoost v tredē en otfichē douwē
en tserpent **Vermalendyt** suldy zjn, en ewich beuen.
met god, die **Bleuende woort.**
spreekt tot
serpent.

De belofte troostie Adam al zjn leuen,
Wetende, dat hy God te vriende heeft gehad.
Steruende mensche.

Leuende woort, noch ben ic int glooue madt,
Mij proper natuere is puchel quaet en broos.
Bleuende woort.

En vrees niet, rust op Gods belofte altoos.

Al steect v vleesch vol sondighe borstelen.

Oude serpent.

It vreesse dit vis ken sal my ontworstelen,
Door vleuende woort, dwelc hē thoōt groot wō
Steruende mensche. (Dere.

O leuende woort, segt my bysondere,
Wat heeft Godt meer beloest daer troost wē
Vleuende woort. (quam.

Dees belofte vernieude hy by Abraham,
Om dat hy zyn erffenisse sou vast maken,
Op dat de mensche, daer troost in sou smaken,
En wetē dat op god moet elcs toeverlaet, zyn,
God de Vader.

Als de sterren des hemels, so sal v zaet, zyn,
In welc zaet ic barmherticheyt sal bethoonen,
Tot troost van veel hepdensche persoonen,
Want ic God ben, die leuēde maect en geneest.
Vleuende woort.

Ster toont
mē Abrahā
daer hy de
belofte ont
sack.

Hier door is Abraham ghetroost gheweest,
Want hy ghelooft de woordē des herren al,
Wetende, dat God beloest, dat hūt houden sal,
En hy en is int ghelooue niet vercrant,
Maer heeft God geglorificeert, geloest gedāct
En dat is hem tot gherechticheyt gherekent,
Daer door hē god heeft met besnydē getekent,
Dwelc hy ontfinc, als een warachtich zeghele,
Dus mensche, dits v den troostlichsten reghele,
Want wat God beloest, houdt hy onuerholen.
Steruende mensche.

Maer zijn wet, die hy my heeft beuolen/
En heb ick n3 gehouden/ maer misbruyct geheel
Hoe soudic in zijn erffnisse hebben deel?
Hier om blij ic misroost en beroert vā sinne.

Beuende woort.

Weet dat die wet is neffens ghecomen inne/
Sy en vdoet n3, noch en maect salich noch reyn
Maer sy gheeft v kennisse der sonden certeyn/
Haer tot eenē byvdel, die Gods wegen myn/
Want de wet en alle prophecye
Van Moses af, hebbē op Christum gewesen/
Maer de belofte is wt liefden gheresen/
Die God in synen sone wilde bewāsen/
Tot een voldoeninghe, om v verlohsen/
Want v de wet doode en vleeschelic verriet/
Maer door de belofte is ghenade gheschiet/
Op dat de rechtuerdich3, die voor God ghelt/
Openbaer soude werden, en v vertelt/
Door tgelouue in Christū, die deynde is der wet
Die tot eenen stoel der genaden is gheset/
Op dat hy niet alleene gerechtich en sy/
Maer rechtuerdich maect, die int gelouue Chri3
Staen, en rusten inde wet der gracie. (si

Steruende mensche.

Noch vrees ick niet, die ewighe blamacie/
Want dees vanden bliuen my al outrent.

Beuende woort.

W is veel crachtiger hulpe present, sworē.
Staet vast op dwoort, dwel v de heer heeft ges
Oude

Oude serpent.

Daer zijnder veel geroepē / en luttel vercooren /
Dat staetter gheschreue / ick moet v ontdecken.

Bleuende woort.

Laet v daer om niet van Gods belofte trecken /
God is warachtich int otfernē / weest n3 vnaect /
Hy heeft v als den appel zijns oogen bewaect /
Anders waerdy hovoma gelijc gheworden /
Al mach v de duvel met veel vreesen gorden /
Hy is verwonnen / en in zyn leste ceuwe /
Hy loopt als eenen vrieschende leuwe /
Soeckende listen / om v te verblindene /
Maer pijn zynen raedt niet tonderwindene /
God en sal v niet laten / weest op v hoede.

Steruende mensche.

Den gheest inwēdich dient met den gemoede /
Maer het vleesch is tot alder crāchz genegen.

Bleuende woort.

Comt volcht my naec en weest niet verlegen /
Ick sal v den rijkdom der goetheyt verclaren /
Enden troost der beloften Gods openbaren /
En v vanden verwinnen tuwen wensche.
Diet hier uwen troost Steruende mensche /
Dits tzaet / dwelck belooft is tuwer salicheyt /
Dese ist / die sint Jan heeft den wech bereyt /
Daer Wet en alle Prophten af tuyghen /
Dits de sōteyne daer ghy troost moecht wt sup-
Waer me vwonne wert toude serpet. (ghē /

Oude serpent.

Signere
* Ghe
thoont men
Christu hā
gende sēte
crayce.

Och mij macht wert nu wed op eē nieu geschē
Die ick lang getoont heb in mijn hypocriten/
Nochtans sal ick Christum in zijn hielen byten/
En mijn tanden maken als bloedige sweerden/
En lagen leggen totten eynde der eerden
Den mensche tot zijnder bederffenisse.

Bleuende woort.

Dits zaet der belosten en die erffenisse
Die Adams en Abrahams zade is beloofte/
Nu wert de doot haer groote macht berooft/
Dus en laet v van hem niet verzoemen/
Vp sal den strael der sonden van v nemen/
Daer v de doot niet wijst het ewich dangier.

Christus aent cruce spreekt.

Nu wil ick nemen den strael der sonden hier/
Doot/ich sal v doot zyn/en helle uwen beet/
So daer gesproken is door den Propheet/
Mijn volc en sal uwē angst noch gruwel nē/
Alle die in my geloouen/en tot my vlien
Sullē niet beschamt werden door v geruchten/
Wāt mijn oorzē blangē naer tsondachs suchten/
Ick ben de voldoeninge van uwer schult/
Al wat van my geschreuen is/ heb ick veruult/
De perffe heb ick alleen ghetreden nu/
Ick ben de offrande gheoffert voor v/
Ick ben dact Moses serpent/as is figure/
Siet op my/ich sal v ghenesen puere/
Ick ben bleuen/de waerheit/ende den wech/
Ick ben Priesier/nact doordē vā Melchisedech
Doende

148
Doende gherechtighe offerande/
Ick ben dieuende broot wt des hemels lande/
Ick ben de fonteyne tot tsondaers lauennisse/
Ick sal verwinnen naer mijn begraennisse/
Alle v vpande mensche en weest niet versaecht.

Dieuende woorl.

Nu weetv dlam Gods dwelc al v zōdē draecht
Hebby mēsche noch gern troostige geuoelinge.

Steruende mensche.

Consciencie smaect saechte vercoelinge/
Midts datse vander sonde nu is ontlast/
Maer leuēde woorl de doot blijft by my vast
Thoonende my veel selder gesichten.

Dieuende woorl.

Sijt getroost ick sal uwen gheest verlichten/
Merct wat grooter troost v God heeft gesondē
Siet de helle gebroken Sathan ghebonden/
Hoe soudhy v meerder troost gegeuen connen/
V sonden zijn wech tserpent is verwonnen/
Dwelc v bezwaerde en dreychde metter wet/
Hem thoonēde gheuepnst goetschūnēde opset/
Dwelckv sonde doot en helle toefandt/
En vermystich secours tot uwen onderstant/
Die v ghebracht heeft in alle iamere/
In t dal van weenen in s doots camere/
Sijnde van allen menschen troost verlaten/
Tot dat my v hemelsch Vader sandt te baten/
Die v bemint en beclaecht dat ghy sneest/
Waer om hy synē sone niet ghespaert en heeft.

figureri
* Siet
thoont men
de helle op
gebrokē / en
Sathan ge
bonden.

Die v verlost heeft, wt sondich gheduenē/
Die v desen stock gaf, tot eenen stuene,
Om dac ghy in cranchz niet en sout faelgeren/
En v daer op sout troosten, en vast sunder en/
Dwelck is genadige bewyssenisse.

Comt niet nu Chustum in zyn verruſſenisse,

Thoonende groote genadighe cracht,
Hebbende de doot geheel tonder ghebracht,

Weet dat Christus nu niet meer en sterft,

Sijn leuen, ghy door Gods belofte verwerft,

Nu en heeft sonde, doot, ouerhāt noch gebodt,

Wāt dat Christus leeft, dat leeft hy by Godt,

En dat selue leuen is v proper eyghen,

Dreese noch verdriet, angstelick dreyghen,

En mach v niet van Gods liefde scheyden.

Steruende mensche.

Nu wil ich niet vruechdē den Heere verbeden

Die my verlost heeft van mijn vpanden,

Ich wil my gantz werpen in zyn handen,

Ich weet wel, hy en wert mijns gheē vsmadere,

Hy noemt my zyn kint, hy is mijn vadere,

Ich en vrees n̄, al doet my toleesch veel weder:

Bleuende woot.

(stoots.

Bleuende woot. Siet, nu en niet ghy maer eē schaduwe des doots,

Nu leef dy met Christo, verhuecht uwen sin,

Steruende mensche.

Toleesch is my schadelic, maer tsteruē ghewin,

Gedanct zyt Leuēde woot, die my dit brief de.

Bleuende woot.

Siet

Figure.

* Ster

thoont men

Christi ver

wijende, en

smijede die

doos met sy

camerayce.

woort toent

hem hier de

schaduwe

des doots.

120
Diet hier comt Ghelooue / Hope en Liefde /
Die sulien v wachten / als ghelievers jalours /
In tribularie troost gheuen en secours /
En uwen wech te rechte beschicken /
Sonde / doot / helle / noch angstelic verschrieken /
En sal v niet meer doen misroostich quelen /
Steruende mensche / ic wil v God benelen /
Want ghy zint verlost wt swaer tempeest /
Ic laet v den troostere / den heyligen Gheest /
Die sal v tot alder volmaectheyt eerst spoeden /
En v van allen quaden behoeden /
Soot God beloft heeft m3 wöder sonder getal /
Wat wie op Gods belofte rust / verwerft dit al.

Ghelooue.

Steruēde mēsche / en vreesst nu voor geē misual
Tis al v ergen wat Christus heeft gedaen.

Liefde.

Hoe soudp nu sulcken goeden vader afgaen /
Die v dit om niet al heeft willen schincken /
Hope.

En met hem sult in zjn glorie blinken /
So belooft heeft tleuēde woort onuersweghen.

Ghehooue.

Dwelc noyt in smenschē herte en is gesegeen /
Noyt ooren gehoort / noch gesichte begrepen /
Dwelc dat God bereypt heeft ende geschepen /
Die zjn woort gheloouen groot van virtute.

Liefde.

Schudt nu desen rock den ouden Adam wte /
Ic v Doet

Doet dit nieu onbeulect cleedt **Christum ane.**

Hope.

Pijnt noch figuerlic hier tverstant tontfane,

Shelooue.

Siet Christum sitende in zijnder glorien

Figure. Als verwinlic Coninck groot van victorien /

* **Siet** Waer door veruult wert **Dauids** prophece /

Chriſtus sitende ter rech- **ter hant** zijns vaders blue /

De gemeynschap der heyligen voor v bidt daer.

Liefde.

U gherechticheyt.

Hope.

Uwen troost.

Shelooue.

U middelaeer /

In wiens bloede dat ghy ghedoopt zyt /

En bidt voor v zyn hemelsch vader altijt /

Als troostlich aduocaet. noyt geenen nettere,

Liefde.

Al siet ghy dit in een doncker lettere /

Reinet voor uwen troost spade en vroeck.

Steuende mensche.

Dat hüt my beloofst heeft. us my al ghensech /

Ick weet wel. hy en sal my niet bedrieghen /

Hy is warachtich. hy en sal niet lieghen /

Dact om zyn my Godes belofte dē meestē troost.

Shelooue.

Steuēde mensche. dat is hier trechte propoost /

Comt us in parse vry van verzeere /

Slaept

Slaept nu en rust nu, hier in God den Heere,
Die u door zijn beloften heeft salich ghemact.

Steruende mensche.

Mijn siele Heere, nare u bewisen haect,
Want den tijt van mynē slape is by ghecomen,
En dat mijn siele sal worden ghenomen,
Wat dit aertsche huys, en vleeschelic koffere,
Dies ich Heere in urwen handen offere,
Die nu scheidt, hemelsch vader ghebenedijt.

Menschelic verstant,

Nu heb ich mijn gesichte, noyt meerder solst,
In payse, in rusten leef ich te samen,
Bele ghedichte boecken, maech ich nu quijt,
Die hem daer op verlaet, mach hē wel schamē,
Wat dē meesstē troost, zij Gods belostē / Amen.

Finis.

Loztrijcke.

God voct veel sotten.

In dit spel zijn vier personagie

Menighberande ingien. Clerchelic wten.
Dwoor der waerheyt. Geestelike vlichtinge.

Menighberande ingien.

Beseffende wdangier, van esulic acntaden,
So windic inwendich den gheest beladen
Door het bemerckel, swercklis raed sentnich,

Prologe.

In

In dit dal van weene,
Demant hopte sal, by zjnder ghenaden,
Mijn mistroostich bevoer comen in staden,
So dat ick toerlang, mijnder herten pijnich,
Werde quijt ghemeene.

Hola, ick sie daer wandelen alleene
Een, wie in doogē schijnt ootmoedich cleene,
Hem wil ick dē gront in gins sine ontdeckē, by
Eer trouwete inwendich mach beulecken, my,
Ten schaedt niet ondersocht bystādich cōfoort,
D hiedich saluyt, en als broedere voort,
So bid ick doch hooit, mijn belastich bedien,
Indien het mach gheschien.

Clerckelic wten.

Menigerhande ingien
Becommert, belemmert, ongherust altit,
Segt hebby inwendich gheestelic gestrit,
Doch dat belijt, ic hope ghy wert ontslegen
Van dijns sine verweghen.

Menigerhande ingien.

De gheest is gheneghen
Om weten saken, mijn verstant te buten,
Ic bid v wilt beneerstighen, my ontsuten
Clerckelic wten, mijn vrient ghetrouwe,
Ick bemercke bin deser aertscher landouwe,
Smenschen leurne te wesen een gheuecht,
Een etet, dwoel buycht, so sint Jan baptist secht,
Woo: den wint, van hem seluē hebbende niet,
Cleyn is den tyt ons leuens, en met verdriet,

Die

Die Gode ontfaet / die ghelooft hem vredelic /
Maer eplaes / sulck mensche die so edelic /
Van God geschepen is / leuende obstinaet /
Tot den ent zins leuens / altyt volgedē tquaet /
My dunct sulck staet / laes wel te beuene.

Clerckelic wten.

Dats waer / nochtā God staet te vergeuene /
Hoe sondich vā leuene / wiēs mis daet hē leet is
Sint Jan sept / sonder God / wy niet v̄m̄uegen /
De mensche en heeft niet dā tsondich v̄h̄uegen
Wt hem seluen / ende verdoemenisse swaertic /
Maer alle salicheyt rijst wt God eenpaertic /
Dus niemant sal bliuen ghede soleert.

Menigerhande ingien.

Wet dā dē mēsche steruēde / t'woort wel noteert
Meesten troost is / dits mijn inderlic verzeeren /
Naer diē ghy segt claer / dat de hoere der heerē /
Niemant dan die wilt / van hem sal verfstcken.

Clerckelic wten.

Gheestelike verlichtinge / sal ghebreken
Ous met d'woort der waerheyt / ō te ontdeckene
Den gront der schriftuerē / om te verweckene
Sulc herte / die daer troost / by wert ontsaende /
Weest ontdeet / hier comen sy beyde gaende /
Vemlien biedende salutacie.

Menigerhande ingien.

Vp die verlosse Disraelsche nacie /
Moet talder spactē / v̄ duechdich veraeppen.
D'woort der waerheyt.

Wp

Wp consoleren, sulck int mispaepen
Die sondich leeft, in vleescheliker geneerte,

Menigherande ingien.

Te wetene alleene, to mijn begheerte,
Welc de meestē troost is, den mēsche steruende,
Van desen tverstant, moet ick zyn verweruēde,
Of therte bliſt, in een deimſierich haken,

Gheestelike verlich,

Menigherande ingien, voor alle saken,
Met huesscher spraken, diedt reuerencie,
Dan sullen wp, met alder diligencie,
In obedencie, to zyn beuonden,
Naer dijn vermonden.

Menigherande ingien.

Wp die heeft ontbonden
Sdoots bandt tallen stonden, moet v bewaren,
In giorlen brengen, naer dit aertſch beſwaren,

Clerckelic wten.

Notable.

Dwoort der waerheyt.

Discrete.

Gheestelike verlichtinghe.

Wise, hoghe,

Preemt danckelic, bidden wp dit voor Prologe.

Clerckelic wten.

God swaders ghehuldicheyt, sal sonē geest
Ende dien begeren, ende die onbevteest
Met zyn woort besich zyn, net bequame,
Synen gheest, alle Gods secreten eersame,

Door:

Doorlustert / zinder vholentheyt gront waer,
Dwoort der warre.

Hoert den heere / & saias vermont clær /
Te wile ghy hem inuecht troostelic vinden /
Als hy by is te acroepen onderwinden /
Die ongoddelike synen wech verlate /
Ende elck ongherechtig man / met state /
Sijn ghedachten / ende hem verhuighen te
Int weerkeeren / tot den heere almogende /
Ende hy sal zins outfermen goedertiere.

Geestelike verluib.

Ghelic haer ontwerpt in een schoon riuier /
Een fonteyne leuende / neder ten dale /
In ghelico Gods lief de principale /
In zjn secreten gheslo besloten blijckelic /
Is ewich / vloepende tot meer ghelickelic /
Want therte hē meck thoōt in dooge gepresen.

Clerckelic wten.

Dus dan Gods lief de wert ons bewesen /
Op de ghenadige ooghen excellent /
Daer hy de allendicheyt inobedient /
Is aenschouwende / als van God veruierende
Ende is deerste riuier ne mende
Haren oorspronck / tot der lief den troostelic
Hier op Jeremias / seyt propoostelic /
Ic hebbe v in de ewighe lief de bemint /
Daer om so hebbic v / als vercozen kint
Op gbetrocken / hebbende tot v al bloot
Barmherticheyt groot.

Menigher

Mentgerhande Inglen.

Hoe / int mistroostens noot
Is barmherticheyt / naer dñn ontbinsele;
Den meesten troost / doet my bekijnsele /
Schriftuerlic / figuerlic / van dien warachtich /
Clerckelic wten.

Waer wt is voor ons / tbloet Christi crachtich
Ghesfort / in alder ootmoedichede /
Waer wt / in os / het woort Gods spruyt mede /
Waer wt in ons spruyt / tgelouue duechdelic /
Waer wt in ons spruyt / een hope iuechdelic /
Door wiene is spruytende / eerst onbeulect
Die Goddelike liefde / in ons perfect /
Dato charitate / die naer Paulus woort reene
Is nootfakelicste / dus tspruytsel alleene /
Dato v de gracie Gods delicatelic /
Wt welckier gracie / seyt Paulus statelic /
Wy gherechtueerdicht eerst werden pryselic.
Dwoort der waerh.

Dwelc wt der barmherticheyt Gods is wñselic
Sonder welke barmherticheyt verheuen / vry
Waren inde doot / tonder ghebleuen / wy /
So Jeremias volstandich laet horen /
Tis door de barmherticheyt Gods vercoren /
Dat wy niet verloren / finalich en zñn /
Alle dine vermach God / seyt sint Augustijn /
Reen maer hy en mach tsuchtē der sinerticheyt
Vandē mēsche sondich / door zñ barmherticheyt
Niet gheweygeren / en hy hem keeren wilt.

Gheestel.

Gheestelike verlich.

God met zijn goddelicke raepsels mill;
 De werelt heeft bemint, naer Lucas scrpuen;
 En door de ledemens, om een beclpuen,
 Sijnder barmhertichz, ons gheuisiteert, vranc
 Om te verlichtene, die ghetribulcert, stranc
 Satē inde dupsterhz, en schauwe s doots bank
 Hem te beweghene inden wech ende lant,
 Van papse, door synen sone delicaet,

Dwoort der waerheyt.

Ghy hebbet al ghestelt, goddelic toeuerslaet
 In een mate, ghetal ende ghewichte,
 Want als een tonghe der balancen lichte,
 Is voor v tronde des werelts om schouwen,
 Barmherticheyt ouer al ghy hebt in trouwen,
 Beminnde al datter is, bouen dien,
 Ghy sparet al latende ghenade gheschien,
 Want al uwe behoort, die de siele expeert,
 Is beminnde weert.

Clerckelic wten.

Paer dien dat begheert
 Elck gedierte, in tbeminnen haers gelijcke,
 So en can oock God ons, dits autentijcke,
 Die zijn beelde en ghelijckenisse siet
 Draghen, vergheten niet.

Dwoort der waerh.

Al mach in twerdriet
 Een moedere vergheten haer kindē in blame,
 Dat sy den sone van haren lichame,

A **Niet**

Niet en ontfangt bouen desen vergate/
Ick en sal v nochtans te eenigher date/
Sept God, niet verghetē wy zyn dus lesende,
Gheestelike verlich.

Ic ben dijnns gedachtich, barmhertich wesende
Dwer ionchevt ende de lief de vredelick/
Dwer trouwe, als ic v so edelick/
Hebbe int sacrament des doopsels pure
Aenghenomen, dus ghelyc te gheender vre
Een maecht, sept God, niet vergheten en can
Haer verchiersel, hoe soudic v lieden dan
Vergheten, gheschepen te mīnder glorie.

Dwoort der waerh.

Dauid seyt, in ewighen mortorie
Ghewoont hadde bin der hellen versmade
Mijn ziele, had v grondeloose ghenade
Mij niet gheholpen, waer wte tuerzeeren
Naer de menichte der droef heden keeren,
In mijn herte vallende, v troost heeft verbljdt
Mijn ziele, Dauid beljdt.

Menigherande ingien.

God, talder tīt

Wanneer dijn toorne, dē sondare wil schrincken
Wilt dijn barmherticheyt, als dan gedincken/
Ontfermende dijn maecsel vol der ghebreken.

Clerckelich wten.

Gods barmherticheden, naer de wjse spreken/
Alleene zyn cause, van esondaers behoet,
Wāt god, so tboeck der wjshz ons wetē doct,

Diacht

Draecht sterckelic forge/voor elckē persoone/
Ende schiet alle dinck/ouer hem ydoone/
Naer synen goddeliken wille tuechdich.

Dwoort der waerh.

Stelt my/seyt God/als een teecken duechdich
Op v herte/en op uwe armen bloot/daer/
Want die lief de is sterck/als de doot/clacr/
Als een barnende vier/tot allen stonden/
Veel waters/ende rivieren der sonden/
En moghen haer niet brenghen tondere.

Clerckelich wten.

O mijn ziele/Gods ghiften bysondere
Wilt niet vergheten tot eentgher spacie/
Die tquets van alder aerdscher turbacie
Ghencest die ziele/door tlichaein ghedefoleert/
Van haerder doot verlost/ende coroneert
Met zijnder genade/der barmhertichz/graen/
Hy en heeft niet naer ons bocheyt/ghedaen/
Maer gheluc een barmhertich vadere
Jo tot sinen kinderen/is hy al gadere/
Alle menschē genadich/die hem ontfien/stranc/
Wāt God kent der mēschē broofsch ingiē/crāc/
Wetende dat hy maer stof en is der eerden.

Gheestelike verlich.

Sijn barmherticheden/David seyt den weerdē/
Sijn gaende bouen alle zjn ghewercken.

Dwoort der waerh.

Ambrosius can niet verwonderen/mercken
Te vollē vā die barmhertichz/Gods den gront.

I ij Clerckes

Clerckelic wten.

Gene is dese, al waer al de werelt ront,
Een bolle vterich, ende in middel dichte,
Een handt vol weres, noch en soude so lichte,
So haestich dat vier, niet wercken te wensche,
Als Gods barmhertichz, in eē sondich mēsche,
Die hē keert tot God, wt der aertscheyt vroetē
Want toper metter tūt soude barnen moeten,
Dus tusschen theeren vanden sondaren, sel,
Eñ den ontfaech van t goddelic verclaren, snel,
Wt zjn barmherticheyt, geen tūt stede, heeft,
Menigherande ingien.

Eer therte in twūfelicker onreede, leeft,
So vraghic, want tdoet my pynelicke smerte,
Waer wt de sondare een rouwich herte
Comt eerst, in sonden hebbende opt vsmadich
Gheleest onghestadich :

Clerckelic wten.

Wt Gods throon ghenadich,
Wiens raeye der barmherticheden straet,
Therte vanden mensche gheeft principael
Een roeringhe al voren, eer hy hem bekent.

Dwoort der waerh.

Daer staet mijn God, zj barmhertichz excellent
My sal voorlopē, wāt wt os, goets voorhāt nē
Is, dus sevt Paulus, my en zjn suffizant, yet
Te peynsene wt ons lieden alleene,
Maer ons suffizantheyt, is van Gode reene,
God is, diet al, in ons werct pypselic,

Toolbrenge/naer zyn goeden wille wyselic/
Dus Gods barmhertichz gheest eerst scoerens
Gheestelike verlichtin. (poogē.

Schout figuerlick/hoe de vaderlike ooghen/
Den verloren sone van verre was siende/
Sheroert tot barmherticheyt/ein verblpende/
Tegen loopende/hem op den hals geuallen/
Cussende/seggende/weest blpe met allen/
Chiere makende/nieu cleederen gheuende/
Want desē was doot/en is weder leuende/
Hy was verloren, nu is weder vonden, hy.

Dwoort der waerh.

De salicheyt is/naer Davids vermonden, vry
Verre vanden sondaers, ten ware beuydelick
Gods toeuallende ghenade blvdelick/
Ende zyn barmherticheden menichuuldich/
Die elcken euen troostelick zyn ghehuldich/
God heeft zyn kindt (Luce int eerste staet)
Wederomme ontfangen Adams zaet/
Synder barmherticheyt gbedachtich wesen.

Clerckelick wten.

Luce thienste, zyn wy noch lesende/
Het welc ooc figuerlic moecht schouwē claerlic
Hoe een mensche, in de moordenaers zwaerlic
Was vallende, berooft, doorwont hem latende/
Een Priester quam lyende, hem luttel batende/
Sghelics een Leuyt, ne maer van Jerusalem
Een Samaritaen is ghecomen by hem/
In den wech reysende, hem siende smertelic/
I ij De

figueres
* Hier
thoent men
de ylorē soa
ne comende
tottē rader
met eē rolle
Als hy noch
verre was
heeft hē zyn
rad gesie et.
Luce. 15.

Figure. De welcke beroert is gheweest barmhertelic/

* Hier Sijn grief vermakende en consolierende.

hoont men

Dwoort der waerh.

den Sama-

trae / die de Byden ghewonden zijn wy figurerende

gewoede ra-

den moorde Die vanden staet der gracen claghelic/

naers / olyc

ingoot / mer By den boosen gheest was doodelic gegriefst/

en rol. Na

de de Leuht Maer donepndighe wiſcheyt heuet so ghelieft

en priester /

Dat zijn barmherticheyt haer dede gracie.

t. Luce. 10.

Gheestelike verlich.

Ten derden moecht schouwen hier in blamatie

Figure.

Figuerlick hanghen / duerchs begheerdere /

* Hier

hoont men Diet verbeten schaepe als warachtich herdere

Christu aet

crucce / tus Banden wolf te nemen heeft gheauentuert /

chen twee

Sijn sonden te versoenen / dit is warachtich.

mordenaers

Clerkelic wten.

met e rolle

Micheas seuen staet. O God almachtich /

Si is wille

de barmher Die zyt willende barmherticheyt edelick /

ichz / hi sal

Ende onse boosheyt wech doet vredelick /

we d Keeren

Werpende ons sonden in de diepte der zee.

en onser ont

Dwoort der waerh.

armē / ende

De moordenaar quaet opt geweest van belee /

onse booshe

wekdoen / Geroert mids de raeyē vā / goddelic schynsele /

en onse son

Heeft de verblintheyt / zins sins truwinsele /

de inde diep

Bekēt / hē toebrengēde een rouwich propoost /

te d zee wer

So dat Gods barmhertichz / hē herst geuroost /

de. De moor

denaar dees Die elck is ontfanghende / en hūse begheert.

rol. Gedict

Gheestelike verlichtinghe.

Nu hebby beminde ghesien experēt,
 Hoe dat de goddelicke lief de eersame,
 Vreest zijn barmherticheyt gethoont bequame,
 Welcke barmhertichypt voor alle verstanden,
 Te bouen is gaende alle offeranden
 Ofte sacrificien want tallen sonden siet,
 Den medecijn behoest de ghesonden niet,
 Maer de siecke in daertsche ontladicheyt.

mīns, als ge
 zīt et. Chri-
 sty dees rol.
 Geden suldy
 met my zīn.
 etc.

Woorit der waerh.

Syhelijcs is de goddelicke ghenadicheyt
 Principael int verghes der sonden ghelegghen,
 Niet by den toedoene van ouder plegghen,
 Als offeranden / sacrificien kendich,
 Ofte door eenige saken wtwendich,
 Waer mede mē God waent zōderling paeyen.

Clerckelic wten.

Och broeders neē, want shevlichs geest beracpē
 Onbedwongen, vry ende vranck, onbeureest
 Wilt wercken / soeckende sijnenschen edel gheest
 In alder ghenade ende goedertierheyt.

Woorit der waerh.

Niet by bedwanck van vleeschelicker sterheyt,
 Van te vereenen met den synen naectelic,
 Wat der lief de, so Paulus schrijft volmaectelic,
 Sijn eyghendom, niemērs en soert beulect,
 Wat den welcken, om de ghiericheyt imperfect
 Der offeranden, sacrificien mede,
 God wederlept heeft dese wtwendichede,
 En heeft inghestelt Gods ghenade verheuen.

I iij Gheeste

Gheestelike verlichtinghe.

Diet verwinnende, al doet suchten/beuen/
Ende Gode bequame, meest is voorwaer/
Als hem eyghen t'syne ghenadich eenpaer/
Ouer smenschen ketpuige ongeuroetheyt/
Om dat door de menichte der oueruloetheyt
Vanden sonden/soude moghen by dien/
Oueruloetheyt van Gods ghenade gheschien/
En door dien / gheheylt al zijn met weerdic-
Dwoort der waerheyt. (heyl.

Niet door de wercken der rechtueerdicheyt,
Die eenich mensche mocht hebben ghedaen/
Maer alleene door zyn barmhertich voortgaen/
Welcke barmherticheyt ghelegen is in Godt.

Clerckelic wten.

Daer staedt tottē Romeynē een troostelic Noet /
Ten is niet die wilt, t'sy door cryten of karmen
Nochte die loopt, maer in Gods ontfarmen
Alleene, dat wy menschen werden salich.

Dwoort der waerh.

Ghebenedijt sy God, is Paulus verhalich/
De Vader ons Heeren Jesu Christi repne,
Vader der barmherticheden alleene,
En God van allen vertroostingē vruedich/
Die ons in allen tribulacien duerdich,
Vertroost, waer duere thoont oueruloedich/
In ons grootelics, zyn lief de ootmoedich,
Want als wy noch sondaers inobedient
Waren, naer den tijt, herst Christus excellent/
Woor

Door zijn vanden ghebeden ghestadich.

Gheestelike verlichtinge.

En isser ghestoruen voren onmis dadich/
Hoe veel te meer nu als wy s doots zij onlegē/
Dats gerechtuerdicht / int bloet Christi gedwe-
Sullē behoudē zijn van Gods toorne. (gen/
Dwoort der waerheyt.

Want barmherticheyt om t zijn te becoorne/
Stercker is om s doots bant te ontcommene/
Dan de sende / om te verdommene/
Is de doot by eens mans schult gheresen/
By eenen Heere Jesum Christum ghepresen/
Sal oueruloetheyt van gracen dalen.

Clerckelic wten.

In zijn liefde en ghenade naer to verhalen
Van Esaias dwenselich blootelic/
Heeft hūse verlost / en gedrege grootelic/
Verheffende troostelic tot allen tyden.

Dwoort der waerheyt.

Ghebenedyt is God int hoochste verbluden/
De vader ons Heeren Jesu Christi bemint/
Die ons gebenedyt heeft / so Paulus ontbint/
In allen benedictien gheestelich/
Tot bin den hemelschen throone seestelich/
Also hy ghehadt heeft ons in beminsle/
In hem / voor des werelts beghinsele/
Om dat wy heyllich ende onbesmet
Door hem souden zijn in die liefde net/
Dico ons hē danckelic ghemaeft heeft ydone.

Alleene by synen beminden sone/
Waer door ons verlossinghe is tallen sonden/
By zijn bloet de vergheuenisse der sonden/
Maer trijdrom zijnder genaden menichsullich.
Menigheraende ingien.

Wieder instructie te mi ghehuldich/
Brenge twiſſelic ducht heel in versmade/
Wt toerhael der Goddeliker ghenade/
Int vergheuen des menschen sonden groot/
Waer blijft dā sevt Gods rechtuerdichz bloot/
Int punieren der sonden gheclach/siet/
Wāt onrechtuerdicheyt in God en mach/niet/
Twert den mistroosten troostelic talder vre.
Clerchelic wten.

Dit wert v ghetoocht/al claer in figure/
Hoe Gods barmherticheyt/sondaers hopen/
Heeft des menschen salicheyt belopen/
En den sondaer in Adam vdoemt soot blicke
Wederom gherecht in zijns vaders richte/
Ende der rechtuerdichere principale
Ghegarandert in haer stuck te male/
Datter gheeurande verdoemnisse pijn
En is voor die in Christo Jesu zijn/
Die in der ghenaden gheest Gods wandelen.
Dwoort der waerheyt.

Figure.

* Sier Schoot menigheraende ingien/maer toerhandelt
thoent men Inwendich inden gheest te begripen poocht.
godden van

met eē rolle

Telc / we God de vader heeft zijn gramschap ghetoocht/
Om

Om Adams onghehoorsamich wroeten/
 Met den welken wy alle steruen moeten/
 Sijn woort houdede/ inder waerheyt accoot/
 Ende zijn recht inder ewicheyt voort/
 Daer hy Adam mede besloot ende beumct/
 Segghende/ ghy sult steruen sonder linck
 So wāncet ghy mijn gheboot hebt ouertreden/
 Dwoort der waerh.

get en deelt
 Danie. 5.
 Alende rechte
 te hāt sittē
 de waerh/
 aen de slinck
 ke Justicie/
 barmhertic
 hē en pays/
 met eē rolle
 D rad / sul
 dy verghetē
 ontfermhert
 tich te zyne

Hier op seyt God / op den mensche tonureden/
 Tot der waerheyt / telt smensche sonden quaet/
 Tot der iusticie/ weecht zijnder wercken daet/
 Dese duechden twee waren recht begheerchde.
 Clerckelic wten.

Barmherticheyt en pays / selue bewerende/
 O God / suldy vergheten / was Davids wten/
 O barmherticheyt vanden mensche luten/
 De mensche badt met hopeliken propoosse/
 Laet o barmherticheyt comen / die my trooste/
 De beeken der sonden / douerhoorich quellen/
 Druck des doots / ende twerdriet der hellen
 Webbē my int omringē / des verloren moets.
 Sheestelike verlich.

Signere.
 Hier toont
 mē een fonteyne / ende
 clam Gods
 bouen op de
 fōteyn / bloe
 dende wt de
 borst / mē eē
 rolle : Naer
 zijne barmh
 herticheyt
 heeft hi ons
 salich ghe
 maect etc.
 Ad Titum.

Hier bliet liefde by het wtstorten des bloets
 Vandē lāme / waer duere Gods grāscap slaecte
 Inde wet / waer wt ontfermherticheyt naecte/
 De waerheyt elc anderen ghe moet ende reene /
 Want de mensche steruende alleene
 Naer des woorts waerheyt / hy wert ontfangē
 Inde barmherticheyt / wt doots gangen /

So is die salicheyt ende die cracht/
En dat rijck ons Gods gewordē, en die macht/
Sūns soons Christi want de vroeger claerlic
Van onsen broers, de woese gheest veruaclic/
Is wtgheworpen victorieuslich vroet/
Verwonnen door sams bloet.

Dwoort der waerheyt.

God almachtich soet/
Naer zyn barmhertichz, heeft ons voorzien, hy/
Ende ons salich gemaect bouen dien, wy/
Door tbat de wedergeboorten vruchedelic.

Clerckelic wten.

Signere. Meret hier hoe Christus hem middelaer duechz
* *later* heeft gemaect tusschē God dē vadere (delic/
thoont men En den mensche, so dat Gods recht al gadere/
paeyns ende rechtuerdic Ant puntere smenschē sondē, als smjddē de sweert
rechrueedic heyt by elc Ouer hem heeft gegsen, daer hy heeft begeert
heyt by elc anderē, het Ouderdanich te stellen siele en leuen.
sweert van
sufficiē wt sende neer
waerots op Die hy had tot zyns vaders recht prijselic/
christū, heb Ende smenschen allendicheyt afgriselic/
bende teru Waer wt paeyns is gheresen sterckelic/
ce, en tegē So dat rechtuerdicheyt ende paens merckellē
hē ouer den Den anderen gheuyt hebben vredic, opt pas
duynel ghe In Christo Jesu, by den welcken dat was
naet, onghē De thyrogriffy der verdoemenissen dangier/
hoofsacheyt Gheniet, midts de ghehoorsaemhz menigertier
ms dees rol
le. Si moes
te gelijc we Int crups Christi, wy autentijch lesen.

Gheestē

Gheestelike verlich.

Sijn broeders moest hy in allen gelick / wesen,
Wat daer hy heeft gesmaect os pijnlike suete
Ghenadelicker thoont zijn Goddelike herte,
Op dat hy wesen soude barmhertich bekent,
Ende een ghetrouwe bisschop excellent,
Tot God, om ghenadich te syne eenpaer,
De sonde des volcs swaer.

Dwoort der waerh.

Der ghenaden thronn claer,
Nemmerct wt wiene, alle gracen vloeyen,
Die den mensche inder sonnen hitlich broeyen,
Int labuer des oogsts, mistroostich beureest,
Omringt vāder sonde, doot, ende boosen geest,
Riet en wilt (dan doot hem seluen) laten.

Clerckelic wten.

Sinder barmherticheyt raeye mach elck vatē,
Daer staet, aenroept my in den tijt uwer noot,
Ick sal u verlossen bloot.

Dwoort der waerheyt.

Gheen sondaer so groot
Was, oft sal wesen vimmermeere,
Die keerende, zijn wille schiet in den Heere,
Midts Gods barmhertichz, hy wert bequame.

Gheestelike verlichtinghe.

God seyt, ick sal wtstorten eersame,
Op Davids huys den gheest der ghenaden,
En der barmherticheyt, voort seyt met staden,
Weest getroost mijn volc, mijn eygē kinderen,

Dus

sen z'n broe
ders in alle
dinghen, op
dz hy wesen
soude barm
hertich / en
een getrou
we bisschop
tot God, en
ghenadich
zijnde de 30
de des volcs
Siere.ij.

Figuren.

* Hier
toetmē God
den vādere
met een rot
le, Ick sal

wtsterte op **Dus is God met ons, wie mach ons hinderen!**
 dauids huyf **Paulus seyt, Christus is ons pays blijckelic,**
 de geest der **Die van twee, een ghemacet heeft rickelic,**
 genade, en **Daer wt wy eenen toeganc algadere,**
 de etc. Zacha **In eenen gheest hebben tot den vadere,**
 rie. 12. Voor **Voort heeft de wet, vā de geest des leuens heeft**
 de rooch de **Door Jesum Christum, de inder eewicheyt leeft**
 se rolle. Ge **Door Jesum Christum, de inder eewicheyt leeft**
 loest sy dye **Wv vry ghemacet van de wet der sonden,**
 Seere God **Ende des doots onbonden.**
 van Israel **Dwoort der waerh.**
 hi heeft bes **Tot allen stonden,**
 socht en ge **Gods barmherticheyt is schoone inden tijt**
 daē vlostin **Des duces, ghelue de reghen wolcke verblift,**
 ge. et. Lu. 1. **Des duces, ghelue de reghen wolcke verblift,**
 Onder God **In den tijt des broocheyts salder huere.**
 de rad Bar **Sterckelic wten.**
 herrichs en **Hier kedy hoe dat Christus in de duere,**
 pays. Voor **Door wien dz de poortier de v' roosier alken,**
 barmhertic **Van dit eewich leuen de heylige gheest veen,**
 hz dees rol. **Den mensche toeganc gheest diligentich,**
 Gods ont **Tot den hemelschen vadere excellentich,**
 fermberic **Dus laet ons toegaē met een vast betrouwen!**
 hz is schoo **Tot den stoel van zyn graciens bedouwen,**
 ne etc. Wele **Op dat wy mogen barmherticheyt verweruen!**
 sta. 25. Voor **Ende gracie vinden in ons steruen,**
 paey's dees **Tot een bequame hulpe onser daet rebel.**
 rol. Christ **Dwoort der waerh.**
 is onse pays **Gheloeft sy de Heere God van Israel,**
 et. Ephe. 1. **Hy heeft besocht, ende verlossinge ghedaen**
 De heylige **Sijns volcs wt al zyn vanden bestacn,**
 gheest daelt **Dwoort der waerh.**
 ned tusschen **Gheloeft sy de Heere God van Israel,**
 hēkten op **Hy heeft besocht, ende verlossinge ghedaen**
 den siecken **Sijns volcs wt al zyn vanden bestacn,**

142
Door de ledelens der barmherticheide/
Inde welke hy ons versoekt heeft mede/
Rijfende vandē hoochsten / naer Lucas scriven.

Menightrande ingien.

So isf dan Gods ontfermtich beilvuen/
Ende ghenade / die hy ons eerst ontdeet/
Voorlopende / ende eerst tot Gode verweert/
En naer de verwekinge / ten tweeden geleert/
Ten derden croont / in dien hy hem bereept/
So ich begripen can v'ieder spraken.

Geestelike wten.

Alle die inden Heere hopelic waken/
Mogē ontfangē Gods barmhertich beraepē/
Seggēde met David / in dit aertlich mispaeven
O God almogende / zyt mens ghenadich /
Naer v' groote barmherticheit gestadich /
Ende naer de menichfuldicheit daer staet /
Dijnder barmherticheidē / wascht wt mijn quaet
Wāt naer zijnder groothept / is zij barmherticheit.

Dwoort der waech.

(heyt.

Dus finaet in elcs liddsamige smerticheit /
Der ongetroosthy / seggē wi voor meestē troost /
De mēsche om brengē / in een constāt propoost /
Gods barmherticheit diet al doet verlichten.

Geestelike verlich.

Niet dat ghi aeuolgē sult het vleescho aduichtē /
Maer tulesch in onderdanicheidē vandē geest /
Als wel betrouwende in God onbeurceest /
Dat v' zijn wterste ghenade by dien /

mensche lig
gende voor
de rooch m
dees rolle.
De wet des
geests die le
nide maect
in Christo te
su etc. Ro. 8.
Ter syden
de viar / euer
dander sy
de een prie
ster ende de
doot.

Sal

Sal moghen gheschien:

Dwoort der waerh.

Menigherande ingien/

Neemt danckelick ons groot ionssich opset/

Ende oorlof den heeren zijt sprekende net/

Op wien gheschiet dit minnelick openbaren.

Menigherande ingien.

Oorlof beminde .

Clerckelic wten.

Ons lants pylaren.

Dwoort der waerh.

Cleyn conssich van bewinde.

Gheestelike verlich.

Ons daets verclaren.

Dwoort der waerh.

Schout niet/maer ontfangt ons tints dquisten/

Menigherande ingien.

Prince danckelic van Contryck Barbaristen.

Finis.

Leffinghe

104
Leffinghe,

Altoos doende.

In dit spel zijn drie personagiē

De mensche.

Schriftuerlick troost.

Hope der ghenaden.

De mensche.

Wer sal ick met namē een trooster soecken/
Mij duncke dat ick geheel verlaten sy/
Ick bē simpel mij en helpē geen clooster boeckē/
Noch lybarpen en comen te bate mij/
Ick aenmercke tleuen van mynen state, by/
Ende vindē mij grondeloos vol misdaden/
Der diepte mijns sonden en vindic mate, by/
Dus roep ick totter diepte van Gods genaden
Grooter is zjn diepte / tbarmhertich ontladen
Dan alle de diepten des menschen allenden.

Schriftuerlick troost.

Ick Schriftuerlic troost wille nu gaen beraden
Den mensche, door mij sien alle verblenden,
Al gaen sy verdoolt, ick leerse erwenden
Tot rechter kennisse, alser op gegloost, is,
Waer leyt de repse?

Mensche.

Och onder donbekenden.

Tacen ducht ick heere, midts mijn propoost, is

Ik

Om

Om wetē, welc den steruende meestē troost, is/
Want so geprent, te Ghendt de vraghe, staet,
Schriftuerlic troost.

Twtgheue in tsupdē, noort, west, ende oost, is
Schrifture van dien bliūt als den dagheraet/
Dus orient, toch neder hier nu v claghe, laet/
Ghy sult v seluen geheel zyn bederuende,
Mensche.

Maer die int vterste des doots vlaghe, vaet/
Hoe soude zyn propoost, troost zyn verweruende
Ick en cant begripen,

Schriftuerlic troost.

Wv zyn al steruende,
Van onser geboorten, tot tepnde ons leuen,
Dit was allen menschen Adam beeruende
Tghebot afkeruende,
Mensche.

Figure.

* Sier
thoont men
eē naect kin
delē, hebbē
de een rolle
Quasi flos
egreditur et
cōteritur, et
fugit velut
umbra et nū
quā in eodē
statu perma
net. Job 14.

Och vriendt verheuen

Wilt my tverstant daer breeder af gheuen/
So en is mijnen troost niet gheheel verloren,
Schriftuerlic troost.

Meret dit kindkens vertooch geschreuen/
Twelck als een blomme, wiltet naer hooren/
Wt spruut, corts vgaet, midts s doots vstooren/
Bliedt als een schaduwe, nemmermeer blijft
In eenen staet.

Mensche.

Therte wilt go:vooren

Onrecht.

Wuecht/hoe wel dat throosch vleesch den geest
Nochtans mijn moedt beclijst. (bekijst/

Schriftuerlic troost.

Dus vleuen doordrift/
Diet dit ionghelinc/schoon/frisch/van leden/
Hoe fraep van zeden/al de doot ontlijst/
In mijn opgroeuen/heeft hy my afghesneden/
En mijn daghen zijn sneldere door gheleden

Figures
* Rem
tōgelinc vā
xx. iare met
een rol. Dā
adhuc ordi-
ner succedit
me. Wsa. 38e

Dan so een weuere spnen drom af snijdt/
Dit schriftuere belijdt.
Mensche.

No valt beneden
Mijn iuecht bestredē/die onlanes tijt verblādt/
No merck ich wel ismēschē leuē is maer eē strjct
Ter werelt wijdt.

Schriftuerlic troost.

Menschout noch sonder respjdt
De derde eeuwē onder den mannen blommen/
Daer staet/It was ionghere/maer bē gecōmē/
Tot mijnē dagen/midts soots outnoopere
Vleuens af stroopere.

Figures
* Rem
mā vā. xxx.
iare / met eē
roll. Junioe
fui / etenim
senul.
Psal. 33e

Mensche.
No can ich sommen
Dat mijn daghen sneldere dan een loopere
Sijn ghepasseert.

Schriftuerlic troost.

Dits den vierden becoopere/
Doudtse eeuwē dwent/crant in toerscheene/
U ij Wiens

Signere. Wiens daghen cort zyn, al warensse gheene,

* Een Sijnen termijn wert oock niet passerende,
out grāmā Maer ter aerden keerende,

met eē rolle Mensche.

Vienes dies Eeuwich eerende

hominis et qui preterit Glijf ick v vriendt, om dit werck außselich,

et nō potue hier dient op ghelet, met herten wißelich,

ut. Job. 14 Waer op ick my troostē mach int eynde meest,

Och wist ick toculucht dat ware prißselich

Oft onder eens vlercken bleue onbeureest.

Schrißtueric troost.

Ich weet v raedt.

Mensche.

Hoe soete smaect den keest,

Paeyt my, so een moeder thint metten zoghe.

Schrißtueric troost.

Gheerne sone, maer vertoest naer de prologhe.

Welch is uwen troost.

Mensche.

Wader by ghedoghe,

Mijnen troost voor allen troost om louē, stact,

Ich pepnse wel desen troost te bouen, gaet,

Dats wücheyt, in iswerelts practijckieren

Dan allen manieren.

Schrißtueric troost.

Laet sulck verziere,

Want Augustinus seyt een ge loouelic woort,

Wy hebbender veel ghesien en ghehoort

Die

Die met haerlieder wüſheyt zyn geclommen
 Ter hemelen, nu haer ſiele verdommen,
 Als Ariſtoteles in thelſche eeftere
 Philoſophe, der philoſophpen meeſtere,
 Doch Achitofel, by hem ſeluen veel wiſte,
 Maer ghinck te quifte, hoe ſchalck van liſte,
 Dat hy niet en miſte, van thelſche torment,
 Verhinck hem ſeluen verblent.

Menſche.

Nich laten ick kent,
 Diet ſwerelts wüſheyt nu poogen te ſprekene,
 Plegghen donnoſele te verſtekene,
 Voor ſotten te rekenen.

Schriftuerlic trooſt.

Te verbraken
 Gods gebodt, certeyn is geen wüſheyt vondē,
 Maer volmaecte wüſheyt, is afſtaen vā ſondē.
 Maer Bernardus oorconden, en die beweenen,
 Hem ſeluen vercleenen.

Menſche.

Verſtaet mijn meenen,
 Of ick trooſt ſochte ten hooghe mueghende
 Die zyn ter werelt nu meeſt verhueghende,
 Vondic daer trooſt, ſoude my wel ghelucken.

Schriftuerlic trooſt.

Neen, die ſeggē, laet ons de armen verdrucken,
 Weduwen, weefen, en ſullen wy ſparen,
 Ons vromicheyt is een wet om wel verclaren

Van onrechtuerdicheyt/ als stekende valcken/
Laet ons donnooselen/ seggense verschaleken/
Want contrarie ende onprofytelick
Sijnse ons ghewercken.

Mensche.

Nch dit is spijtelick/
Nien soecke geen troost van sulcker gheueerten/
De werelt is nu vol quader begheerten/
Eso door dooghen. vtleesch. en vdel glorien/
Den gheest tegē vtleesch stelt hem ter victorien/
Eñ vtleesch tegen dē gheest met zjn practijcke.
Schriftuerlic troost.

Wee v lieden in Spon/ die zijt rijcke
Ende v lieder hope stelt meest ghetroost
Inden berch van Samarien.

Mensche.

Noch mijn propoost
Naer daerdtische rijckdom/ niet te quiste. laet/
Ewelc de mēsche voor zjn god inde kiste. laet.
Schriftuerlic troost.

De Psalmiste. raet/
Ist dat de rijckdommen v oueruloeven/
Stelter therte niet op.

Mensche.

Al mijn vermoepen
Is verlorē. waer toe mijn troost gehecht. dient/
Weet ghy een and troost. ic bidts v. secht. vrie/
Wāt ich ben ongherust. therte doorknaecht. mi
Tot

Tot troost befaecht, sn.

Schriftuerlic troost.

Saruch beclaecht, vvv

Als die haer ghetroosten op swerelts lieuers,

Mensche.

Des werelts troosters zyn lastighe grieuers,

Naer haerliedec troost, volgē dusent versuchtē;

Wie comt ons ghindere?

Schriftuerlic troost.

Ik wil v pluchten,

Laet vvv niet duchten, druck wert ghekeert:

Mensche.

Als icse aenschouwe, therte subleert

Ende exulteert.

Hope der ghenaden.

Sier coeme

Uwen troost sv vermeert

Hope v ghe

Ghy lieden die inde werelt druck hebben,

naden.

Weest getroost, namaels sult ghy geluc, hebbē

Christus voor ons allē heeft de werelt dwōnnē

Door sbloets wtrommen.

Mensche.

Waer om comt ghy?

Hope der ghenaden.

Om hier duecht te ionnen

Elcken die cleyn gheloouich leuen bebreest,

Hebt goede moedt, ic bent, verlicht uwen geest

Ghy cleyn vvaert hoopkē, poocht n; te beuene

W hemelsche vadere belieest te gheuene

U iij

W teewich

W teerwiche rijcke.

Schijftuerlic troost.

Wt teerwiche leuene

Iffe gedaelt schoon om niemants versmaden.

Mensche.

Wie zijt ghy dan?

Hope der ghenaden?

Hope der ghenaden/

Die my verlaten/sullen beschaemt/werden/

Die van my wech gaen/sullen geblaemt/terden

Redere/ende inder aerden gheschreuen/

Want sy verlaten den ader wtghedreuen

Des waters van vleuen.

Mensche.

Waer hebt ghy ghebleuen?

My wildē verleeden onschamel voorhoofden/

Toeuende/smeeckende/ende my belooften/

Laets eten/drincken/morgē sullen wy steruen/

Daer en is gheen hope tuwen verweruen/

Wplaghe/riepense/is ongheneselick/

Maer inden daghe mynder noodt weseelick

Socht ick den heere/met handen wtgherect/

Des nachts teghen hem tot tranen verweect/

Ick en ben niet bedroghen.

Schijftuerlic troost.

Hope perfect/

Comt den mensche van bouen by gracie

Den crancken sterchept in tribulacie/

Toeuerlaet

Toeverlaet in storme / schaduwe voor hille /
Den steruende mensche.

Mensche.

Hoe verstaet ick ditte /
Den steruende mensche / seyt / wie is die
Van troost verweruende :

Schriftuerlic troost.

In theologie /
Sint Augustijn ons toerstant is wtende /
Niemant is steruende / de doot ontslutende /
Hy is leuende wie opt siele darf /
Leest noch door wien tlichaem geuolē vwarf /
Wāt gemeynelic wiens aefeme cranc begeest /
Dien seyt men steruende / hoe wel hy noch leest /
Sghelijcs in onse tale men daghelics reyt /
Die mensche steruende heeft dit bestelt.

Mensche.

Dat woordcken steruende is wel ghespelt /
Maer therte my quelt / recht om te wetene
Wat sorgghen oft my stonde te verghetene /
Op welckē troost ick my meest gerusten / mach /
Want tensal my dan niet seer wel lusten / ach /
Bele te biddene oft te smeekene.

Hope der ghenaden.

Als een mensche begint ter doot te weeckene /
Verzroomt hem met hope / seyt de wijsen / man /
Want dan de vyant stelt hem afgrisen / an /
Wacht dat hy van zyn hope niet vflauwe daer

U v De

De wiueger des mēſchen brēgt voort zeer clare/
Tſondich gebreck/ ſeggēde/ ghy zyt/ miſdadich/
Schriſtueric trooſt.

Dā ſult ghy peynſen/ Heere God zyt genadich/
Want op v betrouwet mijn arme ſiele/
Onder de ſchaduwe/ ach oft ick veruiele/
Dwer ghenadighe wercken ſal ick hopen.

Menſche.

In wat huys des toevluchts ben ick ghecropen
Als Gregorius woorden ter herten ſincken/
Met tranē ſept hy/ inogen wy wel ghedincken/
Hoe grauelic de vpant hem ſal verclocken
Totten ſteruēde menſche/ om quaet verſoecten/
In allen hoeken.

Hope der ghenaden.

Leest ouer de boecken

Van toudē/ oock van tnieuwe Teſtament/
Niewers ſult ghy leſen/ gaet keert en went/
Dat God oyt vemanth heeft willen bedriegen/
Die ſelue de waerheyt is/ mach niet lieghen/
Joſue den Iſraelschen/ ſprack ghemantert/
Ghy ſult wetē/ dz niet een woort is geſaelgiert/
Van tghēen dat v God int goede beloest/ heeft.

Schriſtueric trooſt.

Wintmē ooc ſult mēſche die ſo verdooft/ ſneeft/
Dat eenich dinck mach dē Heere te ſwaer/ zyn/
Voort wat god door Ezechiel ſept dits clare ſyn/
In wat vze de ſondare verſuchten/ can

woort

Voor zijn sonden / daer is gheen beduchten / an /
Sijn sonden sal ick niet meer gedachtich / wesen.
Hope der ghenaden.

Vanden wijse man mach men warachtich / lesen /
Dat woort Gods is gloepende vanden viere /
Ende is een schilt in alder maniere
Wier op betrouwen.

Mensche.

Christus rocht ons diere /
Met sinen bloede tonser victorie /
Ons vleesch is hop / ende onse glorie
Is ghelijc een lustighe bloeme des velts /
Thop wert verdroocht / de bloeme met veel ge-
walt af / mer des heren troostelic woort (quels
Blijft vast inder ewicheyt.

Hope der ghenaden.

Wint van nu voort
Veruedert v onder de mogende hant / vast
Des heeren / ende worpt op hem v geplant / last
Der sochuldicheyt / hy sal soighen voor / v /
Hebt goede hope.

Schriftuerlic troost.

Onsluyt v tresoor / nu
Der herten / so moecht ghy zijn verweruende /
Welck smenschens meesten troost is steruende /
Schrifture / figure / salt tughen bloot / hoe.

Hope der ghenaden.

De rechtuerdighe hoep tot in zijn doot / toe /
Midts

Mids welck hy genaect ter saligher haene.

Schriftuerlic troost.

O mensche pijn Gods last te bellaene/
Wat een knape die niet sineesters wille, doet/
Wetentich, daer teghen, in gheschille, wroet/
Wert seer ghellegghen.

Hope der ghenaden.

Met eenen stille moedt,

Sept Job, al waert dat God my doode, nu/
Noch soudic op hē hope, vā gheen noode, gru
Ist te hebbene, Paulus tonsen propooste,

Schriftuerlic troost.

Sept, wy hebbē eenē God van goeden trooste/
Christum aduocaet, dies comen wy nadere,
Voor den hemelschen vadere.

Hope der ghenaden.

Noch claerdere,

Sept Psalmista, mijn hope heb ic gheueft, och
In v o heere.

Schriftuerlic troost.

Vint wy raden v best, doch,

Houdt niet op van hopen tottē bediende nacht/
Den dach van verdiensten die niet vremde acht/
Wanghy niet en hoept, so langhe v leuen, is/
Al dat ghy gehoept hebt, voor v een sneuē, is/
Den loon verdreuen, is.

Mensche.

Minen gheest begheuen, is,

Lact

156
Laet my doch o Heere wat mī swaerh3 / clagē /
Op dz mijn herte mach gods claerheyt / dragē /
Mer ic int donckere ter aerden belende /
Te niete wende.

Hope der ghenaden.

O arme verblende /
Weet ghy niet / dat Christus uwē vlosser leest
En inden laetsten daghe / waerōme ghy beest?
Sal u vertroosten subijt vander eerden /
En sien uwen salichmakere vol weerden /
So ghy nu sūt in ziele en in lijue.

Mensche.

Midts dat ghelooue / ic vast nu bliue
Wende hope weer ghestelt in minen schoot.

Hope der ghenaden.

Wp moeten altsamen verruisen vander doot /
En voor den stoel des Heeren ons vertoogen /
Elck sinen loon inde goddelike ooghen
Verweruen sal / deen vrucht / dander tbedruckē /
Daer werden verscheyden de sinckende bucken
Vā Gods scaepkē / d' hoept op dē pastuer goet
Die voor allen storte zīn dierbaer suer / bloet /
Volcht nu sinē vops ghy wert niet truerende /
Maer troost ghebuerende.

Schriftuerlic troost.

Hier in is puerende
Sint Augustijn doctor die hope verkieft /
Wacht dz ghy dē moedt / goet / doch niet vliest /
Noch

Noch de hope van duechden niet af en snoect/
Maer om verhoort te sine v seluen vercloect/
De fonteyne versoect, der Gods ghenaden.

Hope der ghenaden.

Dinghestorte graciën elcken beraden
Tghelooue/hope/ ende charitate/
Eerst tghelooue verlicht den mensche by mate
Om kennisse te hebbene vande saken/
Die bouen naturen gaen, wilt wel smaken/
Maer by hope in charitate, vererijcht
De wille, gracie, ende tot duechden nijcht/
Dese drie vertroosten den mensche steruende/
Wtent God beliest, die zijnt verweruende/
Maer nu teghenwoordich alster nijpen, sal/
Moet hope den meesten troost begrijpen, al/
So schrijture tuycht, met schoonen eloquenciën
Mensche.

Wat is hope:

Hope der ghenaden.

Den meester der sentencien
Schrijft van my met soeter verhalicheden/
Hope vander toecomender salicheden/
In een seker verbeydinghe, spruytende
Wter graciën Gods, in haer besluytende
Voor gaende verdienten.

Schrijftuerlic troost.

Ich ben wtende,

Dat hope tverselkerde herte onderhoudt,

want

258
Wāt Paulus wt hope sprac wonder, houdt;
Ick weet wien ick ghelooft hebbe bligkelic/
Ick ben versichert.

Hope der ghenaden.

Sterck onwäckelic/
hoepde Paulus op tgoet, twelck hy verbeude/
Al zyn liden op leyde.

Schriftuerlic troost.

Versichert seyde/
My is bewaert de croone der gherechticheyt,
Mensche.

Och vrienden spaert nu mī groote rechticheyt
Eer ic dit wiste, men vant gheen cranckere,
Hope der ghenaden.

Slūst aen de hope, als een vast anckere
Gaende int inderste van dat ons bedect, is,
Twelck God perfect, is.

Mensche.

Theete my nu verweck, is/
Om te vraghene v liden voor twerpercken/
Oft een mensche hopē mach op zyn gewerck,
Ic vraecht goe clercken?

Schriftuerlic troost.

Men moet niet mercken
Tmenschens verdienten alleene gheset,
Want so te hopene, te houuerdich vermet,
Mer met Gods gracie hier op wel sterre, hoorit,
En voorgaende duerchdē, bringe tgewere, voort
Tsamen

Tsamen ghehecht tot hope ghetrouwelic/
Hope der ghenaden.

Ezechias de Coninck/badt niet flouwelic/
Tranen stortende als hy de bootschap ontfinck
Van Isara om steruen/noyt bitter dinck/
Maer zijn hope hinck seer vast aenden Heere/
Biddende om gracie met allen seere/
Die hy verwarf/dus hier tonsen propoofte
Blijct/dat hope hem in Gode ghetroofte/
Midts zijn aentropen,

Mensche.

Hy waer wel de boofte
Steruende mensche die int artikel/dan
Op God niet hoepte.

Schriftuerlic troost.

Comt v perikel/an
Inde zee des werelts/wilt niet af/breken
Täcker vā hope/oft ghy moecht seer straf/stekē
Te gronde misseylt/eer ghy inde haene
Quaemt van glorie.

Hope der ghenaden.

Poocht cloeck te beslaene
Ghewillich in duysterste tribulacie/
Rust op hope/den stock Gods van gracie/
Leent aen den pplaer des gheloofs ghestichte/
Ghetroost v daer op/ghy sult niet lichte
In wanhope vallen.

Schriftuerlic troost.

Al Davids ghewichte
 Lach op Gods gracie inhertlich ghedropen/
 Als my tgeuecht rijst, sprac hy, noch sal ic hope,
 Mensche.

Wat hindert my tgeuecht oft straffelic nopen/
 Als mijn troostige hope, vast therte aencleest/
 Wie sal afnemen twelck God my gheeft/
 Hy is onverwinnelic, wie sal hem verwinnen
 Die hem niet heeft?

Hope der ghenaden.

Kindt behoudt die sinnen/
 Niemand v deerē mach, noch thelsche geueerte/
 Een sake met David, laet zijn v begheerte/
 Dat ghy woonē moecht met gode gehecht daer/
 Int huys van papse.

Schrijsuerlic troost.

In mijn gheuecht claer
 Hopic, Sept Augustinus so boudelic/
 Dat God mij beghiften sal menichsoudelic/
 Met zijn ewich leuen.
 Mensche.

O my verroudlick
 Sondare, ick wil inden Heere betrouwen/
 Ende mijn wegen straffen, van als berouwen/
 Versuchtende, ic hebbe minen God verolgen/
 Ic en wanhope niet, troost sal my naer volgen
 Door zijn barmherticheyt en zij wonder tranen.
 Schrijsuerlic troost.

I. Wacc

Waer om soude God ons so dicwils bmanen/
Om op hem te rustene teewighen daghen/
Wildhy ons plagen, hoe sou hy ons verdragē/
Maer neen, ontfermen is zyn propheetept,
Twelck ons wel grept.

Hope der ghenaden.

Hieremias heeft gheseyt/
Wie zyn hope op God stelt, is ghebenedijt/
Hy sal sinen troost wesen.

Schryftuerlic troost.

Een mensche verblijdt/
Die hopelick luydt, den gheest verheuen, gact
Teewigher salicheyt van hem verdreue, laet
Tyleesche ingheuen quaet.

Hope der ghenaden.

Dit wel beschreuen, staet/
Dat hope in desen tijt smaect dit ten keeste/
Is een vigilie van deewighe seeste/
Sy en vast niet, maer een maeltijt gheduerich
houdtse met versekerthept.

Mensche.

Nemmermeer truerich
Mach my maken eenichs mensche quellinghe
Oft quade rellinghe.

Schryftuerlic troost.

Merct quaet opstellinghe/
hoemen Susanna valsch ghinck ghewroegen
Ter doot toe, maer laes al haer ghenoeghen

was

160
Was ten hemel waert met weenen en tranen/
Met wtgerocē armen, om Gods ontfarmen/
Patientich teghen de valsche raserhen/
Hope inwendich was al haer verblijen/
Voor iusticie te lijen, God liet gheschien/
Daise bp dien, den troost verwarf,
Hope der ghenaden.

Hope doet vlien
Alle beschaemtheit den mensche aenleggende/
O Heere in u (was David segghende)
Heb ick ghehoept, eewich werd ic niet beschaët,
Mensche.

Natuertlike vreesse den mensche betaemt,
Hope der ghenaden,
Maer die vreesse hoept, dats Gods gawe,
Schriftuerlick troost.

Hope vertroost de patientighe slaue,
Mensche.

Patientie proeft,
Hope der ghenaden.

Proeuvinghe brengt hope,
Schriftuerlic troost.

Hope niet verdroeft,
Hope der ghenaden.

Gods syde gheeftse noope,
Ende haer woonste heeftse int hoochste gestelt,
Mensche.

Wat is mijns inden hemele?

I ij

Schriftuer:

Schriftuerlic troost.

Blijft onghequelt,
Roep ooghe sach, noch oore en hoorde;
Roep herte begreep in wijsheide orboorde;
Wat God bereypt heeft voor die hem beminne,
Mensche.

So trooghelken singt inde mute binnen,
Hopende te comene inde bosschage,
Sghelijcs mijn siele in tlichaems cavage,
Hoep te comene, in haer bliuende stede,
Wat gheer ick op der aerden dan:
Hope der ghenaden.

Vdel vrede,
Al vdelheyt der vdelheyt, is de werelt
Te comparerene,
Mensche.

Och hope gheperelt,
Leyt my tot God, ende van swerelts luste,
Schriftuerlic troost.
Hope is soucs vercoelinghe,
Hope der ghenaden.

Hebepts russe,
Droefheyt begheertse te verminderen,
Maer niet vermeerren.
Schriftuerlic troost.

Inde hope Gods kinderen
Verbliden wy (seyt Paulus) in charitate,
Die niemant veriont goet,

Hope

169
Hoop der ghenaden.

Troost houdt in state

Ons dat wy hopen noch te ghebruyckene

De glorie Gods.

Mensche.

Wy te ontluyckene/

Roert t'quart genegē mīder broeffter iuechden

Teghen d' affectie en wille tot duechden/

Maer mīn hope mogense niet te neder slaen.

Hoop der ghenaden.

Al die tuwer rechter syde wederstaen/

Can hope verwinnen.

Schriftuerlic troost.

Merckelic was ontdaen

Zacharie dat voor den Enghel des Heeren

Stont/ Iesus de groote priester/ so wy leeren/

Ende sathan t'zijnder rechter syde/

Om v'pandschap te doene.

Hoop der ghenaden.

Ghy vechter blijde/

Clint dese vijf trappē/ ghy sult v'hoocht/wesen

Midts Gods gracie nu hoortse v'toocht/lesen/

Eerst is teghenwoordighe tribulacie/

Dander/pattencie in temptacie/

De derde/proeuinge in stempeest storie/

De vierde hope/en de vyfste glorie/

Houdt in memorie.

Mensche.

I is Troost:

Troostighe victorie

Verleene my God, wanneer ick steruen sal,
Mer heere belicht niet, wi mochtēt bederue, al/
Ouer tghetal te gane hier baerblijckelicst,
Thoont hier figurelicst, autentijckelicst,
Welcke de mensche steruēde meesten troost, is/
Doot nu beglooft, is.

Schriftuerlic troost.

Dit mijn propoost, is/

So Christus met tsware cruce gheladen, ghinc
Wter poorten, daer aen sonder mis daden, hinc/
Wiens suuer doot, ons besmette doot vsoende/
In tsghelincs niemant sy anderfins bemoende/
Oft hy moet zyn cruce buyten traesteel, dragen
Vāt broosch vleesch, en naer geē appeel, vragent
Maer zij sonden cruce, toleesch te doē steruene
Den meestē troost, staet sulcken te verweruene/
Comt alle (seyt Christus) die zint werckende,
Ende verladen, ick bent al aenmerckende/
Ick sal v versoeten van last en smerte.

Hope der ghenaden.

Alle die dese hope hebben int herte,

Hy salicht hem in Christus, wien salicheyt, is/

Seyt sint Jans Epistele.

Mensche.

Ons dralicheyt, is

Te lanc, laet volghen de charte soot toch betaēt.

Schriftuerlic troost.

Overtooch

166
Tvertooch wert de moedere **Machabea** genaet
Met haer kinderen / seuen knechten versaemt /
Staende voor **Antiochum** arguwerende
Van tghelooue haers ouders niet afkeerende /
Dresse de **Coninc** wreedich al ter doot / brochte
Maer elck zijn hope vast inden noot / knochte /
Aen **Gode** / niemant dochte / om afgruensinghe /
Dan getroost op **God** thaerlieder vergruensinghe /
Maecten veruolgruensinghe.

Hope der ghenaden.

Doet bewijnghe.

Op dat alle menschen hier verweruen / souden /
Welc troost meest mochte in haer sterue houdē
Mensche.

Dese **Machabeen** dus wel deruen / wouden
Tverghanchelic leuen / hopende naer dit leuen
Sonder begheuen / van **Gode** zijn verheuen /
Al wast dat tlichame sulck fel liden / smaecte /
Hoepten dat tselue lichaem verblijden / naecte /
Dese figure ons trechte bewijfen / somt /
Dat in **God** steruen / een troostich vruisen / comt
Dus heere sal ick noch hopen / laet my weten
Op de doot verbeten?

Schriftuerlic troost.

Een herte verueten /
Ende verootmoedicht / sal **God** niet versmaden
Bekent v sonden / beweent v misdaden /
Noch zijt ghy een huerknape hier lauende /

I iij Wert

* *figurae.*
De moeder
in hare vij-
sonē genan-
gen / werdē
voor Antio-
chus geleye
om te doode
Dye eerste
sone met ee-
rolle. *Quid*
queris / et qu-
ris discere
anobis? Pa-
rati sumus
mori magis
quā patrias
et Dei leges
preuaricari
De. ii. m. ed
rol. Tu quō-
scelestissime
in preseri vi-
ta nos pdis
De. ii. Et
lo ista postu-
deo / sed pro-
pter Dei le-
ges nūc hec
ipsa despic-
o / quoniam al-
ipso me eo
recepturus
spero. De. 4.

petis est ab **W**erct in Gods wîngaert neerflich tottē auēde
 hoīby mortī **D**ie late ter vrie comt wert volloont, noch,
 datus spem **M**erct aē de moordenare hv wiert gecroōt, och
 expectare a **S**teruende met een rouwich herte ontloken.
 deo iterū ab **H**ope der ghenaden.
 ipso refusci
 cādos. De. 5 **O** hoept vast op dē heere, vā hē staet gesprokē/
 Nolī putā **S**egghende, ick en gheere niet deewige doot
 re genus no **V**andē sondigē mēsche, mer met leetscap groot
 strū a deo es **D**at hv heere en leue.
 se derelictū. **M**ensche.
 De. 6. Nos **O**ns vry eyghen noot
 propter nos **I**st beschuldich, dat wy in wanhope vallen/
 metips. Soc **S**o Capm en Judas deden.
 patimur pec **S**criftuerlic troost.
 cātes i deū. **D**oor ons allen/
 Die. vij. Et **S**eyt Augustinus, dat sulc een misdadich, bat
 hic mundus **M**oordenare, ende een groot beladich, vat,
 obīr, p cōia **Q**uītscheldinge so late vercreech steruende,
 in dño cōfī **T**exempel ist sgelūes van God verweruende/
 dēs. De moe **W**ert elken, ick en segt stomme noch dooue/
 der. Mater **W**ant twelc hem gebuerde door jhn gelooue/
 honorū me **D**at comt ons door hope oock ten orboore
 moria digna **V**an grooten trooste.
 que preeun **M**ensche.
 tes septē fi **I**ck nu mīn tresoor, hooze/
 liēs, sub v **W**aer op ick steruēde mīn meestē troost, stelle.
 nius diet cō **H**ope der ghenaden.
 spiciēs tēpo **M**et God te leuene.
 re, bono ani **M**ensche.
 me ferebat **I**ck nu mīn tresoor, hooze/
 propter spē **W**aer op ick steruēde mīn meestē troost, stelle.
 quā in deo **H**ope der ghenaden.
 habebat. **M**et God te leuene.
 2. Mach. 7. **M**ensche.

Mensche.

Mijn propoost, spelle:
Schriftuerlic troost,
Gods gracie sal wercken,
Mensche.

Te mijnen labuere.
Hope der ghenaden.
Hope verstercken
Mensche.

In mijn steruende huere,
Schriftuerlic troost.
God en mensche reene,
Hope der ghenaden.

Roepet al tziinder feest.
Mensche.
In hem hopick alleene.
Schriftuerlic troost.

Smaect dit ten keeste
Dooz troost de meeste, in steruens behupsele
Wert hope vast, om tgoddelic ghebrupsele
Wenschijn in aenschijn, claer tozboorne,
Waer in verblijden alle Gods vercoorne,
Keert v verloorne, tuwen behoedere
Jesum Christu, ons been, vleesch, en broedere,
Hy is ons troost, hem onse refuge, lesen,
Ala God, en mensche, sal hy ons iuge, wesen
Leuende, doode, naer de bewiisenisse,
Hy is ons leuen, doot, en verriisenisse

I v Tonset

Onser verblidenisse Christus gewocht/ heeft
Met zijder doot / twee dodē oō afgerocht/ heeft
Vreest niet om steruen/ die hier present / terden/
Ter salicheyt moeste een instrument/ werden
Om te comene in de ewighe glorie/
Dato de natuerliche doot/ prent in memorie
Christus doot/ in v doot/ dan so vā sonden/ doot
Moecht vrisen met hem/ door zijn wondē/ root
Midts gaue gheuonden/ groot.

Mensche.

Tooronden/ bloot/
Thoont my den meesten troost te vererijghene
In Christo Iesu/ midts hem toe te nijghene/
Om te verweruene zijn ewighe rijche.

Hope der ghenaden.

God maecte den mensche vander aerden lijcke
Ende onser ghelijcke/ bin swerelts dichte
Nen nam wt liefde ons menscheliche forme
Van Maria reyn wiert steruelich worne
Eick werpe tanckere (vā zijn steruende storme)
Van hope in Christum midts v beschouwen/ al/
Eick zijn meesten troost in hem behouwen/ sal.

Scrifuerlic troost.

Leert steruen.

Mensche.

Door/ steruen.

Hope der ghenaden.

Ermen begrauen sal.

Schrijf:

Schriftuerlic troost.

Hope tijst.

Mensche.

Als therte beschrift,

Hope der ghenaden.

Gods heylighe greffinghe.

Schriftuerlic troost.

God verleene

Tgheimeene,

Hope der ghenaden;

Sijns beseffinghe,

Laet dāc zj hier, Altoos doede van tseffinghe.

Finis.

Brugghe.

Mijn werck is hemelick,

In dit spel zijn vier personagiē

Kedelick gheuoelen.

Twijfelick sin.

Schriftuerlic troost.

Gheestelick bewijs.

Kedelick gheuoelen.

Gracie sy u en vrede int leuen
Van God dē vadere en Christo dē Heere Prologe;

De welcke hem seluen heeft gheghcuen

voor onse sonden, naer Paulus leere,

Twijfe:

Twijfelick sin.

**Vriendt, my verwondert bouen maten seere/
Midts dat ghy leeck zijt vā clevnder doctrine
Ghy puert in scripture, hoe moecht ghy de pijnē
Dat ghy niet met vbroeders en blijft,
In v simpel ghelooue?**

Schriftuerlic troost.

**Alle goede gheuinghe ende gawe volmaect
Is van bouen neder op ons ghedaect
Vanden Vadere der lichten reene.**

Stedelick gheuoelen.

**Voorwaer onder alle ghiften ghemeene
Van God den vadere ons ghelaten
Gorboorlicker gheene, tot onser baten,
Van dheylige scriftuere, waer door men kent
Van onsen ghelooue, hem recht fundament/
Want door haer sien wy, hoochst van weerde/
Wat inden hemel is.**

Schriftuerlic troost.

Wat inder eerde.

**Wat inde helle, mach zijn gheschiende/
Al dat gheleden is, zijn wy door haer siende/
Wat teghenwoordich is, wat toecomende sy/
Sonder dese ghifte, so waren wy
In Egypten, dats in duysterheyt gheseten.**

Twijfelick sin.

**Ist niet ghenoech datse de gheleerde weten?
Op dat sy ons waerschouwen van ghebreken
Dact**

Daer wy in misdoen?

Schriftuerlic troost.

Hooft Paulum spreken/
Al datter ghescreuen is, verre oft naer
Is tot onser leeringe geschreuen voorwaer,
Ende een ander gheest ons verstant,
Dat elck mach nemen boecken inde hant,
En lesen herlesen, waer dat sy gaen,
Tot dat syse door veel lesens verstaen,
So crighende een vast ghelooue expres.

Twÿfelick sin.

Maer midts dz hi noch pastuer noch precaer es
Wat gaet hem so zere schriftuere an?

Aedelick gheuoelen.

Daer omme zyn wy hier ghecomen dan/
Hoe sullen wy solueren best tonsen wensche/
Welc meestē troost is den steruendē mensche/
Webbē wy vāder schriftuere geen hulpe schier?

Schriftuerlic troost.

Daer omme cōmic Schriftuerlic troost tot hier,
Om met Aedelic gheuoel, ten daghe van hede
O Twÿfelick sin, te stellen in vreden,
Want die solueren sal, dees vraghe int clare,
Wem waer wel noodt, dat de Heere ware
In synē mont, als hy bin Mopses monde was,
Ende dat hy hadde tijt, vre en pas,
Dauids lippen, en der Apostel mont,
Ende ten lesten bekende in synen gront

Impsterie

Tempsterle van Gods rijcke schoone.

Twijfelick sin.

Stelt doch te vreden my nu in persoone/
Segt wat schriftuere is met goedē bescherde.
Schriftuerlic troost.

Doude ende tnieuwe Testament beede/
De Wet/Propheten/en Euangelien reyn/
De wet/door Moyses ghegheuen certeyn/
Ghenade en waerheyt/door Christiū beseuen/
Den welcken moet eere/en lof aenleuen
Nu en alijts/en inder ewicheyt/
Neemt danckelic/dits voor prologhe gheseyt.

Gheestelick bewijs.

Ner dat ghy vsoeckēde zūt aen my raet
Al dat ick weet/wil ic gheerne wten
Als gheestelick bewijs/wt iōstiger daet
Macher eere/weluaert/wt spruyten/
Dus ontluyt o begheerliche conduyten/
Op dat ghy solucte/zūt verweruende
Van Schriftuerlick troost.

Twijfelick sin.

Welck den mensche steruende
Meesten troost is/dats hier de vraghe.

Gheestelick bewijs.

Daer op seg ick/tot uwen behaghe/
Dat den meesten troost is bouen alle saken
Twelc dē mēsche helpē mach/en salich maken/
En

174
En anders niet, dit is voor mijn aduſs.

Redelick gheuoelen.

So ben ick alre de ſolucie wijs,
Daer ſtaet/haer gewerckē ſullen hē volgē naer/
En Paulus ſchrijft/daer op ſeer claer/
Dat de menſche ſaep, dat ſal hy maepen.

Twijſelick ſin.

So ſprekende ſoudt ghy my lichtelick paeven/
Volghende ons, onſe verdienſten en wercken/
So heb icker een deel.

Gheestelick bewijs.

So ick can mercken
Ghy wilt v ſeluen rechtueerdich achten/
Wilt ghy dē Pharizeus met gewerckē ſachten
En ſo een vanden rechtueerdighen weſen?
Och dat's al niet.

Schriftuerlic trooſt.

Hebby niet gheleſen:
Wil ick my ſeluen rechtueerdich ſchryuen/
Van mijnen mont ſal ick gheoordeckt blyuen/
O wat cleynder trooſt, o wat ſlechter vermaen.

Twijſelick ſin.

Sin dan al ons gewercken te v̄gheefs gedaen?
So breeſ ick laes, teghens ſdoots comſte ſnel.

Redelick gheuoelen.

Is ſchriftuere valſch?
Gheestelick bewijs.
Reenſe, verſtondt ghijſe wel

Mer

Mer ghy sc̄nter noch als de blinde naer tastē
Schriftuerlic troost.

Wat heet ghy goe gewercken?
Tw̄felich sin,

Pelgremagen, vasten,
Bidden, en feestelike daghen vieren,
Misse hooren, en alsulcke manieren,
Kercken stichten, outaren, capellen,
Dooz de santen, santinnen keerskens stellen,
Op dat sy ons verwachtē voor thēlsche resurr.
Gheestelich bewijs.

De mont is inde kercke therte is thups,
Wy drincken droncken, wy vieren de daghen,
Wy hooren misse, wy vloechen wy plaghen,
Wy stichten kercken met ander liens goet,
Wy vesten keerskens, wy stillen den moet,
Omme taensiene eens anders misse,
Wy loopen tot smekens, wy laten den smit,
Wy dienen de santen, God stel wy besjen.
Redelick gheuoelen.

Ist qualick ghedaen?
Schriftuerlic troost.

Hoozt moecht ghy wat liē,
Ghy sult ghepaeyt werden naer v gheuoech,
Want ten is alleenlick niet ghenoech
Kerckē stichtē, maer tgelouue houdē vandien,
Dele lesen sonder ghelouwich engien,
Apostelen heeten bin swerelts bedelue,

En niet volghē naer, wāt Christus seyt selue
 Alledie seyt weere weere, door sulck bediel
 En comt int rijke der hemelen niet,
 Maer die dē wille doet, mijns vaders eerbaer.
Gheestelick bewijs.

Dats die den ghelooue naer volgen voorwaer
 En der heyligen leuen, naer haer vermurghen.
Kedelick gheuoelen.

Die leeringhe doet my therte verhuighen,
 Is wel gheseyt, ten dient niet vergheeten,
Twijfelen an.

Bey/en heb ick dit niet eer gheweten?
 So heb ic lange in mijn ghewercken ghesaelt.
Gheestelick bewijs.

Doort de ghewercken die ghy daer verhaelt,
 En moghen niet helpen teentigher huereu,
 Want sy moghen sonder ghelooue gebueren,
 En Paulus seyt wt ionstighen gronde,
Schijntuerlic troost.

Al dat niet wt ghelooue gheschiet, so sonde,
 Doort seyt hy tot een ander nacie,
 Ghy zyt salich ghemaect door gracie,
 En niet door v ghewercken, dats so ic besceffe,
 Dat niemant hem verwane oft verheffe,
 Ende voort beuindich in een ander plaetse,
 Als ghy Gracie hoort, voor niet verstaesse,
 Is sy voor niet gegheuen, niet hebt ghy v dient,
 En hebde se door verdienste, dit op v dient.

Ten is gheen gracie/maer verdienste of loon.
Aedelick gheuoelen.

De Heere die loonet v met dē hemelschē throon
Die my Aedelick gheudel dus stelt te vreden.
Gheestelick bewijs.

Noch onse ghewercken/verdienen/ghebeden/
So wy by schriftueren zyn verhalich/
En moghen ons naer kleuen niet maken salich
Sonder ghelooue/en die gheloost/betrout/
Hoe sullense den steruende mensche benout
Met onseker belosten/troost toe schicken:
Twijfelick sin.

Daer doet ghy my therte gheheel verschrieken/
Wat sullen wy dan doen/ om behouden te syne?
Aedelick gheuoelen.

Ja segt ons dat eerweerde ten syne/
Dat wy daer onsen meesten troost wt nemen/
Gheestelick bewijs.

Ons raedt/en sal van v hier niet veruemen/
Mer v goetdienstich/met trooste begorden.
Schriftuerlic troost.

Christus is ons/vā Gode ghemaect geworden
Wilt heyt/rechtueerdichz/dit my verhalē grept/
Weplicheyt/en dat meer is/onse salicheyt/
Voort een and troost op ons noch breeder daect
Wy zyn salich sonder ons verdienste gemaect/
Hy is rechtueerdich/ende maect rechtueerdich
Die in hem gheloouen,

Aedelick

Aedelick gheuoelen.

**Vrienden eertweerdich/
Wie sal zijn ghenade/te vollen bedancken?**

Gheestelick bewijs.

**Ich ben de wijngaert/en ghyliet de rancken/
Die in my blijft/ich blyue in hem altyts/
Dese voortbrengt vruchten/met veel profijts/
En sonder my en moecht ghy niet volbringen.**

Twüfelick sin.

**Maer dit duncken my al te wonderlike dingē?
Hoe is Christus ons rechtueerdicheyt geblekē/
Wijshent/heylicheyt/so ick u hoorē spreken/
Ghenoech doen/verlofsinghe/groot en smal?**

Schriftuerlic troost.

**Daer staet/wt der natueren wy waren al
Kinderen der gramscappē/en verdoemenessen/
En so belast/met sondighen excessen/
Dat wy alle verdoemt hadden ghebleuen ach
Inder ewicheyt.**

Gheestelick bewijs.

**En de heere sach
Hoe wy alle/door tsondich bezwaren/
Onder dese sentencie waren/
Wy hadden al gesondicht/dies ons behoefde
Wel Gods glorie.**

Schriftuerlic troost.

**Noch meer ons behoefde
Wy waren onderdanich al voren de wet/**

Die meer begheerde, dan de mensche vmochte/
De sonde die altyts spreedt, om vanghen tuet/
De doot die ons te verblindene sochte,
De vyant, die altyts, dach, en nacht wrochte
Om ons te werpene, tot inder hellen.

Gheestelick bewijs.

Mensach den mensch, noch deerlick quellen
Van werelt en vleesch, vol sondighe blamen,
Schriftuerlic troost.

Wij waren al kinderen des doots te samen
Sonder troost, op tleuen dach, tyt, en vie/
Also ghy sien moecht in dese figure.

Gheestelick bewijs.

Merct hoe door Adam de sonde began,
By toedoene vanden vyant vol hatte,
En hoe door die sonde, eerst forse ghewan
De doot, contrarie ons leuens partte.

Redelick gheuoelen.

Merct voorts, hoe corts daer na Adas hoorve
Grooten nijdt heeft op elck anderē ghecreghē,
Dies de doot creech de volle heerschapppe
Door Abel, van Caym zijn broeder verslegen.

Gheestelick bewijs.

Merct voorts hoe de mensche was beleggen/
Bloot, van alderanden wapene, onbevrijdt/
Daer hem was vyandt, vleesch, werelt teghen/
Wiens leuen ter werelt is altyts strjdt,
Maer God de vader ghebenedijdt

heeft

Figure.

* 1. stev
volghē d'ye
roogē, eerst
Adam ende
Eua brekē,
de t'ghebot/
met eē rolle
per hominē
peccatū et
per peccatū
mois.
2. Caym v
slaende sine
broed Abel.
met een rol.
peccatū, eū
cōsummatū
fuerit, gene
rat moiren.
3. Le schamē

180
Heeft door zijn groote ghenade ghesien/
Dat gheen sacrificie mocht gheschien/
Die den mensche conste stellen in payse.

Twijfelich sin.

Wat isser ghebuert.

Gheestelich bewijs.

Bin den palapse/

Des hemels is conto sacrificie ghereedt.

Twijfelich sin.

Ich bid v, segt daer af twolle bescheedt/
Op dat ick Twijfelic sin mach troost gewinnē.

Schrijftuerlic troost.

God heeft de werelt so willen beminnen

Dat hy sonen eenighen sone heeft ghegheuen

Wat gracen, niet wt verdiensten beseuen

Van ons, maer wt grooter ghenadicheden,

Hy heeft sonen sone ghesonden beneden,

En quam de doot haer cracht beroouen,

Op dat sy alle, die in hem gheloouen,

Niet en vergaen ten heilschen verrijcke,

Maer sullen hebben het ewich rijcke:

Schoonen troost, om ons alder verhueghen.

Stedelich gheuoelen.

Ich hant dat wy niet verdoemt zijn mueghen,

Wilt ons tuerstant wat breeder wtlegghen.

Gheestelich bewijs.

Hoort, ick sal v tuerstant daer af segghen,

So heeft ons de vader in liefden ghewone

M ij

Gheghe;

māde / daer
in een mans
ghenaet ho-
mo. Nieu hē
een man sla-
pende op si-
nē boeck. Wā
op dand sy-
de een wiff
met ybondē
ooghē, haer
werde met
eenē boeck,
beide de boe-
kē genemt
Eygē ydiē
stē, en wera-
dē bestorme
van buyten
van riāt, we-
reit en rle-
esch / m; eē
rolle. Job. 7
Militia est
vix a hoīs su-
per terram

Ghegheuen, zyn eenighen ghebozen sone,
Het welke, en hadht so niet ghedaen,
Daer en hadde gheenē wech geweest om gaen
Totten Vader, noch middel, noch duere.

Twijfelich sin.

Is Christus dan door zyn ghenade puere,
Gheworden ons middel, duere, en wech:

Schriftuerlic troost.

Voorwaer va hy, tlijct aen zyn selfs gheseyt,
Schriftuere bewijset met grooter claerheyt,
Ick ben de wech, leuen, en de waerheyt,
Hy is oock de duere, soot zeer claerlick staet,
Ick ben de duere, die door my ingaet,
Die wert behouden, dits troosbarighe mare,
Maer tis een dief (seyt hy) en een moordenare
Die anders in te chinnene begheert.

Twijfelich sin.

En wie is datte, segt, die hem gheneert
Om anders inclinmen, so ghy dat vertelt.

Gheestelich bewijs.

Die al tbetrouwen op zyn verdiensten stelt,
En sonder den middel Christus, inclinmē wilt.

Twijfelich sin.

Hoe is hy ons middele? mijn twijfel doch stilt,
Het dient oock met redene wel wtghelept.

Gheestelich bewijs.

Hy is ons middele der salicheyt,

Wāt dacr staet, Christus Jesus ton sen wensche

182
In middelaer tusschen God en mensche,
Selue als mensche met ons ghemeyne.

Redelick gheuoelen.

Sonder desen middele, groot noch cleyne,
Noch door pelgrymagen, noch door vasten,
Noch door bedinghe, niet mocht ons ontlastē,
Noch cappe noch crune, noch palster, noch schel
Noch pardoembriue, tē mocht al n̄z helpē (pē
Sonder desen middelaer, tōnsen accoorde.

Twijfelick sin.

Maer mi duncke, dat noyt middelaer behoorde
Daer en moeste eenighe gramschap rijzen.

Gheestelick bewijs.

Dats waer, en dat sal ick v wel bewijsen,
Hoe God v gramt was, op dē mēsche dats claer
Want den hemel ghesloten was so menich iaer
Voor den mensche, door sondich hantieren,
En om versoenen in eenigher manieren,
En is niet gheuonden om ons gheuoch
Eenich steruēde mensche, machtich ghenoch,
Die den anderen bystont als beradere.

Schijftuerlic troost.

Dit voorziende de hemelsche Dadere,
En heeft voor ons gheenē Enghel ghelaten,
Maer synen eenighen sone wt charitaten,
Op, dat de mensche niet doen en mochte,
Vp mensche wierde, quame, en volbrochte,
Van welker verdiensten, wy sijn al derlich.

M iij Gheeste.

Gheestelick bewijs.

Hy heeft hem aent cruyce gheoffert geheelich /
En ons versoent / aen zijn vader vor moedich.
Aedelich gheuoelen.

Door zijn bitter doot / en wonden bloedich /
O schoonen troost / die op ons vterich blaect.
Schriftuerlic troost.

Christus heuet voor onsien al volmaect /
Door zijn verdienste af ghedwegē ons sonden.
Gheestelick bewijs.

Wy hebben in Christo verlosinghe vonden /
Vergheuinghe van sonden / tonjen behaghe /
Want als hy opstont ten derden daghe /
Heuet wel ghetoont / dies sy hy ghedanct /
Dat al voldaeen was / alle crachten ghecrant /
En wy verlost / door zijn ghenadich gheschiet /
Waer af ghy hier figure muecht sien.

Schriftuerlic troost.

Doen Christus / so hy voorseyde verrees /
De wet was voldaeen / de sonde veriaecht /
Wāt de Prophete sprach / doen hy op hē wees /
Siet hier tlam Gods / dat de sonde draecht.

Twüfelick sin.

Hoe heeft hy de wet voldaeen?

Gheestelick bewijs.

Dato mel gheviaecht /

Hy heeft bemint synen vader excellent
Wt gheheelder liefden / met herten / met sinne /
Dies

Figure.

* Chri-
stus vrasen
de / hebbēde
ons de roet
belle / duuel
sonde / doot.
met een vol.
Christy mor-
tuus est pro
peccatis no-
stris : resur-
rexit / pro-
pter iustifi-
cationes no-
stras.

Dies sprac hy, dat nu de werelt bekent?
Dat ick minnen hemelschen vader beminne;
Aedelic gheuoelen.

Sijn liefde en was tot ons mensche niet dinne;
Niemand en heeft geweest so in liefden gebelt;
Dat hy zijn leuen tot anders ghewinne,
Als ick het myne, hebbe te pande ghestelt.
Gheestelick bewijs.

Sghelics heeft hy oock de sonde gheuelt;
Dit Paulus door de wet, bekende recht;
Want hy heeft beuochten het sondich ghewelt;
En thande gescreift van dien aent cruce gehecht.
Twijfelick sin.

So en isser gheen sonde meer so ghy secht,
Waerom heete wy sondaers, ken cant n3 vstaen;
Gheestelic bewijs.

Christus heeft de sonde te niete ghedaen;
Niet, datter gheen sonde is in ons lien gescrecht
Maer hy heeft de sonde benomen haer cracht;
Datse in ons gheen macht en heeft,
Als in yemant die sonder ghelooue leeft,
Maer wilt door zijn eygen gewercken ter noot
Salich zijn.
Schriftuerlic troost.

Doort de loon der sonden, dat is de doot,
De welcke van Christus moet v'wonne bliuen;
Want hy is voor ons, ghestoruen bloot,
De doot, die geenrecht, in hē en mocht beclūnen.
No Dus

Dus heeft hy ons verlost, naer Paulus scrijue
Vander wet, en sonde, ende doot voorwaer.

Gheestelick bewijs.

En hebt voor den vpant oock gheenen vaer,
De prince des werelts is ghecomen siet,
Seyt Christus, en aen my, en heeft hy niet,
Heeft hy aen Christum dan groot noch cleyn,
Wy die in hem zijn, ende hy in ons ghemeyne,
Wat macht can hy ons dan voren legghen?

Schriftuerlic troost.

En daeromme moghen wy wel segghen,
O doot, waer is v strale bescuen,
O helle, waer is v verwinninge bleuen?
O soeten troost vol ghenadichede.

Gheestelic bewijs.

Christus heeft de werelt verwonnen mede,
Den ouden mensche, met al zijn ghewercken,
Wilt betrouwen, seyt hy, om ons verstercken,
Ick hebbe de werelt verwonnen saen.

Redelick gheuoelen.

Dit heeft Christus al voor ons ghedaen,
Ende en ware ons ghebuert tgeluckich geual,
Onder de verdoemenisse waren wy noch al,
Dato onder de wet, sonde, doot, vpant, helle.

Schriftuerlic troost.

Dies mogen wy wel seggen buyten geguelle,
Christus is om onse sonden ghestoruen,
Rechtuerdicheyt is door zijn opstaen verwoerue,
Ende

186
Ende wy door t'precius bloet Christi claer/
Die verre waren, zijn gheworden seer naer/
O schoone troost t'onswaerts wt liefde geheel.
Twijfelick sin.

Maer hebben wy dan van als paert ende deel/
Wies Christus gedaë heeft, stelt ons verseer?
Gheestelic bewijs.

Hy heuet al voor ons gedaen ende noch meer/
Hy heuet ons al goethertich gheghuen/
So dat wy segghen moghen sonder sneuen/
Christus is onse, zijn passie, zijn liden/
Sijn doot, zijn verrijnghe tallen tijden/
Sijn opclimmen, verdiensten, vroech en spade/
Tis al onse door zijn groote ghenade/
Ghy lien zijt Christi, ende Christus is Gods/
Die hy gheordineert heeft, dits teynde des Nots
Dien heeft hy gheroepen om veel profijts/
Die hy gheroepē heeft, gerechtueerdicht altijts/
Dien hy gerechtueerdicht heeft, wy ongelact/
Dien heeft hy met allen groot ghemaect/
Hoe mochten wy meerderen troost begheren?
Aedelick gheuoelen.

In God dan met ons, wie mach ons deren/
Heeft hy synen eenighen sone niet ghespaert/
Maer voor ons ghegheuen, so hy verclaert/
Sal hy ons niet ghuen dan alle dinghen?
Gheestelic bewijs.

God maect rechtueerdich / wie sal ghehinghen
Ous

Ons verdoemē daer sulckē troost bewesen / is?
Schriftuerlic troost.

Christus is die ghestoruen ende verresen / is /
Die ons talder meeste so ghenadich ian /
Hoe sal hy ons talder minste ontsegghen dan?
Daer om / n̄z mach ons vā zjnder lief de scheidē.
Gheestelic bewijs.

Wijst dinc / perijckel?
Aedelich gheuoelen.

Niet en mach ons verleeden /
Veruolginghe / noch sweert.
Schriftuerlic troost.

Wongher noch naectheyt.
Gheestelic bewijs.

Doot noch leuen ons deert.
Aedelic gheuoelen.

Noch gheen mismaectheyt.
Schriftuerlic troost.

Engel noch heerschappye.
Gheestelic bewijs.

Ghewelt noch cracht.
Aedelic gheuoelen.

Wjdt noch hatpe.
Schriftuerlic troost.

Noch alle svants macht /
Diepte noch hoocheyt / noch eenighe nature /
Maer met Dauid wandelende talder vze /
Inde schaduwē / doots mogen seggen seere /

Ick en sal de quade niet vreesen herre,
Want ghy met my zyt in alle mijn verdriet.

Twisfelick sin.

Noch en segt ghy het principale niet,
Wp zyn veel schoone troost va v verweruende,
Mer welc meeste troost is de mēsche steruende,
Dat wisten wp gheerne / mocht ons gheschien.

Aedelic gheuoelen.

In de vze des doots voot ooghen wp sien
De doot, seer noodde tleuen ontberen, wp,
De helle, ende den hemel begheren, wp,
Het oordeel, en wp soecken gracie dan.

Twisfelic sin.

Door dyp saken comt dan vreesse an,
Eerst van nature, dits aen Christus gheproeft,
Mijn siele is totter doot toe bedroeft,
Aen anderē, bevreesst ons het sondich sijncken.

Aedelic gheuoelen.

O doot hoe bitter is v ghedincken,
Den mensche die vrede in zyn rickdom heeft,
Aen derden, de mensche seer vreesende beeft
Door toordeel, twelc niemant ontgaē en mach.

Gheestelic bewijs.

Hoort wp zyn niet verskert eenē haluen dach,
Geboren zinde, wp steruen met veel gewoens,
Want allen menschen is gheordineert eens
Te steruen, en daer naer sal toordeel wesen,
En mogen wp van dit steruen niet ghenesen,

De

So zyn wy alle steruende menschen beseuen/
Maer van dit steruen so gaen int leuen
Alle ghelouighe wy van gheschille,

Schriftuerlic troost.

Dat wy hier steruen, tis s vaders wille/
Ghelieuet so den wille s vaders ten syne/
Wy en behooren niet onghewillich tsyne/
Die daghelics bidden met grooter werde/
Dwen wille gheschie in hemel in eerde/
Wat dient dan so seere voor toordeel gheureest?

Twijfelic sin.

Eplacen, en dat vreesick alder meest/
Want daer moet redene zyn ghegheuen/
Van ydel woorden, en in wercken bedreuen/
Wie sal niet vreesen voor dese gheruchten?

Gheestelic bewijs.

Laet daer voren de onghelouighe duchten/
Die op vernuschteyt hem rechtuerdich scrijuen/
Maer, ghelooft, en laet al v betrouwen blijue
Op Christus verdienstē, en de uwe versmaet.

Schriftuerlic troost.

Int meeste verdriet mensche v ooghen op laet/
Wilt my Peeter, Iā, Jacob, Tabor aescouwen/
En Iesum aensien voor v toeruelact/
Dat is, stelt in hem alleen v betrouwen/
Dancet hem der verdiensten sonder verflouwen/
Soect gheen ander wech, middel, noch duere.

Gheestelic bewijs.

Gheen

196
Gheen ander behoeder talder huere/
Ghenoech doen/hulpe/voor ons menschen al/
In hem alleene ons conscientie sal
Gherust zyn/hier in dit tijdelic bewijct/
Als dupue inde gaethens/des steens gelijck/
En de steen is Christus tot s doots ghespan.

Redelic gheuolen.

Nichts dat hy is ons salichmaker dan/
So moet hy ons meeste trooster bliuen/
Want diemē salichmakinge mach toeschriuen/
Dien moetmen voor vertroostinge mercken.

Gheestelic bewijs.

Ghelic/niet dā Christus verdienstē/gewerckē
Ons salich makē mogē/vā sondich af dwaen/
Ghelijcs gheen weldaden/om ons ver stercken
En moghen ons helpen/van yemant ghedaen/
En moghen ons helpen/van yemant ghedaen/
Sus wy die onseker int leuen gaen/
Elic steruēde mensche zünde hoe ionc gedaecht/
Voor solucie der vragen/hier gheuraecht/
Dits meesten troost voor de mensche gemeene/
Betrouwen door dwoort op Christum alleene. **D**†

Twisfelic sin.

Danc hebt vrienden/tis so goetionstich gesevt.

Redelic gheuolen.

Het woort des heeren blift inder eewicheyt/
Wel hem dan die op des heere woort betrouf.

Twisfelic sin.

Maer of doch de mensche metter doot benout/
Heer

Heer vast betrouwende / op Christus woort /
En also steruende / wort behouden voort
Heer licht van diechden bin swerelts bedelue.
Schriftuerlic troost.

Betrouwt int woort / dat Christus is selue /
Ende door gheenderande twiſſel ducht /
In so wat vre dat de sondare versucht /
Door zijn sonden / niet meer sal icse gedercken /
Gheestelic bewijs.

Hoe ghenadich wil dhy zijn rijke schencken /
Den schakere / door ghelouighe seide.
Schriftuerlic troost.

Wie heeft in hem betrouwt teenigher siede /
En is niet verdriete / bleuen belast /
Gheestelic bewijs.

Dauid betrouwende inden Heere vast /
Heeft Solvam verſlegghen zijnde vol noots.
Schriftuerlic troost.

Ezechias hebbende de bete des doots /
Betrouwende inden Heere / de doot ontghinc.
Gheestelic bewijs.

Om v te troostene / noch ander dinck /
Wilt hier aenschouwen bouen beneden /
Op dat ghy Twiſſelic ſin / moecht zijn te vrede.
Schriftuerlic troost.

Signere.

* Hier
thoontmen
dye rooge /
sick Susan

Susanna stellende gheheel haer herte
Op den Heere / int middel des doots gefaecht /
Wiert v troost door t betrouwē vry van smerte /
En

En sach haer vpan den voor haer gheplaecht.

Gheestelick bewijs.

Dij kinderen inden fornaysse belaecht/
Sloepende, hebben inden Heere verblüdt/
Ende betrouwende in hem onuersaecht/
Hebben hem met lofsanck ghebenedijdt.

Schriftuerlic troost.

De kinderen van Israel, door Pharoos nijdt/
Vliende door twreedelick persecuten/
In tmiddel des doots ghesloten wüdt/
Door tbetrouwen, sachmen de zee passeren.

Twüfelic sin.

Maer so ich dit tooghen can imagineren/
Al dese voor Christus gheboorte waren/
Wat verdienste was doe, wilt my verclaren/
Op dat ict eewich teghen u verdienet.

Gheestelick bewijs.

Twas al gepropheteert, dat stont te gheschiene
En daer op stont al haer betrouwen waerlick,
Hoe meer dan sullen wy betrouwen eenpaerlic,
Daer nu alle verdiensten zyn volbrocht.

Schriftuerlic troost.

Dus dient van ons naer schrifture ghewrocht/
Betrout inden Heere, al zyt ghy in weene/
Dats in Christus hulpe en verdiensten reene/
Die voor ons allen heeft voldaan de wet.

Gheestelick bewijs.

De sonde verniekt,

na Moest by
Daniel. met
eē rol. v rat
cor eis p du
tam habes
in domino.

2. Die kin
derē in cenē
houē, singen
de Benedict
te oia opera
dñi dño, lau
date et sup
exaltate eū
in secula. etc
Danie. 3.

3 De kinde
re vā Isra
hel staende
voor de roo
de zee, ende
achter hēlie
den pharo
m zyn hēre
cracht, met
eē rolle. sōe
strā nō crāt
sepulchra in
egyptō, ides
tulisti nos,
et moreses
mur in solē
rudie. Moys
ses oot mee

Redelick

een rol. No-
lite timere/
state / et et-
bere magna
lia dñi / que
facturus est
hodie.

Aedelick gheuoelen.

De boot haer cracht belet,
Den vpanbt verwouwen en de helle zaen.

Twijfelich sin.

Ende is verlost den hemel ontdaen,

Ons sondē vergeuen voor ihelsch verdommen.
Schriftuerlic troost.

Niet om swerelto ingieren is hy ghecommen/
Maer om de werelt te makene salich.

Gheestelick beuons.

Laet ons met David dan zijn verhalich/
In sonen pays sullen wy slapen in rusten.

Schriftuerlic troost.

Ende met Symeon mach ons wel lusten/
Thint Iesus te nemene inde hant/
Dats ons betrouwē wt een geloouich verstant
Ende also steruende segghen voort/
Heere wy laet urwen knecht naer v woot/
In payse leuen met v sonder verganct.

Twijfelich sin.

Schriftuerlic troost v weet ick danct/
Dat ghy met Aedelick gheuoel consich gehelt/
My Twijfelich sin hebt te vreden ghestelt/
En my Gheestelic bewijs my dus quaemt leere.
Aedelick gheuoelen.

Soorlof notable wise Heeren/
Opstelders van dese triumphante scefic.
Twijfelich sin.

God

194
God beschermme allits voor archo verseeen/
Den Prince hier binne de Ghentschen foreeste.

Gheestelick bewijs.

Ghebaen by broeders vande heyligē gheeste /
In ionsten goethertich die schiue wt monden /
Mijn werck is hemelic / te Drugghe beuonden.

Finis.

Meesene.

Ich labuere met pinnen duere.

In dit spel zijn vier personagiē

De mensche. Ontfermherticheyt.

Heersten kerche. Ghetuyghe des gheests.

Steruelic mensche.

D Onredelick leuen corruptibelic /
In my arm allendich mensche beseuen

Quaet / geboren in sondē horribelic /

Wie sal my ter noot. nu troost hier gheuen /

Niet dan quaet en vindic in al mijn leuen /

Dies mach ick wel beuen / ende zijn beureest /

O God Vader. Sone / ende heylighe Gheest /

Stort v gracie meest / mijn allende begloost /

Dat ic steruelic mensche / mach gecrijgen troost /

Want als ic mijn leuen / hebbe ouer ghedocht /

Wt mijn eyghen / is niet dan sonde ghewrocht /

R ij Orel

Veel quaethz ontknocht / tot mīnder onzame /
Och wie sal my verlossen van s doots lichame /
Is hier niemant eersame / ter Gode eeren /
Die my nu den oprechten troost sal leeren /
Waer sallick my heeren / vol drues aerbedelick /
O God schepper der creatueren redelick /
Sendt my mensche / v Godelicke ghenade.
Ontfarmherticheyt.

O steruelic mensche / elachtich sonder schade /
Willi v nu van murmuracien spennen /
Laetse murmureren die God niet en kennen /
Paer dat ghy den Heere ontfarmhertich kent /
Ende in hem ghelooft.

Mensche.

Mijn lichame schendt
Mijnen gheest / die my gegheuen is hueghelic.
Ontfarmherticheyt.

Wederstaet tvleesch /
Mensche.

Ten is my niet mueghelick /
Dat ick wil doen / latic naer Paulus vermaen /
En dat ick wil laten / dats van my ghedaen /
Niet ick / maer al dat sondich beschodt
Dat daer in my woont.
Ontfarmherticheyt.

Ghy ghelooft in Godt
Die neder gedaelt is / om swaer verstranghen /
En in al dat ghy ter vonte hebt ontfanghen /

192
In dy doopsel des waters / neemt ghy v bevyt,
Dat in zijn bloet ghewasschen is v habijt,
Gecepnicht / gesuvert / door tbloedich bedouwē
Witter dan de snee.

Mensche.

Ja ick wel in trouwen /
Maer als ick Jacobus woort mercke ter noot /
Dat een ghelooue sonder gewercken is doot /
Nu en vindic niet goets vā my gewrocht / hier
Waer heb ic de liefde des herē volbrocht / schier
Sijnen wille ghesocht / sier / dies my afgrūst /
Den naectē ghecleedt / den hungerigen gespūst /
De dolende ghewūst / den gheuanghen verlost /
Wat heeft my den ongherbercheden ghecoste?
Waer quam ick den onuertroosten verstercken?
Sijn dit niet van onsen ghelooue de wercken?
Oles ick wel seggē mach tot elcken beschooue /
Doot is mīn ghelooue.

Ontfarmingherticheyt.

Blīft stantuaestich / niet als sondighe dooue.
Diet hier comt gaende Christus bruyt vercoort
Wilt haer aenhooren.

Versten kercke.

Steruelich mensche stelt ter storme v ooren /
Legt af alvoeren / swerelcs beordinghe /
Ick brenghe v boodtschap / en nieuwe tydinghe
Tot v vermydinghe / niet om bederuen /
Berepdt v huys mēsche / want ghy moet steruē /

R is

Niemāt

Niemant en heeft hier blijuende stede/
Dus maect v ghereet.

Mensche.

Och gheerne, waer mede?

Niet en heb ich van my seluen, dits blijckelic/
Den verloren sone, ben ick ghelijckelic/
Wāt tgheēt dat my gaf mijn hemelsch vaders/
Is verloren verstroyt allegadere/
My seluen en kennic niervers toe ydoone,
Hiersten kercke.

O mensche v habten waren so schoone
Naer de ziele verheuen in grooter weerden/
Naer tlichame, onsteruelic op der eerden/
Ghi waert regimenteur van swerelts percken/
Hebt ghyt nu misbruycet?

Figure.

Mensche.

* Adam
en Eva bies
Kende tghe
bor, Dar hē
benolē was
xanden op
perstē God.
Gelūc een
Vrouwe r
mīscē brach
te in sneuē.
Door een
vrouwe zīt
ghy weder
ant leuen.

Wilt hier aen merken

Wie mijnder eruenisse was onsteruelic/
Wie my dede steruen, ick was onsteruelic/
Door Adams vallen de mensche versucht/
Wāt God hē verboot te nuttē van een vrucht/
Ghy sult steruen, sprach de heere almachtich/
Eet ghy van die vrucht, nu blijchet warachtich/
Dat wy menschen zijn comē in swaren rouwe/
Door theliche serpent.

Onseemheerticheyt.

Als bedrooch de vrouwe

Den man mensche duw niet en murmureert/
3002

198
Doo: een vrouwe sijn weder gherepareert/
God vrachte in **Marta** ghelooouch wesen/
Dus zijt ghy ghesen.

Mensche.

Danelt hebt van desen/
Nachtans houdt my verknisen/ bysondere
De sonde in my den gheest houdt tondere/
Scherpelic dreyghende met sware punctie/
Ich vreesse de doot door sulcke iusticie/
Want tghetal minde sonden is onnoemelic/

Tiersten kercke.

Niet en is den ghelooouighen verdoemelic/
Dit doet v met harde sentencie dreyghen/
Dat de mensche niemāt en meynt dā zijn eygen/
De liefde Gods in hem seer weynich blyet/
Die doet datmen harde sentencie siet/
Want beter is de sonde ghelaten staen
Doo: dreyghement/ dan si ware ghedaen
Op de ontfermherticheyt vanden heere/
Onthoudt dees leere.

Ontfermherticheyt.

o **Goddelike heere/**
Heylige **Christē** kercke beminde **Gods** buyt/
Laet den mensche hooren v minnelic saluyt/
Dat v **Christus** uwē bindegom heeft gelaten/
Daer de mensche troost in vint buyten maten/
Want al v last is **Teuangelie** Gods woort.

Kersten kercke.

R. liij

Van

Dan my en was noyt anders ghehoort
Door al minnen raedt/
Sünder hypocryten ghecomen voort
Om te saeven quaet saet
In Gods Christē kercke, schout haerlieder daet/
Wat is v gheleert, segghet my openbaerlick
Ghy meniche clærlick:

Mensche.

Dreyghement veruaerlick/
Wet om haer ghebot, zyn my meest verhalich/
Seggen, laet ghūt, nēmermeer wert ghy salich/
Ende ghy Christen kercke lieuelick engien
Ghy leert dat al door de liefde moet geschien/
Waer sallick blien, ick blyue in swaer verdriet/
Want de liefde en vindick in my seluen niet/
Wt mijn eyghē en can ick niet goets gheuindē.

Ontfermherticheyt.

O mensche, en waept niet met allen winden/
V wert ghewyst der sonden voldoeninghe
Den oprechten troost, en blijde versoeninghe/
Niet wt verdienen, en is hy v ghelaten/
Maer door de ghenade.

Mensche.

Wat macht my baten?
Moet ick die verdienen hier in dit leuen/
Dan natueren is my niet anders ghegheuen/
Dan alle quaet, des ick aen my bemerkē.

Kersten kercke.

Dat

206

Dat en leert v niet die heylighe kercke/
Dat pement voldoen moet voor zijn sonden/
Want de mensche is onnutte vonden/
Als hy al dat moghelic is ghedaeen/ heeft/
So Lucas vermaen/ gheeft.

Mensche.

Mijn herte beuaen/ leeft/
Onvreedtsaem/ puer inden geest onuerduldich/
Naer dien dat ict al/ ben te doene schuldich/
So moghen my mijn sonden wel verdommen/
Wat ic en can noch schult/ noch liefde volcōmē/
Dies mach ick wel bliuen puer desolaet/
Al mijn leuen is quaet.

Ontfermhertichept.

O mensche verstaet/
Sijt sonder wanhope telcker vre/
Want ontfermhertich zijn/ is Gods nature/
W sal zijn ghesonden de gheest der waerhept/
Hy salt v al leeren.

Versten kercke.

Hy is de claerhept/
Tot eenen troostere der menschen ghepriesen/
Diet hier zijn ghetughe.

Mensche.

O gheestelic wesen/
Ick ben verknusen/ in allende cruelic/
Vleesch is gheheel mynen gheest bederuelic/
Dan beuoel ick my steruelic/ dit beglooft/

R v

Ick

Ick bidde v leert my den oprechten troost/
Dat ick mijn leuen mach eynden tolyfelic.

Ghetuyghe des gheests.

Voecht v met de bruyt Christi pijselick/
Gheloouet tghelooue in haer ghesondeert.

Mensche.

Also doe ick/maer ick hebt ghemesoseert/
Met mij stinckede sonde/ tinach my wel rouwt
Oft ten ware dat ick my mocht betrouwen
Op de wercken van mensche vindinge bestaen.

Ghetuyghe des gheests.

O mensche wat ghewercken hebt ghy gedaen/
Die v duncken loon te ontfanghen weerdich/
Of waer door ghy soudt moge zyn rechtweerdich
Recht oft v God ware den hemel schuldich
Door v inuencie?

Mensche.

Seer menichfuldich
Heb ick ghesocht lichamelike vreden/
Onder t'schijn vā d'uechde/door lange gebeden/
Niet gheswicht vele pelgrimagen cloeck/
Werdic ongheloont?

Ghetuyghe des gheests.

Als een onreyn doeck
Sijn menschelike wercken hoe dat ghijt keert
God behagelic/so & satas leert
Denct mēsche/ dus hebbēde gelleppt dē ploech/
Isken v Gods geboden niet werckē ghenoch/
hoe

Hoe laet ghy den dienst van zyn der officie?

Mensche.

⊗ bedrieghelike werelt vol alder malicie/
Hoe ben ich aldus aen v bedrieghen gherocht/
Niet dan schyn sonder zyn door v ghewrocht/
Salicheyt ghesocht daer sy niet en was,
Ontfermherticheyt.

Sijt sonder wanhope, noch gheuet pas
Al zijt ghy door vdele glorie ghesact/
Wen meesten troost wert v hier verhaect/
Waer dore ghy wesen sult seere verhuect,
Viersten kercke.

⊗ mensche wie heeft v aldus ontvouecht
In dees beladinghe/
In alsen sop, also verkeert mijn duecht/
Tis v beschadinghe/
Wie delft de putten tot uwer versnadinghe/
Om te vinden dat stinckende water onreyn/
En vlieden van my een vloedighe fonteyne/
In wien ghestelt is de kersten vergaringhe/
Naer dopenbaringhe.

⊗ hetuyghe des gheests.

In v beswaringhe/
Blijft ghy mensche door al sulck verliesen/
Denct wat sy winnen, die God verliesen/
Dit leert ons Paulus met sinnen prophe/
Niemant en late hem dancien te sine winn/
Op mensche wijshet en staecten gheenē stonde
Want

Want alle mensche zyn lueghenachtich vonden
Naer Davids vermonden / gheseyt met lusten
Mensche.

Waer op sal ick steruelic mensche dan rusten/
Ghy segt hem / zyn menschelike werckē bestaē
Veel verchieringe / aen hout en steenen gedaen/
Outaren ghesticht / seer chierelic behangen/
Sal ick hier voren gheenen loon ontfanghen/
Waer omme thoontment ons teenen exemple/
Maket ons niet salich?

Ghetuyghe des gheests.

Dit is den temple/
Also ons verhoont de schrifture claer/
Hier in sult ghy God stichten eenen outaer/
Die sult ghy verchieren / als de vavillande/
Want ghehoorsaemheyt gaet bouen offrande/
Ghetijc daer staet door Gods peticie/
Ick wil ghehoorsaemlike condicie/
Maer gheen sacrifice also beseuen/
En sult ghy God gheuen.

Mensche.

Al gheheel mijn leuen
Is quaet / met rechten ist dat ick teure/
Eno kennic wel aende heplighe schriftuere/
Dat al quaet is wt my seluen gewrocht / hier/
Niet dan mijn eyghen daer in gesocht / schiet/
Om my salicheyt te winnen telcken heere.

Ghetuyghe des gheests.

204
So en zyt ghy maer huerline vanden Heere/
Naer dat ghedaen is om loon tontfanghen/
Ghy en sult metten erfghenamen niet ghangē
In v spaders ruck/twelck is sonder ende.

Mensche.

O werelt dat ick v noyt en kende/
Dies is mijn allende swaer om verhalen/
Waer mede sal ick al mijn schult betalen/
Naer dat ick niet dan vdelheyt heb gehantiert.

Ontfermherticheyt.

Mensche, uwen vader is ghepaptiert/
Niet door verdiensten, mer wt puerder genade/
Hy wilde t menschelike ghesachte ontladen/
Hy heeft hem ontfermt der sonden ghetal/
Dersten kercke.

Soect ruste in my mensche, voorwaer ick sal
V leeren, hoe ghy wert los van harmen/
Daer ghy hem sult vinden met open armen/
Om elcs ontfarmen, midts open wonden/
Met zyn dierbaer bloet ghenesen de sonden/
Waer door is beuonden, mijn medicyne/
Al dit ick v gheue.

Mensche.

O schoone robyne/
Ghy verhaelt mijn troost te desen termyne/
Wilt my die no leeren tot mynen wensche/
Wat sal ick doen arm allendich mensche/
Oyt hebbende ghesocht swerelts behaghen/
Mfgode.

Wgoderve ghedaen om sochte daghen
Te vercrighene, so heb ick door vrende **Godē** /
Gods wille wederstaen, en zyn gheboden /
Want my is gheleert van int beghinnen /
Ghy sult my alleene dienen en minnen /
Met al uwer herten, wt alle uwe crachten /
My seluen mach ick dies wel verachten /
Dat ick hebbe gheuolcht diuersche tuden.
Düscendaechs sint Anna om mijn beuüden /
Wertsch rücdom bestüden, dits mijn intencie /
Den woonsdach wt vreesen van pestilencie
Gheuert, alous heb ick my seluen ghesocht /
Ende al de daghen so ouerghebrocht /
Nauwe cēo gedocht, op Gods lief de geglooff.

Ontfermherticheit.

Daer grēscult en is daer en gebreect geen troost
Naer dat ghy God machtich bekennde zijt /
Tgheloue beleeden van tbeghin uwer tijt /
Dat vā hem beschriue Deuangelische clercken.
Mensche.

Ja hadde ick belceft metten ghewercken /
Maer ouer my seluen ick sentencie strijcke /
Ich mochte wel wesen Zodoma ghelijcke /
Ware in my publijcke, Gods lief de met luste /
So haddic vrede.

Ghetunghe des gheests.

Hier is gheen ruste /
Al o dagen, seyt Job, zyn vol gheruchten /

Niet

Niet anders dan streeft/wat ghy moet met suchte
 V broot eten/ende v water drincken/
 Met groaten angst want ghy moet dincken/
 Dat tolesch en den gheesi hier contrarpiessen.
 Mensche.

Niet en heb ick ghedaen om mijn verchieren/
 Van my niet gedaen zyn veel durehdē blyckelic/
 Ich ben doch niemant groots ghehickelic/
 Paus/Keyser/Coninck/alsulck bediet
 Ich wilde wel coopen/maer ick en hebbe niet
 Daer ick mede soude mogen doen payment/
 Ware teuidom van hauen in my present/
 So mocht ick brieuen van verdoenen coopen/
 Veruaerden/laer grōden sichten by hoopen/
 Om daer dore te sine wt purgacie.

- hier vanden 9
 - 2008

Shetuyge des gheests.

Neen mensche dat ware God defamacie/
 Macht ghy door evghen inuencie zyn saltich/
 So en hadde Christus niet ghezyn betalich/
 Voor t menschlike geslachte wilt dit bevoen/
 Totten goddeliken woorde/en sult ghy doen
 Met af/oft toe/so daer staet gheschreuen.
 Mensche.

In alle simonye die my is ghebleuen
 Van mijn ouders tot my gheopenbaert/
 Sichte/penitencie/my dit verclaert/
 Als lesen en vasten seer menichfuldich.
 Shetuyge des gheests.

Al ditte te boene zyt ghy schuldich/
Maer latet naer Teuangelie gheschieden/
Die op Moyses stoel sitten / dat sy v gebieden/
Sult ghy doen / niet daer op betrouwende die/
Want die zijn ziele wil winnē / blijft in tverlies/
Maer ghy sult dit doen / naer Paulus vermaē /
Om te bliuene douerthept onderdaen /
Al dat sy begheeren latet gheschien /
Want Christus selue en wilde niet vlien /
Den penninck te gheuen / van tof oft chijis /
Waer mede hy ons heeft ghedaen bewijs /
Elck eerende inden roep / t sy van wat staten.

Hersten kercke.

Niewers op en moecht ghy v verlaten /
Verneert v onder Gods crachtige muegēthept /
Mensche.

O hersten kercke / mijns sins verhueghenthept /
Met rechtē ghy zyt elcs mensche verblōdinge /
Ghy zyt ghesondeert op Peeters belijdinghe /
Leert v bevrijdinge / ende troost publicke.

Hersten kercke.

Om niet gheest Christus elck mēsche zijn rijcke
Hy is den pardoen brief / bezeghelt vonden /
Al mijn verdienten heb ick wt zijn wonden /
Al dat ick gheue / dat is door hem gheschiet.

Ontfermhertichept.

O bruyt Christi ghy gheuet elcken om niet /
Ghelijc alst v was ghegheuen eenpaclic /

Al die v gauen vercoopen caerlick/
Misbruycken v in settinge seestelic/
Smaect dit keestelic.

Ghetuyghe des gheests.

Tbeghin was gheestelick/
Haer voortstel heeft den Godes sone mishaecht
Wāt hy roopers en vcoopers heeft wtgeiaecht
hier heeft hy bewesen/
Wie door coopinge om zyn gracie vraecht/
Hy blift verknusen/
Dus mensche ghy en dorft niet clagen by desen
Dat ghy arm ende allendich zyt ghestelt/
Wāt Godes gauē en zyn niet te coopē om gelt/
Ghelijc Peeter int Werck der Apostelen leert.

Mensche.

Al mijn wercken heb ick ghedaen verkeert/
Dies my therte vscert/ Getuge der waerheyt/
Leert my den troost en oprechte claerheyt/
Hoe dat ick sal moghen steruen hughelic.

Ghetuyghe des gheests.

Sonder ghelooue, ten is niet mueghelic/
God te behagheue, so Paulus schrijft/
Dus hebt ghy tgelooue, in Christo ghy blift/
Inder ewicheyt salich, v seluen beproeft/
Ost v vet tot den ghelooue behoeft/
Ost dat ghy zyt inder ewicheyt vercozen.

Mensche.

ick ghelooue wel dat Christus is geboren
Vander

Wander maghet Maria in swerelts foreest/
In haer ghedaect/door den heylighen gheest/
Ghecrupst/ghestoruen/begrauen/verresen.
Tiersten kerche.

Dit heeft hy ghedaen om v ghenesen/
Want noyt en leedt hy voor zyn eyghen schult/
Al datter gheschreuen stont / heeft hy veruult/
Want daer te voren stont ghy onder de wet/
Nu heeft hy v onder de gracie gheset/
Hy en eyecht niet anders dan tgelooue perfect/
Twelck de sonde bedect.
Mensche.

Ja in my suspect
Tghelooue/twelck ich voor niemant en hele?
Shetuyghe des gheests.

Reent/maer den vyant ghelooft also vele/
Nochtā en blijft hy dies niet te min beswaert/
Maer die Godts woort/hoort/ghelooft/en bes/
Wel hemliē die so tgelooue beluyckē. (waert.
Mensche.

Wie zynse diement so siet ghebruycken/
Wie weet ofter eene also ghelooft?
Shetuyghe des gheests.

Die ghebiant zyn/ghesact/versmoort/onthooft/
Om tgoddelle woort/veruolcht met tempeest.
Ontfermherticheit.

Alsulcke menschen leef den inden gheeste/
Tuleesch is verwonnen/tblijft al subiect/
Mcc

Mer een mēsche allēdich hem kennēde beuleet/
Soudt gheerne den meesten troost verwetuen/
Als hy moet steruen,

Mensche.

O werelt ick volghe v subtiel bedernen/
Door sondich exploit van sghesto gheneren/
Ghetuyghe des gheests.

Tsondaers doot en is niet Sods begheren/
Maer dat hy hem sy omme keerēde ter duecht/
Mensche naer dat ghy niet vā v seluē v nuecht
Dan sondē, en gheerne soudt troost ontfangen/
Siet hoe uwen troost, al was ghehanghen
Wenen cruys voor elck die doot ghesmaect/
Want de vader met hem heeft leuēde gemaect/
V sonden vergheuen, een goddelike ghiste/
Die de obligacie, en thant gheschifte/
Al dat v daer van te voren was teghen/
Heeft hy gheschuerd, en aen crups gheslegghen/
Gelijc Moyses sloech naer swoorts bevroetsen. (le/
Op dē steen waer dore si haddē voetselen/
Al dat volck van Israel inde woestyne/
Mensche nu is Christus uwe medicyne/
Met desen steen zyt ghy costelic begaest/
Dats de fonteyne, daer ghy wt zyt ghelaest/
Om de sonde mijns volcs, scripture seyt voort
Wēb ick hem gheslegghen, dito swaders woort/
Dit en is den steen niet van philosophye/
Oft ingheset door menschelike fantasye,

Figure.

* Gier
thoont men
Christi aen
ternee Moys
ses staende
op dē steen
en serpent
indē spriet
met eē rolle
Den steen
die Moyses
sloech met
zjn roede
Daer twa
ter wt spiet
om elck te
dancē: Des
sen steen was
Christi met
synē bloede
twale voer
sel is om die
hem ewich
gedincken.

Ghelike tserpent verheuen was so wy lesen/
Moeste den Gods sone om v ghenesen/
Wen een crups gerecht zij om tsondich mis lief/
Dits uwē afaet mensche / en bezegelden brief.
Versten kercke.

O mensche ghy moecht wel hebben lief/
Die v dus verhief wt der sonden punice/
Want de wet ouer v / niet dan iusticie
En dede dies waert ghy in tribulacie.
Ontfermherticheyt.

No is de gramschap verkeert al in gracie/
No zijn sy verblift die waren in rouwen/
Den hemelis gheopent / dat lustich bedouwen
Is ghecomen dies hadden sy verlaughen
Doude vaders die riepen met drucke beuange/
O hemelen wilt v opene schueren/
Laet ons troost ghebueren.

Mensche.

Gheheel los van trueren
Is mijn herte beseuen / door sulck beuoetssele/
Door my aenghenomē sulck hardt gemoetssele/
Om der sonden voetssele / tot mīnder onvrāme/
Es v ouden Adam / ghy sondich lichame/
Dat ghy den gheest hebt dus connen verlepde.

Ghetughe des gheests.

Niet en mach v deeren / en wilt niet schenden
Vāder waerhz / weest altijs toleesch beuechtich
Sijt ghy onrechtuerdich / Christz is gerechtich
Ghege:

Ghegeuen tot uwer verlosfinge altoos/
 Christus is heyligh mensche al zyt ghy boos/
 Niet en mach v schaden/ hebt ghy zyn ionnen/
 Menschout hoe dat hijt al heeft verwonnen/
 Doot/sonde/werelt/den vyant verdreuen/
 Omensche waer voren soudt ghy beuen/
 Wil v yemant door inuencie beschaden/
 Hy seyt/ comt al tot my ick sal v ontladen/
 Comt drinct om niet hoe sondich ghy leest/
 Ick bent alleene die de sonden vergheest/
 So vierich is hy syuen troost v schenckende/
 De sonden wert hy niet meer ghedenckende/
 Wanneer de mensche om zyn sonden versucht.

Mensche.

Mijn herte als nu is sonder eenich ducht/
 Waer ick nu steruēde naer der chartē propooft/
 Door v instructie gheuoel ick sulchen troost/
 Dat my te leuen niet lust/ vet meer respjts/
 Maer de mensche en staet niet een wijle tijts/
 Sijn eerste is/ dat hy te sondighen begint.

Viersten kercke.

Mensche leert steruen/ bin dat ghy steruē cont/
 Maer ist dat ghy sondicht/ also daer staet/
 Ghy hebt eenen middelare/ een aduocaet/
 Wanneer de mensche hem seluen bekent/
 Met zyn ontfermhertichs/ is tuwaerts gewent/
 De heerz excellent/ vol duechden prijselic.

Mensche,

figuered
 * Ster
 thoontmen
 Christi
 rāfende rex
 niēde tser
 pent met eē
 vol. O doot
 waer is v
 pūkel on
 soet. O son
 de waer is
 v heerscap
 pte/ vār hel
 le ghy ligt
 onder voet/
 Al verwon
 nen mensche
 wie is uwe
 partye.

Oft my begrepe die doot afgrüfelic/
So datse my name tmenfchelic verftant/
Wat soude dan wesen myn troost/ segt/ want
Kennisfe gheheel my dan ontgaet.

Oufteymerherticheyt.

Is v tgoede benomen/ so is ooc tquaet
Wt kennisfe/ en mach v niemant bedwelmen
Met dit helmet/ v van te voren wilt helmen/
Wats thelmet der falicheden aenghedoen/
Dat ghy dē listigen aenloop moecht wederstaen
Van jopants ommeringhen subtyl en wreect.

Versten kercke.

Doet van te vorē aen tharnasch Gods ghereet/
So moecht ghy metten swerde verftüen/
Twelck is Gods woort/ ghy sulter me vdrüen
Den vyant/ dit is den raet der kercken
Met al haer clercken.

Mensche.

Nist en can ick wercken/
Also lange als toleesch hier quelt mynen geest/
Wāt al toleeschs genegētheyt is tot sondē meest
Dat ick doen wille/ latic/ so Paulus verclaert/
Ic hebbe Gods woort gehooit/ mer n3 bewaect
De figure züns doots/ dies mijn herte seer is/
Ja zün verrüfentisse/ twelck noch meer is/
Al dit ghelooue maket my rechtuerdich:

Ghetuyghe des gheests.

Abraham bleef int ghelooue volherdich/

Nen hem ist ghebleken hoort sondige dooue/
Dat den rechtueerdigen / leefs wt den gelooue/
Wel hem die tghelooue te beleuene sochte.
Mensche.

Abraham metten werckē tgelouue volbrochte/
Also ons de schrifture doet vermaen/
Maer wt mijn eygen en is niet goets gedaen/
Waer op sal ick staen / hoort wat ick belude.
Shetuyghe des gheests.

Denct om den moordenare ter rechter syde/
Waer op stont hi int eynde zjns leuē volbrocht
Dout en wasser vet goets van hem ghewrocht/
Waer op stonden de thien malaetsche mede/
Mattheus / Zacheus vercreghen oock vrede/
Ja alle sondacs die begheren te loone
Sijn milde gracie.
Mensche.

Ontfermherticheyt schoone/
Gheen meerder troost dan ghy zijt puerlic/
Ick keere my tot u.
Ontfermherticheyt.

Menschont figuerlick/
Hoe zijn ontfermherticheyt al te bouen / gaet/
Sijn ghewercken dies u hem te louen / staet/
Want wilde hy zjn rechtueerdicheyt quiten/
Wy waren langhe tūt als de Zodompten/
Al vergaen door ons ongherechtichede.
Shetuyghe des gheests.

Figure.
* Hier thoontmen Godde Da- der in syne mayesteyt / met een rolle. Moyses ick sal slaen

Met rechten o Heere dat David sede /
 En oordeelt my niet / naer v gherechtich recht /
 Maer naer v ontfermen laet uwen knecht
 In vreden wandelen / ghy hebt hem verhoort /
 Ghy hebt ontfermt / doen ghy waert verstoort /
 Ja Israel / want v was toegheseyt /
 Ghellegghen te syne / noch hebt ghy verbeyt /
 Door Moyfes gebet / saelden sy veel sneuens /
 Moyfes sprac / doet my wt den boeck des leuës /
 Uteuer dan v volck soude gheblaemt / zyn
 Van hemken doelt soudt ghy niet genaemt / zyn
 Goedertierich / barmhertich Heere te syne.
 Kersten kercke.
 Den ghesonden en behoeft gheen medicyne /
 Israel is vanden Heere ghespaert /
 Het zyn al Israeliten / so David verclaert /
 Die in Christo geloouē hē kennende saechtmoes
 Ghetuge des gheests. (dich-
 Daud. Voor de syne badt Christus met lief dē gloedich
 Hy sprac / Vader vā die ghy my hebt ghegeuen /
 Daer en is maer eenen verloren ghebleuen /
 Dat was Judas sondich hebbende ghewrocht /
 Op Christus ontfermē en heeft hy niet gedocht
 Maer hy schiedt van hem vol desperacie /
 Hadde hy begheert zyn goddelike gracie /
 Hy was om tontfermene so ghehuldich /
 Als waren de sonden also menichsuldich /
 Als isandt der aerden / noch soude bouen dien /
 hem

216
Hem gracie gheschien. naer Christus bediet.
Ontfermherticheyt.

Als de mensche hem vint in s doots verdriet/
Te water. te lande. misschielic vergaende/
Dat hy biechte noch sacrament is ontsaende/
Nochtans op Gods ontfermen betrouwt/
Midts dat hem zyn sondich leuen berout/
Dontfermherticheyt maect hē vā sonden repne
Met berou ghemeyne.
Mensche.

So blijue allepne
Op dontfermherticheyt steruende ghehuldich/
Met berou menichfuldich.
Bhetuyghe des gheests.

Dat zyt ghy schuldich/
Laet ons oorlof nemen. naer speels bewyssen.
Ontfermherticheyt.

Oorlof notable ophangers van prysen.
Tiersten kercke.

Oorlof onthoudt ons simpel memorie.
Mensche.

God ionne ons allen zyn ewighe glorie/
Met pūnen duere. int verclaren/
God wil onsen edelen Keyser bewaren.

Finis.

Ob

Pre.

heb ic vonda
de / Dat die
gaet bouen
al zyn wer
ken.

De kinde
ren vā Isra
el / mer een
rolle. Isra
el louelike
louen opset
Die Geere
v ontferme
heest door
Moyses ge
bet. Moyses
die voor Is
rahel heeft
gebedē Dat
beteyckent
Christus in
dit besouē.
Als hy tot
s door was
bestredē. Is
rahel is al
die in hem
gheloonen.

Ipze.

Alpha et O.

In dit spel zijn vier personagie.

Gheloouich herte. Louelike mont.

Gheest der waerheyt. Cleynmoedighe.

Gheloouich herte.

Ghelouf de woort dat in my beloken / heeft /
Moet wt mi gheloouich herte terstont / spruten /
Dien gheest waer af Joel ghesproken / heeft /
Wilt zijn eere ghy Louelick mont / wten.

Louelike mont.

Dien gheest openbaer nu elcken beradich / is /
Herte en mont nu dit betuyghen / moet /
Die steruende benaut / beant / beladich / is /
Waer wt elck mach kleue der sielen supgē / soet.

Gheloouich herte.

Dien geest wil v heerē vā Ghēt crachtich driue
Wieno licht / lichte / tot uwer versoetenisse /
Met herte en mont wy dit eendrachtich scriue /
Met al v ghemeynten voor een groetenisse.

Gheest der waerheyt.

Wt v gheloouich herte laet nu verlicht / zijn /
Dooz louelike mont gheest troost beuroedich /
Ick sal v bystaen op dat mach ghesicht / zijn
Dese bedruete steruende cleynmoedich.

Gheloo.

Gheloouich herte.

Och geest der waerheyt dyn woort voorspoedich/
In den cleynmoedighen tot confortacie.

Cleynmoedighe.

Wet hoe wec is my tot elcher spacie/
Want als roock so zyn vergaen mijn daghen/
Nu moet ick ghenieten soots condempnacie/
Als gras is mijn herte neder gheslaghen/
Wat oec in in ooghen voor vrueryt aensaghen/
Dars my in gallighe bitterheyt vergaen/
Gods straffinghe comt my therte duerknagē/
Ende soots nooden hebben my omvaen/
Ende in my en vindic niet goets ghedaen/
Dus vreesst mijn siele voor Gods iusticie/
En gheen gerechticheyt en mach voor hē staen.

Gheest der waerheyt.

Wreesst ghetroost en vreesst gheen malicie/
Die geest des heerē naer v cleynmoedich eysch
Die is nu wt ghestort op alle vleysch/
De welke v wil consoleren terstont/
Wat gheloouich herte door louelike mont/
Want God v inder ewicheyt liefde draecht.

Louelike mont.

Ick louelike mont stont onuersaecht/
Da God behaecht sal v consoleren.

Gheest der waerheyt.

En ick gheest der waerheyt sal v instrueren/
Ende sterck sonderen / teghen thelsch afgrisen.
Cleyn-

Cleynmoedighe.

Wie sal my nu int steruen troost bewisen/
Dat perijchele des doots münder sielen slaect/
Met tranen broode, moet ick my spüsen/
Och die heere heeft my so veel iämers gemaect/
Die pülen des almachtigē hebbē my gheraect/
So dat den troost münder sielen sp
Nu verre van my.

Gheest der waerheyt.

Aen uwen troost to by/
Al liet ghy de straffighe doot voor ooghen/
Die heere wil de vernederde verhooghen/
Die ooghen des heeren sien op die benaut. sp.

Cleynmoedighe.

Mijn siele gruwelt, mynen gheest verflaut, my
Doo: tghewichte münder sonden, last,
Gods oordeel naect maldictie, wast/
Wat troost wert my ter lester hueren, ach.

Ghelooouich herte.

Den meesten troost die my ghebueren, mach/
Dats twöderlicste, tcrachtichste, talder meeste.

Gheest der waerh.

Dat hoochste, dat diepste, klaefte en teefte.

Louelike mont.

Dat soetste, dat wüfste, dat alder vierichste.

Ghelooouich herte.

Talder vruchtbaerste en goedertierichste.

Gheest der waerheyt.

Dat

Dat alder heyllichste, dat alder ghenadichste,
Louelike mont.

Dat alder warachtichste, talder ghestadichste,
Cleytnmoedighe.

Verclaerst my dat toch wisse beraders,
Louelike mont.

Dats dat ewige leuende woort des vaders,
Dat inden beghinne was, by God almachtich,
Welck woort selue God was warachtich,
Dat inde werelt quam wt liberalicheyt,
Tot onser salicheyt.

Cleytnmoedighe.
Soet is de verhalicheyt,
Mer dwoort dz vā god tot Adā gesprokē, was
Ende van Adā tgebot verbroken, was,
So hoorde dit woort met grooter onweerde,
Veruloect, vermaledijt sy de eerde,
Die ghy sult arbeiden om v bedruicheyt,
Ende Eva beloefde hy veel catvicheyt,
Also ouer my des heeren verslooren, gaet,
Tis swaer om hooren, iaet.

Gheest der waerh.
Hooft watter voren, staet,
Een wtuercozen, zaet, die al tverlangen, brack,
Beloefde God daer hy tatter langhen, sprac,
Dwe macht wil ick in elcs aenschouwē, vellen,
Opantscap tusschē v ende der vrouwen, stellen,
Om uwer boosheyt listich van dade,

Ende

Ende tusschen v zaet, ende der vrouwen zaden/
Dwelck v hooft breken ende vertreden sal.

Gheloonich herte.

In teeken dat tzaet ons wilde bevreden, al/
So heeft die heere Ahas willen verclaren/
Seggende, een maecht sal ontfangen en baren/
Diens zaet, soot Euangelichlick ghehoort, is/
Des hemels vaders troostelic woort, is,
Waer op hope en ghelooue rust ende daect.

Toueltke mont.

Door twoort des hemels vaders ist al gemaect/
Van al datter ghemaect is en isser niet/
Ten is al door ttwoort des heeren gheschiet/
Ende dit troostelic woort ende anders gheen/
Was tlicht dat in die duysternisse scheen/
En die duysternissen en hebbēt niet connen hee

Cleynmoedighe.

(gruppen)

En dat licht straft mijn sondighe strijpen/
Hoe dat ick alle Gods ghebodē gemist hebbe/
En alle zyn goede weldaden verquist hebbe/
No van allen ydel woorden moet ick daer
Rekeninghe gheuen int openbaer/
Dies druct my des heeren hant ter nedere.

Gheest der waerh.

Hooft dwoort der salicheyt ws geestes bevredere
Tot hoe die in dwoort ghelooue schiep/
Doen dwater de gheheele werelt ouerliep/
Om dat zyn ghelooue te gheender stont, laette/
Die

Die heere met hem een verbont/maecte/
Ende met zijn zaet in ghebenedijdinghe.

Louelike mont.

Dit zaet is dwoort der ewigher beurtijdinghe/
Dwelck sint Jan louelic heeft beschreuen/
Segghende in hem so was dat leuen/
Dies is de macht des boots gebleuen tondere/
Dwoort was een warachtich licht bysondere/
Dwoort des heeren is der sielen voetsel.

Gheeft der waerh.

Hoe soet is zijn woort bouen eenich soetsel/
Meer dan homich mynen monde prijselic/
Sevt David wijselic.

Ghelouich herte.

Dit woort aduiffelic/
Gheschiedde Abraham in sinen persoon/
Die heere seyde ick ben dinen grooten loon/
Siet op die sterren des hemels verchieren/
Also sal ick dijn zaet doen multiplieren/
Abrahā gheloof det met grooter weerdicheyt/
Ende is hem gherekent tot rechtweerdicheyt.

Cleynmoedighe.

Wat mach my helpen Abrahams ghelooue/
Cleven troost can ick daer in bemercken/
Gheen weldaet dat ick in my beschooue/
En God sal iugteren elck naer zijn wercken/
Dus blijuit cleynmoedich o der sondē swaerh.

Gheeft der waerheyt.

Schoof

Beloofst met Abrahā dit woort der waerheyt/
So werdt v troost vanden hemel verclaert/
Om dz ghi (seyt die heere) niet en hebt gespaert/
Dwen sone ende zyt ghehoorsaem bleuen/
So wil ick hem mijn benedictie gheuen/
En vermeerderen zyn zaet menichfuldich/
Als die sterren des hemels/en tsandt der zee/
Ende oock sal in zyn zaet vol weerden/
Ghebenedyt zyn alle volck der eerden/
Den troost maecte Abrahā int scheyden, milde/
Louelic mont.

Dit woort der belofte God verheyden, wilde/
Op Isaac/Jacob zyn wtuercoren/knecht/
Op Juda/waer af die heere te voren/secht/
Die louelike voede en werdt niet ghenomen
Van Juda/voor dat die stercke sal comen
Dat volck toevallende sal gheneghen/zijn.
Cleynmoedighe.

Och mochte wat troost van my vercrege/zijn/
Mijn crachte verlegē/zijn/dies ben ick moede
In dolende weggen.

Gheest der waerh.

Dit woort tuwen goede
Is beloest, gheschreuen dus sydet bewarich/
Ghy veltliede een aerde vā Juda vruchtbarich/
Wt v sal my rijzen een leytman loyalich/
Die mijn volck regeren sal en maken salich/
David/ende zyn zaet hebbent ontfanghen/
Die

Die oude vaders riepē met groot verlanghen,
Hemelen opent v, wilt daerde bedouwen,
Met swereits verlossere.

Louelike mont.

Dit woort vol trouwen
Was een warachtich licht, dat elck mensche
Door zijn toecomste, verlichte te wensche,
Dat Abraham en zijn zaet verlicht, heeft
Sterck int ghelooue.

Gheloouich herte,

Albus wel ghesticht, heeft
Dwē troost by Daniel door tvermonden, wast,
Sdrach, Myzach, Abdenago stonden, vast
Op dwoort Gods alleene troost verwachtēde,
Dwoort van Rabugodonosor verachtēde,
Welck die Coninck seer was vernoepende,
En deedse werpen in den ouen gloepende,
Om dat si Gods woort in dier noot geloofden,
Ende niet een haer van haren hoofden
En was bedoruen, maer ghepreserueert.

Gheest der waerhept.

Inghelics was Daniel ghecondempneert
Geworpen tziin onder de Leeuwen grieuelic,
Hy is bleuen ghetroost int woort seer lieuelic,
Waer in alle ghenadichept ghelegghen, is.

Louelike mont.

Sint Jan seyt, dat dit woort vleesch bedegē, is,
Ende heeft onder ons gewoont, en wy sagghen
P Sijn

Sijn heerlicheyt in des vaders behaghen/
Vol gracen en ghenaden, als de gone
Die is vaders eenighe ghebooren sone.
Dits tsaet der belosten, dits dwoort alleene/
Den steruenden troost ende anders gheene/
Die woort vā ons vaders gelouich begloost, was
Dat wt heliedē int steruē dē meestē troost, was
Dwelc si haer kinderē voort openbaer, maecten
Israels verlossinghe, waer sy naer, haecten/
Hier om willen wy thoonen figure ghereedt

Figure.

* Hier
thoont men
Isaac blint
sittende in een
ne stoel, ge-
uende de be-
nedictie Ja-
cob synen so-
ne, met een
roll: Weest
eē here ouer
uwē broeder
re, ghebene
dijt moet hy
zijn die v ge-
benedijt.
Doort roer
men Jacob,
en roer hem
knielēde de
kinderē Jo-
seph, met eē
rol. Hier ic

Dan claerder bescheedt,
Clymnoedighe.

Sch my dat verbreedt,
Wāt mijn vstant gheē kennisse vā dien, scheidt,
Gheest der waerheyt.

Dats Isaac en Jacob die ghy gheffen, hebt/
Die Gods woort ghelouende sonder sticte/
Haer naercomers gauen de benedictie/
Als Abraham constant die hem verblijde/
Dat hy den dach sach van die ghebenedijde
Jesus Christus, int woort betrouwende,
Ghelouich herte.

Voort zijt ghy clymnoedige daer aēschouwēde
Christum inden temple ghepresenteert/
Dats tzaet der vrouwen, voren ghedeclareert/
Waer af Hymeon hadde reuelacie,
Die doot niet te siene tot elcker spacie/
Voor hy saghe Christum, die soude betalen

Alle sonden der werelt.
Lovelike mont.

Doen wildhy dalen

In rusten, segghende, Heere, laet nu zaen

Wien knecht naer v woort in vreden gaen,

Want mijn ooghen hebben v salicheyt ghesien.

Cleynmoedighe.

Beroert van herten werdick door tgheschien

Vander ghenade die ghy my nu toocht,

Maer den wech des hemels is smal, tot dien

Is de poorte nauwe, dies hope verdoocht,

Ende my seluen en heb ick noyt ghepoocht

God te dienen, dan om hemels bate,

Oft wt vreesen der hellen, hoer God gedoocht,

Ghenade te bidden, dunct my te late.

Gheest der waerh3.

Hoort des Heerē woort cleynmoedige vā state,

Ick nae doot ende ick ben leuende makende,

Al verlaet ick v eenen cleynen tijt oft date,

In ontfermicheyt groot ben ick v nakende,

Om mijn woort te doene, ben ick waiende,

W boosheyt wil ick als een wolcke wt planen,

Vieert weder tot my, zyt vreesse nakende,

Ick wil af dwaen alle dijn druckighe tranen.

Shelouch herte.

Dus zyt ghetroost, dits Christus vermanen,

Die dat leuende woort des vaders sy,

Dij

Ick

226
sterue, end
God sal me
v zyn, en sal
v wed bren-
ghē in uwer
vaderē lant
Een ander
rolle. Ghy
zyt de gebe-
neide des
heerē die he-
mel en aer-
de gemaect
heeft. Voor
thoont men
Christū indē
tempel grof-
fert met een
rolle. Heere
laet nu wē
dijn woort
viede gaen,
want mijn
oegē hebbē
v salich3 ge-
sien.

Ich wil v ontladen / schout troÿffelick wanen /
Alle die belast / beladen zÿt / comt tot my.

Louelike mont.

Noch seyt dit leuende woort Christus v /
Ich ben wtgegaen van mynē vader ghepresen /
Om synen wile te doene dat eick hier by /
In my / en door my mach salich wesen.

Gheest der waerheyt.

Die Heere sweert by hem seluen tot desen /
Dwoort van mynen monde wtgaende vredich /
En sal niet weder tot my keeren ledich /
Dats dit sweerdt des geests dat ich hier voere /
Gode woort / daer ich de werelt mede betoere /
Ontfanc dat / en v cleynmoedicheyt dint.

Louelike mont.

So seere heeft God de werelt bemint /
Dat hy synen sone ghegheuen heeft /
Op dat alle die hem ghelouich aenleest /
Niet verloren en zÿn / maer leuen beeruen.

Cleynmoedighe.

Sal my dit sweerdt beuyde vant ewich sterue
So wildic wel penitencie groot
Noch menich saer doen naer mijn doot /
Op dat ich beuydt mochte scheidē van hier /
Van thelsche vier.

Gheest der waerheyt.

Breest gheen dangier.

Ich en beghere de doot niet / seyt de Heere /

Van

278
Vanden sondare/maer dat hy bekeere/
Ende tleuen mach proeuen.

Louelike mont.

So wie in my ghelooft/dato Christus leere/
Die heeft dat ewich leuen tynen verincere/
Waer wilt ghy toeuen.

Gheest der waerheyt.

Aenroept den heere in v bedroenen/
Hy sal v aenhooren/desen troost oorboort/ yet.

Ghelouich herte.

Maer hoe sult ghy aenroepen/om v behoeven
Die ghy niet en kent/noch en hebt gehoort/ niet

Cleynnoedighe.

Ja ken ick God niet:

Ghelouich herte.

Ghy en ghelooft zyn woort/ niet/
Maer nu ghi dit sweert des geesta hebt ontfae/

Sult allen godloosen troost wederstaen/
Want hope/ ghelooue/ en liefde merckelic

Cot door kennisse vā Gods woort seer sterckelic
Sonder droort en is niet dan bederffelicheyt.

Gheest der waerheyt.

Kennisse is wortel der onsterffelicheyt/
Wat den worde rissende al te male/

W brenghende tot die speciale
Goddelike theologale/duchden dyve/

Sonder welke ghy dhemelsche melodye
Niet en moecht besitten/want sy spruyten

Wt Gods woorte virtuyten,
Cleyumoedighe,

Wilt my doch ontsuyten
Nu als ick gheen goe wercken can volbringen/
Noch vasten, vieren, lesen noch singen,
Niet machtich enen croes waters te geuene/
Hoe gheraechic dan ten ewighen leuene,
Moet ick dan alleene in des steruens noot
Op dwoort des Heeren rusten suuer en bloot/
Alsoot Abraham gheloouich verwacht, heeft:
Louelike mont,

Wie dat gelooue vādē woorde zyn cracht, heeft/
Sijn werck, zyn heylicheyt, zyn exaltactien,
Tcomt door tgehoor als een werck by gracten/
Dus is de wercker meerder dā dat geworcht is,
Gheloouich herte,

Door twoozt gelouēde Gods wille volbrocht is
En dats svaders wille, naer Christus vmonde/
Dat sy gheloouen in dien hy heeft ghesonden/
Dats Jesum Christum.

Louelike mont,

Hy is dat leuen, daer in
Wie metter herte ghelooft, ende niet te min
Met den monde belijdt, is salich blijckende,
Gheloouich herte,

Dies ben ick gheloouich herte verrijckende,
Louelike mont,

En ick louelike mont, ben dies in mijn tuecht,
Gheest

Gheest der waerheyt.

En ic geest der waerheyt, scheppe daer in vwecht /
Dat mijn woort geloouich den doode verweert /
Dattet de blindē siende maect door zijn duecht /
Dattet den sondare tot ghenaden treect /
Dattet door zijn liefde de sonden bedect /
Ende conforteert alle herten warachtich.

Gheloouich herte.

Sonder ghelooue en is gheen duecht perfect /
Maer den gheloouigen is alle dinck machtich.
Louelike mont.

Zacheus en die vrouwe van Chana elachtich /
Sijn ooc Abrahās zaet van Christus genaemt /
Om datse in hem gheloofden crachtich /
Wāt wie in hē geloofst en werdt niet beschaēt.

Gheloouich herte.

Ende een vaste hope alsoot betaemt /
Moet ghy hebbē als Job die inder noot, sedet /
Al waert dat my de heere die doot, dede /
So wil ick in hem hopen.

Gheest der waerheyt.

Die heere noch secht /
Ick wil hem verlossen want hy heeft recht /
In my gehoept met grooter lijdsamicheyt.

Louelike mont.

Gelooue en hope hebbē sulcke bequamicheyt /
Wat de cracht des woort Gods niet beletten /
Dattet boomē en bergē ofsettē, soude. (woude
P iij Want

Want ons ghelooue dit wel verstant/
Is de victorie die de werelt verwint/
Metter lief de die wten ghelooue rijzen/ moet.

Gheloouich herte.

Volbrêgêde Gods wet / dits om bewijfen / goet
Want God is de lief de / en dwoort is God /
Dats Christus voldoende svaders ghebot /
Wiens lief de eewich in ons is bliuende.

Gheeft der waerheyt.

Met desen drie duechden zijt v verspuende /
Hoep vafte op dwoort sonder verconden.

Louelike mont.

Gheloouet dwoort / twert v troost in druc vons
Gheloouich herte. (Den)

Gemint dwoort / en tsal v behouden.

Cleynmoedighe.

Och Heere behoedt my seer goedertierich /
Door v woort seer vierich / dat ick leue daer in /
D woort wtgaende tverlicht seer chierich /
Daer ick mijn oogen naer slaer met herte en sin /
Selijc die oogē der crachtē noch meer noch min /
Sien op de handen van haren heere /
Begheer ick dijn leere.

Gheloouich herte.

Gods glorie ende eere /

Leyt int geloouen zijns woorts vol prÿsheyt /
Want tis en leuende fonteyne der wÿsheyt /
Ongrondelic / oueruloedich die niet en minct.

Gheeft

Gheest der waerheyt.

Daer tot seyt Esayas/ comt al en drinck/
Alle die dorst hebben comt totten watere/
Sonder eenich siluere/ al waert noch latere/
Comt coopt sonder wissel ende wilt eten/
Wijn ende melck.

Louelike mont.

Christus laet ons weten/
Dat zijn vleesch/ zijn bloet/ spijse en drinck/ sy/
Om tleuē der zielen/ dies hem eewich danck/ sy
Diet ontfanghen met gheloouighen motpue/
Want wie in hem ghelooft/ van synen lue
Sullen bloeden des leuende waters vloepen.

Gheest der waerh.

Dus cleynmodighe laet v niet vernoeppen/
Die Heere wil zijn beminde castijden/
Laet dat woort ruckelic in v groepen/
Dat uwer siele can ghebenedijden.

Gheloouich herte.

Op dat woort heeft Christus om ons beurijde/
Sijn heylighe kercke vast ghefondeert/
Twelck Peeter crachtich consie belijden/
Om dat hem vanden vadere was ghereuelcert/
Als een vasten steen Christus ghefigureert/
Die Israel water ghas inde woestyne.

Louelike mont.

Dats Christ? door woort ons gheinstruert/
Als alder troostelicste medicyne/

P v **Segghen:**

Begghende / en vrees niet Richaems pyne /
Ick ga totten vader v den wech bereydende /
Ghi sult weenē en huplē met droeuē aensghyne
Maer v droefheyt wert in bljšchap vreydēde.

Gheeft der waerheyt.

Niemāt en wert die bljšchap vā v scheidende /
En vrees niet ick hebbe de werelt verwonnen /
Wie hem naer dit woort is beleydende /
Teuen comt hem daer dore gheronnen.

Cleynmoedighe.

Och gheeft der waerheyt ghy hebt begonnen
In mi een groote begheerte om weten /
Gods woorts secreten.

Gheloouich herte.

Hoort Paulus vermeten /
Daer en is gheen onderschept is hy vmondich /
Sy zijn alle onrechtueerdich en sondich /
En behoeuende / dat sy God zijn prjšfende /
En werden rechtueerdich / is hy bewijsfende /
Sonder verdienste wt puerder ghenaden /
Door dat ghelooue seer crachtich van daden /
In Iesum Christum.

Gheeft der waerh.

Hoort moecht ghy mercken /
Is Abraham ons vadere / door zijn werken
Rechtueerdich geworden in sulck beschodt /
So mach hy hē beroemē / maer niet voor Godt /
Want de schifture seyt / so ick onghelact / las /
Dat

Dat Abraham rechtueerdich ghemact was;
Om dz hy dwoort geloofde vā god almachtich
Louelike mont.

Die daer werct, en wert den loon warachtich,
Niet gherekent, doch wt ghenaden puer/
Maer alleene voor schult ende arbeyt suer/
Die niet en werct, en geloofst in hem nochtan
Die den godloosen rechtueerdich maken can/
Sijn gelooue wert hem voor gerechtichz bloot/
Alleen toe gherekent.

Gheest der waerh.

Eenen troost seer groot,
Sciep David, seggēde, wiens woordē correct zjn
Salich zjn sy wiens sonden bedect, zjn/
Ende verghēuen wt ghenaden ghehuldich.

Cleynmoedighe.

Ja ben ic dā gheen goede gewercken schuldich;
Ghelouich herte.

Ja ghi menichfuldich, wāt hoe waert muelic
Als ghy Gods woort geloofst seer hughelic,
Dat hy v ghemaect, bewaert, verlost, heeft,
Dē leste driepel bloets zhs soons gecost, heeft,
Egelooue sal werckē, in diē maniere, bringen
Als gloepēde sperckē, die wt dē vicre, springen
In der lief den Gode.

Cleynmoedighe.

Als Gode wets beuel,
Ende om dat ick de wet Gode valle rebel,
Straft

Straft my mijn cleyuuoedighe consciencie.

Louelike mont.

**Noch seyt de Apostel met reuerencie/
Dit woort der salicheyt en is Abraham niet/
En synen zade door de wet gheschiet/
Op dat hy een erfghenaem des werelts sy/
Maer wt de gerechticheyt vandē gelooue wy/
Waren sy, die vander wet zyn, erfghename/
So ware tghelooue wt, ende onbequame/
Wāt de wet die weret niet dan toornich tēpeest**

Gheloouich herte.

**Die Gods woort warachtich gelooft ōbeureest/
Die is dan wt God ghebooren waerlick.**

Gheeft der waerh.

**Figuren, prophecien, ende wet eenpaerlick/
Sijn thoonende claerlic, tot elcs vermeerlinge/
Christū den behouder door dwoort vermaerlick/
No troost ons Teuangelie openbaerlic/
In zyn leuen steruende tonser vermeerlinge.**

Gheloouich herte.

**In zyn verrisen ons gheuende leeringhe/
Vast te gheloouene in die memorie/
Dat hy verwonnen heeft des doots verseeringe/
Dies segghen wy, doot waer is v victorie/
Helle waer is v bete: dits tzynder glorie/
Geopēbaert, geschiet door dwoort volwerde.**

Louelike mont.

Ende heeft so versoent in hemel ende eerde,

Boor

Door hem seluen ons makende vrede/
 Om ons te bringene totter hemelscher stede/
 Door zijn bloet aen tcruike, en wt geplaet, heeft
 Dat hât geschrifte dat ons ter doot vmaet, heeft,
 Dus is dees ghenade ende openbaringhe
 Gods woorts verclaringhe.

Sheest der waerh.

Tonser bewaringhe/
 En hadde ons de heere gheen woort ghelaten/
 Als Sodoma ende Gomorra verwaten/
 Waren wy vergaen als dalder booste.

Louelike mont.

Daerom is ons gelatē Gods woort te trooste/
 Christus ons troostende die seyt certeyn/
 Om mijns woorts wille sdy nu reyn/
 Ende voort seyt hy ons toe veel voordeels/
 Ick sal by v bliuen tot den dach des oordeels/
 Dats met dē woorde zijns geefts vol wondere.

Sheest der waerh.

Waer mede hy doode sal ende brengē tondere/
 Antechrist sittende in Gods temple/
 Hem louende als God vol quaden exemple/
 Die zijn gheboden hoogher verheffen, doet
 Dan Gods gheboden.

Shelouuich herte.

Dits om beseffen, goet/
 Dat alle vdelen troost, hoe schoone vercloect/
 Dwelc Gods woort niet en is, die sy veruloect/
 Dack

Daer affeyt Paulus een onderscheydinghe/
En laet o niet bedrighen met verleydinghe/
Als philosophye des tijts verleydinghe,

Louelike mont,

Die daes wandelen naer eyghen verkiepinghe/
Daer in troostende te steruen met vreden/
Verterende in haer langhe ghebeden

Der weduwen huysen/ seggēde/ telcke stat/ siet/
En eet/ en drinct/ en handelt dat/ niet/

Figure.

* Gier
thoontmen

Moyſes op
hebbēde ges

recht de slan

ghe/ en reel

volck's daer

op siēde heb

bēde serpetē

aendē hals.

m3 eē rolle.

Gelijc Moy

ses de slāge

inde woestij

ne y hooch

de also moet

de sone des

mēschē ver

Gaende int schijn der heylicheyt als Engelen/
Die haer vonden onder gods woordē mengelē/
Dus moet uwen troost zyn en meeste consoort

Dat leuende Gods woort.

Cleynmoedighe.

Och dit soete accoort/

Mynē geest doorboort int gelooue claerdere/
Och heere mijn hulperē en mijn bewaerdere/
Mijn ziele vertrou haer in ws woorts gesuyt/
Cleynmoedich3 vliet/ troost comt bet naerdere

Om dattet alle gracen in hem besluyt/

Shenade ende salicheyt ons gheuende wot/

In Iesum Christū/ om werē cleynmoedich3 pt.

Louelike mont.

Int woort zyn der name groot van virtuyt/

Sheschieft ons salicheyt niet oueruloedicheyt/

Sheenen anderen name om ons behoedicheyt/

En is ghegheuen ter salicheyt ruckelic/

Figuren/ prophetē/ die gheuen beuroedicheyt/

Alsomen

Alsomen v hier sal verthoonen blijckelic,

Gheest der waerh.

Daer fiet ghy Mopses autentischelic,
Hebbende op gherecht tmetalen serpent,
Op datse alle die waren perijckelic
Vanden fenyne ghebeten gheschent,
En de slanghe aensaghen met ooghen present,
Niet en souden steruen vanden fenyne.

Ghelouich herte.

Figuerlic is Christus de slanghe bekent,
Teghen tbyten der sonden ons medicyne,
Wille die hem ghelouich aensien ten fenyne,
Sullen vander doot zyn ghesaluert.

Louelike mont.

Als Christus was nakende de doodelike ppne,
Dit woort heeft troostelic gheconsolert
Die menschelicheyt Christi dit wel noteert,
Als hy water en bloet swette dit beproeft, is,
Ende sprac, mijn ziele totter doot bedroeft, is.

Ghelouich herte.

Dit ewige woort gods dat sonder ent, leeft,
Vertrooste den moordenare in s boots afgrijs,
Christus siende, dat hy geloouich bekent, heeft,
Seyde, heden werdt ghy met my int paradys.

Gheest der waerh.

Doort fiet ghy Ionas den prophete wijs,
Die inden waluisch lach drie dagē en nachten,
Figurere van Christo verrysende solijs,

Doort

m; eē rolle.
Ghelic Jo
nas in den
buyck was
randē wal
uisch / alsoo
moet de so
ne des men
schē zyn drie
dagē en drie
nachten int
herte d aer
den. Voort
thoont men
Christū ges
cruyt m; eē
rolle. Om
de sonde des
reles heb ic
hē gesleghe.
Wā haer ons
gerechtich
heeft hy ge
diegē. Voort
thoont men
Christū ver
rysende, met
een rol. Om
onse sonden
is hy ghele
uert, en om
onse recht
werdich; is
hy verresen.

Door wien wy alle falſcheyt verwachtten,
Louelike mont,

In wiens verriſſeniffe alle die machten
Des doots, der hellen zijn tonder bleuen/
Oec der sonden, dit zaet heeft met crachten
Dat hooft des ſerpents ancrſich ghewreuen/
Ghelouich herte,

Dits woort der waerheyt, dē wech en tleuen/
Vleech gheworden in cen ſupuer macht,
Den ſternenden trooſt, by ſint Jan beſcreuen/
Salich is hy die hem alle lief de draecht,
Cleyuuoedighe,

Dit woort miñder tielen ſo behaecht,
Dattet my weert den cleyuuoedighen name/
Door dat woort ben ick nu een onuerſaecht
Ghebenedijde des Heeren te miñder vrane/
Ondie gehoorſaemheyt des woorts bequame/
In des Heeren dach ſult ghy hooren publijche/
Dit trooſtelic woort, comt ghy te ſame
Ghebenedijde beſit miñs vaders rijke,

Louelike mont,

Laet ons den Heere louen alle ghelijcke/
Het ongheweder des winters is af ghedaen/
Den voss der tortelduyuē hebben wy ontfacn
In onsen lande met vierighen luſten,

Ghelouich herte,

Soetheyt is trouwe int ghemoet ghegaen/
Daer iuſticie en paps elc anderen cuſten,

Cleyuuoedighe

Cleynmoedighe.

Ghy heere, laet my naer v woort gaē in rusten
Met Symeon, daer ic eewich mach wesen v
Om prijs tontfane voor v Alpha et Ω.

Finis.

Nieuwerkercke.

Goetwillich int herte.

In dit spel zijn vier personagiē

De mistroostige mensche. **S**criftuerlic troost.
Evangelsche leeraer. **G**helooue metter lief-
de gheleedt.

De mistroostighe mensche.

O God, hoe zijn mijn sinnē in roere, staende,
Mijn aderen zijn als een tamboere, slaende,
Mijn herte vā angstē seer swaer tempeest, lijdt,
Want mijn sinnelicheyt tegē dē gheest, strijdt,
De welke meest, tijt, heeft ghehouden stacie
In mijn crancke menschelicke regnacie,
Dees desperacie my comt belaghen, stranck,
Segghende, ghy hebt al v daghen, lanck
Segaē dē tragē, ganc, naer werckē der duecht,
Nu vindic my gheheel troosteloos ontvouecht,
Swere lts vdel v'uecht, stelt my nu ter luere,
Van daghe te daghe cranct mijn natuere,
In co'ter luere, sal ick moeten smaken

De

De lichamelicks doot, hoe sal ict maken/
In dese nootsaken, waer sal ick my keeren/
Want men nu twolck diuerschelic hoort leeren/
O Heere der heeren, wilt my troost verleenen/
Schriftuerlic troost.

Vriendt, wat miscomt v?

De mensche.

Och ick mochte wel weenen/
Twijfelinghe smijt aen my haren anckere/
Mijn lichaem werdt van lanes so cranchere/
Toermaen des boots is my nu beuichtene.
Schriftuerlic troost.

Lieve vriendt, ick come om v te slichtene/
Ende te verlichtene, metter schriften claerheyt/
Segt my, waer in maect ghy dese swaerheyt/
Of ick v met trooste mochte comen te batene.
Mensche.

Ick en weet my steruende, waer op verlaten/
Want eenighe staten willen noch verstercken/
Menschelic instel, drijvende haer gewercken/
Leerende als clercken, dat wy in eruen
Hier door salicheyt soudē moghen verweruen/
Als ick moet steruen, wilt my doch spellen/
Of ick hier aen mijnen troost mach stellen/
Vriendt, wilt my hier op antwoorde gheuen/
Schriftuerlic troost.

En trouwen contrarie staetter gheschreuen
In der schriftuere, de redene aenschout,
Verma

Vermaendyt is hy die op menschen betroul/
Dus schent van die/en des heerē woorl/hoorl;
Mensche.

Och lieue vriendt, segt my ongestoort/voort/
Hoe soudich in trooste moghen zyn gheset/
Want als ick aenhoore de gheboden der wet/
Ick vinde my besmet, tot allen sonden/
Dan is in my de heerschapppe der sonden/
Topandich verflonden/en de vreesse der hellen
Wilt my dan quellen.

Schriftuerlic troost.

Vriendt wilt v stellen/
Al hebt ghy van becoringhe harde nopen/
En wilt vander gracie Gods niet wanhopen/
Schrifture doet open, ghy vint daer warachtich
Hoe dat Christus ons is geworden crachtich
Een voldoeder des wets, smenschē bemindere/
Sonde, doot en helle verwindere/
Die in hem gheloouen/aen dit propoost, cleest.

Mensche.

Vrient wie zyt ghy die my desen troost, gheest?
Ick bidde v ontdeect my de secreten
Van uwen name.

Schriftuerlic troost.

Ick ben gheheten
Schriftuerlic troost, maect hier op mencie/
Mijn broeder comt hier tuwer assistencie
De Euangelische leeraer ghenaemt,

Weet dat wy hier comen zyn ende versaeint/
Alsoot wel betaemt, nu op desen tijt,
Om v die de mistroostighe mensche zijt,
Te gheuene troost ende consolacie
Te deser spacie.

Mensche.

O uwer gracie.

Euangelischen leeraer, wijs int aenmercken/
Helpt my mijn crancke sinnekens stercken/
Met schriftuerlick troost v broeder vercozen/
Ick sal neerstelick naer v reden horen,
Want my staet nu voren, mijns leuens endt.

De Euangelische leeraer.

O broeder zijt ghy dies in drucke ghewent/
Weest doch pacient te deser huere,
Tlichamelic steruen en is maer een duere
Om te passere ne int ewich leuen.

Mensche.

Ja had ick voldae datter staet geschreuen/
Inde wet ghegheuen, door Moyses ontfact/
Maer dat en heb ick niemer naer ghedaen/
Dies ben ick belae, met vreesen int lijf,
Haer straffelic dreyghen, dat luyt so lijf,
Segghende, dies my vreesse beneuen slaet,
Wie met en blijft in al datter gheschreuen staet/
Die sal ick wt mijnen boecke planen.

Schriftuerlic troost.

O Broeder, hier op moet ick dit vermanen,
wt

Wat die wet en wert niemant rechtuerdich voor
Dit is opēbaer, wāt daer staet int slot, (god
Dat de rechtuerdighe wten ghelooue, leeft.

De Evangelische leeraer.

Christus die ons met goedē beschoouē, heeft
Verlost van die vermaledydinghe des wets,
Als hy voor ons liede heeft gheniet dē quets,
Daer staet gescreuen, dees woordē stout, vanet,
Vermaledyt is die ghene die aen thout, hanet,
Op dat die ghebenedydinghe boude
Van Abraham inde heydenen soude
Comen door Christum Iesum warachtich,
Om dat wy de belofte des gheests crachtich,
Ontfanghen soudē door tghelooue sterckelic

Mensche.

O broeder, hoe sal ic dit wesen merckelic,
Is dan de wet teghen de belofte des Heeren?
Schriftuerlic troost.

Neen, dat sy verre, ghy moet daer af keeren,
Want ware daer cen wet ghegheuen geweest,
Die leuendich maken conste, alsomen leeft,
So quame die gherechticheyt ghewaerlic
Vander wet, maer die schriftuere claerlic
Heuet al beslōten onder de sonde,
Op dat de belofte, als Paulus oorronde,
Door dat ghelooue in Iesu Christo verheuen,
Soude worden den ghelooutighen ghegheuen
Totten Galaten int derde ick dit vernam

Euangelische leeraer.

Doort staetter/ eer dat tgheloouē quam/
So wierden wy onder de wet bewaert/
Befloten zijnde/ tot datter gheopenbaert
Soude werden des ghelooues eestere.

Schriftuerlic troost.

Dus is de wet gheweest ons kinder meestere/
Tot Christum, om dat wy door tgheloouē genē
Gerechtuerdicht soude werde, dit wel inprent/
Maer dat het gheloouē is ghecomen zaen/
En zijn wy niet meer onder de wet gheslaent/
Daet mijn vermaen/ met goeden beschoouē/
Want ghy zijt al kinderē Gods, doort geloouē/
De welcke is in Christo ghebenedijet/
Want ghy alle de ghene die ghedoopt zijt
In Christo Iesu, hebt Christum aen ghedaent.

Mensche.

O vriendē ick beghinne wat troosts tontfactu/
D duechdelic vermaen/ heeft my so beraen/
Maer noch eens deels blijft mijn herte belaeen/
Om mijnder sonden menichte/ sonder ghetal/
Wreesende dat my God verwerpen sal/
Dien swaren val/ dwingt al tpropooft, mijn
Totter wanhope.

Euangelische leeraer.

Vriendt/ wilt ghetroost, zijn
Inde woorden die Christus was ontdeckende/
Den sondaer minnelick tot hem treckende/
Matthel.

Matthel. xi. zijt v sinnen scherpende,
 Met soeten woorden, niemant verwerpende,
 Heeft hy ons geroepē, door zijn ghenadē, wijt,
 Comt al tot my die moede ende beladen, zijt,
 Ick sal v ontladen, en boeten v smerten,
 Ick ben ootmoedich, en sachtmoedich vā hertē,
 Leert van my, en v ziele sal ruste vinden.

Mensche.

Sch lieue vriendt, wilt noch ontbinden,
 Sal ich dan ter werelt in gheenen hoecten,
 Pardoenen noch aflaet van sonden soecken,
 Van alleene in Christum, en niwers el?

Schriftuerlic troost.

En trouwen neen, dit verstaet ghy wet,
 Door hem is ghegheuen den grooten aflaet,
 Dat is vergheuinghe van alder mis daet,
 Totten Romeynen staet, also wy lesen,
 God heeft zijn liefde teghen ons bewesen,
 Dat Christus gepresen, voor ons is gestoruen,
 Doen wy noch sondars waren bedouen,
 Mistroostlich mensche, wilt v verbouden.

Euangelische leeraer.

Weet te meer so sullen wy nu zijn behouden
 Vāder gramscap, door Christum, zijt dies vroet,
 Naer dien dat wy nu door zijn dierbaer bloet,
 Zijn gherechtuerdich, wāt ist dat wy bloot,
 Van Gode versoent zijn door des soons doot,
 Doen wy noch vanden waren regalich,

Hoe veel te meer sullen wy werden salich/
Door zijn leuen / nu als wy versoent / zijn.
Mensche.

Mijn bedroef de herte is wat vercoent / sijn/
Aenhoorende den troost wt v lieder monde.
Schriftuerlic troost.

Christus is voor ons een offer voor de sonde/
Op dat wy in hem worden de gherechticheyt.
Euangelische leeraer.

Christus is comē bin swerelts beuechticheyt/
Om dat hy de sondaers salich soude maken.
Mensche.

O vrienden Gods / wat troostelicker spraken
Hoor ic v lieden nu ten sonden ghewaghen.
Schriftuerlic troost.

Christus heeft selue onse sonden ghedraghen
Aen tcrupce / houdt dit in v herte becondicht.
Euangelische leeraer.

Soek seyt Ioannes / oft yemant sondicht/
So hebbē wi voor God eē voorsprake weerdich
Dats Iesus Christus wesende rechtueerdich/
Die selue is ons mis daets versoendere /
Niet alleene voor ons / is hy de voldoendere /
Maer oock der gheheelder werelt gheseyt.
Schriftuerlic troost.

Is nu de sonde dan op Christum ghelept/
En mochse hem niet houden bin s doots doluere
Noch verdoemen / als ons bewijst schriftuere /
So

278
So is sy waerlich gheboett en vergheuen/
Ghelooft dat vastelich/ghy sult ewich leuen/
God is gheworden uwen lieuen vadere/
Om Christus wille/die v al gadere
Versoent heeft/ende v sonden bedect
Met zijn eyghen onschult/dit is perfect/
Niemāt en can v meer wt zjnder hant trecken.

Mensche.

Hy begint mī plompsinnich vstant te wecken/
Nochtans en can ict niet al wel verstaen/
Al is die wet ende sonde voor my voldaan/
Tafgrüselic vermaen/van des doots aengaen
Doet my verschrieken.

Euāgelische leeraer.

Sijt ghetroost in dien/
V en macher gheen hinder af gheschien/
Al maect haer aensien veel druckighe weesen.

Mensche.

Wie en soude nochtān voor die doot n3 vreesen
Die doude vaders vllont heeft hier ter stede/
Adam/Noe/ende Abraham mede/
Loth/Isaac/Jacob van eewe tot eewe/
Iaden vromen Sampson die thoost den leuwe
Gheschuert heeft/is vander doot verbeten.

Euāgelische leeraer.

Orriēt ghy segt waer/mer nu moet ghy wetē/
Dat den oprechten stercken Sampson ouer al/
Warachtelic ghecomen is bin swerelts dal/

¶ v

Die

Die verwonnen heeft des doots tyrannizye/
Dats Christus/ staet vast onder zij voochdye/
Sonder dees coppe waer de doot afgrüselic,
Schriftuerlic troost.

Paulus die leert ons noch hier op wüselic/
Om dat hy ons van desen gru soude ontlaen/
Hy seyt Christus is vanden dooden opgestaen/
Ende dat eersterlinck gheworden sijn/
Onder den ghenen die daer slapende sijn/
Ghelijc door een mensche is comen de doot/
Quam door een mensche de verrüsenisse groot/
Want ghelijc sy in Adam al moesten steruen/
So sullen si in Christum dieuen verweruen/
Maer dat werdt een veghelic in sinen tijt/
Dateersterlinck Christus ghebenedijt/
Daer naer die hem toebehooren hy naerheyt/
Euangelische leeraer.

En is Christus vresen/ dwelt is de waerheyt/
So sullen wy oock verrüsen met vreden/
Wät Christus is ons hooft/ en wy zij de leden/
En dat hooftlet en sal niet verminderen
Ons die sijn leden sijn/ noch ooc niet hinderen/
Maer daer dat hooft is/ werdt ons gemeente/
Want wy sijn ledē/ sijn vleesch/ en ghebeente/
Ghelooft dat vastelic naer v vermoghen.
Mensche.

Och hoe mach dit wesen.
Schriftuerlic troost.

Het is onghelogen/
 Dus mensche als ghy zyt beuaen met anrste
 Der doot v lichaem wesende op tcrancste/
 Sijt hier op ghedachtich ende weest veruromt/
 Want dees doot en is maer eenen slaep genomt/
 Inder schriftuere so ick v ghewaghe/
 Waer af ghy opslaen sult ten lesten daghe/
 Als een mensche zijnde vanden slape gewect.

Euangelische leeraer.

Daeromme heeft Christus ghesproken perfect
 Ioannes. xi. so ick de reden las/
 Lazarus slaep, die nochtans ouerleden was/
 Ende begrauen als daer ghescreuen. stoet/
 Mer Christus die de dooden weder leuen doet/
 Spreect van hem seluen ick ben warachtich/
 Die verriisenisse ende dat leuen crachtich/
 Want wie dat aen my tghelooue veruoue/
 Die sal leuen al wart dat hy stoue/
 Ende die daer leeft ende ghelooft in mijn/
 En sal inder eewicheyt niet steruende zijn/
 Ghelooft dees woorden met goeden propooste/
 Ghy sulter in wesen voorien van trooste/
 Als v de strael des doots comt te voren/
 Blijft byden ghelooue.

Mensche.

O vrient veruoren/
 Mijn cranck gestichte so broofter dan scerue/
 Hoe sal ick tghelooue comen veruouen/

Op

Op dat ick int steruen mach bliuen ghestade /
Teghen de wanhope.

Schriftuerlic troost.

Door Gods ghenade

Moet gheschien alsment wel ouermerct /
Maer waer de Euangelische leeraer werct
Met schriftuerlicken troost diligent /
Daer pleecht tghelooue te wesen ghesent /
Waerse hier ontrêt / ghy mocht veriolijfen / siet
Mensche.

Hier comt een vrouwe si is te prijsen / wel /
Sy verwerct mijn siele tot apetyte.

Euangelische leeraer.

Ich kense wel by haren habyte /
Het is Ghelooue met der liefde gecleedt /
Weet dat sy den mensche tot kennisse leedt /
Om blusschê swaerheyt / anxt / vreesse en rouwe
In de vre des doots.

Mensche.

O ghelooue vrouwe /
Anxt en vreesse beghint my te verdrieten /
Als my de strael des doots sal duerschieten /
Welck sal dan mynen meesten troost / zyn /
Berecht my dies?

Ghelooue.

Recht naer tpropoost / mijn /
Sal ick v bewijsen byder Gods gracie /
Den meesten troost ende consolacie /

Die ghy steruende moecht hebben voor ooghe,
Maer eerst moet ick v dit figuerlic tooghen,
Op mijn bewijfen met neerstigen sinnē, gloost,
Op dat ghy steruende moecht gewinnē, troost.

Mensche.

o troostich ghelooue ghy doet cesserē, pijn,
Maer ick biddu wilt noch instrueren, mijn,
Met schriftuerliken trooste den rechten graet
Van deser figure.

Ghelooue.

In Numeri staet,
Doen daer een menichte van Israelyten
Ghedoot waren door tfenynich byten
Vanden wreedē serpēten der slanghen,
Doē heeft Moses vā god een beuel ontfangē,
Dat hy sou ophanghen, tmetalen serpent,
Op dat so wiet soude aenschouwen present,
Soude moghen leuen en werden ghenesen,
Troech so ghebuert heeft, also wy lesen,
Hooft voort den troost der schriftuerē spreken.

Schriftuerlic troost.

Christus ghebenedijt mach wel zyn gheleken
Op desen metalen serpente perfect,
Die aende galghe des cruceu was gherect,
Als een teeken der versaminghe warachtich,
Verheuen vander aerde, zyt dies gedachtich,
Op dat so wie hem aenschouwende, is,
Door tghelooue, ende vast betrouwende, is,

Die

Figure.

* Hier
thoont men
tmetalē ser-
pente, ende
Christū aē
cruyce.

Die sal ghelesen werden van sdoots verniele/
En weder leuendich werden inder ziele/
Alware hem een menichte van wonden
Ghebeten van den senpnighen sonden/
Dus blijft by den ghelooue wijs gheingient,
Mensche.

O God gheefs my gracie.
Euangelische leeraer.

Hooft noch mijn vrient/
Christus sprach ghelijc Moyses in schyne
Tserpent verheuen heeft inder woefyne/
Moet des menschen sone ooc zijn verheuen/
Op dat alle die aen tghelooue cleuen/
Niet vergaen tot sneuen/ soot is voor schzeuen/
Maer hebben ghewaerlic dat ewich leuen/
Dits troost ghegeue, vanden oppersten heere.
Ghelooue.

Ghy zijt vanden serpente ghebeten seere/
Want door de nijdicheyt des serpets verperelt/
Is de doot ghecomen inder gantscher werelt/
Daeromme siet nu urwen salichmaker an/
Vanden cruce hangende, en scheidter niet van/
Vanden welken Joannes seyt dit geluyt, soet/
Siet daer dā Gods dat des werelts sondē wt/
Siet nu dē leeu aē, die begonnē, cleest, (doet/
Vanden geslachte Iuda, diet al vwonnen, heeft/
Siet dit serpent aen, als een gewaer teekene/
Des goeden wille Gods om v te teekene/
Troost

Troost v int steruen dat v dat leuen bringt.

Schriftuerlic troost.

En als v cranch lichaem tot sneuen dwingt,
 So prent in v herte vastelic dit woort,
 Dat Christus gesprokē heeft om ons confoort,
 Dat is den wille mijns vaders beschooft,
 Op dat wie den sone siet ende in hem gheloost,
 Hebbe dat ewich leuen in dit vertrecken,
 Ende ick sal hem ten laetsten daghe verweckē,
 Ghetroost v steruende in dit opstaen,
 Misstroostich mensche.

Mensche.

Ⓞ Schriftuerlic vermaen,

Wilt my noch beraen, ende dit bewijfen,
 Sal tlichaem steruen ende weder verrijfen,
 Dats wel om hooren een wonderlic wondere?
 Euangelische leeraer.

Schriftuerlic wil ick dit zyn oorzondere,
 Met eender ghelijckenisse dit wel verstaet,
 Als de ackerman in daerde zaeyt drooge zaet,
 Dat sterft en vergaet al gheheel te nieten,
 Maer een schoone sprute sietmē daer wt schietē
 Gheheel nieuwe in goeder forme staende,
 Alghelijcs werdel metten lichame vergaende,
 So salt ooc opcomen, weest onuerlaughelic,
 Niet meer ghebrekelic noch verghanghelic,
 Maer repn ontfangelic, int ewich leuen, soel.
 Mensche.

Ⓞ vliens

O v:lenden/ ghy hebt my daer gegheue/ moet/
Maer noch wat sneue doet/ my vreesse naectelic
O in dat wy menschen zijn so mismaectelic
In de vre des doots/ tis een afgrisen.
Ghelooue.

Dese doot moet ons baten het verrisen/
Met zeerbaerhede/ ghelijc de vrouwe thijnt/
Mochrans hoe wel tsoo vreeselic schijnt/
Het is de wech tot dat eewich leuen/ taet/
Want vleesch en bloet/ so daer gescreuen/ staet/
En mogen niet besitten trijcke **G**ods eersame.
Schrijftuerlic troost.

Daeromme moet dit verganckelic lichame
Een veranderinghe zijn verweruelic/
In een onuerganckelicheyt onsteruelic/
So sal veruult zijn der schriften hystorie/
De doot is verwonnen inder victorie/
Hare strael is plomp/ dit is ons weerende/ pijn/
Sy mach veruaren/ maer niet deerende/ zijn.
Mensche.

Therte is noch zweerende/ mijn/ in dit geuecht/
Om een redene/ diemen ghemeynlic secht/
Datmen voor steruen niet dorste beswaren/
Wistemen waer datmen soude beuaren/
Maer tgroote misbaten/ vandē helschē toren/
Doet my verschrieken.
Ghelooue.

O vrendt vercozen

Dit comt wt een onghelooischept groot,
 Want die helle dat is die vreesse der doot,
 En voor Gods rechtueerdicheyt eē vgrouwt.
 De godloose en moghen dit niet schouwen,
 Sij en hebben aen God gheen lief de gestadich,
 Sij sien hem aen als een rechter onghenadich,
 Maer die zijn groote ontfarmbertich; aensien
 Met ghelooue, sy sullen die helle ontolien,
 Want David seyt, O Heere ick moet belijden,
 Al die in v hopen, sullen hem verbliden
 Ende inder eewicheyt vropelic wesen.

Evangelische leeraer.

Doch seyt ons Paulus noch, so wy lesen,
 Wij zijn door hope gheworden salich,
 Welcke hope is in Christo principalich,
 Door hem is onsen meesien troost ontploken
 Die de helle verwonnen heeft en ghebroken,
 Op tselue heeft oock Mattheus beschreuen,
 Dat hy seyde, my is alle macht ghegheuen,
 In hemel ende aerde, zijt dit versinnende,
 So was hy oock de helle verwinnende,
 Verlossende die daer gheuangen waren.

Ghelooue.

hier op moet ick doch een poinct verclaren,
 Dat int boeck der psalmen staet ongheloghen,
 Heere ghy hebt mijn ziele wt gheloghen,
 Vnder hellen, ende dese wt trekinghe
 Gods, gheschiet ons tot salighe verwekinghe

A Want

Want alsoomen claerlick inde schriftte leest/
Dat Christus is vā als en swinders gewest/
So werden wy door hem verwinders vroom/
Naer dat wy als en griffie in eenen boom/
Met hem vereenicht zyn in een lichame/
Door t'storten zyns preceus bloets eersame/
Sijn wy erfghename van Christus ghemaect/
In zyns vaders rijke,

Mensche.
O vrienden nu haect
Mijn herte om breeder bewijs tontfane/
Ghy hebt my hier met troosteliken vermane/
Beghinnen te bewijsen, alst wel begloost is/
Welc dē mensche steruende dē meestē troost is/
Bethoonende met der schriftuere rūpelic/
Maec ick en can niet wel zyn begrūpelic/
Dus bid ick v om mijn verstant te sterckene/
Thoont wat figuerlicks.

Figure.

* Ster
thoont men
Jonas wtē
waluisch en
Christy ver-
rijfende vā
ber doot / y
wonnē heb-
bēde sonde/
doot / dunel
en helle.

Ghelooue.
Pijnt v te merckene
En wilt aen vesten al wo sins ingien
V sal noch een ghelikenisse gheschien/
Wilt neerstelic toe sien, daer aen te hant, cleest
Hoe breeder bewijs, hoemē beter v'stant, heeft.
Mensche.
O troostelike vrienden int adujs, goet
Ic bid v dat ghy my noch breeder bewijs, doet
Van dat ick hier schouwe by figueren.

Schriftuere

Schriftuerlic troost.

In oude vinden wi by schriftueren
Van Ionas den Prophete, hoort mijn gewoge,
Die inden Daluisch lach drie daghen,
Als doot gherekent zinde ende verstonen,
Maer God bewaerde hem ten seluen stonden,
En is weder wt comen sonder verbypen,
En leuendich verthoont den Ninuypen,
Dits deerste figure, hier op wel gloseert.

Euangelische Iceraer.

Hier by is Christus ghesigureert,
So by selue inde Euangelie bediet,
Van zinder verrisenisse, twelck so geschiet,
Dits dander figure die ghy voor oogen hebt.

Schriftuerlic troost.

Hier in den troost naer v vermoghen, scheidt,
Dit is waerlick der vrouwen verheuen, zaet
Waer af dat in Genesi gheschreuen, staet,
Die dat hoost des serpens vertreden, heeft,
Die de doot verwonnen beneden, heeft,
So wy inden prophete Ozeas lesen,
Segghende, O doot ich sal uwe doot wesen,
Ende bueren strael is haer oock benomen,
Twelck is de sonde, dus wilt veruromen
Met desen trooste in des doots vermaen,
Want hier is dat hantgeschrift wtghedaen
Wander wet, die te voren teghen ons stoet,
Nengheuen datmen die nu ghewillich doet

Midts de hulpe des salichmakers gheeft,
Ons gheuende ghelooue inder lief den heest
Ende liefde volleest/wet ende propheten.
Euāgelische leeraer.

O mensche hebt ghy nu herte om weten
Welck dat v steruende den meesten troost,
Twelt hier gheuraecht naer ons propoost,
Hier op antwoorden wy voor een wise lesse
In Christus doot ende verrisenisse
Midts t'gelooue door des heyligh gesets betrouwen
Schriftuerlic troost.

Ja want ghy sult met hem verrisen/
Hebt ghy oprecht ghelooue en betrouwen.
Mensche.

Och lieffelic ghelooue reyn fleur van vrouwen
Wilt my doch by bliuen telcker spacie
Ich bids v minnelich,
Ghelooue,

Opder Gods gracie
Mach ich v by bliuen met lief den verchieret.
Schriftuerlic troost.

hoort wat ons Paulus noch hier op allegiert
Indien dat ghy Iesum metten monde belijt/
Ende metter herten ghelououende zijt,
Dat hē God waerlic vader doot verweect/ heeft/
Ghy sult salich werden, hier aen perfect/ cleest/
In dien ghy in Christo sterft sonder sneuen/
Ghy sult in hem verrisen, ende ewich leuen/
219

Als hy nu ewich leeft vāder doot ongeschent.
Evangelische leeraer.

God heeft ons wederomme ghebooren gent/
In een leuende hope, dit werck wilt looden/
Doo: Christus verrijsenisse vanden dooden/
Dies ick niet teghen dit vermonden schille/
Christus is gestoruen om onser sonden wille/
En om ons gherechticheyt op ghesiaen.

Shelooue.

Zonsen propooste, om verstant tontsaen/
Dat Christus doot: zjn ontfermherticheyt soet/
Ous dē vad vsoet heeft, doot: zjn dierbaer bloef/
Doo: lief de goet, onse schulden betaelt/
Mids to gheen dat wy voren hebben verhaelt/
Wier op moetmen steruende geheel verlaten.

Evangelische leeraer.

Ja ende niet denckende dat ons mach baten/
Onser wercken verdiensten, wilt dit in prenten
Van costelike wtuaerden oft testamenten/
Noch hopen op vemants langhe ghebeden/
Van broeders oft nonnen, tsv in wat steden/
Oft ewighe iaer ghetuden, dese saken
En moghen gheenen oprechten troost maken/
Want meynt de mensche doot: sulck bestieren
Consciencie stillen en appayzieren/
So en werct hy nēmermeer volmaect getroost.

Shelooue.

Dato waer, want als hy zjn sonden begloost:
It is so

So zijn sy veel te swaer ende sterck/
Maer als hy ghelouende neemt aenmerck
Op dwoort van Isaias gheseyt, sijn/
Dats dat de sonden op Christus gheleyt, zijn/
So ist ooc warachtich datse zijn verwonnen.
Mensche.

Vriendē gods willet tspel te sluptene begonnen
Want ghy hebt no troostelic veraen, mijn.
Euāgelische leeraer.

Schriftuerlic troost het moet ghedaen, zijn
Sluyt ons materie.

Schriftuerlic troost.

Ich bens gepoocht, schier.

De Euāgelische leeraer betoocht, hier
Met schriftuerliken troost, alsoot begloost, is
Dat den mensche steruēde den meestē troost, is

In Iesus Christus steruen en verrijsen,
Dit gelouēde door des heylighs geests bewijs
Ghelouue. (sen)

Ghy die int steruen, om der sielen spijsen,
Dmenschen troost zint soeckende in dit opstel/
Wilt danckelick nemen ons simpel spel/
Om troostelick wel, te boetene sinerte,
Door die vā Nieukercke goetwillch int herte/
Om prijs ghespeelt, met ionstigher vjtte,
Tuwen dienste, Wist past by apetijte.

Finis.

Nieuport.

Nieuwpoort.

Van vroeschepen dinne.

In dit spel zijn drie personagie.

De mensche. **Goddelike waerheyt.**

Wtuloypende clergye.

De mensche.

O virtueuse godheyt hooghe ghepresen/
Schepper der hemelen, der aerden crachtich
Wie sal no mijn leydsman troostbarich wesen.

O virtueuse godheyt hooghe ghepresen.

So dat ich mochte gheraken by desen.

Tenevnde mijns weechs wel en vordachtich.

O virtueuse godheyt hooghe ghepresen.

Schepper der hemelen, der aerden crachtich

staet my in staden.

Goddelike waerheyt.

Wie valt daer clachtich.

Wtuloypende clergye.

Seer onberaden.

Mensche.

O God almachtich.

Goddelike waerheyt.

Wilt v ontladen

Der daden, zwaermoedich, so wy hier hooren

Van uwer herten.

De mensche.

O vrienden vercozen

**Al voren, doorluchtich edel manlic graen, soet
Ende v supuer blomme, ick ommewaen, moet
Helsende goddelic, wil ick my bugghen, plat
Gheheel tuwen dienste.**

Wtulopende clergye.

W woorden ghetuyghen, dat

**Meeter goddeliker waerheyt nu tgehoor, voer
Onsen raedt achteruolghende v denoet, doet,
Wy sullen v helpen, maect melobye
Als vrienden beraedtsaem.**

De mensche.

O wtuloepende clergye,

**Dwer beyder namen ick claer sien merckende,
Wilt ghy my als mensche hier zijn vsterckende
Dus sentvout danck hebt, met rijpen verstande.**

Goddelike waerheyt.

Waer leyt de reyse?

De mensche.

Ten heylighen lande,

**Daer ick gheerne ware, stranghe so tpassage,
Vol van oultrage, cen wilde bosschage,
Sal ick noch mogen Jerusalem aenschouwen,
Noyt gheen so blijde.**

Wtulopende clergye.

Hebt goet betrouwen,

**En wilt niet flouwe, tzijn swerello persichelen,
Woddelic,**

Doodelic/pijnlich/veel sware artijckelen;
De mēsche door Christi sulc wech is ljdende;
Op zijnder gracie.

Goddelike waerheyt.

Euwelic strijdende/
Hier naer verbljdende/te lande keerende/
Daer u de godtheit eerst was formerende/
No presenterende/hier aertſch gheuonden/
Daer weder comende op pepne verbonden/
Schout dwere der sondē/ten wert n3 smertelic/
Tis onse begheerte.

Mensche.

Och ia ich so hertelic/
Mach ich ten hemelschen lande gheraken/
Al dat bitter is sal my soete smaken/
Maer wven raedt leuende goet ende cort/sijn/
Mep gheheel ich voeghe.

Wtulopende clergye.

Laet u gheschoit/zijn
W lendenen/schouwende sulck beletsse/
Tis dwoot Christi/dwelck wy u vermanen
Bereedt ten weghe.

Goddelike warheyt.

Ja niet stille te stanen/
Gheen bliuende plaetse/so ons Paulus leert/
Door elck mensche hem weder daer presenteert/
Als pelgrim warachtich so hem mach/lustien/
Wen plaetse begherende/daer by mach/rustien/

O Ierusalem schoone woonstadt hier bouen/
Vol melodven,

Mensche,

D moet ick louen/
Duertluchtige hooghe personen vol weerden/
Ende eewich danken.

Wtulopende clergye,

Noch moet ghy aenueerden/
T cruyce Christi sonder eenich inducie/
Christum volghende ter persecutie/
V seluen loochende, gheheel ontvremende/
Goetwillich op den halo v cruyce nemende/
So sult ghy een pelgrim warachtich behet/
Naer Marcus leere.

Mensche.

Ich wil obedient zyn/
M moet mynē geest wat door dē grou quellen/
Ich en weet waer den eersten voet nu stellen/
Ten rechten weghe, so ick ben ontslutende/
Door de arme crancheyt.

Goddelike waerheyt.

Hieremiam wtende/
Ich weet wel dat inde mensche alvozen
Sijn wech niet en is, noch indē man vercozen/
Dat hy wel wandele in alder manieren/
So dat hy sonen ghauch te rechte can sieren/
Hoe subtyl dat hy oock is van liste/
Dan door God alleene.

Wtulopende

Wtuloevende clergve.

Hoort den Psalmiste
 Tot hemlieden die op den wech verkeerren/
 Ich sal v tverstant gheuen ende leeren/
 Den wech dien ghy gaen sult, doet v v bestē/
 Ende mijn ooghen sal ich op v vesten/
 So sult ghy ten Jerusalemschen bedelue
 Seer wel gheraken.

Goddelike waerhept.

Christus seyt selue/
 Staet op ende acniet wel ghehandelt/
 Twele den goedē wech is, en daer in wandelt
 Een wech seer soete den pelgrim verbliddende/
 In God met ons, wie werdt ons bestrijdende/
 Desen wech ten hemel binnen is streckende/
 O wech der salichept.

Mensche.

Ghy zyt ontweckende
 Tupterste miñder sielen lustighe rancken/
 Der duecht en mach ic v nēmermeer voldanckē
 Maer dit vovage lijdelic vol schronden/
 Sall langhe ghedueren.

Wtuloevende clergve.

Waet Jobs vermonden/
 De mensche arm vander vrouwe ghebozen/
 Teuende een costen tūt, so elck mach horen/
 Veruult met vele miserien dit is de somme/
 Die hem eerst verhoonde gelijc een blomme/
 Wech

Wech varende ghelijc een schauwe tijdelic/
Als hop verghaende.

Mensche.

O leuen tijdelick/

Broosch/cranck/vol sondighe inclinacien/

Meneucht des vleeschs duuelsehe inspiracien/

Qua ghedachtē my aen int secrete leuen/

Gheheel afgrÿselick.

Goddelike waerh.

Hooft de Broophete spreken/

Leuende menschen sieck zijnde steruelick/

Niet anders en is dan een aenvecht cruelic/

Gewich strijdende door vleeschs influctie/

Altijs ghedurende.

Mensche.

Dwe instructie

Verwint in my de menschelike cranckheyt/

Mer als ic doorgaē ben dese aertsehe strāche/

My seluen gheuende int lijden verbuldich/

Benaut als pelgrim warachtich ghehuldich/

Wāt elae' noyt niemāt so broosch een seerf/sach/

Maer laren ich duchte voor mynen sief/dach/

Daer den vrant sal comen trecken en teesen/

Den inghanck belettende.

Wtuloevende clergve.

En wilt niet vreesen/

Al valt de tijdelicke doot wat beerlick/

Hooft Augustinum spreken/ o doot begheerlic/

263
Die een eynde zyt vā tquaet hier tegewoordich
Een opfluytinge vanden arbeit discoordich,
E beghinsele der rusten tot elcs playsance,
Ja Gode bequame.

Mensche.

Esupuer monstrance,
Edel wtuloepende clergpe trechdelic,
Ende v goddelike waerheyt duechdelic,
Die de vreesse des doots in my verborghen,
Nu zyt verduiuende.

Goddelike waerh.

En wilt niet sorgen,
Wāt Christ; seyt selue ons hoorēde clachtich,
Ick ben de eerste en de laetste warachtich,
Ick hebbe doot gheweest, o mensche sneuende,
Siet ick ben nu inder ewicheyt leuende,
Die Notel des doots, der hellen mede,
Heb ick in handen.

Wtuloepende clergpe.

Eskele hebt vrede,
Met Mattheo seggende, wilt dit grondren,
Op den vasten steen willen wy ons sonderen,
Dwelck Christus is, ons in glorien eruende,
Ons hope, ons troost, ons toevlucht steruende,
Sonder hem, so en isser salicheyt gheene,
Sijt vast betrouwende.

Goddelike waerh.

Hy ist alleene,

Dooz wien alle saken zyn gheschepen/
Want wt hem, dooz hem, in hē ist al begrepen/
Vem si inder ewicheyt glorie onbeswückelic/
Als sone des vaders.

Mensche.

So ist claer blijckelic
Datter geē ander en is, dus luyt tpropoost sijn
Christus moet allcenedes mensche troost, zyn
Inde vze des doots als therte sal breken,
E troost begheerlic.

Goddelike waerheyt.

Den vader hoort spraken,
Dit is mijn beminde sone naer tgewaghen,
Inden welcken ick hebbe mijn welbehaghen,
Hooft hem, o mensche, en wilt v niet ontoreme,
Dit is den troost, gheen ander en wilt nemen
Vanden vader beloest ons breeder int wesen,
Een troost ghenadich.

Wtulopende clergye.

Paulum wilt lesen
Totten hebreen, dit sal ons vromen,
Want hy nergheens Engelē heeft aengenomen,
Naer tzaet van Abraham onsen behoedere,
Hy moeste ghelijck werden sinen broedere,
Op dat hy soude zyn ontfermich adere,
Een ghetrouwe Wiffchop tot den vadere,
Om te repnighen de sonde vanden volcke,
Roep sulch een toenlucht.

Godde

Goddelike waerheyt.

Onder themels wolcke
 Gheander woost en is, wilt hē aenschouwē,
 Daerōme laet ons toegaē met groot betrouwē
 Tot den stoel zūnder gracen, als wy steruen
 Op dat wi moghē barmherticheyt v. rweruen,
 Gracie vindende, een hulpe brquame,
 Naer Paulus leere,

Mensche.

troostelike name,
 Christus Iesus wilt so in my wercken,
 Dat ghelooue, hope, liefde mach verstercken,
 Inde laetste tijt, hier zūnde beneden,
 My wel van noode.

Wtuloevende clergpe.

Tis wel ghebeden,
 Naer al hadt ghy tgeloooue so groot, dit aēket,
 Dat ghy berghen verstedet, so en ist al niet,
 Iffer gheen liefde in v gheuonden.

Goddelike waerh.

Na al waren alle duechden in een ghebonden
 In v waer naer elck goet kersten mach lusten,
 So en sult ghy op v eyghē duecht niet rusten,
 Al ware tgeloooue, liefde in v gloevende,
 Sult ghi de werche bouē Christum verchieren,
 Wdacr betrouwende.

Wtuloevende clergpe.

In gheender manieren,

Alleene

Alleene in Christo, daer niet falende,
Is v eenighe gracie toe dalende
Van tghelooue, liefde, oft sulcke soetheyt/
Denct alleene, tis zijn ontfermige goetheyt/
De cracht uwer sielen daer me wilt doen.

Goddelike waerh.

Sonder my, seyt hy, en moecht ghi niet gedoel
Want hemel ende aerde sal zijn vergaende,
Maer mijn woort ewich sal bliuen staende,
Tghelooue, hope, liefde, in hem stutende,
Als troost alleene.

Wtulopende clergpe.

Isaas vtende,
Seggende tot den mensche dit woort ghesont
Diet, zijn loon is met hem, v saltchmaker comt
En zijn werck voor hem, daer gracie wt leet
Sint getroost mijn volc, dit de here selue spreekt
Wie sal hem dan op een ander troost verlaten,
Gheen zyns ghelijcke.

Mensche.

O siele wilt vaten,
Dast betrouvende in desen troost warachtich.

Goddelike waerheyt.

Dit is de belofte des Vaders crachtich,
Waer wt de saltcheyt des gelofs is gheschiet
Sonder de belofte, tghelooue en is niet,
Welcke belofte Christus ghebenedijdt,
Ons alder troost is.

Wtulop

Wtulopende clergpe.

En Psalmo belijdt/
Daer staet die here heeft David toe gezworē
De waerhept/ende hy/o mensche vercozen/
En sal hem niet bedrieghen/dit is tghenoe
Wande vrucht zijns buxcs te setten op sinen stoel
Twelck de Vader beloof de/o troostelic woort
Hier in vast rustende.

Goddelike waerhept.

Micheam nu hoort/
Ghy sult gheuen/seyt hy/dat ghy warachtelic
Jacob toegheseyt hebt/met eede crachtelic/
Die ontfarmhertichept/die ghy naer tbelijden/
Abraham ghesworen hebt/van ouden tijden/
Dese sal onse ongherechtigheden
Afdoen/ende al onse sondighe zeden
Sal hy wech werpen inde diepte der zee/
Moet sulck een troost.

Mensche.

Verlanghen doet wee/
Siele die hier nu naer tgoddelic vermonden
Den troost Christum hebbe gheuonden/
Gheen ander voor ons die aertsch ghemul/zijn
Dan hy alleene/

Wtulopende clergpe.

De gheschrieten vul/zijn/
Hooft hieremiam spreken/dit woort verstant/
In ewigher liefden/so heb ick v ghemint/
D Hier

Hier omme so heb ik ontfermich int locken /
W so hertelick tot my ghetrocken /
Met desen troost ghy naer Ierusalē gaen, ma
Ende gheen ander.

Goddelike waerheyt.

Ozeas vermaen, doet,
Ick sal o my trouwen, o lief vercozen,
In ewicheyt ende oordeelen al voren
In rechtuerdicheyt, in warachticheyt mede /
In ghelooue, dan sult ghy bekennen vrede
Dat ick de heere ben, troostbaer en machtich
In my zijt rustende.

Wtulopende clergve.

Ezechiel clachtich
Seggende, ick en wil die sterft, syne doot, niet
Heert weder ende leeft, aen uwen noot, niet
Tonswaert sinē troost hi soetwondich laet locken
Vol van ghenade.

Goddelike waerheyt.

Den mont Gods hoort spreken,
Door Esaiam, onslieden aenschouwende,
Segghende, die op my vast to betrouwende,
Sal die aerde beeruen, en sal by desen,
Minnen heylighen berch besittende wesen,
Ons troost, ons toculucht, als arm crāche wees
Wie sal dan twāfelen?

De mensche,

Wie wilt dan vreesen?

274
Mijn siele door gracie nu subsieert,
Troostelick troost ons gherestitueert,
Wat den schoot des vaders, een troost bequame
Ons salich makende.

Wtulopende clergye.

Gheen ander name
En isser onder den hemel ghegheuen,
Daer duere dat wy salich sullen leuen,
Dan de name Iesus goddelick gheert
Ons troostelick lief.

Goddelike waerheyt.

Wel gheaduisert
Totte Philippesen, daer wijcheyt wilt supghen
Inden name Iesu alle tinnen die buyghen
hemelsche, aerdsche, ia de helse drachte,
Een name bouen alle namen van crachte,
Sullen wy ons dan niet vast betrouwen
In sulck een die macht heeft?

Wtulopende clergye.

hoort sonder rouwen,
Kenroept my inden tijt des noots int verzeeren
Ick sal u verlossen, so sult ghy my eeren,
Dits t'woort des heeren, door den Psalmiste
Zonsen confoorte.

Goddelike waerheyt.

Sub:st van liste
hoort hieremiã door shepliche geests v'möden
v siele in salicheyt sal zyn gheuonden,

S ij Want

Want ghy hebt in my betrouwen ghehadt
En troost der sielen.

Mensche.

O dierbaer schadt.

Tint obeghinsel des tijts der eerster vren

Alle de teekenen / alle de figuren

Ia al dat de Propheten oyt en spraken /

Tis al tonfen trooste / so ick can smaken /

My seluen ter duecht wil ick verstercken.

Goddelike waerh.

Al waert dat ghy daedt alle de ghewercken

Die elcken doen mach hier op der eerden /

Ghetroost v in Christo alleene vol weerden /

En wilt niet wijs wesen in v eyghen saken /

Niemant en can tot eenigher duecht geraken /

Dan door ghenade / ons troostelic aengehecht

By zijnder godheyt.

Wtuloevende clergye.

Hier op Lucas secht /

Al daedt ghy alle duechdē die mogelic waren /

Ghy sult v voor een onnut knecht verklaren /

Niet van v seluen / dan int leuen iuechdelic

Vuyl ende onreyn.

Goddelike waerh.

Onse wercken duechdelic

Sijn onreyn voor God / want hijsē sulck heet

Ghelijc een vuyl onreyn mensmalich cleet

Dan eender crancker vrouwe hier int wesen /

Gheen

276
Gheen wercken verdienelle.

Mensche.

Hier wt by desen

Segghen de sulcke / haer sinlichheyt souckende

Weer wi goet oft quaet doe / geē zōde rouckēde

Den hemel behoort ons toe / o onbekende

Bedwellende gheesten.

Goddelike waerheyt.

En arme blende /

Dit zj wolckē sonder wāter / int werck verkeert

Doalende sterren / duyster ghenoteert /

Wilde goluen / wt schuyvende eyghē schande /

Dolende menschen van cleyuen verstande /

Maer sy die in Christo vast zjyn groepende

Thoonen wt wien sy ter duecht zjyn vloepende /

Wander eender duecht in dander ele gaen / moet

Door Jesum Christum.

Wtuloepende clergye.

Joannes toermaen / doet /

Ic hē die wāngāert / ghy zjyt de rāckē crachtich /

Die in my blyft / ende ick in hem warachtich /

Dese brēgt veel vruchts voort ō s durchs ūchierē

Niet sonder Christo in gheender manieren /

Maer als wy griffen in hem gheint

Door zjyn ghenade.

Goddelike waerheyt.

Die heeft meer bemint

Dan die kleuen voor synen vrient is gheuende /

S ij

Wie

Wie sal dan twiſſelen?

Wtulopende clergye.

Twy wordt een beuende,

Als hem die tijdelicke doot comt beſtocken,

Al ſaecht ghy die aerde onder v ghebroken,

Ja, die berghen vallen van bouen nedere,

Den hemel verbernen door t groot onwedere,

De elementen ſmelten ende veruaren,

Ghetrooft v in Chriſto, hy ſal v bewaren,

Want wy zijn nieuwe hemelen verwachtende

Hier naer dit leuen.

De menſche.

Niet anders achtende

Dan Chriſtū den trooft, die ons can verblifden

Alle benautheden ſtellende bezijden,

Dies mijn ſiele hem glorie bien, moet.

Wtulopende clergye.

Eere.

Menſche.

Weerdicheyt.

Goddelike waerheyt.

Hem ewich gheſchien, moet,

Betrouwt dan in Chriſto gheeft hem de eere,

Want hy ſeyt ſelue, naer Eſaias leere,

Ich bent, ich bent ſelue, die alle uwe ſonden

Wrdoe, ende ich en falſe niet vermonden,

Niet meer ghedachtich zijn om niemants wille,

Wtulopende clergye.

¶ met:

O mensche, dit is den troost luyt ende stille;
Ich ben de heere, daer en is anders gheene
Die licht maect, ende dese duysticheyt cleene,
It is troost tonfen trooste hem openbarende,
Hier in vast rustende.

Goddelike waerheyt.

Regum verclarende
Wp die doodende is, ende leuende maect,
Inde helle is werpende, den keest wel smact,
Ende daer wt verlost tonfen wensche,
Wle sal dan vreesen?

Wtulovende clergye.

Daer omme, o mensche
keert v tot my alle eynden vander eerden,
En ghu sult salich werden, groot van woerden,
Dit spreeet de heere tonser confortacie,
Wp wilt onsen troost zijn.

Mensche.

Welck een gracie
Is ons gheschiedt, o godheyt diupne,
Door den troost en ontlic ick arbeet noch pene,
Al quamen hondert dooden mi aen ghedreuen,
Ten maech niet hinderen.

Goddelike waerheyt.

Gemint ghu tieuen,
hoort wat Christus seyt, ic ben int volkommen
Den wech des leuens, door my wilt comen,
Ich ben de waerheyt repn ongheloghea,

Oft hy segghen wilde, wie wertter bedrogen/
Ick ben cleuen en wilt niet vreesen
Soch eenich steruen.

Wtulopende clergpe.

O arme weesen/
Hy heeft de doot geheel te nieten ghedaen/
O doot ick ben v doot, naer Ozeas vermaen/
O ghy doot, waer is nu uwe victorie?
Waer is nu uwen prikkel, v memorie/
Ghy beroemdet v secre in tweedt verstrangt/
Maer nu verwonnen.

Goddelike waerheyt.

Hy heeft ghehanghen
De chyrographe, ghenaghelt aen tcruyce vast/
Gheschuert, te nieten ghedaen topandich last/
Ja doot, helle, sonde, tis al verblindert
Door den troost bequame.

Mensche.

Wie wertter behindert/
Mijn siele die vliecht ten hemel binnen/
O salighē sterf dach wilt haest beghinnen/
Ick moet v beminnen, wel getroost int schepde/
Waer blijft ghy, wilt my in Jerusalem leyden/
Daer hē elc ootmoedich voor die godhs buycht
Wie cant begrūpen.

Wtulopende clergpe.

Ioannes noch tuycht
Tonsen trooste vast in Christo ghebonden/
Hy

282
Hy heeft ons ghewasschen van onse sonden
Int precieus bloet / lief de bewissende
Roep sulcke gheene.

Goddelike waerheyt.

Canonicum prijsende

Daer staet / hi heeft ons eerst lief gehad volueer
En sinen sone gesondē prijsweerdich (dich
In een versoeninghe voor onse ghebreken /
In hem ghepaept zijnde.

Wtuloepende clergue.

Hoort hem noch spreken /

Die de Heere bemint heeft in gracen wijt /

Ich hebbe v gheseyt / dat ghy vrienden zijt /

Al dat ick van mijnen vadere hebbe gehoord /

Dat heb ick v te kennen ghegheuen voort /

Ghy en hebt my niet lief gehad naer tbehooren

Maer ick hebbe v alleene wtuercooren /

Op dat ghy vrucht voort brengē soudt menich /

Troost ons gheuende.

(fuldich

Goddelike waerheyt.

Paulus gehuldich

Den Ephesen dit woort te voren / gheeft /

Shelick als hy ons in hem vercooren / heeft

Eerde werelt began / in lief de ghepresen /

Op dat wy heplich onbeulect souden wesen

Door hem / door die lief de ons voren geschiet /

Vercooren kinderen Gods / mijn siele verschriet /

In twelcke wy hebben verlossinghe crachtich

§ v

Door

Door zijn bloet / tvergeue der sonden clachtich /
Naer trindom zinder gracen oueruloedich /
Die hy ons ghedeylt heeft.

Mensche.

O siele ootmoedich /

Met Christo uwen troost ten hemel wilt vlie-
Gheen troost so soete. (ghen)

Goddelike waerheyt.

En laet v niet bedrieghen /

Al hoordet ghy int steruen wonder gewaghen /

Ja, al dat God niet en is, wilt van v iaghen /

Maer alleene in Christo bin dien bedelue /

Vast betrouwende.

Wtuloepende clergye.

Hoort Christum selue /

Hy en seyndt niet tot Jan, Jacob beraden, wāt /

Maer hy sept, comt alle tot mi die verladen, /

Met arbeide, ick sal v last ontbinden /

Ende v siele sal ruste vinden /

Hy en wilt niet dat wy zijn betrouwende

Op yemant anders.

Goddelike waerheyt.

Voorder aenschouwende /

Ich ben de heere, dats mynen naem verheuen /

Ich en sal mijn glorie gheenen anderē gheuen /

Wāt hi en wilt niet door t'goddelic vercloeken /

Dat wy aen yemāt anders troost soudē soeken /

O steruende mensche, dit en is niet cleene /

O hetroost

Ghetroost v in Christo;
Wtulopende clergve.

Ich ben alleene
Wven God, ghy sult my crachtelic beminnen;
Wat al uwer herten, wt al uwe sinnen,
Hy wilt onsen troost zyn gheexaltert;
Gherust in desen.

Mensche.

Mijn siele jubileert
Door v Jesu Christe trooster ghename,
Een troost bouen alle troosten bequame,
Fonteyne des leuens, mijn aertsche bekere,
Deer wel ghetroost is.

Goddelike waerheyt.

Dijt dat sekerer,
Van al dat opt was, is, oft wesen mach,
Men noyt gheen so heplich ghepresen sacht,
Al ware een int tghelooue sterck ghesondeert,
In hope, in liefde, dit wel noteert,
Ja al waren veel duerhden in hem bloepende,
Eis al wt Christo Jesu vloepende,
Niet sonder hem, schout sulcke abuspe,
Oft ghy werdt bedrogghen.

Wtulopende clergve.

Hoozt de concluspe,
Op dat den troost Christi elcs siele mach baten,
De Epistelen Pauli achter ghelaten,
Dijnse niet al die hy was sepndende

Doort

Door den Heere Iesum Christum eyndende/
Ons troostende metten goddeliken wercke/
Als de aldermeeste?

Goddelike waerheyt.

De heylighe kercke/

Gheen sacramenten heyllich en administreert/

Noch bedinghen/ Collecten daer gheuseert/

Sp eynden al met dien woorde crachtich/

Door Iesum Christū onsen Heere almachtich

Owen eenighen sone met v leuende/

Door wien ghy zyt alle sonden vergheuende/

Onsen meesten troost als wy zyn steruende/

Sonder ghelücke.

Mensche.

Laet my zyn verweruende/

Duerluchtighe gheesten vol der schrifturen/

Wilt my doch thoonen eenighe figuren

Onser materie/ op dat ick sien/ wat

Met ooghen steruelic.

Goddelike waerh.

Esal v gheschien/ dat/

Siet hier den troost der salicheyt autentijche/

Den paps des vaders.

Watuoyende clergye.

Sonder replijche/

Dit lammeken bloedich so ghemaniert/ leeft/

Twelc de Vader voor ons ewich ghepaffiert/

Dē boec ontslyptēde is hy gewordē/

(heeft/
Gheen

Signaere.

* Hier
thoont men
Christū aē
cruyce/ met
een rol. Cō
summatū est
Veni teruy
ce God den
vader mettē
heiligē geest
my eē rolle.
Propter sce
lus populi
meū percuss
eū. Dē ghee

Gheen so bequame.

Goddelike warch.

Hu heeft ghetorden

De perisse allerne voor onse sonden/

Ende gheen man en was met hem gewonden/

Onsen troost hem seluē gheheel verclaersende/

Wat grooter liefden.

Wtulopende clergve.

Met bloede bespaersende

Den Priester in Sancta sanctorum gaende/

Voor hem ende toole/ so Paulus vermaende/

Twelek niet en was dan figure al voren/

Maer Christus in zijn ewghen bloet vercoren/

Die heplighe Dypuuldicheyt daer vergadert/

Is inghegaen God ende mensche gheadert/

Inde heplichste heplicheyt hy versoende

Ons troost warachtich.

Goddelike waerheyt.

Hy wast al voldoende/

Consummatum est, dit was hy sprekende/

Oft hy segghen wilde, isser vet ghebrekende/

Ick ben bercedt, o Vader lupdt en stille/

Siet ick come om te doene uwen wille/

Moet mensche en was sulc een troost gegeuen.

Wtulopende clergve.

Soect my seyt hy, ende ghy sult leuen/

Hy en wilt niet dat vemāt ander troost begaert.

Mensche.

O goddeli:

stelt ende
weertlijck
staet, m3 ee
rol. 200. 20
my te Chrls
ste etc. Voor
den rooch.
Nemo venit
ad patre nis
si p me etc.
Ite ee sicte
de met een
hoec m3 se
uen zehels
een Enghel
daer by met
ee rol. Ont
est digna p
re librum
Daer by ee
lam tusschen
vier dieren
en ee ouder
hinc / m3 ee
rol. Ecce ve
nit leo de tri
bu Juda etc.
Voor de ro
och dit ghe
scritte. Ec
ce agn3 dei
ecce q collit
peccata etc.
Item bonē

al Christus. **O** goddeliken troost ons hier gheopenbaert/
ande perisse. **Alpha et Omega**, sonder verminderen/
mer een rol. **Torus** Ick ben so ghetroost wat mach my hinderen/
le. **Calcant** In Christo alle benautheden ljdende,
lar calcant **In** Christo alle benautheden ljdende,
solz et de ge **Steruende**, ick werde in hem verbljdende/
sibus nō est **Een** poortec van Jerusalem gheschreuen/
rre mecum. **In** t ewich leuen.

Daer by eē **In** t ewich leuen.
prophete mē **Goddelike waerheyt.**

eē rel. **Quis** **Wilt** daer aen cleuen,

est iste q̄ ve **Mēt** Paulo seggende dit woort voordachtich/
nit de **Edō.** **Leuen** wy, wy leuen den heere warachtich/
Noch eē an **Leuen** wy, wy leuen den heere warachtich/
der prophe **Steruen** wy, wy steruen den heere ghepresen/
te, mē eē rel **Weer** wi dan steruen oft leuen, bliet by desent/
le. **Vulnera** **Wy** behooren Christo toe by hem verworuen/
tus est pro **Hier** toe is hy verresen ende ghestoruen/
pter iniqua **Op** dat hy hebben soude vol melodie/
tes nostras. **Op** dat hy hebben soude vol melodie/
Door dē to **Over** doode ende leuende heerschappye/
ech dit ghes **Een** troost bouen alle troosten merckelic/
scrifte. **Torus** **Sheen** zijns ghelijcke.

ular calca
ut dñs vrs
gini filie **In**
da.

Watuloeyende clergye.

Dit woort luyt clerckelich/
Segghende, al datmen mach bereyden/
Hier, sweerdt, helle, doot en mach mi scheyden/
Vander liefde Christi Jesu ghebenedijdt/
Ghetroost v hier in v siele verbljdt/
Hy is de redemptie teyn wtghelesen/
Een versorminge, des vaders gelike int wesen/
Ontfermhertich, genadich door zijn goetheyt/
Hy

Dit woort luyt clerckelich/
Segghende, al datmen mach bereyden/
Hier, sweerdt, helle, doot en mach mi scheyden/
Vander liefde Christi Jesu ghebenedijdt/
Ghetroost v hier in v siele verbljdt/
Hy is de redemptie teyn wtghelesen/
Een versorminge, des vaders gelike int wesen/
Ontfermhertich, genadich door zijn goetheyt/
Hy

286
Hy wilt onsen troost zyn.

Mensche.

Moet sulcke soetheyt

Mijn siele en smaecte, tzyjn hemelsche saccken,

Ich ben so ghetroost, mijn crachten die haecten,

Als pelgrim te comene ten hemel binnen,

Dit voyage elck mensche moet beghinnen,

Sal hy met Christo daer triumpheren,

Onser alder troost, in hem wilt contempleren,

Want hy onslieden hier heeft gheschepen,

Onsen wech voldoende.

Wtulocpende clergve.

Clær onbegrepen,

Wp moetent laten eer wy ten gheschille, snel,

Te mate passeren.

Goddelike waerheyt.

Tis mynen wille, wel,

Orlof eerweerdighe discrete heeren,

Wijse medehulpers vanden Vlaemschen lande.

Wtulocpende clergve.

Eewighe wijsheyt moet hier domineren.

Mensche.

Orlof eerweerdighe discrete heeren.

Wtulocpende clergve.

Karolus hier ghebozen moet prospereren,

Ende alle die zyn tsonen onderstands.

Goddelike waerheyt.

Orlof eerweerdighe discrete heeren,

Wijse

Wijse medehulpers vande Vlaemschen lande
Prince der Fonteynen als de vuyllande/
Raedt uwer hoocheyt al vallet cranchelic/
voor die vander Nieupoort laet wesen danckelike.
Finis.

Arcele.

In dit spel zijn seue personagie

Vierich appetijt. Broederlike lief de.
Sonder arch. Diuersche opinie.
Schriftuerlic verstant. God de vader.
Waerheyt.

Prologe. **T** Soetmōdich groetsel dat Gabriel brachte/
Der suuer drachte. Maria beseuen/
Gheue elck voetsel. by daghe. by nachte/
Op dat elcs clachte. mach werden verdreuen/
God hoede ons liepser voor eenich sneuen/
Ende al die aenleuen. sinen staten/
Die edel maecht. haren raedt verheuen/
Prince beneuen. en v ondersaten/
Wy gaen beghinnen. wilt den sin wel vaten.

Vierich appetijt.

Kijst broederlike lief de. tis nu den tūt/
Onsen dach is hier. laet vrolick wesen.
Broederlike lief de.

Ick opt elcken gherief de. die my belijst.

Vierich

220
Vierich apelijt.

Alst broederlike liefde, tis nu den tijt,

Broederlike liefde,

Tgepevns dat cleefde, mijn vijf sinnē seer wyl,

Maer door v bestier so ben ick ghenesen,

Vierich apelijt.

Alst broederlike liefde, tis nu den tijt,

Onsen dach is hier, laet nu vrolick wesen,

Broederlike liefde.

Met herten fier, sal ick v nu ghetesen,

Want door my is gheresen dese feeste.

Vierich apelijt.

Och helpt my dan schier, reyne wtghelesen,

Tsolueren gepresen, met blijden gheeste,

Des Princen vraghe, soetmondich van keelke

Sonder alle de meeste, seer hooghe besaemt.

Sonder arch.

Ich moet nu oock zijn bin desen foreeste,

Niet als een beeste, maer Sonder arch ghenact.

Broederlike liefde.

Wien name wel tonfen accoorde betaemt,

Daer me onbesaemt, sullen wy ons bet, voen,

Maer vriedt, ghy en moecht os hier gheē belet

Met uwē coute, of ic sou vstoort, zijn. (doen

Diuersche opinte.

Ich moet nu oock in dees sake ghehoort, zijn,

Want de menige oorboort mijns naēs vmaen,

Ende meynen op mijn toefeggen vaste staen,

Maer

Maer werdē saē, door des riets name bedroeft,
Bierich apētūt.

Als tijt dat hier werdt int bequame gheproeft
Den sin der charten door ons argueren,
Op dat wy mueghen int clare solueren
Met apētite onghuepnt propoost te,
Welc den mensche steruende meesten troost,
Diuersche opinie.

Tghelooue en tdoopsēle dit hier beclūst,
Want so ons die Euangeliste beschrūst,
Hoozt nu wel daer af den sin verhalich, sijn/
Die ghelooft en ghedoopt te, sal salich, zijn/
Dit is den meesten troost by goeden beschee.
Groedelike liefde,

Dat en mach n̄ wesen, wāt ghy noemter troest
En de vraghe is, dwelck, zijt dit voordachtich.
Diuersche opinie.

So is die belofte Gods, dats warachtich,
Want de Prophete seyt ons, tot wat stonden/
Dat de mensche af staet van synen sonden,
Ick en sal die niet meer zyn ghedinckende.
Sonder areh,

Van vruecht is my den azem ontfinckende,
Druuc bminckēde, door vruecht die in my wast.
Bierich apētūt.

Opinie ick en betrouwe v niet vast
Van dit groot last, hier nu tot deser stede.
Diuersche opinie.

296
So ist Godes groote ontfermherticheit/
So ons de Prophete seyt, sonder sparen/
Ick sal den mensche eewelick bewaren
Mijn ontfermherticheit, en voort wy lesen/
Dat sy is bouen zyn wercken gheresen.

Vierich apetyt.

Ja, maer by desen, zyt dit beherlich, sijn/
Salich zynse die hier ontfermhertich, zyn/
Te verghes so en is dit niet versweghen.

Diuersche opinie.

Ja, ja, nu heb ick wel tverstant gheueghen/
Den meesten troost, dit werdt v liden ikenste/
Dat is alleene des menschen verdienste/
Want scriftuere seyt, de heeft wilt nu smaken/
Dontfermhertichyt sal elck plaetse maken/
Naer de verdienste van synen ghewercken.

Broederlike liefde.

Daer op en willen wy ons niet verstercken/
Want niet van ons, sonder de hulpe van God/
Diuersche opinie.

Dats waer, nu verflae ick eerst dat rechte lot/
Tis de verdienste Christi, daer ist vonden/
Want zyn bloet suuert ons van allen sonden/
Soch sprach hy aent cruyce, tis al voldoen.

Vierich apetyt.

Noch en wil ick daer op niet te vaste staen/
Want scriftuere seyt, totter linker syde/
Gaet van my ghelyden vermaledyde

In teewich vier v liden bereydt certeynich,
Dat is tot donsupuere en onreynich,
Wat helpt dan dien troost in tsteruens stacie?

Diuersche opinie.

So ist dan Gods milde gracie,
Want Paulus seyt, so ons claer staet bescreuen
Die gracie Gods is dat ewich leuen.

Sonder arch.

Stont hier beneuen, open ghegroept, minne/
Ich lieper terstont ghecoust gheschorpt, inne/
Ich vruecht bespoept winne, door de ghericste

Diuersche opinie.

So ist den strael der goddelicker liefste,
Daer duere hy was ghebozen, besneden,
Sheuanghen, bespot, en heeft veel gheleden,
Ghecrupst, wtgerect, ende die doot ghesmaect,
Begrauen, ghesalst, en ter hellen gheraect,
Dit was al door liefde, die tonswaert straelde.

Wierich apelijt.

Maer die in dootsonden sterft, hier af faelde/
Ten soude hem niet helpen, wilt dit merken/
Want daer staet gheschreuen, haer liden werken
Dulle hem naer volgē, dit maect my swaerheyt.

Broederlike liefde.

Hoort opinie, uwe wankelbaerheyt
Is onstieder herte nu van v swichtich.

Wierich apelijt.

Want ghy zijt onvaste en ongheflichtich, **Dact**

292
Daer omme lichtich wy van v scheidē, siel/
En ons tot beteren raedt bereyden, wel/
God wil ons bereyden, el, tot troostich part/
Wiens name dat is Schriftuerlick verstant,
Wijs ende vailliant, met voor hem verborghen.

Diuersche opinte.

Schept vā my ghereet, al liept ghy tot morghē/
Ich salt besorghen, met cloecken moe, legghen/
Wilt past, sal icker van tijnē toe, segghen.

Vierich apētīt.

Och almachtich God, ick bid v minnelic,
Wenhoort ons bede, al zyn wy sinnelic,
Laet ons toerstant der schriftueren ghenaken,
Dat wy den keest moghen zyn ghewinnelic
Van tsprincen vraghe, wt ionsten innelic,
Dat bid ick v, O God, voor alle saken,
Wpetīt int herte doet vierich blaken
Om smaken, voetsle sonder ontbeeren,
O Heere staet by, die hulpe begheeren.

God de vadete.

Die hulpe begheert, hem wert troost gegeuen,
En niet verdreuen, als hy bidt, dootmoedich,
Die hem vernedert, sal werden verheuen,
Die my aenleuen, vercrūghen oueruloedich.

Vierich apētīt.

Wof God almogende van dwerc voorspoedich,
Ich sie ons trooster, reuerencie doet.

Broederlike liefde.

¶ 15

Dat

Figure.
* Hier
thoont men
de heylighe
drievuldich-
heit bouē in
eenē thione.

Dat sal ick doen met v apelijt gloedich/
Op dat ons Gods gracie aenleuen moet.

Dierich apelijt.

Een minnelic groet so v God schenckende
Met uwen ghetroude, reyn sonder vlecken,
Schriftuerlic verstant.

Wat is inden moedt, ben ics ghedenckende
Ick sal sonder fraude, den keest ontdecken,
Dierich apelijt.

O weerde meester, hoort ons vertrecken/
Ons is gheuraecht om te thoonen puerlic/
Een vraghe schriftuerlic, figuerlic/
Welck den mensche steruende meestē troost, is/
En men vindt nu niemant die suydē oft oost, is/
Dan ghy om te seggen hier af bescheedt, soet/
Dus ontsieden als nu een claer beleedt, doet/
Metter waerheyt te tooghene v vercloect,
Schriftuerlic verstant.

Raer dat ghy dit om weten aen my versocht,
Dat ick v verclaren, blift alle swaerheyt/
Ick schriftuerlic verstant met der waerheyt
Degghe, en met verskertheyt eruende/
Dat den meesten troost den mensche steruende
Is dit houde elck sonder diffencie/
Een goe wel gheruste consciencie/
Suuere en oprecht, dit is mijn belijdt,
De waerheyt.

U selue volghic, en mijn sufter apelijt.

Goede

Broederlike liefde.

Ghebenedijt so sy uwen name, goet,
Int onderwisen maect ons bequame, vroet
Schriftuerlic verstat en werdes niet moe, voort,
Schriftuerlich verstant.

Esal v ghebueren, seer neerstelic toe, hoort,
Die Heere die seyt, blusschet v ghepyn, al
Segt den rechtueerdigen, dat hem wel zyn, sal,
Want hy sal ghespysset werden met der vrucht
Sinder vindinghen, dat is claer sonder ducht,
Syn goede consciencie wel gherust.

Vierich apetit.

Och eerweerdighe meestere boedt onsen lust,
Overlangen bluschet, ende leert ons te wensche.
Schriftuerlich verstant.

Sinte Peeter seyt, die verborghen mensche
Des herten in suerheyt wandelende,
Des gherust gheest, zyt dicwils handelende,
Die is in de ooghen Gods rijcke vermaect,
Ja, so rijcke, so ons Salomon verclaert,
Dat de Coninck hem een vrient zyn soude,
Doe seyt Paulus, hi is, neemt dit in onthoude,
Warachtrich, hy en mach hem niet ontsegghen.

Broederlike liefde.

Ropt en hoorden wy bedt den sin wtleggghen,
Maer werde meester hier noch bet op gloost,
Schriftuerlic verstant.

Met der waerheyt seg ic, dits de meeste troost,
E iij Want

Want Paulus die seyt, dat en is gheen abys/
Christus schoon supuere die is in zyn hups/
Oock seyt hy, dat den tempel gods is helich/
Twel herte is gherust zyt niet veruelich,
Sonder arch.

Spelich so ben ick in vruechden verheuen,
Schriftuerlic verstant.

Ich ben versekert dat noch doot noch leuen/
Noch Engel, noch heerscappe, noch machten/
Noch dat teghenwoordich is, wilt dit achten/
Noch dat toecomende is, hoocheyt noch stercke/
Noch diepte, so Paulus seyt, diet wel mercke/
En sal ons scheidende van die charitate,
Die in Christo Iesu is, elck dit wel vate,
Dat hy dit van desen meesten troost wt,
Vierich apettit.

Och dit seer wel tot onsen propoosie luyt/
Maet wie is so versekert ons verlecht, dat.
Schriftuerlich verstant.

Een goe consciencie, want Job secht, plat/
Mijn herte en straft my niet, dit is puere
Van alle mijns ghebeels leuens wege duere,
Oock staeter, die heere aensiet dat herte,
Sinte Luyck ons claer seyt, blust al v sinerte,
Paeps is den goetwillighen inder eerden,
Sonder arch.

Mocht ic hier ooc den clap nu wat aenuerdē/
Duc my ouweerdē, wert vry sonder geghespt.
Schrif-

Schriftuerlic verstant.

Dat ons therde hier niet en berespt,
 Do hebben wy tot God een vast betrouwen,
 Dat wy begheren sullen, wilt onthouwen,
 Dat sullen wy van hem ontsaen, v verblindt,
 Paulus seyt, ick hebbe eenen goeden strydt
 Ghestreden, ick hebbe mynen loop volent,
 Ghelouue ende trouwe ghehouden gent,
 Waerom my is bereydt die edel croone
 Der rechtuerdicheyt, de welck my te loone
 Gheuen sal den rechten iuge inden dach,
 Goe seyt de Propheete aenhoort mijn gewach,
 Dwerx der rechtuerdicheyt dz sal goe paye, zyn
 En oeffeninge van dien int palays, sijn,
 Dat is stillicheyt, hoort sonder fleuicheyt,
 En verskerheyt tot inder ewicheyt,
 En die verskert is staet alder vast.

Broederlike lief de.

Het is waer, maer ist dat v niet en mispast,
 Wilt dit noch bet proeuen door v goet opstel.

Schriftuerlic verstant.

Paulus die seyt, wy betrouwen ons so wel,
 Want wy hebben een goe consciencie,
 Goe seyt hy voort naer ons intencie,
 Ich ben neersich om hebbē, merct wel dit doot,
 Een oprechte consciencie voor God,
 En voor de creatuere naer ons wenschen,
 Goe seyt ant Jan van dus danighe menschen,
 I v Spreken.

Sprekende omme des sins verhooghen, al/
Wy weten als de Heere hem vertooghen, sal/
Dat wy hem sullen ghelijck zyn, en hem sven
Sullen, ghelijc als hy is, dits clær helpen.

Hierich apertut.

Ik moet verblipen, door dese gheuoechte.

Schriftuerlic verstant.

De wijse man seyt, daer is gheen ghenoechte
Houen herten blijschap elck dit in supghe/
Paulus seyt, ons blijschape is tghetupghe
Onser consciencien, hoort ent v lust,
Salomon seyt ooc, dat een herte gheruff
Is, ghelijc der gheduerigher maeltijt, goet/
Daer wy al tsamen verre ende wijt, soet
Genoot zyn, voort staet ons noch clær bescreuen/
Die vruecht des herten is des menschen leuen/
Thertens schat, rijkdom, tselue dit tastich, seyt
Sonder begheuinghe der vasticheyt.

Sonder arch.

Waer ick daer gasticheyt, hoe soudic smullen/
En van die maeltijt mijn buyxken op vullen.

Schriftuerlic verstant.

Sint Jan ons vander gherustier herten secht/
Dit is tbetrouwen dat wy tot God oprecht
Hebben, wat wy begheeren ludde oft stille/
Sullen wy vercrighen naer sinen wille/
De selue oock secht, hier in so is volmaect
De liefde Gods, op dat wy betrouwen naect
hebben

hebben souden inden dach des oordeels swaer/
want ghelijc hy is, zyn wy hier ooc dats claer/
Die gherusticheyt worpt wt alle vreesse.

Broederlike liefde.

Wilt hier noch wat trecken van uwer sneese/
Als dat toerstant gheheel op ons welue.

Schriftuerlick verstant.

Dat dit den meesten troost is wt God selue/
Want so Paulus seyt, hy roept, dats in dese
hy doet ons roepen, dit is nu de pefe.

Vader, vader, en zyn wy zyn kinderen/
Wy zyn erfgenamen, niet mach ons hinderen.

Vierich apelijt.

Druck moet verminderen, vruecht in saysoene/
Dynt ons hier inne noch wat te beuroene.

Schriftuerlick verstant.

Sinte Paulus seyt coene, dit binden sal/
Den gheesteliken mensche vonnisset al/
Wie hem seluen vonnisset sonder verterden/
Die en sal van niemant gheoordeelt werden/
Een suuer consciencie, wiet verleyt,

Goet ende oprecht gheen iuge en verbept,
Ende in teecken van dien, so ick ghewaghe/
Sal Christus oock segghen ten ioarsten dage/
Tot desen sprekende met herten blijde,

Comt alle te samen ghy ghebenedijde,
Int rijcke mijns vaders dat u is bereypt,

Broederlike liefde.

Desen

Desen troost alle troosten onder hem sprekt/
Als troost bouen alle troosten stryckende.

Schriftuerlic verstant.

Dat dit den meesten is, dats claer bliickende/
So ons Paulus wel is den vont gheuende/
Hier op de werelt noch ghesont leuende/
Versocckende tsteruen door siroost oorzonden/
Segghende, ick beghere tziin ontbonden
Van tsteruelic leuen, oock seyt verduldich/
Want ick en vinde my in gheen dinck sculdich/
Toerstant mach elck wel claerlic verweruen/
Dat dit den meesten troost is int steruen/
Want wt desen trooste begheertmen de doot.

Sonder arch.

Al ware den troost noch seuenmael so groot/
Ick en soude daer omme die doot niet prijsen/
Maer quaemse ick souse mijn moerken wijsen/
Ick ware lievere by mynen schapen.

Diuersche opinie.

Ick en hebbe vry altoos niet gheslapen/
Ick come verknapen, eer ick verdooue/
Schriftuerlic, wat segt ghy van tghelooue/
En van goede hope, dits niet ghequist vry/
En alder meest vander verdienste Christi/
Vander liefde en donfermherticheide
Gods, en vander verrysenisse mede/
Dits al grooten troost naer onsen propoosten.

Schriftuerlic verstant.

Desse

Dese en sullen al den mensche niet troosten,
 Ten si dat hy heeft verstaet al no dit snel,
 Een goe consciencie gherust seer wel,
 En daer die niet en is, hier op so gloost, sijn,
 En mach tghelooue daer gheenen troost, zijn,
 Hope, verdienste, ontfermhertichede,
 Belofte, liefde, bloet, ia Christus mede,
 En zijn al gheenen troost dit my wel verstaet,
 Der ongheruster consciencien quaet,
 Want si hier noch hier namaels troost en ubeyt
 Maer al dat wriet is, so de Wïse man seyt,
 Soek genereertse qua desperacie,
 Den meesten ontroost in steruens stacie,
 Diemen pepnsen mach binnē s doots so: eesten,
 En by contrarie, so is den meesten
 Troost, supuer gheruste consciencie goet,
 Gheenen ontroost en heeft si, zyt dit wel vroet,
 Dus moet dit bouen allen troosten rïsen.

Dierich appetijt.

Lof God die can den hongherighen spïsen,
 Wilt ons steruende desen troost verleenen,
 Want sonder desen en is negheenen,
 Maer waer wt spruyt hy, laet ons dat vnemen?

Schriftuerlic verstant.

So segghic volghende der eerster temen,
 Met verskerthede en met der waerheyt,
 Goe supuere consciencie, dits claccheyt,
 Spruyt wt God alder goethepts beghinsele,
Vader

Vader der troostinghen neemt verlansele/
En alder barmherticheyt, dits gheestes noep/
Doe is si clær spruytende wt der hope,
Allen ontroost midts desen een cranckere/
Als wt een vaste verskeret anckere/
Aussende in die goddelike mildtheyt.

Broederlike liefde.

Met rechte mē nu wel des ontroosts scilt, *scilicet*
Want noyt ontroost desen troost en verboste.

Schriftuerlic verstant.

Spruyt oock wt der goddeliker belofte/
Daer dore dat si ghewelt en versterct, is
Wt ghelooue, als een licht dat bemerct, is/
Alle de Christelike creaturen/
Als een goet fondament tot elcker vren
Der gheesteliker ghesichtinghe beleeft/
Welck ghelooue dat hy verskeretheyt heeft
Vader waerheyt, die niemāt, hoort dit gewach/
En bedriecht, noch oock bedrogen zyn en mach

Sonder arch.

Minder herten gheclach, is swaer stacie.

Schriftuerlic verstant.

Hy spruyt oock wt der milde Gods gracie/
Als wt een speciael hulpe voor elcke/
Wt der liefde, als een teecken, door welke
Die creature van God ontfanghen, werdt/
En gheordineert sonder verlanghen, terdt
Ten ewighen leuene, welck teecken clær/
Scherp

Schendende is de kinderen dits openbaer,
Des rijcs, van al den kinderen des verlies.

Bierich apelijt.

Propt creatuere ter werelt op en wies,
Die steruende hier mede wert ghequetst wies.

Schijstuerlich verstant.

Wat die verdienste en passie Christi,
Als tot die generaelste weerste roose,
Verdienste, die ons wercken elck dit gloose,
Weerdich, bequame Gode is makende.

Broederlike liefde.

Op zijn naer uwe leeringhe snakende,
Ghelijc daerde van twater niet en wert sat.

Schijstueelic verstant.

Wat bloet Christi als wt een ghemeyne vat,
Suuerende ons consciencie van
Alle vlekken, om wel te dienene dan
Den leuenden God, dit is al warachtich,
Dus seggic volgēde mīns woorts eendrachtich
Dat dit den meestē troost is, daermē af spreect,
Daer suuere consciencie ghebreect,
Soet en oprecht, daer so moet troost depnsen,
Want alle de troosten diemen mach pepnsen,
En troosten niet een quaet ongherust herte,
Wat niet en verbept dan wreetheyt en smerte
Als den meesten ontroost die daer mach rissen,
En by contrarie, hoort mīn bewissen,
So suuer consciencie soot blijcke,

Werscheret

Verskeret teewich onepndich richte/
Dits den meesten troost des ontroost rechtere/
Ontsiende iuge, oordeel noch rechtere.
Ghetoont metter waerhz, so elck mach merckel.
Diuersche opinie.

Wats hier, schriftuerlic wilt my verskercken
Met der waerheyt, al moet ich nu wicken
Nist past ich sal noch mijn curen doen blicken
Dierich apetit.

Gaet henen stricken, ghy zyt verwonnen/
Och meester wilt ons nu wt liefden ionnen/
Om tvoldoen der repnder charten puerelic/
Als nu te tooghene hier figuerelic,
Dwelc ghy schriftuerlic nu wel hebt geproeft/
Dat supuer consciencie onbedroeft,
Den meesten troost is, wilt v hier toe poogen.
Schriftuerlick verstant.

Als sal v lien ghebueren, ontduyt v ooghen/
Sdruco verdrooghen, sal ten gherake, daken/
Siet binnen, so moecht ghy de sake, smaken.
Broederlike liefde.

Signere. Laet ons tverstant hier af zyn verweruende/
* Hier
salmē thoos- Wie was hy die ick sach ligghen steruende/
nen Jacob In zijn bedde hy lach, twelc my wel behaecht/
depatriarc-
te keruede. Ewas Jacob de patriarchie die ghy saecht,
Schriftuerlic verstant.

Door supuer consciencie onghelaemt,
Want hy sepde steruende, ick werde verslaemt
Met

Met mijn volc dit nu seer wel ten sinne swemt.

Vierich apelijt.

Desen troost alle andere te bouen clemt,
Maer thoont ons noch figuerlick sterckere.

Schriftuerlic verstant.

Sal v gheschien, zijt een neerstich merckere.
En vraecht my vzelick, ick sal v paepen,
Diet binnen, so mach v den gheest verfraepen.

Vierich apelijt.

Wat segt ghy van dien, hoe ist dat v behaecht?
Sonder arch.

Ev laen wacharmen, noyt aldus verfaecht,
Ick werde gheiaecht ghehrel wt den sinne,
Ick croepe van vreesen ter cauen inne,
I, soudemen my also nemen lijf:

Vierich apelijt.

Swijcht sonder arch, maect hier nu geen gekijf
Emotijf, is touseu verstande ghelegghen,
Dus werde beminde, laet niet verswegghen,
Tbewegghen des sins, ons lief den voeders,
Schriftuerlick verstant.

Die daer naect waren seuen ghebroeders,
Ende haer moedere, so ick dit wel weet,
Gheuaen vanden Coninck Antiochus wreef,
Dese met tormenten brachte ter doot, sel,
Om dat sy niet en deden so hy gheboodt, snel
Int eten tswinnen vleesch, den troost vmeerde,
Want deerste die hem daer inwendich keerde,
Sepde wt der gheruster eendrachticheyt,

Die

Figuer
* Hier
thoont men
de sent Ma
chabeen
naect om te
dooden.

Die heer sal aenken die warachticheyt/
Dats goe consciencie supuer oprecht/
Oock staeter gescreuen/ dit hier aen noch secht
Dus storuen sy alle seuen int ghemeene/
Reyn/supuer/onbesmet/ segt groot en cleyn/
Ja dit den meesten troost met: ick segghe iack
Wierich apetur.

Desen troost alle troosten te bouen gaet/
Maer thoont ons noch wat tot onser meynne
Schriftuerlick verstant. (abe

Figure. Siet binnen /sal zyn v sdrux verclepninghe.
** Sier* Broederlike liefde.
thoont men Het aenschouwē mach elcken wel ghenoeghen/
onsen heer Maer hoe wilt ghy dit ten propooste voeghen/
ge aet cruy Maer hoe wilt ghy dit ten propooste voeghen/
ee ruischen Van onsen sinne, dat elck mach vaten/vroet/
twee moor Schriftuerlic verstant.
denaers.

Comt tonsen propooste wter maten, goet/
Wanden moordenare die ter rechter hant, hinch.
Wierich apetijt.

Ick noyt sulc begripen in mijn verstant, vinct/
Want de moordenare int leuens tuchden
En dede noyt gheene oft niet veel duechden/
Totter rijt toe, dat zyn leuen wert gheblust/
Was zyn consciencie doen wel gherust/
En gheueft in God, zijt dit ontbindende:
Schriftuerlic verstant.

Laese want al esamen in hem vindende/
Daer wt deze troost spruyt, dit scaep oorcot, is
Tghelooue/hope, liefde dat vermout, is

Altsamen voren den ontroost gheblust, was
 Sijn consciencie werdt doen gherust, ras
 Supuer en oprecht, dat thoondhy warachtich,
 Seggende heere, zyt mynder ghedachtich,
 Als ghy comt in v rücke, hoor dit ende,
 Christus zyn consciencie bekende,
 Supuer en gherust, seyde naer zyn adnys,
 Beden sult ghy met my zyn int paradyss.
 Hierich apetyt.

Van schoonder bewijs, so en hoorden wy nopne
 Wel recorderende op onlieder point,
 Maer laet v leeringhe noch op ons bouwen.
 Schrifstuerlic verstant.

Siet binnen, en willet tverstant onthouwen.
 Sonder arch.

Figure.
 * Siet
 thoont men
 sinte Steue
 alsomen hē
 steende.

Door dat aenschouwē, willet supprat, dragen,
 Wāt vreesse sou mi wel door tcuppgat, iaghen,
 I, soudich so mīn leuen eynden: eplaes,
 Broederlike liefde.

Swijghet Sonder arch met uwen sotten praes,
 Obeminde thoont ons den sin int clare.
 Schrifstuerlic verstant.

Twas sint Steuen den eersten martelare,
 Die thoonde daer seer vast in zyn propoost, ras
 Dat doen synen alder meesten troost, was
 Sijn goe consciencie, dits den cloot, siet,
 Wel gherust vindende, ontsach de doot niet
 Noch al tlijden, maer hy starf doen onbevreesst,
 Segghende, heere ontfangt mijnen gheest.

Vierich apētijt.

Wiedt twiſſelich tempeest, wt allen sinnen
Dits den meestē troost diemē mach gewinnen
Want den troost van blumen is (principale/
God gheef ons dien steruenden altemale.

Schriftuerlic verstant.

Dat den meesten troost is, bliet bysondere/
Men die martelaers die hebben ghestreden/
Verdraghende pijnē, datō gheen wondere/
Haer consciencien waren in vreden/
Goet suuer wel gherust in t'steruens steden/
Gheueslich in God, hoort dit bediet, snel/
Dus hebben sy alle dooden gheleden/
Niet ontliende lijden oft verdriet, sel/
Dit is den meesten troost, so elck nu siet, wel.

Vierich apētijt.

Machmen dit by redene niet wel verstaen/
Men eyſcht de sommighe van liue ter doot/
In vierſcharen, men seyt, sy hebben mis daen/
Deene staet gerust, dander met vreesen groot,
Die heeft gheruste consciencie bloot,
Goet, suuer van tsaengghens inuencie/
Is so ghetroost van binnen, verstaet den cloot/
Hy en vreesi iuge, recht noch sentencie
Maer die qua knaghende consciencie
In hem gheuoelt, dat hy in mis daden sneest/
Hem dunct, de iuge in zijn presencie
De wredeste te syne die ter werelt leeft,
Hy en verbept gracie, hy sucht, hy beeft,

Ontliende

Ontkende toornisse / angst zijn propoost, is.
Schriftuerlic verstant.

Met de waerheyt so is dit van my ghetoocht,
Naer sluyden der charren goet en manierich,
En sonder arch wt lief den den sin verhoocht
Verskert oock met apetijte vierich,
Goet propoost, met verreninghe bestierich,
Met begheerte om leeren wt doctryne,
Den wech en sleuen in wijsheyt regierich,
So comen wy hier om bekent te sijn.

Vierich apetijt.

Tot desen terminne, tpropoost wy sluyten,
Der vrucheden conduyten, no druck verstaet
Lof repne fonteyne, diet al doet spruyten,
Reemt danckelic Prince met al uwen raedt,
God beware die maecht, en gheheel den staet
Van Ghende, God wille zijn gracie elc deplen,
Gidden Dartisten wt den vier melck teplen.

Finis.

Thienen.

Fons gratie / vite et misericordie.

In dit spel zijn viij personagie.

Tonstich herte.	Lieflick begriip.
Eerlike tonste.	Steruende mensche.
Schijn van heylicheyt.	Ydel voortstel.
Schriftuerlic sin.	Figuerlic bewijs.

Wij Tonstich

Ionstich herte.

M Inlich in sapsoene
Therteken my verfraept,
De veldekens staen groene

Met bloemkens besaep,
Hoe soudich ghetrueren,
Van herten zijn verdraept,
Bliedt wech alle rancueren,
Wel ben ick gepaeyt.

Die supuer claer fonteyne,
Dat louelick graen,
Bloeyt hier inden pleyne,
Met aerdekens ontdaen,
Schoon springhen haer conduyten,
Lof moet züs ontsaen,
Danst no wter mupten,
Die wilt solaes aengaen.

Dedel Ghendtsche maecht
In eeren verre vernaemt,
Die my wel behaecht,
Heeft no eeen seeste gheraemt,
Eere reyn met liefden,
Sendick haer ongheschent,
Haer lof sy gheerne briefden,
So zynse verfaemt.

Hoort, hoort aerdighe Aethorszienen
Der Fonteyne van Thienen, ghenoech bekenet,
Trect, rasschelic, hoort mijn vercombienen,
Scherpt

Scherpt v enginen, by der maecht vā Ghent,
 Verchiert haer scest, groot en excellent,
 Thoont haer so rhetorica v beuel, doet,
 Dat goeder ionsten, met ionsten onghescent,
 Schriftuerlic, figuerlic in een spel, doet,
 Segt claerlic, openbaerlic en niet el, doet,
 Welc den mensche steruende mersten troost, is,
 Thoont hem dat natuerlic en wel beglost, is
 Maer eerst en voor al stelt v ter prologhen,
 Een duechdelike saech is goet om te vtooghen.

Lieflich begrūp.

De Vader almachtich,

Eerliche ionste.

De sone seer wijs.

Lieflich begrūp.

De heylighe Gheest sachtich.

Eerliche ionste.

De ewighe paradijs,

Dw persoonen, maer een God alleene.

Lief. Euen crachtich.

Eerl. In alle zjn bewijs.

Lief. Wien verdachtich.

Eerl. Lof, zere en prijs

Werdt toegeschreuen, behoede int ghemeyne

Onsen liefsere, met der maecht reyne,

Van Ghendt, gheuende in voorspoede, goet

Metten edelen Bourgoenschen bloede, soet.

Lief. Eerst om een versoetsle.

Eerl. En om een accoord.

W iij

Lief.

Lief. Naer ons bevroetssele.

Eerl. Alsoot behoort/
Slecht simpelic naer ons ordineren.

Lief. Bieden wy groetssele.

Eerl. Saluyt en confoort.

Lief. In Gods behoetssele.

Eerl. Beuelende voort.

Lieflic begriep.

Allen die de Stadt in duechden regeren/
En die goetwillich hier compareren/
Oft deser feesten als goetsonstich, bliuen/
Waer sy hem gheleert oft onconstich, schijnen

Eerl. God wil oock bewaren.

Lief. Sy zijnder gracen.

Eerl. En in duechden ghesparen.

Lief. De dynnacen

Deser stadt, balliu, oock schepenen en raedt.

Eerl. En die hem hier paren.

Lief. Te deser spacen.

Eerl. Waer conste te baren.

Lief. Ut recreacen.

Eerlike ionste.

Dies groeten wy broederlic met minliker daet/
En bouen dandere elck princelic zaet/
Van steden, dorpen, oft rapassen, met/
Die God in duechde laet groepē en wassen, net

Lief. Notable heeren.

Eerl. Der Ghendtscher warande.

Lief. Die de wapenen eeren.

Eerl.

Cerl. Vanden soeten lande
 Van Vlaenderen alst byder wapene blijct.
 Lief. Ons slecht voorto keeren.
 Cerl. Neemt ten besten verstande.
 Lief. Peynst conste te leeren.
 Cerl. En is gheen schande.
 Lief. En qualicken isse by ons bedijct/
 Nochtāo iō slich herte/dwelc ons n; en beswijct/
 B;engt ons tuwer feesten/wat rechter minnen/
 Walter wat fauten/wilte niet naer pinnen/
 Hoort/siet/swijcht/spel gaen wy beghinnen.

De steruende mensche.

DWonderlic wesen/en seer mischagelic/
 Beclaghelic/en onuerdraghelic
 Der armer menschelicker naturen/
 Ach Adam/hoe dorste ghijt zijn ghewaghelic/
 Dat ghy onuersaghelic/waert knaghelic
 Den appel vol van bitteren humoren/
 Door wiens amueren/moet de doot besueren/
 Al dat hier opt leuen ontfanghen/ heeft/
 O menschelic gheslachte schoon van figueren/
 Ghy moecht wel trueren/dwelck tallen huerē/
 Sonder controlueren/int verstranghen/ leeft/
 En dat v de doot aldus beuanghen/ heeft/
 Want door dat nijdich serpentich beueren
 Ist dat ghy subiect der helscher slanghen/ leeft/
 Die tuwaerts sikhēde/ almits haer wangē/ heeft
 Soeckende wiense sou moghen verderuen/

D v Ach/

Neb, steruen; steruen ghy zyt een swaer eruen/
O doot, ghy zyt elcherlick euen milc/
Nochtans ghewillich wil ick steruen
Remende een vast gelooue voor mynen schilt.
Schijn van heylcheyt.

Wient, hoe vaerdy:

Mensche.

Also de heere wilt,

Wat hy ordonneert dat moet ghedaen zyn,

Idel voortstel.

Sterf dy oock willichlic?

Mensche.

Tmoet eens bestaen, zyn,

Wy en hebben hier gheen blyuende plaetse/
Eicherlic heeft synen tijt en taetse/
Niet wetende wanneer den dach vallen, mach

Schijn van heylcheyt.

En grouwelt v niet?

Mensche.

Laet dat stallen, ach

Ick weet wel dat ick sterue, dat noot, is,

En dat dit leuen een loop ter doot, is,

Douders zyn voren, dat nae ick wel ga.

Idel voortstel.

Ghy zyt noch ionck.

Mensche.

Daer en vraech ick niet na,

Wé ick ionck ofte oudt, tē brēgt niets neuēs, by/
Tsteruen is de poorte des ewich leuens, by

Dit

Die daer mach gerake, alle vriecht hy verwerft
Delich sterft hy die inden heere sterft,
Dit maect mijn herte meest los van sorghen.

Schijn van heylcheyt.

En oft v de heere noch wilde borghen,
Is verlossende van desen verzeere, sijn/
En soudijs niet begheren?

153

Mensche.

Hy is de heere, mijn/
Wat hem ghenaeem is, in synen ooghen
Wat sal ick goetwillichlic ghedooghen,
In hem alleene, staet mijn betrouwen.

Doel voort stel.

Is dat v voornemen ?

154

Mensche.

Laet sonder slouwen,
Want leef ick, sterf ick, dats seker also,
Ick ben des heeren altijt, dies ben ick vro,
Sijnder goedertiericheyt ick my beuele.

Doel voort stel.

Dats wel ghedaen, maer te desen spele,
Wilt v brenghen ten hemelschen choore,
En vry sijn vanden hellschen ghestoore,
So aenueert ons oorden, isal v baten,
Doet v ter aerden bestellen sonder laten
In ons heyllich habijt, ghy en sult niet falen,
God selue sal v ontwifelic halen
In sijn rijke, met vrolichen bedryue,
Ons oorden is van sulchen bedryue,

Dat

Dat alle de ghene die begrauen werden
Int heyligh habijt sullen verheuen werden
Int rijke des hemels/ dit wilt bedincken.

Mensche.

Sulc gheluyt en wilt my in doorē niet clincken/
Esoude my crincken/ laet dat bliuen/ dan.

Schijn van heylicheyt.

Ghy soudt v oock bedrogghen scrijuen/ man/
Maer wildy v sake wel ghereghelt/ hebben/
Sekerlic/ vaste/ ende als bezeghelt/ hebben/
Stenueert ons oorden die veel heyligher/ is/
Met der begravingen/ die veel veyligher/ is/
Van onsen seer heylighen habyte/

Ten staet my neimmermeer te verwyte/

Ghy en werdt verlost van allen gheweene/

Ons oorden heeft die gracie alleene/

Volcht mynen raedt/ wildy wel bewaert/ zijn/

Inden thoor der Enghelē suldy geschaert/ zijn/

Hier op troost v/ wildy salichlic scheven.

Mensche.

Ick salt met Gode wel anders beleven/

En verbeven/ zijn groote ghenade.

Edel voortstel.

Laet dat varen/ doet by mynen rade/

Bonder schade/ cruchdijns lof/ en danck/ prijs.

Mensche.

So soudic timmeren op een cranck/ hys/

Mergerens/ ghanck wijs/ ooc soudic dat/ doen?

Schyn van heylicheyt.

En geloof hē niet ghy en moecht niet bat, doe/
Dan dat ghy v op mijn woorden sondeert/
Want die zijn warachtich,

Edel voortstel.

Ghy abuseert/
Dat ick hem segghe, dat is warachtigher
Ons heylighe oorden is veel crachtigher
Dan duwe is, en lates niet bedrieghen
Met flatternye.

Schijn van heylicheyt.

Laet v v dat vlieghe/
In ons oorden en was noyt bedrieghere/
En si is beter, ick en ben gheen lieghere/
Dan duwe is, dat soudic wel dorren proeuen
Met disputacien.

Mensche.

Gaet henen schoeuen/
Wāt ick en achte v woordē n̄ weert een lieter/
Inden heere betrouwen, is veel betere/
Dan inde princen met corter verhalicheyt/
Inde sonen der menschen, sonder salicheyt/
Gaet wech, ic en soecke gheē ydel supersticien/
Noch vicien, van quaden suspicien/
Gaet, ick en mach v niet langher ghelusen.

Edel voortstel.

Stelt v te vreden vrient, en wilt v rusten
Op tghene dat ick v ghesent, hebbe.

Schijn van heylicheyt.

Gheloouet dat ick v voren ghelept hebbe, **Oft**

Oft anders suldy v seluen schenden/
Mensche.

Gaet van hier, en leydt elders den blenden/
Ghy en sult niet vinden dat ghy hier soect/
Gaet, oft voor: God werdy van my veruloect/
Wiel voorstel.

Thopn, ick ga diruen.
Schijn van heplicheyt.

Ick rupme doech teert/
Hier langhe te bliuen waer cleyn profijt.
Mensche.

Och alder soetste Iesu ghebenedijdt/
Wien hemel, en aerde, en helle belijdt/
Ghelooft zijt, dat ick de gasten ontledicht, ben/
En dat ick met v alleene beuredicht, ben/
Haer ingheuen sou my bedroggen, hebben/
Haer voorstellen sou my gheloggen, hebben/
Ick en wil op sulck werck niet temmeren/
Noch mijn sinnekens daer met belemmeren/
Maer ick wil my voeghen metten bekenden/
Mijn herteken wil ick tuwaerts wenden/
W hulpe aentropende, op dees sonde/
Wt vierigher herten, metten monde.

O God vader almachtich die gheschepen, hebt
Hemel en aerde, door v godliche cracht/
Ick ghelooue in v, diet al begrepen, hebt/
En in Iesum Christum, v wterste macht/
Wren eenighen sone, hooghe gheacht/
Ontfanghen vanden heplighen gheeste,
Vander

Vnder maecht Maria ootmoedich bedacht,
 Geboren binnen swerelts foreeste,
 Dourijdt my vanden helschen tempeeste,
 Nijts my sterckende in goede wercken,
 By dordonnancie der heyligher kercken.
 ¶ Ick ghelooue dat hy tonser behouwenisse,
 Ghepassint gheweest is, onder den richtere
 Pilato, tot elcs aenschouwenisse,
 Ick ghelooue dat hy ons verlichtere,
 Ghecrupst is gheweest, een bellichtere
 Des thorens die Adam hadde verwozen
 Int proeuen des appels dootsondich slichtere,
 Dies menschelic gheslachte was bedomen,
 Ick ghelooue dat hy daer om is ghestozen,
 Af dwaepende alle sondighe wercken,
 By dordonnancie der heyligher kercken.
 ¶ Ick ghelooue dat hy begrauen, ghedaelt, is,
 Ter hellen, ten derden daghe verresen,
 Ick ghelooue dat hy climmende ghepaelt, is
 Ten hemele, door zijn goddelic wesen,
 Bittende ter rechter handt midts desen
 Van u, o God hemelsche vadere,
 Van allen heplighen gheloeft, ghepresen,
 Ick ghelooue dat hy ons beradere,
 Gordeelen sal de menschen alle gadere,
 Leuende, doode, leecke en clercken,
 By dordonnancie der heyligher kercken.
 ¶ Prince, heylighe Gheest goedertieren
 In v staet mijn ghelooue seer vaste,

Ander

Inder hepligher kercken bestieren/
Comt mijn ghelooue ten rechten maste/
In de ghemeynschap der heplighen ick paste/
In verghiffenisse der sonden puerlic/
In deewich leuen ons wtreste raste/
In verruſſenisse des vleeschs ghebuerlic/
O Heere, is my de vpant verouerlic/
Houdt my stantvastelic sonder hercken/
So dordinancie der hepligher kercken.
O soetste Jesu wilt my nu stercken
In dit alder heplichste Christen ghelooue/
Dat my de heilsche vpant niet en rooue/
Want hier met ghewapent wil ick my saten
Metten wapenen van charitaten/
Met hope te steruen, als een kersten mensche/
Maer Heere, seyndt my te mynen wensche/
O heylighe schriftuere, die my ter noot.
Met figuerlic bewijs nu voor mijn doot/
Als salighe helpers moghen by staen/
So sal ick van allen sonden, wy gaen/
O Heere aenhoort mijn vierighe bede/
Ondersoecker der herten.

Schriftuerlic sin.

Hier so Gods vrede,

En met hem allen die hier vergaert, zyn,

Mensche.

Wien hoor ick daer?

Figuerlic bewijs.

En wilt niet beswaert, zyn/

Zijn twee vriendkens / sene verrozen /
 Die v ten trooste / wilt sterckheyt oorbozen /
 Hier comen besoecken / werd v ghewin.

Mensche.

Hoe heetty vriendkens?

Schriftuerlic sin.

Schriftuerlic sin /

En figuerlic bewijs / zijn onse namen /
 Die den steruende mensche / naer tbetamen
 Solaes / troost / en crachtich confoort / gheuen
 Als sy door temptacie ghestoot / beuen /
 Vander werelt / toleesch en den duuel beuocht
 Door Gods gracie / wy hier gherochten /
 Sonder wifene / daer op neemt gome.

Mensche.

Och hertelike vriendkens zijt willecome /
 Als by zins is my harde nootelic /
 Ich ben bedrogghen by nae seer grootelic /
 Wan twee / sy brachten my in swaer ghepijn.

Figuerlic bewijs.

Wie zynse gheweest?

Mensche.

Heplich inden schijn
 En Adel voortstel / elck my mellen / wilde /
 Dat ick steruende mynen troost stellen / wilde
 In haer broederschepē / my daer toe gheuende /
 Dat ick mijn begravinghe / noch leuende
 In haer habten wilde in tgoe / legghen /
 Elck van hem beyden woude my toe / segghen

⌘ Den

Den hemel/maer tdocht my al quaet soch/ zÿn.
Schriftuerlic sin.

Nich sone/ dat soude een deerlich bedroch/ zÿn
En troost v op sulche fantazÿen/ niet/
Maer stelt v campelic te striÿen/ siet/
In desen crÿte/ als een vroom campioen/
Menucert den sias sone/ wildv wel doen/
Des gheloofs/ en wapent v sterckelic
Merter wapenen/ ick raedt v clerckelic/
Der charitaten/ so en muechdy niet duchten/
In een vast betrouwen/ laet twÿfel vluchten/
Leest al inden heere/ des betrouw. my/
En sal daer in steruen/ niet en flout/ vry/
Dwelc door een ghelooue/ dat niet en manet/
In vierigher lief den/ en vast betrouwen hand
Hier op fonderet v sone/ twert v profÿt/ groot.
Figuerlic bewÿs.

Des menschen leuen is enen strÿdt/ bloot
Hier op der aerden/ strÿdt vry vromelic
Met Christo/ en betrouw volcomelic
Inde barmherticheyt Gods onendich/
Die sonen eenighen sone allendich/
Woor allen menschen ter doot gegheuen/ heeft/
In hem allene onsen troost becleuen/ leest/
En daer en is gheenen naem bequamere
Den hemelschen vaders/ ick bens ramere/
Daer door de mÿsche mach behouwē/ werden
Mensche.
Dats mijn ghelooue.

Schriftuerlic

Schriftuerlic sin.

Wilt sy betrouwen/terden/
 Christus ghetrou/ en abandonneert niet
 Die in hem betrouwen/maer preferreert. Ick
 Sin betrouwers voor dlijdelick dooghen, al
 Ghelijc den appere zinder ooghen, smal,
 Hier inne troost v, dit is de hauene
 Van sekerheden, pünt v te stauene
 Op dit onuerbrekelic fundament,
 Den hemel werdt v sekerlick toe ghewent;
 Wiso verre als ghy daer na gheleest, hebt
 En in Gods gheboden niet ghesneest, hebt;
 Want wel leuen reconcilleert ghemeynlic
 Gods ontfermherticheyt, ick segt certepnlic.

Figuerlic bewijs.

Die een Christelic leuen ghelept, heeft
 En Gods ontfermherticheyt also vbept, heeft
 Mach wel troostelic steruen sonder waen.

Mensche.

Daer heb ick alle mÿn macht toe ghedaen/
 Dat ick in alle mÿn daghelics handelen/
 Naer Gods gheboden hebbe willē wandelen/
 Niet dat ick mÿ metten Pharizeen beroeme/
 Of dat ick mÿ daer duere salich doeme/
 Want mÿn werckē acht ick als vghistich broot.

Schriftuerlic sin.

Laet dat varen sone, ghy en hebt gheen noot,
 Want voor wien alint een goet leuen, gact
 Weer hy rustelic oft verdreuen, staet

Oft hoe onuerkenlic hy mach bestreden, zyn
Hy sal in vercoelen russen, en in vreden, zyn
Dit is dwoort Gods, nemmermeer wanckelic
Ma hemel en aerde zyn vergamkelic,
So sal dat bliuen euen gheduerlick.

Figuerlic bewijs.

Int Euangelio seyt Christus figuerlick,
De boom die althits quade vruchtē voort brengt
Sal wt ghehouwen werden, en ghecrenct
Sal hy verbrandt werden, en ewich gloeyen
De rechtuerdighe sal als ipalmen bloeyen
En door tghelooue sal ewich synen loon, zyn
Hy den heere.

Mensche.

Ich wille sonder ghecroon, zyn,
De heere doe synen wille met my,
Als hem ghelieft.

Schriftuerlic sin.

Dats een salich help,
Blijft daer by, ten mach v niet leedt, wesen
Christus ghenadich sal v bereedt, wesen,
Maer sone, want de steruende van sinnen, te
Van buyten te thoonen, dat hy van binnen, is
So thoont ons, wy biddens v, tuwen consoort
Wen meesten troost met cleyen rappoorte,
Daer ghy mede verwinnen wilt dit vechten,
Wt gantzer herten.

Mensche.

Ich sal v berechten.

Vercoort

Verloren vrienden / mijns herten conduyten /
 Al ben ic becommert van binnen / van buyten /
 Op dat elck mercke / als in eenen speghele /
 En tselue beware voor eenen zeghele /
 In spijte des vpants vander hellen /
 Waer op ic steruende mijnen troost wil stellen /
 Tont my wat rusten sonder versnellen.

Mensche.

Ontfermhertich god / door schijnēde claerh
 Onbegripelic in v hantieren /
 Sonder beghin oft eynde / ewighe waerheyt /
 Wiens woort nemmermeer en sal faelgiern /
 Die ons beloeft hebt / voor alle dieren /
 Door uwen sone / goddelicke cyborie /
 Christum Iesum / ons hoochste triumphieren
 Des doots / des vleeschs / des duuels victorie /
 Af dwaeyen der sondē voor s doots memorie /
 En naer dit leuen / dat ewighe leuen
 Ontfermhertighe heere / opperste glorie /
 Als ick mijnen gheest sal moeten gheuen /
 En voor v rechtueerdich oordeel beuen /
 Ontfermt doch mijnre / als therte benooft / is /
 Ontfermherticheyt meest mijnen troost / is.
 Tot uwer barmherticheyt troostelic vlie / ick
 Die oueruloedich is / en sonder ende /
 Gheenen anderen troost heere en sie / ick
 Waer ick my keere / waer ick my wende /
 Ghy thoondese Dauid in zjn allende /
 Achab wester oock met oueruloten /

Die tellende/wiens herte ghy kende/
Waert oock ghenadelic daer met begoten/
Ten heeft v heere oock niet verdroten/
Deselue te thoonen der sonderffen/
Daer haer alle salicheyt is wt ghesproten/
O heere, repnicht mijn sondighe merffen/
Nu als de opandt my sal willen perffen/
Nichts soeckende waer synen rooft, is
V ontfermherticheyt meest mijnen troost, is/
¶ De Minuuten hebben oock ghesmaect/
V ontfermherticheyt, ghenadighe heere/
De verloren sone hadt qualick ghemaect/
Dooz v ontfermherticheyt quam hy ten keere/
Petrus en Paulus zijn wten verzeere/
Dooz v ontfermherticheyt, dat weetmē claelic/
Ontfermelic gaef dy oock een goe leere/
Der ouerspeelderssen, die seer swaertic/
Dooz v beschuldicht wert openbaertic/
Vanden Joden, by valscher practijcken/
Schriftuere, figuree ghy thoont waertic/
Ontellijcke andere van ghelijcken/
Och heere en wilt my oock niet bezwicken/
Ontfermt mijns arm sondare die verlooft, is
V ontfermherticheyt meest mijnen troost, is.
¶ Prince barmhertich, bouen alle v wercken
Saet v ontfermherticheyt ongrondich/
De Sacramenten der heyligher kercken
Bloeyen daer wte, dats elcken condich/
Waer duere alle vlecken, hoe sondich,

Ghesuy:

Ghesupuert werden en af ghewasschen/
 O heere aen mijn arm siele wondich/
 Thoont ontfermherticheyt, en wilt v rasschē
 Nu als ich sal ghedven tot affchen/
 Protesterende seg ich, want mijn propoost, is
 Ontfermherticheyt meest mijnen troost, is.

Figuerlic bewijs.

Dats een protestacie die de duwvel haet/
 Och lief sone, siet dat ghy niet en laet/
 Ghy en blift volstādich, acht gheē, geruchten.
 Mensche.

God vergheeft desonden door een versuchten/
 Doudic dan duchten, neen ich niet vrplick.
 Schrijsuerlic sin.

So suldy ghenooten, sterft vrp blylick/
 Alle de weldaedt die opt ghedaen, wiert
 In der heyligher kercken, oft begaen, wiert/
 Staet vast in tghelooue.
 Mensche.

Ick en sal niet falen.
 Figuerlic bewijs.

Nu broeder en laet niet langher dralen/
 Ick sal hem dlicht van charitaten halen/
 Thoont ghi hem, tis tijt, den rechten standaert/
 Daer hy in dwinnē moet, als hy daer vā vaert/
 Ick merck wel, hy en sals niet lange hier make.
 Mensche.

Mijn heerte beghint in vierich te blaken/
 Ontbindt my heere, haelt my, macht wesen.
 X liij Schrijs.

Signeres

Schriftuerlic sin.

* Hier
thoont hem
schriftuerlic
sin ee cruy-
sifix / dwelc
stout wt hā-
dē / roete en
wter syden
bloet als ee
fonteynre.

Wensietten hier sone die v heeft ghenesen /
Blammeken in Apocalipsi verwonnen / heeft.

Figuerlic bewijs.

Wensietten die de doot en leuen can gheuen /

Wensietten / die de werelt verwonnen / heeft.

Schriftuerlic sin.

Wensiette / wiens bloedekē root geronnen / heeft

In afwasschinghe van alle sonden.

Figuerlic bewijs.

Wensietten met synen bloedighe wonden /

De fonteyne van ontfermherticheden.

Schriftuerlich sin.

Van gracen.

Figuerlic bewijs.

Des leuens.

Schriftuerlic sin.

Vol smerticheden.

Die alle des werelts sonden veruanghen / heeft.

Mensche.

Gelijc als thertekē begheerlic zyn gangē / heeft

Dorstich naer de fonteynkens inden pleyne /

Sghelics mijn hertekē groot verlangen / heeft

Naer v Jesu leuende fonteyne /

Ghy lauet al dat leeft int ghemeyne /

Ontfermhertighe heere count my te baten /

Al ben ich arm sondare van duechden clepne /

Verbercht my in v wondighe gaten /

Dwerelts pompuecheyt / wil ick gheerne laten /

Ontferm

Ontfermhertelic troost my in desen crichte/
Haelt my Jesu/ alst past by apetyte.

Figuerlic bewijs.

Hebt althit v ooghen euen ghedichte
Gatmoedelic inder fonteynen ghesichte/
Ihu en sal zyn ooghen vol alder ghenadicheyt
Van v niet slaen/maer met beradicheyt
V beschermen voor de helsche nacen.

Mensche.

Fonteyne van Sploe vol graciën/
Leuende putte vol alder ghenaden/
Staet my by met confortaciën/
Als my de vpant sal comen beladen/
Ghy stontd den moordenare Heere in staden/
Die noyt ter werelt en hadde duecht gedaen/
Jesu laet my in v herteken baden/
Dat so wondich om mynen twille is begaen/
Jesu wilt mijnder nu gade slaen/
Ghespijst met uwen heplighen inbyte/
Haelt my Jesu/ alst past by apetyte.

Schriftuerlic sin.

Dit is fonteynken der houen seer soet/
Daer al dat leeft/ by wassen en groepen moet/
Dit is tclaer fonteynken diet al verhuecht/
Daer inne alleene/ ghy troost vinden muecht
Tuwaerts bernende/ in minnen gloedich.

Mensche.

Fonteyne barmhertich in Lybano vloedich/
Dijt doch mynen troost in desen wederstoot/

Helue segdy, dat maect my nu moedich;
Ick en wille voorwaer niet des sondaers dool.
Maer meer dat hy hem bekeere, ter noot,
O Iesu mynen triumph, mijn croone,
Ontfancet my ghenadelic in uwen schoot,
Barmhertighe heere alles troosts gewoone,
Gheeft my v ewich rijcke te loone,
Dees dool en acht ick heer niet een myte,
Haelt my Iesu, alst past by apetyte.

Figuerlic bewijs.

Dit is tfonteynken van cyropigher mynen,
Roepende, comt die arbept met pynen,
Oft verladen zyt, en wilt niet mynen,
Comt ick sal v vermaken, en verblipen,
Dier inne troost v voor hemels vcreenen,

Mensche.

Prince soete Iesu van Nazareenen,
Die my ghebozen zyt en besneden,
Syt mijs ontfermhertich met Magdakeenen,
My, hebdy doch hongher, en dorst gheleden,
My, hebdy gheuast, my hebdy ghebeden,
My, waerdy gheuangen, en aenghetast,
Ghetroot, ghegeeffelt, bespoghen betreden,
My, waerdy so vaste aent cruyce ghepast,
Ick roepe op v, arm sondare beclast,
Diet al hebt ontlast, den duuel te spote,
Haelt my Iesu, alst past by apetyte.

Schriftuerlic sin.

Dato een schoon verstant,

Figuerlic

Figuerlic bewijs.

Een Christelic voornemen.

Schriftuerlic sin.

Dierft hy in dien brant.

Figuerlic bewijs.

Met sulcher temen.

En een teeken van rechter victorien.

Mensche.

Barmhertighe Heere, coninck der glorien.

En v ontfermherticheyt hebbic ghehoept.

Ick troost my, als my de wree doot nu noept.

It en sal niet beschaemt zijn voor eenich tēpreest.

Heere, in urwen handen beueel ick mynē geest.

Schriftuerlic sin.

Dats een salighe doot.

Figuerlic bewijs.

Een troostelic steruen.

So doende, salmen den hemel verweruen.

Schriftuerlic sin.

Geminde vrienden, die dit aenschouwen.

Wp bidden v willet met herten onthouwen.

Figuerlic bewijs.

W hebby een Christelic leuen gheleydt.

En wilt alleene daer op niet bouwen.

Schriftuerlic sin.

Maer als ghy naect van deser werelt scheidt.

En ghy v (steruende) ter doot bereydt.

Op Gods ontfermherticheyt stelt v betrouwē.

Figuerlich bewijs.

Sijn

Sijn goedertierenheyt sal v bebouwen/
Sonder flouten/metten hemelschen scharen/
De fonteyne d'puydich wil v bewaren.

Finis.

Aleenene,

Wij hopen bruers.

In dit spel zijn vier personagie
Troostelic nopen. Sheestelic verstant.
Schriftuerlike approbatie. Menich goet herte.

Troostelic nopen.

Prologe. **L** Of goddelic ingien vol soeter gracie/
Vraepen/bespraepen/hier daerde beneden
Sheestelic verstant.

Laet ons gheschien ws gheests inspiracie.
Schriftuerlike approbatie.

Of goddelic ingien vol soeter gracie.
Menich goet herte.

Ghy zyt by wien te deser spacie/
Ghesprokē/ontplokē wert dē troost vol vreden
Troostelic nopen.

Of goddelic ingien/vol soeter gracie/
Vraepen/bespraepen/hier daerde beneden/
Wiens lof niet te vollen/mach zijn beleden.
Sheestelic verstant.

Laet ons verthoonen op den dach van heden/
Welc

Welc den mensche steruende meesten troost is/
Waer toe dat nu al onser propoost is/
Om die vraghe claerlic te soluerene.

Schriftuerlike approbatie.

Ons staet daer op wel te terminerene/
Wie dat den troostere is, wy moetēt ontbindē/
Dan sullē wy den meesten troost mogē vinden/
Die ons vtroostē mach, voor tsvāts verdouen.
Menich goet herte.

Alle volcomen ghisten dalen van bouen/
Vandē vaderedes lichts, die niemāt wil schadē
Want Paulus noemt hem vadre der ghenadē/
God alder troost in glorten rijckelic.
Troostelic nopen.

Christus is ooc eenen troost wel bliickelic/
Wāt Lucas beschreue heeft naer sghescsto beuel
Dat Symeon den troost van Israel/
Verwachtende was van lange daer te voren/
En siende Christum veertich dagen geboren/
Wert vertroost in vreden, so hy begheerde.
Gheestelic verstant.

De heylighe Gheest is ooc troost op deerde/
Wāt God noemt hē dē trooster tonser vramen.
Schriftuerlike approbatie.

Dit zijn dan drie troosters in een te samen/
Daer wt dat alle soete troosten vloepen/
Die den steruēde mensche troostich bespoepen/
Ja die God beminnen in lief den hoghe/
Hier me dat wy schepden van ons prologhe.
Troostelick

Troostelick nopen.

O Diepte der wijsheyt vol duechts verleeninge
Sendt ons v gracie / dz wy ons meeninge
Volcomē mogē bin der Ghendtsche landouwe
Gheestelick verstant.

So dat wy hier nu al sonder verleeninge/
Den meesten troost nopen by v vereeninghe/
Dat bidden wy v hemels vader ghetrouwe.

Schrijsuerlike approbatie.

Stort ons uwen gheest in / soet van bestouwe/
Want sonder uwe hulpe ist al verloren.

Menich goet herte.

W inspiracie tot onsen behouwe/
Laet in ons wercken uwen gheest vercozen/
So datter in ghesicht zijn diet sien en horen.

Troostelic nopen.

Al heeft God door zyn gracie ghebuldich
Den mēsche vchiert met ghiftē menichfuidich/
Deen in sprake / en dander in wijsheyt gent/
In kennissen der dinghen seer excellent/
Ghegheuen cracht de hecken te curerene/
Ende oock den gheest om te propheterene/
Nochtans int steruen wat helpt verfweghen/
Hier in is den meesten troost niet ghelegghen/
Om wel te soluerene der charten vraghe.

Gheestelick verstant.

Wele sullen segghen ten wtersten daghe/
Heere hebben wy niet prophetien ghewaecht/
En in uwen name de vanden veriaecht.

Teerches

Teckenē gedaen, en ander crachten gezocht?
Dan sal Christus segghen wyllic bedocht,
Icken hebbe v noyt ghekent, dus gaet van my.
Schriftuerlike approbatie.

Daemissen voor Christo seer pryselic sp,
Den naecten cleeden, den hongherigen spysen,
Den dorstighen lauen, niemant verpysen,
Siecken wistren, helpende die wesen,
Bedinghe is oock voor Christo ghepresen,
Want daer staet, bidt, men sal v gheuen dan,
Maer hier dore niemant gheuinden can
Den meesten troost, oft si moeten dolen.
Menich goet herte.

Als wy ghedaen hebben dat ons is beuolen
Van God, so moeten wy dencken claerlic,
Onnutte dienars te syne eenpaerlick,
Niet de minste gracie, des heeren weerdich,
Troostelic nopen.

Remaer een leuende ghelooue rechtueerdich,
Door liefde werckende, so Paulus schryft,
Dat is een sonderlinge duecht, die troost v sijft
Anden steruende mensche voorwaer besuen.
Gheestelic verstant.

Daer staet, die in my ghelooft, heeft teewich le;
Schriftuerlike appro. (uen,
Die den anderen mint, heeft de wet veruult.

Menich goet herte.
Gork is God de liefde, dit weten sult,
En die inde liefde woont, die woont in Godt.
Troostelic

Troostelic nopen.

Nootsakelic ghelooue is een seker Noot/
En sonder dat en mach niemāt God gelieuen/
Gheestelic verstant.

Liefde veriaecht alle sondighe grieuen/
Liefde heeft opt elcken veel troosts verworuen/
Schriftuerlike appro.

Maer doude vaders, al zijn si ghestoruen
Int ghelooue met wercken wter lief den wat/
Sy en hebben den meesten troost niet gehad/
Want den hemel was voor hemliedē geloken/
Al waerby de beloften Gods voorsproken/
Sy niet ontsaen hebben, maer van verre gesien.
Menich goet herte.

Rechtans hadden si de hope noch bouen dien/
Mer den meestē troost was hemliē faelgierich.
Troostelic nopen.

Wats bouen de ghenade Gods goedertierich/
Wiens ontfermherticheyt is sonder mate/
Elcken troost gheuende vroech en late/
Die tot hem te keere ne zijn gheneghen?
Gheestelic verstant.

Siet hoe Manasses heeft gracie vercreghen/
Dus laet ons op God betrouwen alleene/
Sijn ghenadicheyt is om elcken ghemeene/
Door den bedrueten armen menschen sondich.
Schriftuerlike appro.

Hoe troostich is een betrouwen goetgrondich/
Op tgoddelic woort vol van beloften schoone/
Dwelc

Welc den mensche gheuēde is / troost vboone
 Verlichtende herte als schyn der sonnen.

Menich goet herte.

Veel monstren hebben de heyligen verwonnen
 Door theplich woot Gods / dz alle smerte boet
 Hoe lijdsfamich hebben sy gheweest ghemoet /
 En de tozimenten vromelick wederstaen.

Troostelic nopen.

Peeter sprack / o heere / waer souden wy gaen /
 Ghi hebt woordē des eewichs leuens plapsant.
 Gheestelic verstant.

Ist niet een seer troostelic onderstant /
 Den mensche verwachtende s doots sentencie /
 Ze hebben een gheruste consciencie /
 Doorwaer het is een troostige verblydinghe /
 Schrifstuerlike approbatie.

En vroplich maectijt vol blyder tudinghe /
 Is een consciencie gherust merckelic /
 En onse glorie / seyt Paulus sterckelic /
 Is ghetuyghe der consciencien vroeghen.

Menich goet herte.

Noch meerder troost dā desen om een genoege
 Mach den mensche steruende in hem gewinnē /
 Int betrouwen van Christus lieden wt minnen
 Sijn bitter passie tonset voor spoede / groot /
 Die ons gewasschē heeft met synē bloede / root
 Daer wy in sonden waren ouerghetorden.

Troostelic nopen.

Wy is voor ontdieden s doots doot geworden /
 En

En thellen bete naer Ozeas bewijfen;
Gheestelic verstant.

Zie eenen soeten troost niet om volprisen/
Den mensche steruende in dit dal van weene
Dat Iesus Christus van Nazarene/
Den rechten Messias belofte ons vaders/
Derwonnē heeft slot van de heilsche verraders/
De poorte der hellen ter neder gheueit/
En ons in zijn vaderlijcke hofve ghesieit/
Hoe mach de mensche meerder troost geluckē?

Schriftuerlike approbatie.

Och wat blōkēs vā trooste machinē noch plus;
Int vrisen Christi gernē troost hier tegē;
Die al onse sonden selue heeft ghedreghen;
Ende ons van desen heeft gherepareert/
Die in Adam waren al gherondemneert/
Sijn in Christo leuende gherworden vry.

Menich goet herte.

Wat troostelikhē troost wy hebbē noch hier by/
Dat Christus den wech, cleuē, en de wachheyt/
Gheclommen is bouen in dopperste claerheyt/
Ter rechter hant zijns vaders, inden hoochsten
Daer hy is middelare en aduocaet,
Twelck Ioannes betuycht, also wy lesen.

Troostelic nopen.

Hy is onse soeninghe noch bouen desen/
Hy is voor ons een eewich wakere/
En sonder hem en is gheen salichmakere/
Also ons Esaias heeft beschreuen.

Gheestes

330
Gheestelick verstant.

Apoftefen naer Gods oppaert ghebleuen;
Alle dese duechden vol troostich confoort,
Ontfinghen sy in hem door goddelic woorde,
Sy waren sonder sonde God behaghende,
Met een goet ghelooue hem lief de dragende,
Hopende eenpaertic met ghestadicheyt,
In een betrouwe siere op Gods ghenadicheyt,
Op zyn passie vol duechs bewyfenisse,
Op zyn victoricuse verrysenisse,
In zyn opclimmen door den hemel crachtich,
Int sitten ter rechter hant Gods almachtich,
God hadde hemlien met sinen gheest verchiert,
Nochtans hebbende dat hier is gheallegiert,
Hemlien ghebrack om claerte belidene,
En om voot den name Gods te stridene,
Den meesten troost noch vol van perfectien;
Menich goet herte.

Ich moet hier vraghen onder correctien,
Van desen soeten troost groot van valueren;
Ist een vā de vruchtē des heylighs geestes puere
Als vrede, liefde, lancmoedicheyt goet,
Soedertiericheyt, saechtmoedichz, suuerh3 soet
Oft een van de seuen ghisten my dat berecht,
Daer af ons Esaias noch naectelic secht,
Daer wt dat troost mach scheppen een ygelic?
Schriftuerlike approbatte.

Dit zyn al middelen tot dien ghecrygelic,
Want de troost des troosters heylighs geestes
P q (werken) Is

In een sonderlinghe cracht en een verstercken
In de leeringhe Christi warachtich doorsocht/
Aenhangende tsamen als een keten gheknocht/
Wat als Christi? dē trooster seyt, diet al volcocht/
Hy hem daer by, dē gheest der waerheyt noemt
Of dat daer mede refereert ende sluyt.

Troostelic nopen.

Ick sal seyt hy, mijn vadere der hemelen sluyt/
Bidden, hy sal v eenen trooster ghepuen,
Die v inder ewicheyt sal by bipuen,
Den Gheest der waerheyt, so Joānes oorzont
Gheestelic verstant.

Noch seyt oock Christus voort ter seluer slont/
Vanden trooster die God sal seyn den nedere,
In synen name als een beuredere,
Die sal v al leeren weten by sondere,
Dat ick v gheseyt hebbe, bouen en ondere,
En van my ghehoort hebt, dits approbacie,
Schriftuerlike approbatie.

Och bouen dit is noch een confortacie.
Heer troostelic, die andere troosten vermeest/
Dats een blyde roringe des heplichs gheest/
Ghetuyghe gheuende van goddelichen paps/
Een erfghenaem tsyne van themelsche palaps/
Door Jesum Christum vol goddelichet duecht,
Menich goet herte,

Salder meesten troost.

Troostelic nopen.

Salder soetste wecht.

Die den mensche steruende vertroosten murecht
Lof troost bouen troost, niet om gronderen.

Gheestelic verstant.

Desen troost can de mensche versolazeren,
Weder hy gheestelic oft lichamelic sterft,
Want hy daer duere volle sekerheyt verwerft,
Ghelic een consciencie knaghende,
Aenlichte misnaect, suchtende, claghende,
Contrary des soetheyts troost oueruloepende,
Herte verbljdt, en maket sleuen blocpende,
In trooste grocpende, vry van dolueren.

Scrijtuuerlike approbatie.

So ontpeynselic groot is soet van gueren,
Desen troost des paps gods, inde mēsche binne
Dat hy te bouen gaet alle sinnen,
So Paulus van desen is een vermondere.

Menich goet herte.

So soete, dat Dauid dies hadde een wondere,
Roepende aen God, als die vercrighen wilde,
Hoe groot, o Heere, is uwe soetheyt milde,
Die ghedoken is, voor die v vreesen seere.

Troostelic nopen.

Hoe goet, hoe soete is dynen gheest o Heere.

Gheestelic verstant.

Daeromme schreef Ioannes godlic dinckende
Van eenen witten steen oft peerle blinckende,
Daer in gheschreuen is eenen nieuwen name
Die niemant en kent, dan die is bequame,
Om dien tontfanghen in soeter memorie.

D is Schrif:

Schriftuerlike approbatie.

Desen troost verskeret d'hemelsche glorie,
Metten heylighen Gheest ghesegelt, gepant/
So Paulus schreef, en totten Ephesen sandt,
Om dat sy dwoort Gods geloof den geregelt/
Sy waren door Teuangelium gheseghelt,
Metten soeten gheest, v'p van bederuenisse/
Welck den pant is van onser eruenisse/
Ter verlossinge van ons Christen nacie.

Menich goet herte.

Lof alder soetsten troost vol iubilacie/
Wy die gheuoelende in gracy vermeerent/
Roepende, Abba vadre, tot v wy keeren/
Desen troost ons alleene can succoureren.

Troostelic nopen.

Wato sekerder dā sheplichs Geests affirmerē/
Die daer tucht onsen gheest sonder hinderen/
Dat wy zyn Gods wtuercozen kinderen/
En zyn wy kinderen Gods sonder besmitten/
So moeten wy dan zyn rücke besitten/
Als mehoyrs met Christū int goddelic p'weel.

Gheestelic verstant.

En midts dat tgetuyge sheplichs geests geheel
Warachtich is, sonder eenighe fictien/
Shetuyge gheuende, der benedictien/
Als kinderen Gods seec victorieus,
Dwelck gheseyt is, de kennisse glorieus,
Des p'avs vol, troostelic int slot finael/
gheen soeter dan van trooste, dito principael/
Dan

302
Dan te syne int steruen door dē geest verclaert.

Schriſtuverlike approbatie.

Dese troost maect de kersten siele onueruaert,

Datse metten Psalmiste mach segghen lichte,

Ick sach den heere staen in mijn ghesichte,

Wen mijn rechter syde tot mynen behoude,

Om dat ick my niet beroeren en soude,

Hoe mach ons zyn meerder troost nootsakelic?

Menich goet herte.

Dese soetheyt des troosts is so vermakelic

Inden mensche makende swaerheyt confus,

So werdē diōckē vā de vruchtbaerhz dīs hups

Inder ghenoechten belie soete van maniere.

Troostelic nopen.

Dits den stroom van die edel riuiere,

Die de stadt Gods verblūd vol van miracle.

Gheestelic verstant.

Gheheplich heeft de heere zyn tabernacle,

Den stroom der riuiere hier voren ontdeckt,

Dat is de vrucht des heplichs Gheests perfect,

Verblūdende de siele, Gods edel stede.

Schriſtuverlike appro.

Elck Christen siele is gods tempel mede,

De tabernacle daer God te wonen begheert,

Dit zyn de riuieren vloepende expeert,

Van hem die gheloouen autentickelic,

In Iesum Christum noyt vermandt beswīckelic

En die is metten gheest gheseghelt, geprent.

Menich goet herte.

B uij

Dits

Dit den dau van troost die God hier sent/
Sijn dienaers die twerck van sonden haten.

Troostelick nopen.

Apostelen tsamen ghesloten saten/
Desen troost ontfanghende waren ontsteken/
Met sulcker viericheyt hebben onbeswiken/
Dwoort Gods gaë preke, zōder angst of ducht/
Dies waren sy verlicht van goddelic lucht/
Dat gheen tormenten haer constē bedwingen/
Maer blydelic dat sy de doot ontfingen/
Twas hemlieden gheestelicke medicyne,
Gheestelic verstant.

Door desen troost keerdē met blyden aenschyne
Van sheeren raedtshups, sonder te vertwercene
Als die dan blydelic steruen seer gheerene/
Door Jesum Christiū die alle duecht vermacht,
Schriftuerlike approbatic.

Als Job desen troost van verren aensach/
Daer hy te voren was in zyn verstoorte/
Beruloeckēde den dach van zūnder gheboorte/
Hy seyde daer naer, door dit troostelic nopen/
Al sloeghe my de Heere doot, ick sal hopen
In hem, is dit dan niet een costelic schadt?
Menich goet herte.

David die te voren so hertelic badt/
Om niet te steruene int middel zyns iaren/
Desen troost veriaechde in hem sulck vswaren/
Hoe wel hy dien maer en sach van verre/
Dat hy claechde inde goddelicke sterre/
Toetlan:

244
Verlanghen zijnder wooninge op de werelt.
Troostelic nopen.

Paulus in desen troost oock glorieerde,
Wie sal ons sprac hy, vander liefde scheeden:
Tribulacy, benaetheyt, noch gheen verleeden,
Wā hongere, dorst, sweerd, noch gheē torment,
Al zijn wy al stachschapen ter doot gheschent,
Hier in verwinnen wy, dits zijn berommen.

Christuerlike approbatie.

O troosteliken troost niet om volsommen,
Wapen alle andre troosten maer hulpe bieden,
Exemple, daer sullen zijn twee siecke lieden,
Den eenen betrouwt hem int woort Gods sijn,
En op Christus belgerten die daer in zijn,
Nochtans so is hy tot in de doot bedroeft,
Edoleur der siekten hy smaect en proeft,
Hy claecht als Ezechias de Coninck dede,
Hy bidt om tleuen met innigher bede,
Vander siecke gheestelick triumphheert,
Die van sgheefts roeringhe is gheinspireert,
Getuyge hebbende vandē pape Gods lustich,
Een erf ghenaeem tsyne met God gherustich,
Hem en mach tribulacy noch belet noosen,
Hem dunct, hy lept in een bedde met roosen,
Begherende met vierighen apetyte,
Om van dit lichame te syne quyte,
Hy is roepende met Dauid, hoe hy vercrant,
Ghelic den hert naer swaters fonteyne lanct,
So lanct mijn ziele tot v mijn heere eenpaer,

Dese heeft verre den meesten troost voorwaer
Want dandre die is zijn doot betruerlic.

Troostelic nopen.

Wy hebben ghehoort by redenen schrifstuerlic/
Ende oock by exemple verstaen te wensche/

figure. Welc den meestē troost is, dē steruēde mensche/

* Hier Maer tis noot figure te siene ten syne/
Die wy thoonen sullen / schuyft de gordyne.
Gheestelich verstant.

Disraelsche benaut / vergrouet / mismoedich /
In angstē veruolcht van Pharao bloedich /

Men dander syde waren si in grooter noot /

Menscouwende de wateren der aenstaēde doot /
Maer Moyses met eenen ghetroosten moeder /

Hief op sinen arme / stack wt zijn roede /

Op dwater daer Pharao in bleef verstant /

Doē quam daer vā God eenen bernende wint /

Blasende al de nacht troostich tharer baten /

Die inde zee maecte weghen ende straten /

Waer dore, by Moyses zijn volck te male /

Passeerde / vertroost int generale /

Wten handen van Pharao vry van gheschille /

Schrifstuerlike approbatie.

De wint die blaest daer hy blasen wille /

Besen wint is de cracht des hoochsten gesept /

En die cracht van hooghe / is oock toeghelept /

Ben heylighen Gheest / die troostich labuert /

Die met sinen toeblasen de wateren schuert /

Des drues int steruen / als therte verflaut.

Menich

Menich goet herte.

Want de mensche wesende inde doot benaut,
 Vergrouwende is vanden vyant rebellich,
 Die hem omringhende is als een leu fellich,
 Om te verblindene, so in Petro staet,
 Maer door dz Jesus Christus ons toeverlaet,
 Heeft als Moses syne armen wtghestreect,
 Sijn lichame aen thout des creupden gherect,
 Daer steruende, heeft ons wt sovants armere,
 Ghelepd't ten weghe van dhemelsche intrepe,
 Om hem te volgen als kinderen prijselic.

Troostelick nopen.

Al schijnt dwater, des doots droef hy afgrüfelic,
 Door Jesum Christu coët den geest inuuenich
 Die dat verandert, veel soeter dan huenich,
 Daer makêde straten des troosts verbredêde,
 Waer in de steruende mensche is leydende,
 Daer bouen in glorien, inder Enghelen sancts.

Gheestelic verstant.

Hoe menich mensche leyt siecht/en cranck,
 De doot van daghe te daghe verwachtende,
 Hy seyt, hy en ware tsteruen niet achtende,
 Macht hy dē hemel crügē naar tscpevê vā hier,
 Ist niet dan eenē grootē troost voor sulc dāgier,
 De roertinge des geests Gods thebbē inwēdich
 De kennisse spavs Gods te weten onendich,
 Versekerē dat hem Gods rücke wert gesciende.

Schriftuerlike appro.

Dito de blijde tafle die David was siende

Indem

And figura

* Sic
 thocntmen
 den siecken/
 siende dye
 door en dem
 vyant, en y
 saccht zinn
 de / Keert hē
 na Christum
 gecruyst m
 eē rol. Ipe
 spiritus testi
 montum dat
 spiritui no
 stro / qd sum
 ms filij dei.

Voor den
 rooch / dese
 rolle. Quo
 nia estis fi
 lij dei / misit
 deus spiritum
 filij sui in
 corda vra /
 clamantem
 Abba pater

Inden gheest, segghende wt lief den heet,
Sij hebt de tafle voor dy bereedt,
Teghen mijn vpanden opt quaet ghebleken,
Sij hebt my met olve vet ghestreken,
Minnen dronckelc soeter is dan eenich dranc,
D' ghenade my volghen sal mijn leuen stranch,
Ic sal woonē int huys des heerē voordachtich,
Menich goet herte.

Dolve is den heylighen gheest waerachtich,
Olve der verhuighenissen behoudich,
Dit is de soete ruelcke menichfoudich,
Daer de dochters naer langē inder cantycken,
Troostelic nopen.

Dits oock thonich en olve in ghelücken,
Dat men wten scene, dats wt Christū suncht,
Waer af dat Moyses inden gheest ghetuycht,
Daer alleene Gods kinders zijn naer hakende,
Gheestelic verstant.

De werelt en mach dit niet zyn smakende,
Want si is niet sienden ooghen al blent,
Menich goet herte.

Nch tis eenen grootē troost voor diene bekent,
Warachtich, perfect, wel houdende vastelich,
Troostelic nopen.

Om dit te thoonen by redene tastelic,
Siet een malfacteur gheuughen certeyn,
Sinde in handen vanden iuge souereyn,
Al heeft opt anders eerlic geweest zyn bedrūf,
Al heeft hy voor de Prince ghewaecht zyn luf,
Wat

Wat hem zyn vrienden segghē oft vermonden/
 Dat hem vanden Keyfere is remis ghesonden/
 Pardoen ende gracie, hy blyft in smerte/
 Dien troost en gaet hem niet vol ter herten/
 Denckende datter hem zyn lijf aenleest/
 Maer als hy remis inden boesem heeft/
 Dan is hy verblift sonder te cesserene/
 Hem sanct voor den Juge te comparerene/
 Wel wetende dat hy sal zyn ontleghen.

Gheestelic verstant.

Christus Jesus is onsen Juge bedeghen/
 Van leuende en doode ouer al gheset/
 Elck leuende mensche is hier een sondich ledt/
 Als hy gheuolende is des doots morseel/
 Dan is hy vreesende Gods rechtuerdich ordeel/
 En wat de schrifture hem leyt voor ooghen/
 Wande groote ghenade die God wilt tooghen/
 Die op hem gheheel zyn betrouwen stellen/
 Verlossende van deewighe doot der hellen/
 Remis elcken biende sonder siluer oft goudt/
 Hier in hem niet te vollen ghetrouwt en houdt/
 Maer als s'gheests roeringe in hē is ontbonden/
 Dan heeft hy den meesten troost gheuonden/
 Trapeel van banne heeft hy inde hant/
 Hy heeft den zeghele dan van zyn inlant/
 Hy heeft verskerthept sonder malicie/
 Hy compareert blijde voor Gods iustite/
 Dus is dit den meestē troost naer ons dmeten.

Schriftuerlike approbacie.

Wier

Hier by Ioannes seyt / in dit wy weten /
 Dat God met ons woont sonder eenich falen /
 Door den gheest die hy in ons doet dalen /
 Verdaghende van ons alle druck en rouwe /
 Het herte luydt fantasie ghelijc een vrouwe
 Die dē arbejdt heeft / naer tswijmans bevoen /
 Teu si dat de mensche tgoddelic visoen
 Daer ghesonden si ter seluer vre.

Gheestelic verstant.

* Figure.
 Jacob leet
 sieck te bed
 de / roes hē
 komende zyn
 kinderen / en
 heeft dese
 rolle in zyn
 hant. Iose
 phus expecta
 tio gērium.

Schuyft de gordyne en aenschout figure.

Troostelic nopen.

Als Jacob elken gheuoelde wech varende /
 Was al zyn kinders by een vergarende /
 Als Ruben / Symeon / ende Leuy daer naer /
 hemlieden toesprikende met bitterheyt / maect
 Comende tot Iuda / en ghinc propheeten /
 Van Christo gheuoelde troostich inspireren /
 Seggēde den scripte en sal niet zyn geweest /
 Door dat hy comen sal die volck begheert /
 Die zyn cleedt wasschen sal indē wijn vpreus /
 Sijn mantel in bloet der drupuen precieus /
 Schoonder zyn ooghē zyn dan wijn verheuen /
 Dits Christus / ons van sinē vadre ghegeuen /
 Die hem tot inder doot heeft verclernicht /
 En ons met sinen bloede heeft gherepnicht /
 Sijn oochskens bedaut van bloede lekende /
 Voort alle de woordē die Jacob was sprekēde /
 Die waren vurechdelic / vol troostende blijde.

Gheestelich verstant.

Hier

Wier machinen noteren te desen tijde,
 Hoe dat Jacob druckich zijnde sonder vrucht,
 Weest inden misjphen leeu vā Juda verhuucht,
 Verstaende door roeringe sghesst openbaren,
 Dat hūt was die si verwachtende waren,
 Niet dat hy daer den pavs ontfinck subst,
 Maer soude hem gebueren naer seker respijt,
 Dit was mer een scauwe des troost besceffende,
 Nochtās was daer by in vruchden vheffende,
 Dat hy zjn ander kinders ghebenedyde.

Schriftuerlike approbatie.

Den dief hangende aen Christus rechter syde,
 Al hadde hy te voren geblasphemert,
 Hem keerende tot Christū was geïnswert,
 Door sghesst roeringe niet ont verubtjlen,
 Ontfangēde den gheest Gods ter seluer wijlen
 Desen troost andere troosten te bouen ghinck.

Menich goet herte.

Judas dese roeringhe niet en ontfinck,
 Om dat hy hem van Christus heeft afgekeert.
 Gheestelick verstant.

Wier by so maghen wy dan zjn gheleert,
 Al zjn wy vol sonden als de onreyne,
 Ons keerende tot Christū des troosts fonteyne
 Wy gheeft ons desen troost in allen hoeken.

Schriftuerlike approbatie.

Was dan die elders den meeste troost vsoecken,
 En criggē Gods gheest niet waer si spittē deluē,
 Menich goet herte.

* Figure
 De roover
 Keert hē na
 Christus met
 ērel. Dñe
 memēto met
 dum veneris
 in regnū ru
 um. Christus
 na hē siēde /
 spieect. As
 men dico tū
 bi / hodie me
 eris in pa
 radiso.

Voor den
 roock. In
 gressus est i
 me spiritus
 postquā lo
 cutus est mi
 hi. Desieca
 te siende na
 Christū met
 dees rolle.
 Abba pater
 Voor den
 roock. Pas
 dei exulat
 oēm sensus.

Die desen geest niet en heeft, proeft elc v seluen
En behoort God niet toe, dus vrees den Aach,
Troostelic noyen.

Noyt oore en hoorde, noyt ooghe en sach,
Noyt en const t begryp inden mensche sincken/
Van die vruecht die God hemliede sal schinckē/
Die den voorscreuen troost crīgē volmaectelic,
Sheestelic verstant.

Dus segghen wy voor conclusie naectelic,
Sheen meerder troost en machmē ontpluyckē
Die den steruende mensche mach gebruycken/
Dā de roeringe sgeests, geē troost so prijselic/
Betuyghende den pays met God iohēselic/
Door Iesum Christum vol duechs gegoten/
Dan ist ghezeghelt, gheteckent, ghesloten/
En verskeret vast, als een douwarpe,
So dat ons niet en mach ter contrarpe,
Hindre gheschien, by sovants versterkinghe,
Schriftuerlike approbatie.

Desen troost is een gheheel purgteringhe/
Van sondighe smetten abominabele,
Menich goet herte.

Erweerdighe, wijsē Heeren notabele,
Orlof met desen ghy constighe artisten,
Neemt dāckelic voor de Meenēsche barbaristē,
Finis.

Cape

352
Laperijcke.

See al int herte.

In dit spel zijn ix. personagiē.

Swase ionckheyt.	Wierighe lust.
De mensche.	Ghelooue.
Der sonden/voetsle.	Consciencie.
Salighe leeringhe.	Redene. Hope.

A. Verdwaesde ionckheyt.

Slaept/hau nichte?

B. Wierighe lust.

Wat schuylter couzijn?

Wel aen/wel aen.

Moeten wy te wercke zaen?

Springt wt als de lichte.

Comt ghy int voorschijn.

Slaept/hau nichte?

Wat schuylter couzijn?

Tis vanner dat ick swichte.

Dats my een ghepijn.

Bleecht in dit ghespaen.

Wilt ghy nu op tstercke gaen?

Slaept/hau nichte?

Wat schuylter couzijn?

Wel aen/wel aen.

Moeten wy te wercke zaen?

Ich sie ghinder leechte en clercken staen;

Z Die

Swase ionckheyt.
De mensche.
Der sonden/voetsle.
Salighe leeringhe.
Wierighe lust.
Ghelooue.
Consciencie.
Redene.
Hope.

Die ick wil gaen gheuen instructie.

B. Wie dat sy zyn, by myn inductie,
Moghen sy alle ter qualie voert gheraken.

N. Nichte, ick versta my oock aen de saken/
Hoe ionck si zyn, door my bedryuē si clonchept.

B. Dats waer, wāt ghy zyt vdwāes de iōcheit.

N. Die minē trōe grept, vry wel vōtweckē mach

B. En aldat ter werelt lepel lechen mach/
Can ickse bemercken, sy werden verblust.

N. Tbligt aen mijnen name.

B. Dats vierighen lust,
Gode menighe siele onttreckende.

B. En ghy zyt met al de werelt gheekende/
Verweckende veel sotten en dwāsen,

Dat sy naer v int eynde moeten rasen,
Ghy contse fāsen, en v en veruel, s niet.

N. Tianson, diet niet en can, en speles niet/
Men false leeren seere naer my loopen,

Ich lieghe lueghenen met grooten hoopen,
Dies ben ick daghelics metten topēsen,

Ich gheslachte alle dees amoreusen,

Als sy ghemint en gheclapt hebben, int leste,
Die alder seerst licht, is verre de beste,

So ben ick oock, ghy moghet wel weten.

B. Ghy hebter veel bedroghen,

N. En ghy bescheten,

Die nu ghebeten zyn van thelsche beswart,
Kennet oft ghy wilt.

B. Ich kent, het is waer.

Dies

354
Dies moett' aen my v voetsel halen.

H. Dats qualic verstaen, daer soude salen/

Ich salte v wel wijs maken sust' uwen vel.

B. Ben ick niet vierighen lust?

H. Naegh, dat weet ick wel,

Die seer snel zyt op cleken, die ghesaest, is,

Maer en dade die ioncheyt die verdwaest, is

Ghy en soudt v dies niet connen berommen,

Wat vierigē lust moet wt der ioncheyt commē,

Wat viericheyt mach wt doude caters smaken.

B. Ghenoech vry.

H. Sy moghen een gambade maken,

Gen faux samblant, het schijnt dat sy loepen.

B. Sy doent so wel, als zijt hē willē moeyen.

H. Certeyn vierichz moet wter iōchz groepē

Opder ioncheyt crijchten vierighen lust.

B. Wel ick accordeert, laet datte zyn gesust,

Wp en dienē emmer eenē voet verscheen niet.

H. Dats al rene, wp en dienē van een niet,

Dus laet ons te gaer houwen lieue sustere.

B. Dats mī motuf, dies ben ic te gerustere.

H. So doende hebbē wnt al tonsen wensche:

B. Heu, wie comt ghindere?

H. Het dunct my de mensche.

B. Het is certeyn waer, so ick wel wane.

H. Siet my dien sulfus comen in die bane,

Soudē wp hē gheē oruecht connē doē orbozen?

B. Siet ditte, tgelouue comt met licht voren.

H. Sulcke amoreuschz sou my doē vdwazen.

S. Ick sal dat licht wel wt connen blas: n/
Dat hy tghelooue achter sal stellen.

N. Wy moeten hem ter deghē gaen quellen/
Dat hy terstont gheleert sy naer ons hant.

S. Tsa, tsa, etc wille hē voeghē aen eenē cant
Dat hy ons niemers onslutzen en mach.

Ghelooue.

Suldy wel sien:

N. Ja wy, het is noch schoon dach.

S. Dage hi nu n3, hy sou emmer wel blēt, 36
Ghelooue.

Volcht my stoutelic, mach ick v ontrent, zijn
Niemand en mach v hinderen op der eerden/
Dese lanteerne is dwoort Gods vol weerden/
Dat niemant, ghelooue hebbende, ghebreect/
Daer af dat Psalmita in sinen Souer spreect/
Och heere, v woort, dat elckē doet versoeten/
Is eene lanteerne aen mīn voeten,

Die elcken bevrīdt, dat hy niet qualic en gaet/
En neemt daer den stock, dat ghi te vastet staet/
Die heedt betrouwen op God, dato v beuolent/
Houddy v daer ane, ghy en muecht niet dolent/
Want tghelooue sal v altjts azen.

N. Wy sal n3 dolē, tlicht en waer wtgeblazen
En tghelooue by syden ghestelt met allen.

S. Dan sal dē stock wten handen wel vallen
Dan betrouwen op God, moghen wy leuen.

Mensche.

Als is my verstant van God ghegheuen,

Ick

Ich en darf niet sneuen/ende my so beneuen
 I gbelooue, twelck my is verknappende/
 Met schoonen lichte, al waer ich slapende/
 Minnen stock hopic van vaste betrouwen/
 Dal my wel wter dolinghen houwen/
 Cleedt van innocencien wil ick bewaren/
 Want specialic naer Davids verclaren/
 De onnosel zyn sonder loofse perten/
 Suuer van gronde, en suuer van herten/
 Sullen aen rucke Gods inueghen palen.

Ghelooue.

Gheen andere, dat en mach niet falen
 Gods woordē en lieghen te gheenen sapsone:

Mensche.

Maer, naer dat ich ben gestelt te doene/
 Myn pelgrimage, dit dunct my groot abuss/
 Dat ic hier twee wegen vinde, ich ben confuss/
 Dees sake en saghick niet te ver stance.

Ghelooue.

Daer en zyn maer twee wegghen te gane/
 Den eenen die leydt ter ewigher doot/
 En den anderen in Abrahams schoot/
 Siet dat ghy noch ter rechter hant met doluere
 Noch ter linker hant en keert, gaet rffen duere
 So werdy Gode lancks so genamere.

Mensche.

Den eenen wech dunct my emmer bequamere
 Ofst ick dien ghin zhe te mijnen wensche.

Ghelooue.

Zij Daer

Daer is eenen wech, de ghene die den mensche
Goet ende rechte dunet sonder fictie,
Maer teynde leydt hem ter maledictie,
Ick bid v, en wilt mijn leeringhe niet haten,
Mensche.

So sal ick dien gheplaenden wech dan laten,
En desen leelicken stranghen wech beterden,
Pauenture oft my salich mochte werden,
Gheloooue.

U sal al vsoete, al macht eer swarf rabbot, zyn.
H. Wilty aldaer vriendt?
Mensche.

Ja ick.
S. So moetty wel sol, zyn,
Dat ghi gaet so stranghen wech met ghewelde
En ghy yoder dagirr murcht plat gaē te velde,
Dus bid ick v, dat ditte niet en ghebuere.
Mensche.

Ten baet niet, ick moeter nochtans buere,
Ick en vreesse gheenen arbeyt noch dangier,
H. Maer de meeste menichte gaet al hier,
Luttel vemant can al daer passeren,
Om de vanden die den wech occuperen,
S. En die daer door wilt sonder fondacie,
Iy en heeft niet dan groote tribulacie,
Onghegroet, veel eathuchtyis ongepayzert,
Riuers herberghe, dock ongepayzert,
H. Doet onsen raet, oft ghi doet als de Richte,
Gheloooue.

Sch mensche, siet dat ghy wandelt met lichte/
 Inden dach dat ghy v niet en offendecet/
 Siet dat ghy v niet tghelooue so vergeert/
 Dat uwen stock wten handen niet en valle/
 Wacht v vā quaen raet, en van dien gheschalle/
 Want ic duchte sy soudē v int eynde bedriegen.
 V. Wy en muerghen niet lieghen/
 Doet na ons aduyns, ghy en sult geē quaet, doē.
 Mensche.

Ich soude om een haer v lier raet, doen/
 Want ic sie dat ghy waer segt voor myn ogghen.
 Ghelooue.

Sch mensche, ghy weet so deertlic bedroghen/
 Laetse varen, of het wert v lachtere.
 De mensche.

Ghelooue, terdt een luttel achtere/
 Ich moet my beuroen, tzyjn te goe ghesellen.
 Ghelooue.

Gady tghelooue dan achter stellen/
 Het licht sal wtgaen, en te negaer verdwīnen.
 V. Ja wel, de sonne sal noch langhe schīnen/
 En al waert nacht, wy en sullē vā hē nyscheen
 Al souden wy hem met tortsen thuyts leen.
 Mensche.

Sy gheere, al soudt my vrouwen int leste/
 Ich sal v lier raedt doen.

V. Tis verre theste/
 Ghi muecht in desen wech gaē met plapsansen.
 V. Mē soudet by naco met sockē op dansen

So effen gaetmen hier sonder eenich belet,
Mensche.

My duncke ick ben op desen wech bet/
Dan op den anderen.

S. Dats goet te wetene.

N. Tsa, ghy moet v gaē voegen te gaen etens
In een eerbaer plaetse met ons beyden.

Mensche.

Waer sou dat zyn?

S. Daer wy v sullen leyden/
Dreest gheē dangier, wy en socckē n̄ dan tolijt.

Mensche.

Ick soude my schamen, ick ben int habijt
So pouere, dat my lanes so seer verleedt.

N. Sijt te viedē, ghy weet al anders gecleedt
Dus te gane en soudy niet behaghen,
Der weerdinnen.

Mensche.

Maer ick moet teerst vraghen,
Waer ick gaen soude, by uwer gracen?

S. Waer?

N. In den poel van desperacten?

Ghelooue.

Daer comt de mensche toe, die achter stiet
Tghelooue.

S. Swūcht, dat ghy ons niet en quelt,
En pact v duere met uwen broetselt.

Mensche.

Wie is daer weerdinne?

H. Der sonden voetsel/
Dmenschen behoetsel/voor al dat hem beert.
Mensche.

En die heb ick ouer langhe tijt begheert.

S. Ghy zijt oock ten huyse lief en weert.
Mensche.

Waer af kent sy my?

H. Veel meer dan ghy waent.

S. Tis al van v dat sy daghelics vermaent/
Dus doet wt dat cleedt van innocencien.

En aenuerdt dat cleedt van preeminencien/

Maect v seluē groot/siet dy ghi v daer toe geeft

So werdy verheuen voor al dat leeft/

Soet onsen raedt/so steldy v tot vruechden.

Shelooue.

O mensche/gady v ontcleen van vruechden/

Elicht gaet nu wote/werdy so coene.

H. Wy en hebbe hier niet gheē licht te doene

Wy sullen sonder licht wel gheraken

Daer wy zijn willen.

S. Gordt dit mes aen van wraken/

Weert dē palstre/dat ghi daer aen nzen geloof

H. Neēt die mutse/mz die plume op thoost/

En ghenect v niet meer metten innocenten/

Men mocht v by gans bloet nu niet vergenten

Alle ghenoechte sal op v weluen/siet/

Woeyter v toe.

Mensche.

Ich en kenne my seluen/niet.

S. Het sal seck al comen tuwen wille.

Mensche.
Met desen messe schijn ick den quaen gille/
Nu en vreesse ick niemande ten beghinne.

A. Laet ons nu voort gaen.

S. Hier is de weerdinne.

679

De schoonste minne, naer elcs betamen/
Dienien vindt.

Mensche.
Maer hoor hier sal ick my niet schamen?

A. Neen ghy wy, en naect daer af geerupse
Sint onbeschaemt.

S. Ghy zijtter al hint ten huyse,

Dat weert ick wel.

Mensche.

680

Ich twiifel.

A. Dat hebby vast.

S. Weerdinne, wy brengē met ons eenē gaff
Maer hy is beschaemt, dwelche ick stille, rōme,

Der sonden voedtsele.

Wie ist?

A. De mensche.

Der sonden voedtsele.

Hy is willerome,

681

O mensche, die ick in alder tijt belaghe,

Het is doch al naer v dat ick vraghe,

Ghy nachte, by daghe, sonder eenich respit,

En teenen teeken dat ghy my willerom zijt,

So moet ick v naer mīn verlanghen,

Eens

Eens vriendelic ruffen aen v wanghen/
Comt naer bid ick by uwer gracen/
In mijn hups/den poel van desperacien/
Daer v der sonden voedtsela in bringhen/sal.
Mensche.

Och/ick en weet niet hoe ic mi bedwinghē/sal/
Ick sou springhen/al van viertighen luste.

H. Ist niet fraey/dat sy v also ruste.

H. Dit zijn wy van haer daghetische pertē/
Mensche.

Dien cus ghinc tot indē put vā mīnder herten.

H. Wat sal sy bedryuen/waerdy gheseten/
Der sonden voedtsela.

Isa/isa mijn heeren/laet ons gaen eten/
Maect v bev van dienste/alsoot betaemt.

Comt/sit hier mijn lief/en weest niet beschaemt
Ghy en mocht ter werelt niet willecōmer zyn.

H. Hier is ghereedtschap.

H. Daer is broot.

H. En daer is wijn.

H. Daer is een lekker morseckijn/
Der sonden voedtsela.

Curt en quick.

H. Isa/isa/isa/dit hem vā dalder beste slich/
Der sonden voedtsela.

Siet mijn lief/daer is wat goets voor uwē tant
Mensche.

Hep/ick danck v lief.

Der sonden voedtsela.

Maect

Maect goe chlere.

S. Ghy zitt haer quam/
Den besten callant.

Der sonden voedtsele.

Ghy doet mijn bloet verhtiten.

Ghelooue.

Sal ick hier bivuen staende.

N. Tien ghy muecht sitten/

Oft ligghen daer buxten pewers int groene/

Tot datmen u roept.

Ghelooue.

Het gaet hier ouer noene.

Mensche.

Mensal u roepen, als men u wilt hebben.

S. Sidt hem by, en verwarmt zyn tebbel/

En brengt hem een revsken.

Der sonden voedtsele.

Ich en salt niet laten.

Mensche.

Wat ghy my brengt, ick en salt niet batent/

Al dioncty met vaten ten is al maer spel.

Der sonden voedtsele.

Thoont lust nu, sust nu, dit coimt op u vel, snel

Nchtet, wachtet, van desen edelen traen, zaent.

Mensche.

My duest nu, dus blust nu, mijn ghequel, sel.

Der sonden voedtsele.

Thoont lust nu, sust nu, dit coimt op u vel, snel

Gust nu, en rust nu, men kent uwen tel, wel,

Derzack.

384
Verzachtet, verpachtet, vry onbelaen, waen;
Mensche.

Heyda, heyda laet ons in vruchedē gaen, haen
Wp en staen nu onder niemants correctie.
Der sonden voedsele.

Thoont lust nu, sust nu, dit comt op v vel, snel
Wchtet, wachtet van den edlen traen, zaen.

H. Shy zijt puer van een goe complectie.

S. Dat bekendic also zaen, als ick hem sach.
Mensche.

Niet voor vroelic zün, also lange als men mach
Ten comt niet allen dach, tonsen apse.

Der sonden voedsele.

Maect goe chiere binnen desen palayse.
Mensche.

Ich moedt v eens cussen, in tecken van payse.
Der sonden voedsele.

Geerne lief, geeft daer op eē vriedelic smacxhē.

H. Te wñle sv cussen, ic brengt v een bacxhē.
S. Te gaer wt, eer dat zijt werden gheware.

Mensche.

Wp duncke ick sitte inder vrucheden scbare.

H. Diet hoe sv elck anderen beminnen.

Der sonden voedsele.

Waelt noch een versch.

S. Gaet buyten, gaet binnen.

H. Wñen muegē aen os gastē nz veel winnē.

Mensche.

Wp en staet eenen verlozenen clap, niet.

G. Heyba seck, daer is een ander sap, het
Den tap riet, dat wy seer souden drincken.

Der sonden voedtsle.

Tsa, tsa, tsa, tsa, wilt dat baccken vol schincken
Mensche.

Laet nu sincken seck dat edel traepnken.

Der sonden voedtsle.

Het comt v.

Mensche.

Ich meret.

N. Dat lecher saepnken.

Der sonden voedtsle.

Verpruelt v.

Mensche.

Ich sal.

G. Twerdt tuwaerts gheneghen.

Der sonden voedtsle.

Comt nu.

Mensche.

Het weret.

N. In dit edel baepnken.

Der sonden voetsle.

Het comt v.

Mensche.

Ich meret.

G. Dat lecher saepnken.

Der sonden voedtsle.

Geromt v.

Mensche.

Der:

366
Versterct.

N. Tot dat volle maeynken.
Der sonden voedtselē.

Smult nu.

Mensche.

Twordt al.

S. In dbeste gheslegghen.
Der sonden voedtselē.

Het comt v.

Mensche.

Ick merct.

N. Dat lecher sacynken.
Der sonden voedtselē.

Verpruelt v.

Mensche.

Ick sal.

S. Twordt tuwaert ghenegghen:
Der sonden voedtselē.

Nu zyn immer nu dus verre bedegghen/
Ick hebbe vercreghen met desen dinghen
Eenen gheest.

Mensche.

Wyllen wy een lieken singhen/
Dat wy verbluen moghen te desen liē.
Der sonden voedtselē.

Dat en mueghen wy niet laten liē/
Ick doe met v, al saten wy op strate.

Mensche.

Nu wel dan, houdt ghylie bey de mate.

N.

Ster singen
de mensche
ek der son-
de voetselē.

W. Wp sullense op desen kerf keruen.

Mijn liefste lief,

Dat noyt mijn herte bekef,

Des al int herte, alst pakt by apetyte,

Sy blust mis kief,

Van mīnder herten gries,

Wen hoortse, dat ick nu deerlic cryte,

Quijtse haer seluen, sen ist maer gupte.

Consciencie.

O mensche, hoe, sitty nu Gode te spyte,

Elcken te verwoyte, die duchtelic leuen,

Claes, waer toe hebby v nu begheuen?

Deewich leuen, is v nu duchtelic nakende.

W. Wat is de Commere al mis baers makende

Hy en is noch maer smakende iolūt en spel.

S. Heft v van hier, dat raden wy v wel.

Der sonden voedtselē.

Duncket v nu tyt van penitencie?

Consciencie.

Och lacen, ick ben zyn consciencie,

Ick en ben baetsoeckere noch schupmere.

W. Sijn consciencie is veel gherupmere.

Dus vliet van hier, ghy zyt veel te nouwe.

S. Hy en ket v n3, dat sweric op mij trouwe.

Der sonden voedtselē.

Dijn presencie en can hem niet ghenoeghen.

Consciencie.

Lieve mensche, wilt v tot Gode voeghen,

Oft ick moet v wroghen suwer verzeeringhe,

Hier

Hier comt Kedene, ende Salighe leeringhe,
 Die my hopen niet en sullen laten,
 Haerker instructie sal den mensche baten,
 Al waer hy verwaten, buyten Godes gracie.
 Salighe leeringhe.

Vrou Kedene, wat hoor ick lamentacie,
 Varguwarie, doet my verwondert wesen.
 Kedene.

Salighe leeringhe, vriendt Godes ghepresen,
 Al en comet niet iustich tonsen wensche,
 Het is de consciencie vanden mensche,
 Die haer tot drucke pijn te bestedene.
 Consciencie.

Salighe leeringhe, en vrou Kedene,
 Wilt doch met druckighen ooghen aenmercken
 Wabupselike, enorme ghewercken,
 Vanden mensche, met diligencien,
 Hy was eerst inden staet van innocencien,
 Ghelooue hebbende in zijn ghesichte,
 Dat hem metten woerde Godes voren lichte,
 Twee weghen siende, seer ghebuscert,
 Heeft zijnder onselicheyt, gheadhereert
 Verdwaesde ionckheit, en Bierighe lust,
 Die niet gheeffert en hebben, noch gherust,
 Nu en hebben hem brocht met haren broetssele
 Zijnder qualic, naert byder sonden doetssele
 Inden poel van desperacien, och, och, och,
 Ghelooue is achter ghestelt, sit hy noch,
 Licht is wte, wie sal synen commer stelpen?

Salighe leeringhe.

29

Wy sullen v bystaen,

Redene.

Wy sullen v helpen.

A. Waer om versuchty.

B. Waer om wildy trueren.

Der sonden voedtsle.

Maect eenen moedt/en vreesst gheen doleuren
Den sal niet ghebueren bysondere.

Salighe leeringhe.

O mensche/truy houdy v redene tondere,

Is ditte ghewrocht naer tgheloofs aduys?

Redene.

Hooft naer salighe leeringhe/züdy wijs;

Keert v tot God/en versucht om v ghebreken.

A. Wat wildy veel coutē/hy en sal n3 spreke

Dus trect van hier.

Salighe leeringhe.

Waer is zün sprake bleuen?

A. Hy heeft ons procuracie ghegheuen/

Ghi muecht wel verspgē/sinē mont is int doot;

Redene.

Och mēsche/keert v tot dē ötferinhertigē Godt

Al hebdy buyten redene gheleest/

Hy is alleene die de sonden vergheest/

Hoemē heeft ghesneest / groot is zün ghenade;

Mensche.

Och Redene/ick duchte het werdt te spade/

Ick sie nu de doot voot mýnen ooghen/

God

God en willes niet langher ghedooghen,
 Ick en hebbe de sonden niet willen haten,
 Nu sullen sy my dooen, eer icse sal laten,
 Al mijn cracht saelgeert my, ic geuselt lanc so
 Der sonden voedsela. (bet.

Tis beter, versyghen wy sonder trompet.
 N. Met een schete voor dherberghe.
 S. So wy plegghen,
 Daer werter noch eer lang int netkē gecreghē.
 Mensche.

Lacen, macharmen, isf hier op bedegghen,
 Nu blyuick alleene bypter gracen,
 Inden diepen poel van desperacien,
 Hope.

Wat hoor ick al gheschals, vol tribulacien?
 Hier staet Salighe leeringhe bedroeft,
 Met vrou Gedeue, die hulpe behoeft,
 En de consciencie vanden mensche,
 Claes, my duncke dat ick nu verhensche,
 Hy leyt in desperacien versmacht.
 Mensche.

O Gods salich lyden, zyn groote macht,
 Syn precieus bloet, zyn bitter ppne,
 Sal hy vergheten ontfermhertich isyne,
 Sal hy my in zyn gramschap bederuen?
 So moet ick hier in desperacien steruen,
 En my onderuen van dat ewich goet.
 Hope.

Och vdoolt mēsche, sचेpt doch nu eenen moet
 Na ij hier

Hier ben ick hope van God ghesonden/
Die v by sjaen sal in allen sonden/
D niet latende, noch ws zyn versmadere/
Tot dat ghy zyt in thups van uwen vadere/
En inde slaepcamere van uwe moedere.

Mensche.

Och troost, mijns catpuicheyts behoedere/
Die naer mijn salicheyt hier comt waken/
Hoe condp in dit diepe hol gheraken/
Van desperacten, daer ick ligge belaccht?

Hope.

En socht niet, bid ick v, weest niet versaccht/
Want die ons helpen sal seer ghehertich/
Is bouen al dat leest ontfermhertich/
En die voor ons vecht, is alles machtich.

Mensche.

Och, dit zyn woorden buyter maten crachtich/
Maer al is god otfermhertich iôs volueerdich/
Ghy moet oock weten, hy is rechtueerdich/
Wrekende de sonden, sonder gracie/
Totter derder oft vierder generacie.

Hope.

En versaccht v niet, maer weest wat stoutet.

Mensche.

Sept David niet in synen Souter/
Ghy zyt rechtueerdich heere totten knechte/
D vonnisse en crimpt niet in, tis al rechte/
En noch voort sept hy, wiet te hoozen begeerde/
Alst my past, als ick den tijt aenuerde.

Sal

Sal ick mijn rechtueerdich vonnisse stricken /
 Noch sou icker v noemen hondert ghelijcken /
 Paulus totten Hebreen ons weten laet /
 So wie dat de wet van Moyses versmaet /
 Gods iusticie en sal niet buyghen /
 Ter kennissen van twee of drie ghetuyghen /
 Sal steruen / dits vonnisse vanden Heere.

Hope.

Lieve mensche en mistroost v niet te seere.

Mensche.

Hoort Paulum noch tottē Romeynen spreken /
 Laet my de wrake / ick salt wel in tōts wreken /
 Petrus seyt oock in synen tweeften brief /
 Veel beter waert / en niet noch so min grief /
 De wet van iusticien niet te wetene /
 Van naer de kennisse / die te verghetene /
 Van allen verloren woorden in ons leuen /
 Ghesproken / sullen wy rekeninghe gheuen /
 Dit is de stranghe Gods iusticie /
 Ick mach wel segghen / mijn malicie /
 Is meerder / so Caym seyde / tzijn verstranghē /
 Van dat ick gracie soude ontfanghen /
 En de gheesselē Gods tot sondighen menschen /
 Sijn menichfuldich / dies moet ick verhenschen.

Hope.

Maer daer staet voort / dit moetty onthouwen /
 Alle menschen die hem in God betrouwen /
 Sal zjn ontfermhertichept omme vlercken /
 Want sy is bouen alle zjn ghewercken /

Ma ij En

En noyt yemande sy en ghebraken /
Sint Jacob seyt oock met soeter spraken /
Gods ontfermherticheyt / die wy alle louen /
Gaet verre zyn iusticie te bouen /
Petrus heet hem oock tonser contemplacien /
Den vadere van alder consolacien /
Ick en wil / seyt hy / naer Esayas spreken /
De doot vandē sondare niet / noch ooc wreken /
Maer dat hy hem bekeere / en mach leuen /
En noch dupsent sou icker v gheuen /
Reest niet te langhe.

De mensche.

Hoe ben ick bedroghen.

Hope.

Figuerē.

* Hier
thoont men
die figuerē
van Benadab
den Coninc
vā Syriē.

Ick sal v daer af een schoon figuerē tooghen /
Wat doude Testament / staet op v ooghen.

Mensche.

Wat verstande wildy daer by legghen.

Hope.

Hebt eenen moedt tot God / ick salt v segghen /
Benadab van Syrien de groote heere /
Bloodt den Coninck van Israhel. die hy seere
Misdaē hadde / twelc noch niet en was gewo:
Sijn knapē hebbē tot hem gesproken / (hē
Wy weten dat de Coninck van Israhel
Dien ghy buyter maten hebt gheweest rebel /
Al is hy vroom / wonderlick coragieus /
Nochtans hy is seer compassieus /
Laet ons met sachē gordē / siroppē acnden hals /
Wem

374
hem te voete vallen / sonder veel gheschals /
Ick hope hy en sal ons niet verstranghen /
Dit hebben sy ghedaen / en heeftse ontfanghen /
Met ghewilligher herten in gracen.

Mensche.

Ten is nu gheen tijt meer van desperacien /
Is de mensche totten mensche so ghehertich /
Hoe veel te meer is God op ons otfermhertich
Hope.

Sijn eyghen is den mensche te sparene /
En Christus die ons heeft te bewarene /
Kent ons miserien / en ons ghebreck /
En daerom / als hi vgrat is / neemt zyn verweck
Simulerende de sonden vanden mensche /
Door penitencie / liet nu te wensche
Een figure / wt tnieuwwe Testament /
Slaet op v ooghen / op dat ghy v seluen kent /
Maect v wter desperacien wone /
En keert v tot God.

Mensche.

Dats de verloren sone /
Nu ghecrich ick traolt / confoort en eenē moet /
Ghelooue comt nu voren metter spoet /
Ontsteket tlicht / al heb ick v verbolghen /
Ick sal nu mijn consciencie volghen /
Ick hebbe mis daen / ick kenne mijn ghebreken.

Ghelooue.

Volcht mi hint / tlicht is emmertoes al ontstekē.
Ma 119 Consciencie

en

Figure.
* Sies
thoontmen
de verloren
sone die in
gracie ont-
fangē wert.

Consciencie.

Dat ghy consciencie niet en wilt laten/
Sal v ten ewighen daghe baten.
hope.

Do sal ick v gaen leyn totter charitaten/
Welck God is thijt byder experiencien/
Aenuweert v cleedt van innocencien/
Weert dees habpten met herten clachtich/
En aenuweert tbetrouwen op God almachtich/
Dat ghy muecht comen thoochsic iubilacie.
Mensche.

Dits ganck dan, God gheef my zyn gracie/
Teewigher spacie, alsoot hem betaemt.
Salighe leeringhe.

Vriende vercoren, die hier zit in God versacmt/
Aenuweert dit mysterie, tuweliet bate.
Adene.

De mensche, die eerstwarf ghesielt is in siate
Van innocencien, al schijnet blonckheyt,
Hohererende daer naer verdwaes de ionckheyt/
En Vierighen lust, die hem bedwinghen
In desperacien, en daer bringhen/
Met haer ingheuen, en haer broedtsel/
Byder weerdinnen, der sonden vordtsel/
Tghelooue achter stellende onghereffseert/
Salighe leeringhe.

Nochtans byder hope gheconforteert/
Alle schriftueren daer wte ghedrooft/
Neemt zyn consort en synen meesten troost,

Op donfermherticheyt Gods onder sneuen; **A**
Die hē brenge hier naccmaels int eewich leuē.
Medene.

Dus goe heeren vā Ghendē vriendē verheuen/
Neemt ditte in danckē, ons slecht vermaen/
Want tis al tot God en tuwer eeren geuaen/
Oock der Aethoricken niet te spote/
Des al int herte, alst past by apetyte/
God beware ons allen van tsvants twisten/
Dat bidden wy Capriſche berkenisten.
Finis.

Audenaerde.

Par vobis.

In dit spel zijn ses personagiē.

Steruende mensche. Ghelooue.

Hope. Charitate.

Schriftuerlic bewijs. Figuerlic troost.

A. Lof vader almachtich, God vā hier bouē; **Prologe.**

Lof jonē, en heyllich Gheest daer mede.

B. Wy en connē v voldanckē, noch vol louē

Dat ghy ons verleent hebt pax en vrede.

A. Alle gouerneurs van deser stede;

Edele, ende schamele dier ghelicke.

B. Wenschē wi, en biddē met innighre bede;

Dat sy hier naer besitten Gods eewich rucke.

A a a Steruen=

Steruende mensche.

Heer God hoe vindic my nu te moede/
Couuer vā ghelde/planteyt van goede/
En mach mi bystaē in dezē swarē noot/
Menichte van vrienden/gheluck van spoede/
Grootheyt van magē/ noch eelheyt vā bloede/
Tis al niet/my besluypt de bitter doot/
Niewers en vindic eenen vrient so groot/
Die voor my wilt in dit dangier/waken/
Dies moet ick allcene de doot onghier/smaken/
Siecte v̄wint my/ daer en is gheē vragen/naer/
Och/wie sal my troosten:

Shelooue.

Wien hoor ick claghen/daer?
Tot sulcker benautheyt sou ick my vernemen.

Schriſtuertlic bewijs.

Ende wy twee sullen v̄ assisteren/
Om daer te verclarene ons beste adujs/
Al voren ben ick schriſtuertlic bewijs/
Die den oprechten mensche noyt en looch.

Figuerlic tooch.

Ende dan sal volghen figuerlic tooch/
Figuerere ontdeckende tot zjnder vaten.

Mensche.

Therte is beroert/mij duecht heeft my gelaten/
Dlicht m̄nder ooghen wilt my ghebreken/
Den Enghel ter rechter hant hebbic bestroeken/
Ter linker hāt/door m̄ns misdaets bewinden/
Wilt my de vriesshende Leeu verflinden/

Des doots droefheyt quelt my, wies geulele?

Ghelooue.

Weest ghegroet salighe ghelouwighe siele,
Gheteeckent metter beeldē der dypuldicheyt,
Verlost met Gods bloet.

Mensche.

Die my so ghehuldich greyt,
Wie/en van waer sidp / om rusten myn binnen?

Ghelooue.

Ick neme oorspronck inden hemel binnen,
Als vode des medecijns, die elco siecte merct,
Ghelooue dat wt charitate werct,
Myne name versterct.

Mensche.

Dat hoor ick gheerne,
Dijn conste en staet my niet tontbeerne,
Want met consolacien, ghy my helpen muecht.

Ghelooue.

Ick Ghelooue, en ben niet allene een duecht,
Maer leedsterighe der duechden en fondamēt,
Sonder wien met God niemant wert bekent,
Ghetroost v in my, en vreesst gheen tegenspoet.

Mensche.

Den aldermeestē troost waer mi vcregen, goet,
Wist my al af gaet, en niemant en blijft by.

Ghelooue.

In wien wildy v bet troosten dan in my,
Die allene gheuoele inwendich seere,
De magnificencie vanden Heere,

ster

Steruende, bedruet, op my fondeert v.
Schriftuerlic bewijs.

Laet v niet betrueren, naer Paulus bescheedt/
God heeft hemlieden een stede bereedt/
Ende dats den hemel sonder eenich dwalen.
Ghelooue.

Hier af en moghen wy oock niet ghesalen/
Gods heplich Gheest sendt os hier ter tijt vā nu/
Ende ad Romanos staet, is dien gheest in v/
So is v God zyn rijke toeschrijvende.

Figuerlic troost.

Weest pacient in desen staet bliuende/
God is heere van al, so ick claer verluwe,
Schriftuerlic bewijs.

Dauid seyt, hemel en aerde zyn bey uwe/
En al datter in is van voren tot bachten.
Ghelooue.

Van wiene muerchdy bet troost verwachten/
Dan van hem, die aenhoort elcs caremen/
Wiens proprieteyt is, altoos ontfaremen.
Hope.

Wy is, also Deuteronomij bliet/
God getrouwe, en rechtuerdich, diet al berijct
Figuerlic troost.

Niemant en heeft zyn hope op hem gheuscert/
Die van hem eenichsins schiet geconsondeert/
Dwelck Ecclesiasticus bet uycht al bloot.
Schriftuerlic bewijs.

Hier omme hoept de rechtuerdige in zyn doot/
Ende

370
Ende sulcke hope / al zyn grief gheneest.

Ghelooue.

Alsulcke hope heeft in Manasses gheweest /
So wy indē Byble tlaet ghewaghen / saghen.

Mensche.

Mach ick een woort om mijn behagē / vragen /
So segt / wat hope is / hier in presencien:

Hope.

Hope naer den meester der sentencien /
Is een seker bede / door Gods realicheyt /
Van onlieder toecomende salticheyt /
Wt gracen ende verdiensten rissende.

Mensche.

De verdienste maect my therte afgrissende /
Bouen my ghelic eender vloedt swellende /
Onuerskert / ontlic ick dwoort my quellende /
Gods vreesē doet my den sū verseeren.

Figuerlic troost.

Obeghin der wijcheyt is de vreesē des Heeren /
Tis al goet datmen ten goeden fone / doet.

Mensche.

Ich bedancke v van uwer doctryne / vroet /
Die verlicht heeft my / die seere ven ghegriest /
En naer dat ick vinde troost die my gheliese /
So dat my tsghelouen licht wilt beschouwen /
Ende den stock van hopen onderhouwen /
Rieplick te ghemoete / verlanghende seere /
Mynen verlosser / mynen schepper / en Heere.

Hope.

De

De derde venstre verlichtet al/
Dat is sy, die in derder hant comen sal/
En by v bliuen, also wy v ontspringhen,
Mensche.

Niemant en betrouwe te seere op dinghen/
Die verghanckelick zijn teenighen sonden/
Charitate doet de menichte van sonden/
Naer Petrus vermonden.

Charitate.

O schoon creatuere/
Gheschepen naer Christus edel figurere/
By my wert al uwen grootē druck ghespaent/
Mensche.

Wie sdy die my dus eysschelick maent/
Oft ick van v wachte eenighe bate?

Charitate.

O kint een hovr Gods, ick ben Charitate/
Ghesondē vā Gods geest, die by v bliuē moet.
Mensche.

Alleene charitate duecht becliuēn doet/
Maer wat is charitate, die veel drucs vdrūst?
Schriftuerlick bewijs.

By dat de meester der sentencien schryft/
Charitate is liefde, als ment wel verlyndt/
Daer God om hem seluē niet wert ghemindt/
En onsen naesten om God, oft om gods wille.
Mensche.

De woorden paeyen my bey luyde en stille/
Want sy den sin supuer houwen onghenoost.

Charle

382
Charitate.

Wensst dat ghy vercreghen hebt grootē troost,
Midts tgelooue, dwelck hem wel is quytelic,
Nochtans en werdt v dit niet profijtelic,
Want desen troost is onseker, en niet volmaect.
Mensche.

Dat weet ick wel, dies mijn herte altoes haect,
Ende is ontrufft, om te wetene expres,
Waer omme desen troost niet volmaect en es.
Charitate.

Ick salt v segghen, want daer aen belanck leyt,
Eerst om dignozancie, der menschen crancheyt,
Al waerdy van sonden suyuere bouen sommen,
Wat troost mach v daer af ghecommen,
Als ghijt nz en weet: Job scrift met allen straf,
Ben ick simpel, mijn siele en weeter niet af,
En my sal verdrieten mijn arm leuen.
Figuerlic tooch.

Ten tweeften, men vint naectelic geschreuen,
Al maect v tgelooue ghesicht, ghevromt,
Door alle haer affectien voren ghenomt,
Nochtans by Lucas notabel calculeren,
En muechdy dit gheenans presumeren,
So hy seyt, wy bliuen onvrechtbaer knechten,
Schriftuerlic bewijs.

Het derde salmen v oock berechten,
Ecclesiastes scrift ons by aduise,
Datter rechtuerdighe zijn en wijsen,
Ende in Gods handē zijn haerlieder werken,
Noch:

Nochtans en connense weten noch gemercken/
Weder hē haet oft minne wert ghecompooseert.
Charitate.

Daer is eenen troost diet al excelleert,
Waer hy al twijfelt men teenigher vze,
Inder warachticheyt vander schrifture,
Desen troost weert sulcken scrupel presentelic/
Ende ghebuert om verstaen diligentelic/
Als den ghelooue metter wercken tempreest/
Toenloopt, tughenisse vandē heyligē Gheest/
En ons weert, en dat hy in dō weret telcs vrame
Den oper sien God thoont zūde bequame,
Tghelooue mettē werckē verteost die steruen/
Mer hier wt machmē veel meer troost dweruē
So hier van onsteden werdt ontbonden, ras.

Figuerlic troost.

Maer liet eerst hoe desen geest gesonden, was/
Twerdt uwen verstande figuerlic verclaert.

Charitate.

Figuer.
* Ster
thoontmen
runder sen
den vanden
heylighen
Gheeste op
Dapostelen
Christi.

Daer alle Gods Apostels waren vergaert,
Quammer wten hemel ceuen soon outrent,
Ghelickertwīs van eenen gheest vehement,
En veruulde tghheheel huys, op tselue sapsoen/
Also de Acten maken claer mencioen,
Schriftuerlic bewijs.

Daer dees geest toelaert sonder eenige wūcke
Hy verseliert ons vanden ewighen rīcke.
Mensehe.

Sulcken troost mijn herte confortteert nu,

389
De gheest verbljdt, dat ict hoorre vermonden.
Ghelooue.

Sijdy doot, door de vuple stinckende sonden,
Door tghelooue leef dy, naer Jans publiceren.
Schriftuerlic bewijs.

Leest ghy tghelooue sal v purgeren,
En suueren, so de Acten tuyghen weerdich.
Figuerlic troost.

Ghesuuert het sal v maken rechtueerdich,
So Genesis van Abraham can bewysen.
Ghelooue.

Rechtueerdich zynde, tghelooue sal v spijzen,
Met spijs en dranch, die v de gheest sal gheuen,
So in Paulo en Ihabacuc staet gheschreuen,
De rechtueerdighe leeft soo in de werelt.
Schriftuerlic bewijs.

Als de siele met duechden dus is beperelt,
Comt Christus, so Ozeas tuyghet ouer luyt,
Ende troutse int ghelooue voor zyn bruyt,
Iof hem die ouer al heeft zyn ghebodt.
Figuerlic troost.

Ghetrouit zynde, en vereenicht met Godt,
Werdt hy haer door tghelooue veel versijcs,
Want hy maectse poortersse zyns ewichs rijcs
So Paulus ad Hebreos leert voor een lesse.
Ghelooue.

Bruyt Christi zynde, en hemels poortersse,
Werdtse Godes dochter op den seluen termijn,
Schriftuerlic bewijs.

Jan sept. dat wy alle Godes kinderen zyn/
Sijn oprechte sonen, wilt hy ons verclaren.

Gheloooue.

Nu hooren wy Jacob openbaren/
Dat Christus gheloooue selker spacie/
Rechte hoors maect in Godes habitacie.

Figuerlic troost.

Paulus sept expres, God is de vader/
En Christus broeder van ons al gadere/
Volghende der belosten Abraham ghedaen/
So ghy by figueren daer inuecht verstaen.

Gheloooue.

Figueren. Om dat Abraham door Godes strange, beheet
* ster Isaac tonthoofdene was lange, bereet,
ehoontmen Ghelooft de en swoor hem God te dien tïen/
Abrahā of Dat hy hem, en zyn zaet sou ghebenedïen/
ferende sy En vermenighen als sterren aen tfirmament.
nen sone
Isaac. Schriftuerlic bewijs.

Jan sept. ders ghelofte is Godes rijke bekend.
Gheloooue.

O dolozeuse, dan en wilt niet trueren/
By ghelofsten moct v Godes rijke ghebueren.
Figuerlic troost.

Weet nu, dwelc voek aen v salich behout, cleest
Als Christ? de siele voor zyn bruyt getrouw, heest
En ghemaect door charitatoue minne/
Sijn dochter, ende hemels coninghinne/
Tgheloooue maectse vrende pelgrim en, gast/
So datse niet dan op hemels dinck en, past,

Daer

Daer sy haren brudegoom bereedt sal vinden;
Schriftuerlic bewijs.

Ad Hebreos hoor ick Paulum ontbinden/
Dat Abraham / ende ander sulck menich diet/
Vreemde pelgrims waren ter werelt hier/
En sochten ander stede / so hy clare ghewaecht.

Ghelooue.

Christus ghelooue alle dinck verdraecht/
Ende brengt den mensche int eewich verbliften;
Figuerlic troost.

T ghelooue wederstaet alle sovants strijen/
Het verwint de werelt / naer Ioannes vermaen/
Gheen temptacien en muegher teghen staen/
Dus en dorst ghy door niemants benouwē / flou:
Ghelooue. (wen:

Hier op muechdy wel v betrouwen / houwen/
Ghelooft met vaster herten gheheel ende al/
Dat versoent is Adams doodelicken val/
Door dat hē Christus ootmoedich heeft vneert
Sijn wy met den Vader ghereconcilteert/
So ad Ephesios blijet declaracie/
Inden lof der glorien / door Gods gracie/
Sijn wy verlost vanden val afgruselic/
Door storten tbloets Christi / bouen al prijselic/
Al dus en laet v gheenans verdwasen/
Hebt goet vast ghelooue.

Mensche.

Tzijn schoon solazen/
Ende troosten / dies ick wel doe belijdt/
V u

Dat

Dat ghy de duere van alle duerhden zyt.

Schriftuerlic bewijs.

Weet dat tghelooue, vol goddelicker hopen,
Een substantie is, daer wy by hopen,
Toecomende saken, ende een argument,
Van dinghen, die ons niet en zyn ontrent,
En dats Gods rijke, hoe wel dwoort luyt strā,
So Paul? ad Hebreos narreert int lange. (g^e

Steruende mensche.

Daer ben ick eens deels af gheperturbeert,
Want een ander wet, mijn wet contrarieert,
Ende leedt my gheuaen inder sonden wet.

Ghelooue.

Weest goets moets, v werdes seer coets te bet
Hier comt mijn ghespeelnde vol van virtuyte.

Hope.

Ghegroet weest schoon edel kersten spruyte,
Lid Christi, woonste vanden heyligen gheest.

Steruende mensche.

Wie zyd ioncfrouwe?

Hope.

Sy die soect aldermeest
W weluaert, ghesonde, salicheyt en vrame,
Hope is voor God almachtich mijnen name,
Dochter hemels vaders, ben ick gheseyt,
W int doopsel gheasigneert, en toe gheleyt,
Die v conforteren komme, en gheneesen,
Van uwer droef heyt.

Steruende mensche.

Wilcomt

Welcomme moetty wesen,
Terdt neder/ghelieuet uwer gracie/
Dat ick virtuyt crÿghe/en efficacie/
Van Dijn soete nacie.

Hope.

Ghy moet wel weten/
Dat ick ondersoecte alle Godes secreten,
Steruende mensche.

So bid ick u/dat ghy wilt verstercken/
Mijn leden die my doodelic suercken/
Mijnen tyt wert cort/luttel pemaent acht/my
Ick moet zaen steruen/

Figuerlic troost.

Een beter verwacht/ghy/
Paulus seyt/als troost van onsen misualle/
Door de hope zÿn wy ghesalicht alle/
Dies verblÿdt sy seere/elcs droeue ghelaet/
So ad Romanos int twaelfste staet.

Hope.

Ad Hebreos tÿchtmen ons menichuoudt/
Dat Abraham/Isaac en de vaders oudt/
Glyde ghestoruē zÿn/hoe wel haer verlanghen
Deffect der belosten/niet en had ontfanghen/
Maer saghense van verren/wÿs van te vuerē/
Der belosten/ende dat sou so ghebueren/
En betÿcht ons/ende ons werck metter spoet/
Ja selue/het werck dat hy door ons doet
Quechdelic/is goet.

Ghelooue,

Et iij Pauls

Paulus gheschreuen / gheest /
Dat desen gheest tuyghenisse ghegheuen / heeft
Onser lieder gheest / om supants verminderen /
Segghende / dat wy zijn Gods kinderen /
Waer mochtmen hooren profytigher leere.
Hope.

Naer desen gheest dorste David seere /
Schryuende den Psallem in synen tyt /
Segt münder sielen / dat ghy mijn salicheyt zyt /
En elders / altoos volghende Gods ghebodt /
Ick sal hooren wat in my spieect mijn Godt /
Van hem sal synen volcke pavs comen voort.
Figuerlic troost.

Dats / gheests tuyghenisse is al meerd confoort
Dan tghelooue / hope / charitate tsamen /
Of oock ons wercken / hoe vol van vramen /
Het bliet dize voudt / by goe redenen clare.
Charitate.

Erstwarf / dees getuyghenisse beuanget in haer
Als die alle duechden can en wilt verstercken /
Tghelooue / hope / ende my metten wercken /
Wilt dit aenmerckē / om weeren tbeueren / dijn
In alle salicheyt moet de duecht vueren / zijn /
Enmoghelic waert teenighen termyne /
Sonder tooznoemde / Gods kinderen te syne /
Dwelc nochtās de geest tucht / om bluffschē elck
Sōder liegē / wāt Jā heette de waer: (swaerh)
Schriftuerlic be. (heyt.

Ad hebreos staet / niet voor de dooue /

Niemāt

Niemāt mach God behagen sonder ghelooue.
Ghelooue.

Ecclesiasticus in zijn aduūso seyt/
Dat den hopende verlichtē sal Gods wijsheyt.
Houe.

Vander charitate Prouerbiorum start/
Ich bemint al dat wy met minnen beuaet.
Figuerlic troost.

Vanden wercken schryft Mattheus breere/
Niet alle die roepen heere heere/
En sal mijn rijke luyde noch stille voen/
Maer de ghene die mijns vaders wille doen.
Charitate.

Vā lief dē en wert moet wī Jās beuroē scrouwē
Die mī bemint seyt hy sal mī sermoē houwen
Mijn vader sal hem minnen voor alle saken/
Ende sullen ons woonstie by hem maken.
Schriftuerlic bewijs.

Hier bliicket al claer so Jacob tuycht bloot/
Sonder goede wercken tghelooue is doot.
Ghelooue.

Tweest warf sgeest tugē door rypelic op boert
Weert al tghene dat voren is gheroert/
Wier omme dat tgeloue met datter aencleest
Den steruēde gheene volmaectē troost en geest
Sulck schuuepel en can v niet molesteren.
Houe.

Ignorancie muegghen niet pretenderen/
De heylighe Gheest in al zijn bediet/
G b iij En

En seyt al heel wt ignorancien niet/
So ad Hebreos den text can tooghen/
Alle dinck is naect en ontdect synen ooghen.

Figuerlic troost.

Tweeste povnt moeten wy ooc onderscheyden/
Presumpcie en mach o niet verleyden/
God last, dat wy by gheenen vermane/
Onc eenighe heyligheyt doen te verstaen/
Shelijc Dapocalips doet schoon vertreck/
Van eenen die niet en kende zijn ghebreck.

Charitate.

Ederde moeten wy oock ouer luydt, sommen /
Dats vreesse van een onseker wt, commen/
No moet elck wel weten ongheloghen/
Dat den heyligē gheest niet en wert bedroggen
Hy doet dat hy wilt, tis al in zijn macht/
Ende zijn woorden zijn vol alder cracht/
Hy ist die in ons allen weret byblyuelick/
Dwerck beghint ende eyndt charitatpuelick/
Paulus ist schryuelick.

Schryftuerlic bewijs.

☞

Dapostel seyt expeert/
Hy .st. door wiene wy werden begheert/
In Gods kinderen al te gadere/
Ende door wfen wy roepen Abba vadere/
Hy ist die ons ghebedt voedt bewerende ducht/
Die om ons al'en sucht, so menighen sucht/
So ad Romanos bliect niet diligencien.

Shelooue.

HP

392
Hy stort in ons verstant met sciencken/
Vol goedertierheyt, so Esaias ontbindt,
hope.

Sijn vruchten, zyn alle duechden diemen vindt/
So totten Galathen Paulus gheeft verstant,
En by sulcken eedt, hy met goeder causen pant,
Van hoorpen, en van glorie schoone,
Die ons bedinghe vanden ewighen throone,
Niet en sal frustreeren, noch weder legghen,
Also wy ad Ephesos hooren segghen,

Figuerlic troost.

Niemant en hebbe vaer, naer Jans beschrijven.
Desen gheest sal ewelic by ons bliuen,
En so wiene heeft om zijns lichaems vereenen,
Ende daer toe zyn antwoordt met eenen,
Dat hi als Gods kint, den hemel sal verweruen,
Mach wel ghetroost, ende hopenlic sicruen.

Charitate.

Derde warf, wāt het tugē des gheests v̄heuen/
Onser lieder gheest ouer ghegheuen,
Ghelooue en werck door charitaten nope,
Dat tsegghen, ghelooue, charitate, hope,
Metten wercken alle tsamen gheaccordeert,
Geeft hemliē gedaente volmaect en absolueert.

Schriftuerlic bewijs.

Naer dat ons ghelooue, een argument, is,
So Paulus tucht, van ons onbekent, is,
O'schuer en doncker, daer wy in saelgieren,
So en macht niet bet verlichtē, noch verchteren,

Dan dhoochste claerheyt, so Sapientia spreekt/
Die geheel tsecret hetlichs Gheests duerbreekt
En werdt geschut in der menschen gestichte.

Ghelooue.

Hy is dblinsel vanden ewighen lichte/
Spieghel sonder smette, vlamnich gloeyende.

Charitate.

Inden bybel staet, hy is twier verbroeyende/
Waer by hy elcken zijn lief de wilt verghen,

hope.

Hy verlichtet al wten ewighen berghen/
Also de Psalmiste langs so cloecker seyt.

Figuerlic troost.

Hy is dlicht, in wten is gheen donckerheyt/
So san tucht, lichtende bouen sommen, sijn/
Allen menschen, die ter werelt comen, sijn.

Charitate.

Wanneer dit ewich licht valt tot newes wêsche
Inde ziele vanden godvruchtighen mensche,
En tlicht der siele toe spreckt, en scoon wilt too:
So heeft si oprechte geestelike ooghe, (ghē/
En alle Gods diepten, en tsecret vseren/
Cause weten, sien ende contempleren/
Want door dit licht wert al gheopenbaert,
So ad Ephesios quinto werdt verclaert.

Scrijftuerlic bewijs.

Dat oock sghheests tugenisse dicwil gemineert/
Tghelooue volmaect ende consummeert,
To voren ghenarreet, en ontdeert al naect.

Ghe

Ghelouue.

Gheefst tuughen der charitate volmaect/
 Want den heyligē Gheest, so voren is verhaect/
 Is op ons als Gods penninck en pant gedaect/
 Hy woont in ons, also tucht tonser eeren Jan/
 Hy spreekt met ons, so ic wt Dauid leeren can/
 Hy eet met ons, naer Dapocalyps bedien/
 Ende wt dien moeder by fortsen gheschien/
 Tusschen God en ons familiariteyt/
 Wter familiariteyt, die elcken greyt/
 Spruyt kennisse, en wt kennissen volueerdich/
 Rist excess van wt nemender liefden weerdich/
 Die ons allen houdt onder Gods protectie.

Hope.

Als wy gheuoelen des vaders affectie/
 Werden wy getrocken tot der liefden terstont.

Figuerlic troost.

Dit tucht hy selue door Hieremias mont/
 Segghende met soete woorden, so ick belieft/
 In ewigher charitaten haddic v lief/
 Daer omme hebbic v ghetrocken tot my.

Charitate.

Ozeas septer ghelijcke redene by/
 Ick sal v trecken ins charitaten banden.

Mensche.

De siecke beneemt my mīn verstanden/
 De doot comt daer ick tquaet door seer strange
 O God, de siele wilt wter vā gemisse, (misse/
 Ic dancke dynē gheest, die my heeft duergoten/
 Door

Doo: wiens turgē / den hemel my is ontloten /
En nieuwen wech ge maect / so Paulus tucht /
Doo: t'fortē vā Christus? gebēdyt bloet / (vroet
Hope / ghelooue ende charitate /
Sijn in my wtcomen / al ist late /
Niet by mijn verdiente / soot goet is om weten /
Maer doo: s'gheests tughen groot ongemeten /
Hier in rustic my / want my therte griest /
O heere schuert den wech alst v beliest /
Mijn sinnē v'sraepē / doleū doo: s'doots tēpeest
O God / dat doet uwen wonderlycken gheest.

Ghelooue.

Dus leyt hy vol dolinge in God wel ghesicht /
Metten heylighen Gheeste claer verlicht /
Doordronckē in Gods troost / niet mach hē mis-
hope. (uoeghen.

Tharen brudegoom / gaet haer de siele voegen /
Dise vast tot hem trect ongheseffert.

Charitate.

Met Gods gheest leyt si altoos gheoccupeert /
In sprake / kennisse / liefde ende soetheyt /
In zyn familiaerschap / en in zyn goetheyt /
Versekert / voltroost / gherust eenpaerlic.

Figuerlic troost.

Figures.
* Siet
choontmen
clam nemē
de dē boe.
wt seaders
handē / dien
ontdoende.

Hy figuren mach elck mercken claerlic /
Dat hem is ontdaen by gracelicker soorte /
Gods ewich rücke / ende hemels poorte /
Ende den wech vanden ewighen leuene /
S'hy siet daer den boeck metten sloten seuene /

Die niemāt ontfluytē conſte, hoe bly hoe gram
Werdt open ghedaen van tghedoodde lam,
Alſo Dapoclypps ons maect ghenefich.

Schriftuerlic bewijs.

Met hemelſche dinghen leyt hy al beſich.
Ende en contemplet gheen ander ſaken.

Ghehooue.

Hier op laet ons concludie maken,
Sluytende ons meyninge ter beſter vrouwen.

Hope.

Edel ſpectatuere, bey mannen en vrouwen,
Hier muecht ghi ſcouwē, en zyn contemplerēde
Als nu, deſen menſche agouſerende,
Alſo zacn, als hy gheuolde de bitter doot,
Al dat vander werelt was, van hem vloot.

Charitate.

Wy hebben hem aenghegaen ſeer feeftelic,
Hem trooſtende, ſo wy beſt mochten geeftelic,
De heylighe Gheeft werct in ons euen ſterck,
Sch door dē geest, zū wy ſelue ſgheefſts werck,
Maer den trooſt by onſieden gheexhibeert,
En was niet volmaect noch gheconſummeert,
Sheplichs Gheefſts antwoorde goddelic bedocht,
Was by charitaten aen ſinen gheeft gebrocht,
En heeft, ghelijc hy alder duecht is gewone,
Hem verclaer ghedaen, dat hy is Gods ſone,
So dat hem veel meer trooſts is gheuallen,
Van ſgheeft tughen, dan van onſieden allen.

Schriftuerlic bewijs.

Om

Om dan te comene ter substantien/
Raer dat den gheest niet seyt wt ignorancien/
Die doet dat hy belooft, ende niet en liecht/
Die berou en duecht raet, en niet en bedriecht/
Presumpcie verdrift, desperacie schendt/
Die volmaect betrouwen toe brengt en sendt/
Die tghelooue verlicht, de hope conforleert/
Die de wercken beghint ende continueert/
Charitate inflammeert, druck can minderen/
Die ons adopteert tot Gods kinderen/
Die ontsien comt, en zÿ woonste in ons maect/
In ontsien blijft, en naer ons welvaert haect/
Die is van onser redempcien den pant/
Ende den godspenninck van thoochste lant/
Den pacient verlichtende met dmeeste goet/
Als ghedoopt in Christus ghebenedijde bloet/
Metter Gods gracen zÿn herte spÿsende/
Verskeret dat hy sal zÿn verrijfende/
En Gods glorie, so eke Christen behoort/
Ewelic en altoos dan sal besitten voort/
Volghende de belosten alle gadere/
Ghedaen Abraham onser alder Vaders/
Als een vā Gods kinders, daer naer vlangede
De siele in haer brugooms armo hangende/
En die wten lichame expirerende/
God den vader recominanderende/
Daer wy den gheest latende, in zÿn gevromt/
Sluytende, dat tgetugen des gheest voornomt/
Om dat hy den siecken verskeret te wensche,

Den meeste troost is vandē steruende mensche/
Ons submitterende, segghen wy int cruce.

Figuerlic troost.

Deser feesten voortsetters ende spectateurs,
Seu edel en onedel, vol der consten,

Die ons spel hebt gehoor wt rechter ionsten/
Neemt dāchtelic in v Ghendtsche lande gaerde,

Ono vertooch van v vriendē van Audenaerde.
Finis.

Edinghe.

Penser il fault.

In dit spel zijn vijf personagiē

De mensche. Vernustheyt.

Schrijtuere. Wet.

Euangelisch leeraer.
De mensche.

DE Heere die zjn werckē werct naer dwens/
Hem danck ic vā zjnder beneficie, (schen/

Dat ic niet en ben, als veel ander menschen,

Gheen roouer, bedriegher vol malicie,

Gheen ouer speelder verdient punicie,

Je vaste den Saboth, ken siorte gheen bloet,

Je gheef thiende, in rechter iusticie,

God en den liepser van alle mijn goet.

Smenschen vernustheyt.

V goede wercken zjn van rucke so soet,

Dat

Dat v God is zijn hemelrijcke schuldich,
Wie isser die so godlick leeft als ghy doet?
Dus blijft vast in v ghelooue verduldich,
Mensche.

Vader, moeder ben ick altits ghechuldich,
Ick doe alle menschē ducht, die my doen ducht
Nulmoessen voor mijn duere menichsuldich
Gheef ick, dies door mijn werck my therte ver-
Bernustheyt. (huccht.

Gerust in coussen en schoen ghy steruē muecht
Door v verdiente, sonder Gods ghenade,
Mensche.

Ick noode die my nooden, dats my een vrucht/
Ick hoor misse, Vesperen vroech en spade,
Ick volghe goet ronts mijn ouderen pade,
Veel schriften te lesen stel ick by soe,
Edunct my hetterve, ick en wil niet dolen,
Bernustheyt.

Dat waer een groote solternye,
Laetse doch lesen diese zijn beuolen,
Wat willen die noyt en ghinghen ter scholen /
Schriften poelen, God seyt op een passage,
Hy houdet voor swerelts wijse verholen,
Mensche.

Ick verdien afaet, ick ga pelgrimage,
Ick leene twolck gout, siluer om goe gage,
In veel broerschapen staet mijnē naem gesebre,
Bernustheyt. (uen.

Daer om zijdy van der werelt verheuen,

400
In huysen, in straten elck biedt v eere.

Mensche.

Raer de costume vander kercken ghegheuen

Sae ick te biechten, en oock tonsen heere,

En op heyllich daghen ick nemmermeere

En coopmanschape, kontsie my der sonden.

Vernustheyt.

Rechtueerdich zynd door v werck beuonden,

Ghi houdt Gods gebodt, ghi zyt zj hint clare.

Mensche.

Oock coop ick goet, gout en siluer ick gare

Teghen mijn oude daghen, om te maken groot

Mijn kinders, dat sy souden gheraken bloot,

Nen goe huwelicken en hooghen state.

Vernustheyt.

Ghy zyt een synaert, neerstlich vroech en late,

Noch rijck suldy werden, rijchdy spacie.

Mensche.

Ick dancke den heere die my gheeft gracie

Sijn heyllich ghebodt en wet te volbringhen,

Ick ben gherust, mi en quellen gheen dinghen,

Als wel ghetroost ga ick op en nedere,

Die my lief hebben bemin ick wedere,

Die my deeren, en can ick verdaghen, niet,

Ick souder lieuer lichaem om waghen, niet,

Gplo alst gaet mijn eere te naer, nare.

Vernustheyt.

Soudy niet, elc sou segghen dat waer, ware,

En al waert soo, ghy behoort te doene.

Ec

Men:

Mensche.

God gheef, dat ick altijt auont en noene,
Ro in goede wercken mach voorto herderen,
Best ick mijnen tut naer swerelts sapzoene
Inden eyghen lusthof ga voorto fineren,
Als op my seluen staende vruecht vzeren,
Mijnen troost vast op mijn verdiente legghen,
Dat my God niet en mach zijn ryck ontseggen.
Vernustheyt.

Door bosschē, hegghen, volch ic mijn meeftere,
Niet vreesende wat mach misschien ons twee,
Schriftuere, (stere,

Ick ben gheschepen inden heylighen Gheest,
Van t'beghinsel alder werelt te voorne,
Ick ben wt den mont die daer is alder meest,
Door alle vleesch de eerste gheboorne,
Ick werde geschoncken den wtuercoorne,
Mijn fonteyne is thooge Gods woort genaet,
Wie zijn ooren opent om my te hoorne,
Sal inder eewicheyt niet wesen beschaemt,
Alle die my begheren, by my versaemt,
En werdt veruult van mijn generacien,
Die in my werct, werdt van sondē ongeblacmt,
Die my nutten in reynder contemplacien,
Sullen hongheren, tso van wat nacien,
Weder dorstighen, die my eens sult drincken,
O mensche, hoorz mijnen vovs volgracien,
Wat ghy niet en hebt, dat wil ick v schincken,
Veriaecht vernustheyt, laet my in v sincken,
Want

402
Want bouen gout behoort ghy my te minnen:
Mensche.

Mijn sinnen, binnen, hoe beroert sy blaken,
De saken, my duncken vrent zijn om verstaen,
Vergaen, eplacen so willen mijn spraken,
Ghenaken, hoe sal ict dan, ick ben beuaen,
Belaen, met swaerhz, mijn ooghe al cen traen,
So saen, verandert eplacen, ick en weet
Bescheet, hier af, noch ooc eenich cleyn vmaen,
Veraen, wie mocht my och nu ter werelt breet,
Sweert en bloet, door des vops horen mi afgaet
Hier staet, de vrouwe op een ooghenblicke,
Ick versnucke, en duchte dat my bereet,
Is groot leet, ofte schaemte in desen sticke.

Schrijsuere.

Dijn sonden dobbeleren euen dicke,
Die ick den mensche inden eyghen lusthof,
Dijn selfs bloot vstant, hem houdt inden stricke
Wem verheft in zijn eygen werck quaet en grof,
Stelende daer in God zijn glorie, zijn lof,
Dwelc hem nu van my zaen sal werden vertelt,
O mensche, cranck vackhe vander aerden stof,
Waer om v herte tot eyghen eere helt.

Mensche.

Wie zijdy die my inden lusthof dus quelt,
En comt onuerstins my op dlijf gheuloghen.

Schrijsuere.

Ick ben Schrijsuere van God v hier ghestelt,
En ghegheuen om claer v te betoghen,

Et ij Hoe

Hoe v selfs vernustheyt v heeft bedroghen/
En ongheloghen in v werck te verommen/
In blasende dat ghy daer door soudt moghen
Den hemel winnen / en v Gods kint nommen.
Mensche.

Hoe sal ick dan niet inden hemel comen
Doo: mijn verdiente wat wildy veel praten?
Schriftuere.

Ghi en deedt noyt werck tē was weert twerdom:
Ja wt v seluē wilt wel mijn woort vatē, (mē
Mensche.

Aust v hoeft ghy mocht willen t sou v baten/
Dat ghy hadt ghedaen so veel goede wercken/
Ick heb verdiensten sachen vol aflaten/
Ick ben een goet kint der hepligher kercken/
Ick volbrenghē Gods wet / tis goet te merckē/
Hoe wel naer dz mi dūct ghyt niet veel en acht/
Maer men kent dē vogel best aen zjn vlerckē/
Dus liet dat ghy my vet te misssegghen wacht.
Schriftuere.

Segt my een cleyn ghebodt / welc ghy hebt vol:
Ic sal v paepen / al blijf dy stāchtich. (bracht
Mensche.

Ick ghelooue wt alder mijns herten cracht
En siele / in eenen mijnen God almachtich.
Schriftuere.

Dat ghy daer segt mensche / is niet warachtich/
De reden waer om / sal ick v ontsueren/
Ihebdy noyt / als ghy waert in noodt onsfachtich
heel

Heel uwen troost ghestelt aen creatueren/
In v goet, v seluen, ofi in figueren/
Waer by ghy afgoderpe hebt bedreuen?

Mensche.

Ick gheuoel mijn consciencie rueren/
Daer accuserende niet recht mijn leuen/
O schriftuere, goddinne hooch verheuen/
Is mijn leuen quaet, o stelt my te vreden.

Schriftuere.

Inden Souter David vindy geschreuen/
God van bouen sach ter aerden beneden/
Ofter yemant goet de, van Adams leden/
O siet, daer en is rechtueerdich niet eenen/
Daer en is oock niemant die God soect meden/
Sy zijn al afghekeert, verhardt als steenen/
Onnuttich gheworden, verstaet mijn meenen/
Niemant en isser nu die goetheyt hanteert/
Deer licht tot bloetstoringhe, zijn haer beenen/
Al tsamen zijnse oock tot quaetheyt verneert/
Haerliker mont al maledictie verzeert/
Haer storten open grauen, ongheloghen/
Haer tonghē boos, lippen met fenijn gesmeert/
Sheen vreesse Gods en is voor haerliet ooghe/
Wat wil ick v veel meer te segghen pooghen/
Alle vleesch is weerdich tzyjn vermaledijt.

Mensche.

Van die woorden my daderen verdwooghen/
Gesooghē, waer sal ic om troost ter werelt wylt
Consciencie teghen my nu soo sicut,

Ec iij

Dat

Dat benautheyt en druck my therke duerboort
My knaghende swaer, als eender slanghe bilt,
Eplacē, wie sal nu wesen mijn troost, en con-
Schriftuere. (foort:

Noch seg ick v mensche, hoe ghy v verstoort,
Ten is niet wt alder uwer macht in v,
Te doē voor God eē cleē goetwerc soot behoort
God is eē geest, en ghi maer eē crāc vleesch tu,
Dus concluderic, als dat schriftuere nu
Heuet al, onder de sonde besloten.

Mensche.

Wee my, hoe werden mijn sinnen duerschoten,
Wol druce doorgoten. O consciencie,
Onrustich zijp al thoondy silencie,
Eweedrachticheyt doech ghy haert in mijn siele,
Tusschen vleesch en gheest ick my nu verniele,
Och, wat doe ick el, van moeder ghebozen,
Dan Gods toren, op my ewich verloren,
Vermaledijt werelt, en uwen raedt boos,
Vermaledijt vernustheyt, van my gaet boos,
Cranch toerclaet hoos ick tot mynder bate,
Duysterheyt en nacht moet wesen mijn zate,
Verdoemt eplacē tot ewighen daghen,
O consciencie, donrustich knaghen,
Mijn leuen zinde boos, eyselien betwicht.

Schriftuere.

Dat v werken zijn quaet, v verstant nu buycht
Mijn woort sijncht, wil ic v tungen byder wet,
Sacu my tot haer inden dienstberch onghetel,
En

107

En hoorst / wat v vā haer werden ontknocht / sal
Die v vermeet / dat ghy heel hebt volbrocht / al
Van minsten / totten meesten / al haer begeeren.
Mensche.

Op auentuere / of sy mocht verwoeren
Mijnen druck harderen / soo in v reden /
Stel ick mijnen wille / en ben te vreden /
Tot haer te gane / angst doet my tbenouwen.
Schriftuere.

No mēsche comt / wilt hier de wet aenschouwen /
Terdt op naerder in / maect v verstant vlogghen.
Mensche.

Is dit die wet / die my dus keert den rugghe /
Liggende cranck / hebbende daenschyn bedect /
Schriftuere.

Kendyse niet bet / die v vermeet en seet /
Dat ghyse wel kent / en hebt heel voldaan / haer /
Ghen saechse noyt anders / willet verstaen / claer
Wt v seluen / dan bedect / en van achter.
Mensche.

Mijnē druck wast my lancs so meer onsfachter /
Sch segt my redene waer om / en waer / by /
Schriftuere.

Is sakt v seggē / hoort mensche scharp naer / my /
Al die dincen in haer selfs werck rechtueerdich
Als de Roden / en meynen sy zijn weerdich /
Daer door den hemel te crughen / sulcke liē
Dat zijn die de wet maer van achter aensien /
Segt my mensche / saecht ghyse noyt van vuere /
Cc liij Men

Mensche.

O blint so mijn verstant, verualst mijn natuere,
Waer om, wāt mijn sinnē naer daduys haken,
Ick de wet bedect sie, wilt my wijs maken,
Die ick volbracht dochte, op mijnen dupme/
Schriftuere.

Al saechdy de wet, ghi saecht niet haer crupme,
V docht, als ghy v handen const bedwinghen,
Sheē dootslach noch ouerspel te volbringhen,
Ghy meendet dā, dat ghy haer heel hadt duult,
Mer die begheerte, welc was de meeste schult
Dat sy v die eyfchte, hebdy noyt bemerct,
Als met Pharizeeusche doctryne ghecleret,
Hebt haer gegeuen alleen dwerck wtwendich.
Mensche.

Dat en verstondic noyt, mensche allendich,
Die begheertē, gedachten, en noyt so mispaeyt.
Schriftuere.

Den eyfch hier af staet v inde wet ghesaeyt,
In menich passage, is woudijt vaten.
Ghy en sult v broer int herte niet haten,
Besnūdt ws herten voorhuyt, al ist een crups,
Ghy en sult niet begheren ws naesten huys,
Sijn huysvrouwe, zjn knecht, en dusent meere.
Mensche.

Och hoe verdoolt vindic my buyten keere,
Werre van huys, daer ick meynde te zjn by,
O schriftuere eel vrouwe ghepresen ghy,
Segt mi, waer om hier de wet nu leyt dus crāc?
Schrift:

Schriftuere.

Mensche, v is de schult, v is den ondanch,
God stelde de wet seer heyligh in orden,
Mer si is dus heel crac door toleesch geworden
Datter gheen salicheyt wt en mach leken,
Niet te min, ghy mensche gaet hoortse spreken,
Al vertreck ick, en maect ghy gheen deysinghe.

Mensche.

Ick gheuoele in my sulck vereysinghe,
Nochtans door de hope sal ick aenueerden,
Oft mi van haer mocht eenich troost gewerdē,
Breefe en anxt brengt my hier toe ghedreuen,
In Sinai den berch, o wet verheuen,
Van God ghegheuen, in tafelen gheschreuen,
Ghehele des leuens, wilt my arm wulpen,
Den druck nu stulpen, wt minen anxt hulpen,
En segt wat my van doen is nootsakelic,
Dat ick de qua doot niet en si smakelic,
Noch vanden helschen gheest niet onschakelic,
Maer gherakelic, by God in glorie.

De wet.

Houdt altijt vast in uwe memorie
Alle mijn gheboden, en oock des wets boeck,
Wiltter nacht en dach in dencken met besoeck,
En volbrenghe al dat hy sal leeren, v,
Noch rechts, noch links, en wiltter af keeren, v,
Want voorwaer, vermaledijdt die niet en blijft,
In al dat hy beueelt en van my oock schryft,
En sal ewelic den hemel deruen,

Ja de siele die sondicht / moet daer steruen /
Sonder eenighe ghenade oft ontfermen.

Mensche.

Och hoe de woorden my therte doorswermen /
Wee my laten / en laten noyt meerder noot /
Noyt donder / blixem so een herte doorschoot /
Och half doot verbaest / als dede dien vops /
Daer ick troost hoeyte / vindic my troosteloos /
Och waer ic weer in mÿns moers buyt gecrop /
Ick duchte dees persse sal my doen mishopen /
Best sit ick neder / wies mijns ghedincen / sal /
Eer ick leuende ter hellen sincken / sal.
Mÿn siele vdziet my / mÿno leuens vlanghen /
Vol miserie en allenden verzaet /
Wats een mÿsch vā eender vrouwē ontfangh /
Die hier een cleyn tijt der allenden duerstaet /
Sÿn inkomst is als een blomken / en vergaet
Als een schaduwe / o nemmermeer gherust /
Wie mocht my nu dan troosten half desperaet /
Och dat Gods toren van my werdt ghesult /
En mÿn verdoemenisse werdt gheblust /
Consciencie knaecht therte so seere /
En swerelts schijn heeft my in bedroch gerust /
En blind verstant / verleyt my buyten keere.
Evangelisch leeraer.

Glorie en virtuyt / lof / prijs en eere /
Sy in dalder hoochste Gode den heere /
En hier beneden sy paeps inder eerden /
Den mensche die staet goetwillich te werden.

¶ Ver:

410
* Heer
singt Evans
gelijk leen
raer een lie
d: Ken
—

Verhuccht verblādt al redelicke dieren?
Ghy menschen ligghende vol sonden belāen/
Een boodtschap / cominc v lieden crpicren/
Deer goet / va gheen meerdere / wīlet verstaen/
De welcke boodtschap gaet alle volck aen/
Want v is de salichmakere ghebozen/
Die eens knechts vorme / om v heeft aangedaē/
En wilt repareren dat is verlozen.

Mensche.

Och wat mach dz zj̄ / docht my sang int horen/
Ist die doot: och laet die my comt bestriēn/
Nochtāns tseheē blijschap / vruecht o drucs vstozen
Tgheluyt des vops ruycht wt wēdich verblīen/
Och waert toch troost om my eē sterc bezīen/
Maer wie soude minre ghedachtich wesen:

Euangelisch leeraer.

O mensche en verwerpt v niet in tlijen/
Maer bidt den heere / hy sal v ghenesen.

Mensche.

Ken kenne v niet / wie zj̄dy vriendt ghepresen /
Stengdy my troost / steruēde in des doots vant:

Euangelisch leeraer.

Ja ich mensche / maer weest eerst recht getesen /
Ick sal v opheffen / her / gheeft my v hant.

Mensche.

Warr is de wet dan? die sprack als een tyrant /
Och / was al vermaledijct dat sy sepe.

Euangelisch leeraer.

Ja mēsche. wat coopt ghi nu met sulchen pant /
Wilde

Wiltv een schaep bliuen van haerder wepe?
So naect v noch so lange druc, angst, gescrepe,
De wet en is v niet meer van noode,
Die onder de wet haer wercken sijn bepe,
Sijn onder de vermaledijde snoode.

Mensche.

Segt my dan, die de wet cleyn acht en bloode/
En is de rechtueerdicheyt niet wt de wet?

Euangelische leer.

Neent mensche, si is maer van gherstle broode/
De rechtueerdighe leeft wt dat gheloouenet.

Mensche.

Waer om is de wet dan ontsieden gheset?

Euangelisch leer.

Sin der booser menschen ouertredinghen/
Tot dat, dat zaet en de vrucht sou comen net,
Diet God beloeft hadde, naer sijn ghebingen/
Ende oock om de quade daer door te dwingen,
Wt bedwanghe, angst, vreesse, loon oft pynne,
So can kennisse der sonden voortbringhen,
Maer gheē erfgenaembz, haer volcht ten spynne.

Mensche.

So segt my, die my leert dees nieu doctryne/
Contrarie de myne, uwen name
Die segt, dat ghy troost brengt en medicyne/
Waer door verlichtheyt in mijn herte prame.

Euangelisch leer.

Mynē name ic voor gheen Princē en schame/
Ich ben des woorts Euangelische leerare.

Welck

412
Welck woordt is een middel/wech, v bequame
En troost, om te comen by God den vare.
Mensche.

Dwoort der Euangely is dat nieuware,
Wat woort is datte, willet my oorzonden?
Euangelisch leer.

Tis de belofte der gracen clare,
Ja Christus Gods sone in twoorts vmondend.
Mensche.

Maer wat troost salt mi zyn, die ben vol sonde,
Willet mi segghen leeraer, en ghijt vermoocht,
Euangelisch leer.

In dwoort wert ghiste, gracie bevonden,
Daer de wet tegen eyscht, en de sonden toocht,
Shelijc de wet de hecte te baren poocht,
So doet dit goddelic woort troost en confoort,
Selijc de wet is des doots dienstbo en poocht,
So is des leuens, des paps dienstbo, dit woort,
Shelijc de wet is der sonden cracht en poort,
So is dit godlic woort een cracht Gods alleen,
Der salicheyt, die zyn met gheloof ghegoort,
Om v mensche met Gode te maken een.
Mensche.

O crachtich woort dat affneet my alle ween,
Alle mijn benautheyt en heel mijn suchten,
Och, wilt my voorts informeren leeraer een,
Dit woort wat cāt my voortgebrēgē vruchten?
Euangelisch leer.

Het sal al ongheloouicheyt en duchten,

wt

Wat v roepen en ghelooue inhechten/
Tghelooue ghenade, dat ghen gheruchten
Hopants, soleeschy, so doots, swets door sterc be:
V sullē deere, daer ghy vandē knechte (uechtē
Maer nu een en zyt, sal v dwoort maken v:
Mensche.

Goddelic leeraer, wilt my voorts berechten/
Wat dat dan een leuende ghelooue sy:
Euangelisch leeraer.

Dat is, al heel v wercken te gaen voorby/
Gheen respect opslaende, alleen taenhanghen
Dontfermherticheden en ghenaden Christi/
Est so Paulus brief houdt doncker beuangen/
Ist een wesen, dwelck door hopich verlanghen/
Wert seer vast ghehoopt, nochtās men niet est
Mensche. (Kief.

Die woorden mijn sinnelicheyt so bangen/
Maer dat ghy segt, so en wexter niemant niet
Gerechtuerdicht door zyn werck, dwelck ic my lief
Dunche, och mi vstant heeft my seer verblent.
Euangelisch leeraer.

Royp Propheet of Patriarck so heyllich hiet,
Die vdiende door zyn werck hemels conuent/
Welc erueer in veel mensche leyt siere geprent/
Leest tuffthienste inder Apostelen werck,
So waer te vergheefs, ra te nieten geschent/
De belofte en dat cruyce Christi sterck.
Mensche.

Dit wert door tghelooue Gods leeraer en clerck
Van

Van my ontfanghen / wat salt in my brauwen:
Evangelisch leeraer.

I sal gheuen eender ghetuyghenisse merck
Van Gods goetheyt / op hē een vast betrouwē /
Dat hy op v zyn ghenade sal dauwen /
Condy op dwoort rusten / daer in verbljen.

Mensche.

Och vet zys weerdich en is niet taenschawen
In my / niet meer dan in stinckende prijen.

Evangelisch leeraer.

Om dat ghys niet weerdich / naer v beljen /
En zyt / so wilt hy v dies weerdich maken /
U sonden sullen zyn sonden ghedijen /
Sijn gherechticheyt sal hy voor v staken.

Mensche.

O salich woort / door v troostelic daken /
Ick sie wel / steruende en sal ick niet steruen /
Maer leuen / en vertellen heeren spraken /
Sijn werckē die my nu doen troost verweruen /
Casspende / niet latende bederuen /
Heeft my God ghecastit / maer niet gegheuen
Inde doot / o woort sterck soet als conseruen /
Hadt ghi my niet gheholpen / ick waer bleuen /
Mijn siel inder hellen woonst ghedreuen /
Daer ic nu gaen sal / der gherechticheyt duere /
O door dit woort der gracen beseuen /
Wat sal ick den heere schencken hier duere.

Evangelisch leeraer.

God en begheert niet el van v figure /

Dan

Den eenen bedroefden gheest voor v misdaet/
En goetwillich herte / al vallet suere/
Te laten de sonden / en de boosheyt quae /
En een siele die honghert / dats die daer gaet /
Voldoen Gods wille in lief den onghewepst.

Mensche.

Och hoe cleynē eytsch voor sulc grote scult staet
O mijn siele verhuecht nu / niet meer en deyst.
Evangelisch leeraer.

O mensche ten is niet ghenoech / dit wel pepst/
Dat ghy segt ghelijc mijn ouders voorszaten
Gheloouic. o God al veel meer van v eyst/
Oft dat ghy veel cont van tghelooue praten/
Segghende / en wilt v daer op verlaten/
In de heylighe kercke ghelooue ick/
Oft hy storwijn / ten mach al niet baten/
Die duuelen gheloouen oock tselue sticht.

Mensche.

Daer valt toerstant sonder op een ooggenblich /
Die redene waer om moet ick v vraghen?

Evangelisch leeraer.

Tis den volwassen een beladich strick /
Eick moet God door zyn ghelooue behagen/
Sulck als v tghelooue tot God can draghen/
Sulck sal hy beuallen / God niet en verkeert.

Mensche.

O leeraer my toch voort en voort al tūt leert
Op dat ick gheroeppen / mach zyn vercozen.

Evangelisch leeraer.

416
Nu moet ghy zyn heel vernieuwt en herboren,
En gaen aenueerden nieu leuen / nieuwen sin.
Mensche.

Hoe sou dat moghen wesen / segt my t'beghin,
Op dat ic in dwoort mochte troost verweruen?
Euangelische leeraer.

Ghy moet eerst der wet / naer de wet nu steruen,
Dats gheheel der sonden steruen te segghen,
En v laten met Christo int graf legghen,
En so verrisen met Christo opstaende,
En dan inden gheest ws ghemoets ontsaende,
En nieu leuē / nieu mēsche naer Gods beelde,
Dan suldy (tsy in armoede oft weelde)
Ghy nu leuen / niet ghy / maer Christus in v,
En leuen dat ghy leeft inden vleesche nu,
Dat sulde ghy door den ghelooue leuen,
Al dit mach v dwoort door t'ghelooue gheuen,
Siet welckē troost mēsche v werdt geschonckē.
Mensche.

Ghy maect my inden wjn der lief den dronckē,
Christe vader / mijn broeder / mijn aduocaet,
Vermeert mijn ghelooue / op v mijn troost staet
Ghy zyt mijn glorie / en mijn betoemen,
Die in v is / hem en is gheen verdoemen,
O sdy met my / wie mocht my dan deeren,
O mijn versoender / die my sult verweeren,
Wie sal my dennen / en voor my roept genade
V bloet / al commic inden auont spade,
Dwoort int gelooue tuycht / kien can niet falen.

De Evans

Evangelisch leeraer.

Nu mensche als dit woort in v sal dalen/
Dw schoon saken in v salt wercken binnen/
Tsal doen nemen gheheel alleen v kinnen/
Op Christum heel een verbljen en ruste/
Tsal in v doen steruen twleesch en den luste/
Die liefde die maer en cost tot v strecken/
Sal nu heel tot uwen naesten wtrecken/
En die daer dienden der boosht v leden/
Sullen haer inden dienst des gheests besleden/
So dat die wet sal zijn volbracht in liefde.

Mensche.

O leeraer, ent v nu niet en misgriefde/
Want ghy my steruende, wt supants ghewelt/
Hebt ghetrocken, en mijn siele nu ghestelt/
In trooste, so bidde v noch een bede/
Want toleesch tot vallen heeft ghenegenthede/
Wilt my thoonen een tecken oft figure/
Welck in my vessen sal v structure/
Op dat si my niet haest en werde ontweert.

Evangelisch leeraer.

O mensche, waer om ghy een teckē begheert/
Die verskeert zijt door tghelouue int wort/
Bezeghelt met den bloede om v ghestort/
En hebt beuesticht, met zinder bitter doot/
En achterghelaten een Testament groot/
Tot vergheuenisse al uwer sonden/
Wen werdt anders gheen tecken gheuonden/
Want tecken van Ionas, dat sal ick v toogen/
Siet

Siet mensche, doet open wo herten ooghen/
 Dits Christus God en mensche v gheboten/
 Dits dwoort uwen eenighen troost vercozen/
 Waer door ghy steruende in dat leuen leeft/
 Dits die den Vader voor v gegheuen heeft/
 In de doot, welck was tgoddelic wesen/
 En is v tot een glorie verreesen/
 Die nu voor sinen vader is v aduocaet.

Figuren
 * Ster
 schoontmen
 de verrees-
 nisse.

Mensche.

Wat mocht my nu van zyn liefde onuerzaet/
 Ghetreckē, hunger, druck, leuen, doot, rouwe/
 Och neent, noch sweert, pyne, anxt noch rouwe
 Al saghic de doot, ken sou niet verueren/
 Gheen hevrachten en moghen my nu deren/
 Waer om en is niet ontbonden dlichame/
 Op dat met Christo mocht zyn mijn versame/
 O Heere laet nu uwen knecht in vrede/
 Naer dijn woort, want ick sie mijn salichede/
 Nu in v heyligh woort, door tghelooue meest/
 O lof vader, lof sone, lof heyligh Gheest.

Finis.

Deynze.

Doynze om een beter.

In dit spel zijn vijf personagiē
 Menschelike cranchevt. Gods gheestich ver-
 stercken. Fraey figuracie. Troost der schrif-
 tueren. Leuende hope.

D d ij Mens

Menschelike cranchept.

Och hoe vdel zijn alle menschen die leuen/
Want wy alle zijn der doot ouergegeuen/
Als ballinghē verdriuen door Adams misual/
De mēsche is als tbeelt aen een weech gescreud/
Twelc recht duere mach, tot niet wt wert ghe/
Oft gelijc een bloeme die staet int dal, (wreue
Wies schoonheyt de windt metten stouedect al/
En is te vergheefs ongherust om vergaren/
Want hy en weet niet wiet in voeren sal/
Maer ghelijc de voghels vanden voghelaren/
Bestret werden ende sonder sparen/
Oft ghelijc vischen met eenen loosen hake/
Seuaen werden, en wech gescleppt byder rake/
Werdt tongemake, de mēsche als hy vertrust.
Gods gheestich verstercken.

Ich mach wel claghen lachen, want seer bedruet/
Maect ghy my, och menschelike cranchept,
Int verhalen des boose tijts onlanchep,
Want Dauid met danck seyt, tot onser leere/
Mijn siele is oudt gheworden naer den heere/
Hoe comt dan by, dat v steruen so seer wondt.

Menschelike cranchept.

Ich hoore v legghen seer schoonen grondt/
Tot deser stont, och Gods geestich verstercken/
Waer mijn siele verchiert met goede wercken/
So mocht ichse met Petro sonder quelen/
Stoutelic den ghetrouwen schepper beuelen/
Maer mynē moedt heeft hier op beradē, hem/
Dat

420

Dat als ick sterue laes, die vol misdaden bem,
Niet en vare by Christum met Paulus luste.

Troost der schrijftueren.

So vaert metten moordenare dan in ruste,
Die ter rechter hant vā Christo was gehangen
En met hē int paradys heeft vrucht ontfangē,
Niet om verstranghen, als wie is beradere,
So roept hy alle sondacs te gadere.
Dus mocht v so wel als hem ghebueren.

Menschelike cranc.

Ick heete v willecommē, troost der schrijftuerē,
Ter goeder hueren, comt ghy hier ghegaen,
Want strickē des doots hebben mi ommevaen,
Dus ben ick verlaen, in droefheyt verpict,
Soek hebben my supants beken verschickt,
Ick en sal niet meer leuen, ic hebts my getroost.

Gods gheestich ver.

Och menschelike crancheyt, laet dat propoost,
Want sulcke opinien hebben meest sots,
En en bedroeft niet den heyligē Geest Godts,
Daer ghy mede teghen alle verlicsinghe,
Ghetreckent zint inden dach der verlicsinghe,
Eer dat des werelts gront opt was ghelept.

Menschelike cranc.

Och Gods geestich verstercken, tis veel gesept,
Maer als wy scheen moeten vanden gheeste,
Wat blijft den mensche meer dan een beeste?
Diet smaect ten keeste, tis al tribulacie.

Figuracie.

D d iij Wat

Wat questien is hier?

Menschelike cranheyt.

Fraep figuracie/

Ons dient seer wel v behendighe manieren/
Want bouen dat wy zyn allendighe dieren/
Comt tot ons gheuloeyt wter fonteynen/
Een grondeloos raetsel/ ende onsen clynnen
Begripe voort bracht daer af tontdoen tslot/
Al sulcke onsalighe moeyte heeft Godt
In swerels cot/ den mensche voren ghehouden/
Op dat si hem daer met becomingeren souden/
Dwelck Salomon noemt al ydel plaghen.

Troost der schrift.

En Paulus heetet al sotte vraghen /
In welco behaghen/ niemant mach verbeteren/
Want hy verwerpse als onreyn cleyren/
Maer aenhoort Petren/ zyt altyts bereedt/
Een yghelic antwoorde ende bescheet
Te geue breedt / des hoeps die is in uwē gront.

Menschelike cranc.

Daer vanghe ick v by dwoort wt uwen mont/
Dat ghy zyt sprekēde Troost der schriftuerē/ nu/
Dus wilt my berechtē met fraepen figurē/ nu/
Tot deser huereu/ nu/ ick te weten wensche/
Welc den meerkē troost is den steruēde mēsche/
Want so wie dat speelwys om een veriolysen/
Schriftuerliest/ figurliest can bewysen/
Seer schoone prysen/ mach hy hier trecken/
Dus en volcht geen mōstrē die de waerhz deckē
Maer

Maer wilt ontwecken, wt ionsten reene.

Troost der schrift.

Och die questie en sal hopie niet alleene,
Voorbrēgē gemeene / dan troostich betrouwē.
Menschelike cranc.

Ja wel, nochtans can ick niet gheschouwen,
Hoe dat God met ons maect volder allende,
Int beghinsel noch veel min int ende,
Want die bekende preker const niet ghevoen,
Figuracie.

Maer siet die wijser is dan Salomoen,
Leet ons seer coen, dit hopelic verstaen,
En heeft hopelic de doot voor ons ontsaen,
Hebt ghy wel ghestien och mensche katputch,
Hoe Christus is geworden voor ons aflouich,
Menschelike cranc.

Figuraci
* Sier
thoont men
Christum
doodt aent
cruce / ende
Leuēde ho-
pe neet hem
xādē cruce.

Och ja, ick hebt vry wel ghenomen in.
Gode gheestich ver.

So wilt v wapenen metten seluen sin,
Wanneer ghi int beghin der doot zūt bestredē,
Want Christus voor ons heeft gheleden,
En door ons sondige zeden de doot ghesmaect,
Menschelike cranc.

Maer zyn lichaem sach ick ligghen al naect,
Austende inden schoot van eender vrouwe,
Troost der schrift.

Dat wijf, so Paulus seyt is ons ghetrouwe,
Ende en laet ons nemmermeer beschaemt,
Menschelike cranc.

D d iij

Hoe

Hoe heetse dan?

Gods gheestich verstercken.

Hope so is si ghenaemt/

Wander welcher David heeft gepropheteert/

So Petrus in Actibus ons exponeert/

Dat Christus in David voorszende zijn sterue/

Ende tsecours dat hy daer in soude verweruen/

Onder ander voorszprack, als een diet luste/

Mijn vleesch sal oock in hope nemen ruste/

Dit hebben wy om wt te drincken puerlic/

Voor die redene oock ghethoot figuerlic/

Op dat de mēsche den meestē troost soude sven/

Die hem gheschien mach, in zijn ouerlyen/

Dats hope, daer Christus ons hoost in zij doot

In was rustende in des steruens noot/

So ons schriftuere bloot, doet claer vermaen.

Troost der schrif.

Noch siater gheschreuen, wilt dit wel verstaen/

Die oprechte heeft op God zijn hope meest/

Die werdt sinē troost, als wtvaert sinen gheest/

Dese en verlaet ons in gheenen tijden/

Want Paulus seyt ons, si staet vast door lijde/

David wilt niet vermijden, maer seyt hier by/

God als ick mi vreesse, so hope ick op dy/

Daer op Job by, dus veel bescheets meer geeft

Ick weet dat mijn verlosser ende heer leeft/

Ende ten ionesten daghe sal ick verriisen/

Woorts in mijn vleesch sal ick God priisen/

Dus troost hem hope in veel gheweens.

Figur.

Figuracie.

Die propofitie is alleens/
Ghelijc de Prophete Ezechiel vertelt/
Hoe hy inden gheest gheleydt was op een vel
Dwelc was bestelt met gebeenten der dooden/
Ende die heere heeft hem gheboden/
Daer teghen te propheteren: hier mede
Ghinghen de ghebeenten van lede te lede
En rechte in stede /tsamen vergaderen/
Daer na wiesfer aen zenuwen en aderen/
Midts een vel /en ten lesten leuende gheest.

Troost der schrift.

Maer daer wech ghetrockē is de geheelen keest
Der ghebeenten /ende niet en blijft dan stof/
Daer paeyt ons de Prophete Daniel of/
Segghende /als de laetsten tijt werdt vul/
Bele die daer gheslāpen hebben int ghemul/
Van die werdt gheheel de doot verdreuen.

Gods gheestich verstercken.

Esayas heeft dit woort op gheheuen/
Hy sullen leuen v dooden perfect/
Ghy die onder die aerde ligt /ontweert/
Och doode willet groen velc aenmercken.

Menschelike cranc.

Ick moet vblānen /och Gods gheestich vstercken
Ghy zijt die den mensche dus troost inspireert.

Troost der schrift.

Maer door hope /zint ghy dier toe gheslāert/
Want al is hy dus wel in woorden gloestich.

D u D i t

Dit leuē lanc blifft hy wanckelmoedich, (gen
 Die Gods geest voorſpoedich heeft, wāt de da-
 Sijns vleeschs moet hy pijn en rouwe dragen/
 Noch is Paulus ghetwagen, wy die dese vrucht
 Des gheests ontfaen hebben, zijn noch beducht
 En wachten verlosinghe onser lichamen,
 Want alle creatueren versuchten tsamen,
 Ja dat meer is, de gheest tot God bliende,
 Sidt voor onse crancheyt seer ontsiende,
 Dus zijn wy salich in hope bekent,
 Maer noch niet in hope diemen siet present/
 Want de kintcheyt, daer wy naer zijn vlanghelic
 Die is ontsienelic en onuerganghelic,
 Dus moet God ons ooghen en voorē herwerckē
 Op dat wīt moghen hoozen ende mercken,
 Wat God synen liefhebbers heeft bereedt,
 Dus staet liefde op hope, dit is tbescheedt,
 Dat ons seer vreedt, moet comen wt hopen,
 Mensche.

Maer ick bid v wilt ons dan ontknopen/
 Ofst de creatuere vry sal werden,
 Van tverganckelic wesen, daer sy met scherden
 Inne terdt, willet ons claerlick lesen,
 Figuracie.

* Hier Men Christus werdt dat claerlick bewesen,
 wert Christus Die daer omme vander doot is verresen.
 stus leuēde/
 indē schoot
 van Leuens
 de hope.

Leuēde hope.

O cranche mensche wilt no verquicken/
 Ende wt waffen cloeck in allen sticken/

Men

Men dien / die daer is thoost Christ verheuen /
Ende door de doot ghegaen is int leuen /
Hy heeft v ghegheuen troost bequame /
Ghy die ghenaeamt zijt synen lichame /
Moecht wel leuen melodpeuselic.

Mensche.

Och leuende hope victorpeuselic /
Tot v om mijns steruens troost / wil ic keeren /
Ghebenedijt sy God die vader ons Heeren /
Die ons tot vermeeren / wederbaert wt noot /
Door Christus verrijfense vander doot /
Want God ons bloot / door v trect in effecte /
Tot een onuerwelcherde onbeulecte /
Een ewighe erffnisse sonder verganck /

Leuende hope.

Wilt ghy daer in wesen / och mensche cranck /
Hangt door my hope aen desen vromen /
Die de doot haer macht heeft benomen /
En tonvergangelic wesen int licht brocht.

Menschelike cranck.

Oft ghy ontladen al tghewicht mocht /
Daer mijnen moedt mede is verladen /
Hoe mach ick ghevolghen Christus paden /
Gheensfins / dies ther te altijts met beue hoopt
Want dien wech is smal die totten leuen loopt /
So datter naer sullen veel worstelens maken /
Ende sy en sullender niet in gheraken /
Dits swaer om smaken / onser natuere.

Troost der scrift.

Maer

Maer sy en cloppen niet aen de duere
Dwelck Christus is, die elck wilt gherleuen/
Maer climmen daer anders naer, als dieuen/
Die doet haer moeyte voor niet becluen/
Want sy int hooft Christo niet en blyuen/
Waer aen tgeheel lichaē der ghemeptē hangt
Ende hulpe van elck anderen ontfangt/
Maer dese gaen elck zyn eyghen weghen/
Ende staen Christū niet haer wercken teghen,
In eyghen wtghecoren gheestelicheyt/
Meynende dat daer salicheyt in leyt/
Dat sy aen toleesch gheenē cost en waghen/
Tot zūnder nootdurft, of in haer draghen/
Widus of also gaen sechtich ghecleedt/
Blinde leyders, daer de blinde door wert bleedt
De welke so tsamen in den put gherocht, zyn/
In tijts mogē sy nochtās tot God bedocht, zyn
Die niet en wilt, dat yemant blyue ver lozen.

Leuende hope.

Tot Timotheum seyt Paulus daer voren/
Als de vrome, lydē wy vuolghinghe en spodt/
Want wy hopen op den leuenden Godt,
Die daer, so wy ons ghetroosten des,
De salichmakere alder menschen es/
Sonderlinghe expres, den geloouighen seken.

Troost der scriftuer.

Ja, al waren sy boos, en sy weder keeren/
Den Romeynē gheeft Paulus de vercoeninge
Hoe dz Christus niet alleene en is de versoeninge
Roch

420
Noch voldoeninge, onser sonden alleene,
Maer ooc voor de gheheele werelt ghemeene,
Op dat sy reene, leuen in hem betrapen,
Die deerste verweet is, onder die daer slapen,
Want hy ons hoeft is, de doot ghy passeert,
Ende int eewich leuen voor ons triumphheert,
Neemt hier wt moedt, o ghy steruende slauwe,
Gods geeslich verst.

Al is de poorte des leuens nauwe,
Wy hebben thoost duere, dus niet en verschiet.
Menschelike cranch.

Ich bidde v lien, dat ghy my dat bediet,
Hoe ghy dat schrifstuerlic moecht verhooghen,
Troost der scrift.

Paulus de Apostele can dit verhooghen,
Want hy als wtuercozen, dat clac gheloost,
Dat Christus van alle menschen is thoost,
Doort totten Ephesen spreect hy noch daer van,
Christus is thoost van een peghelic man,
Wy leden zijns lichaems, zijn wy tghemeente,
Van synen vleessche, en van synen ghebeente,
Die sonder vercleente, bemint en beract,
Want wie heeft oyt zijn eyghē vleesch ghehaet,
Doort is hy oock zijns lichaems behoedere,
Ende schaemt hem niet te heetē ons broedere,
Hy is oock des vleeschs en bloets onmachtich,
Ghelic sine broeders gheworden deelachtich,
En heeft hem seluen crachtich ter doot vneert,
Want ghelijc hy in allen was ghetenteert,
Also

Also can hy de ghene troost gheuen/
 Die ghetenteert werden in haer leuen/
 Die brengh ons verheuen leuende hope groot/
 Dat wy ons hoost geheel hebben door de doot/
 Want daer de mensche thoost cricht duere/
 Daer volghen de leden wel ter luere/
 Dus ghelijc wy suere / al in Adam steruen/
 Sullen wy alle leuen in Christum verweuen/
 Die eerstelinc Christus ons hoost gaet voren/
 Daer naer alle die Christum toebehoren/
 Ende naer desen deynde / oft de reste/
 Die hy al verwecken sal int leste/
 Wāt hy sprach / v̄wondert v̄ iz der gauē / m̄jn/
 Be tijt comt / dat de doode in de grauen / zijn
 M̄jn stemme sullen leuende mercken.
 Dees gauen daer af getuyghē int verstercken /
 Te wetene / al voren veel heyligher lichamen /
 Die naer Christus verr̄senisse quamen
 Te Ierusalem in die heylighe stadt /
 En verthoonden hem daer veel menschen plat /
 Want de steenen grauen zijn open gheschuerd.
 Leuende hope.

* Ster
 verr̄sen de
 dooden.

Also dat hemlieden is ghebuert /
 Salt ons allē geschien indē dach des oordeels /
 Wāt Paul? geeft ons dus veel meer oordeels
 Om dat te ghelouen naer tghelaten /
 Dat hy voor de Roomsche potestaten /
 Of teghen Tertullo den procureur der Joodz /
 De hope der verr̄senisse der dooden

Wpelicli

Wpeliclyc beleden heeft, noch rechter,
Den der gherechtere ende ongherechtere,
Als vroom vechtere, hy tot Thimotheū schryft
Al ist dat de mensche ongheloouich blijft,
Christus blijft getrouwe, wilt dit wel smaken,
Thooft en mach zyn leden niet versaken,
Die om tsalich makē des sondaers is comen.
Gods gheestich ver.

God hoort mē hē dē troost der heydenē nōmen,
Daer af men seyt, naer Esaias vertellen,
Wy hebbē een compact gemaect met der hellen
Ende metter doot, door een valsche vorme,
So sal den windt door haghel en storme,
Vvalsch toenerlaet wech werden versterken,
Want God en wilt zyn lof niet laten spreken
Totten beelden, wilt dit wel voort stercken,
Dus wilt alleene leeren op dwoort mercken,
En met accoort werckē, op den grontsteen doch
Die groote belofte gheest sonder bedroch,
Wiens cracht door hope mach niet faelgieren.
Mensche.

Maer ick bid v wilt ons allegieren,
Wāt een dinck mi dē moedt houdt ondē voet,
Dats dat Paulus seyt ouer, vleesch en bloet
Trijcke Gods niet besitten en mueghen.
Figuracie.

Dats dat sy daer toe noch niet en dueghen,
Gelijc tgesaeyt roren is van gheender werden
Ter wijlen dat verrot inder eerden,

Of groen is, om also int schuere te halen,
 Maer moet ander figuren nemen sonder dralen
 Ten principalen, stroo' aren / graen en knopen,
 Also oock wy die in den Heere hopen,
 Sullen, so een graen brengt veel volle aren,
 Die cracht meer dzen, ghelijc armeyen bgaren /
 Blegghels nemende / en so door den dau, terden,
 Want wy sullen loopen / en niet flau, werden,
 Dus als vleesch en bloet vā geē onspoet sweetē
 So en sullē wy niet meer vleesch en bloet heetē
 Want die inden leuendē boeck staen gheprent,
 Hebben eenen name die niemant en kent,
 Noch sy oock, tot dat sy comen in Gods rijke,
 Troost der schrift.

Wy en sullen niet alle vallen in slücke,
 Want wy die noch leuende sijn, also haest
 Alsmen voor elck de laetste trompette blaest,
 Sullen verwandelt werdē sonder veel respitē,
 Seyt Paulus, binnen eenen ooghenblich tijtē,
 Doch sullen de doode door dat virtuyt, leuen,
 Want de basuyne sal een gheluyt, gheuen,
 En de doode sullen opstaen sonder spot,
 Dus al ist dat drotwendich lichaem verrot,
 Ten vergaet niet, naer Paulus gonzonden,
 Dat steruelick wort vanden leuen verflonden
 Ende werdt also een nieuwe creatuere.

Figure.
 * Hier
 thoontmen
 Christus ten
 hemel va-
 rende.

Menschelike cranckheit, siet hier de figure,
 In ons hooft Christus, die voor den volcke,
 Op ghenomen is met eender wolcke,

Ende

Ende heeft hem gheset ter rechter hant/
 Der maesteyt Gods in dat opperste lant/
 So dat gheen ouerhept oft principaten/
 Noch vorstschap / noch thronē te bouē en gatē
 Want het is al door hem gheschepen/
 Ende al te gader in hem begrepen/
 Dat in hemel/aerde is voor alle menschen;

Gods gheestich verstercken.

Wy en connen gheenen wech ghewenschen/
 Tot God ruimere/want des padts bloothēpt
 Ghemeret/en donsprakelijche groothept/
 Ons hoofts/dwelck ons heeft gheopent toelt/
 Ghemeret dat ons schriftuere met hem telt/
 Ende seyt int hemelsche wesen beloken/
 Dat hy ons den middel thuyt heeft gebroken/
 Ende wt gheworpen de heerschappye/
 Des vnants onser wederpartye/
 Want wy tot God in deser leere eruen/
 Salich zijn de doode/die in den heer steruen/
 Iy heden oft morgē / want wy sonder sorgen/
 Werdt haer leuē in Christo met God verborghē
 Want Christus is haer leuē en steruen gewin/
 Dies men door de doot moet ten leuen in/
 Ende wie doot is / is der sonden ghesloruen/
 Want wt die reest haer macht heeft verworuē/
 Soe wie doot is / wt dwoort vā Paul? monde/
 Die is gherechtuerdicht vander sonde/
 Tot allen stonde/van quade temptacie.

Et Amen.

Menschelike cranchept.

**Maer men moet hem stellē in state van gracie/
Anders waer hoeps fondacie, cranc toeverlaet,
Troost der schrift.**

**Tis de rechte gracie Gods daer ghy in staet/
Want ghy wacht de openbaringe ons Heeren/
Welcke hope, v naer Paulus leeren/
Alleene sal beuestighen totten ende.**

Leuende hope.

**Och menschelike cranchept vol der allende/
Wen hoort den goeden roep uwer hopinghe/
Daer af ick v oock wille doen ontknopinghe/
Welck daer is de heerlijcke eruenisse/
Die ons comt door Christus versteruenisse/
Midts der onmatighe stercke cracht/
Welcke God in Christo aen ons heeft gewracht
Als hy hem op vander doot gheweet, heeft/
Waer door ons hope, die in hem strect, leeft/
Ende is ter rechter hant Gods gheseten/
Voort ist al onder zyn voeten ghesmeten/
Dies moghen wy door sulcs victorie singhen.**

Gods geestich verft.

**Hy heeft hem oock gheset voor alle dinghen/
Tot een hooft der ghemeenten, welck daer es/
Sijn lichaem, so Paulus bewijst expres/
Ende de volheyt diens daer si aen is ghehult/
Dats God diet al in allen veruult/
Wāt dat hooft is trouwē aen lichaem geheert/
Oft**

Oft meynt ghy dat Christus in stics is gedeelt/
 Oft dat hy eenich cranck ledt/ achter sal laten/
 Al sit hy hooghe bouen alle staten/
 Wilt vaten/ sinen lust is met werde/ sijn/
 Totten heylighen die hier op deerde/ zijn/
 En hy sal oock weder omme tot ons keeren.

Figuracie.

Men doet den behoeuenden leden meest eeren/
 Ende wy verchierense oock alder meest/
 Die ons qualic staen/ want natuere eest/
 Daer toe/ ende vreesst/ dit is principael.

Menschelike crancheyt.

Mer of wy door watere/ vier/ sweert/ of regael
 Oft anders sonder priester steruen vol sonden?
 Troost der schrift.

So is Christus ons priester teewigen stonden/
 Ende oock ons middelaer/ en voren spreker/
 Die ons vonnissen sal/ dies zijn wy seker/
 Dat wy onsen troost niet en moghen verliesen/
 En willen vor hem gheenen aduocæt kieses/
 Want wy totten hebreen seer plucht lesen/
 Een sterckē troost hebbē / dier toe geulucht wes/
 Om te houden aen die voorgesette hope/ (sen
 Die os aengebondē is met Gods eedts knope/
 Als een vasten ancker des hoeps onser zielen/
 So dat onmoghelic ware dat wy vielen/
 Want door die hope naer deser spraken/
 Die Dapostel seyt/ wy God ghenaken/

E e ij Door

Dooz Jesum die ons opent den wech,
Een priester naer die wijze Melchizedech,
So ghy hier sien sult, v ooghen opslaende.

Figure.

Stephanus seyt:

* Hier
eentmen
Stephanus
ende inden
hemel ende
Christum
laende ter
rechtter hant
Gods.

Ich sie den hemel open, en Christum staende
Ter rechtter hant Gods, liet waer hy staet, siet;
Och Heere en rehent hen dese misdact, niet,
Want sy in onwetentheyt zyn onbevreesst,
Heere Jesu Christe, ontsant doch mynen geest,
Gods gheeslich verstercken.

Nu is v o steruelijcke creatuere,
Ghehoont, oorconde schriftuere, figure,
Dat Christ? dijn hoost, v een wech seer breedt,
Totten leuen, dooz helle en doot heeft bereedt,
Oock dooz sonde ende vermaledijdinghe,
Maer Paulus ad Galathas belijdinghe,
Als hy voor ons is vermaledijt gheweest,
Hangede aen thout des cruytē, want men leest,
Wie aen ern hout hāgt, is vmaledijt by Godt,
Seyt ons die tweede wet, sonder eenich spode,
Dus is ooc die vermaledijdinge huer ghanghē,
Want hy heeft ooc aen een hout ghehanghen,
Gheen meerder troost tegen s doots afgrōsinge
Dā ons roēt dooz Christū ons hoost vbrōsinge
Oock hebben wy gheseyt, gethoont en geloost,
Hoe dat de selue Christus, onser alder hoost,
Bander doot verwect zinde, niet meer en sterft,
Maer in dat ewich leuen is gheerft,

Ende

Ende ooc ter rechter hant Gods is int hooghe.
Troost der schrift.

En by desen onsen laetsien tooghe/
Van Stephano hebben wy schoon verclaert/
Dat die gheest niet wt thersten lichaem en vaert/
Mer hy wert int hooft Christi vast gearresteert
Daer hy/ so Stephanus bewees/ arriueert/
So troost der schrift moet getuych geuen / des.
Gods gheestich verstercken.

Tis waer/ al datter gheschreuen/ es
Sept Paulus/ alsodanich labueren
Is gedaem / omdat wy door troost der schriftueren
Hoepe souden hebben naer v propoost/
Dwelc is den mensche steruende meesten troost /
Ende moet hanghen tsteruelic lichaem an/
Dwelc Gods wet niet gehoorsaem zijn en can/
En ten vermachs ooc niet want der wets ewich
Is lief de tot God ende naesten/ daer tolevsch
Hem niet toe gheuoeghen can met gheenē lede/
Want de creatuere der vbelhede
Onderworpen is/ teghen haren wille/
Van God/ daer hy voren moet swijghen stille/
Diese dus onderworpen heeft en verincert/
Ende alleene op hope ghesundeert/
Welcke hope wy/ by Petrus rade/
Sheuueft hebben in de bloote ghenade/
Die ons door dat hooft Christi nederwaert/
Sheuloept comen sal/ als hy hem openbaert/

E e ij Welcke

Welcke ghenade wy onueruaert groot merckē
Want sy gaet te bouen alle Gods wercken/
Die de doode leuende maect/ende hier by
Oock roept tghene dat niet en is/dat sy/
Dooz de verrijfisse Christi ons hoofs.

Figuracie.

Abraham die hertoghe des gheloofs/
Heeft hem oock gheue slicht op desen gront/
Want zijn ghelooue op de hope stont/
Ja/op hope daer niet te hopen en was/
Also doen wy oock hier in dit cas/
Want wy beminnen God/ seyt Petrus/ wien
Wy nochtans noyt en hebben ghesien/
So Paulus wt Esaiam doet gewach/
D; noyt oore en hoorde/ noch noyt ooge en sach
Welck God synen lief hebbers heeft bereedt/
Dus staet lief de op hope/dits tbescheedt/
Also wy voor elck nu clær vertooghen.

Menschelike crancheyt.

Hoe machse dan Paulus so seere verhooghen.
Leuende hope.

Al dat ghehoept is sal comen voor ooghen/
Dan sal zijt lichtelic hopen en geloouen/al/
Dan werdet oock dat sy gaen te bouen/sal/
Ende van dyen die daer sullen blyuen
De alder meeste/maer om sinoedts verstyuen/
Int steruen is Paulus aldus labuerich/
Broeders/en zijt om die daer slapē niet truerich
Ghelyck

430

Ghelijck de ghene die gheen secreten
Van onser hovinghe niet en weten,
Ende is wt de selue hope leuende,
Tot eenen eenighen troost ons gheuende,
Om daer mede te troosten elcken int steruen.
Gods gheestlich verstercken.

Wij weten Prince niet anders te verweruen,
Dus willet onser simpelheyt vergheuen,
En neemt in dancke met uwē raedt verheuen,
Donse om een betere, tot deser huere,
Ontfact ionste, voor conste, al ist slicht duere.

Finis.

C Ghedruct ende voleynt int

Jaer. M. D. LXIII. den XII. Mey.

Ende men vintse te coope te Wessel

op de Markt teghen ouer Stadt:

hups, by my Hans

de Braeker.

et:ra

het exempl van Rutwijn
1539 heeft geen
reclames van
Aubald Alphabet
in de Signatuur

het exemplar der koninklijke
 Bibliotheek te 3 stagen
 onder den zelfden titel
 verschildt voer al een
 de verhooringen
 beslaat 2 bladen want
 titel en inhoud
 en 220 bladen want
 den tekst

het onderschrift van
 blad 220 rechts is
 als volgt:

"

Gedruet ende volijnt in
 't jaer MCCCCXXVIX den
 XXV Octob.

Ende men vertrie te Leiden
 Faubourgen binnen de Cammerpoort
 Pringyke in 't huys
 van Pelst